

**TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**TEMEL İSLAM BİLİMLERİ 2025-2026 BAHAR
DÖNEMİ PROGRAM KILAVUZU**

2025-2026

TEMEL İSLAM BİLİMLERİ BAHAR DÖNEMİ PROGRAM KILAVUZU

2025-26

İÇİNDEKİLER

TEMEL İSLAM BİLİMLERİ BAHAR DÖNEMİ PROGRAM KILAVUZU	3
İÇİNDEKİLER	3
GENEL BİLGİLER	6
ÖĞRENCİ DANIŞMANLARI	8
ÖĞRETİM ELEMANLARI.....	9
PROGRAM YETERLİKLERİ.....	11
TEMEL İSLAM BİLİMLERİ PROGRAMI DERSLERİ	12
AKADEMİK TAKVİM	17
DERS PROGRAMI	18
1. HADİS.....	18
2. İSLAM HUKUKU.....	18
3. TEFSİR.....	19
3.1. YÜKSEK LİSANS.....	19
3.2. TEFSİR DOKTORA	20
4. KELAM.....	21
5. ARAP DİLİ ve BELAĞATI.....	22
5.1. YÜKSEK LİSANS.....	22
5.2. DOKTORA	23
6. TASAVVUF	24
7. KUR'ÂN-I KERİM OKUMA VE KIRAAT	25
DERSLER.....	27
1. YÜKSEK LİSANS	27
1.1. HADİS.....	27
1.1.1. İSNAD VE RİCAL ARAŞTIRMALARINDA YÖNTEM	27
1.1.2. HADİS USULÜ METİNLERİ	28
1.1.3. HADİSTE TEMEL KAYNAKLAR VE FAYDALANMA YOLLARI	31
1.1.4. HADİS İLİMLERİ VE LİTERATÜRÜ	33
1.1.5. HBD-5013 HADİSLERİN EDEBİ YÖNÜ	34
1.2. İSLAM HUKUKU	37
1.2.1. İHB 5013-MODERN FIKIH METİNLERİ	37
1.2.2. İHB5014-TÜRK ve İSLAM HUKUKUNDA İCRA ve İFLAS.....	39
1.2.3. İHB5013-ÇAĞDAŞ FIKIH PROBLEMLERİ	42
1.2.4. İHB5016-İSLAM BORÇLAR HUKUKU GENEL HÜKÜMLER.....	45
1.2.5. İHB5017-İSLAM CEZA HUKUKU	47
1.3. TEFSİR.....	49
1.3.1. USÛL TARTIŞMALARI VE TEFSİR	49

1.3.2. TİB5004-KARŞILAŞTIRMALI TEFSİR METİNLERİ	53
1.3.3. TBD5018-KUR'AN'A YAKLAŞIMLAR II	56
1.3.4. TBD5027-TEFSİR EKOLERİ	58
1.3.5. TBD5016-KUR'AN TARİHİ.....	60
1.3.6. TBD5019-KARŞILAŞTIRMALI KUTSAL KİTAP OKUMALARI.....	63
1.3.7. TİB5004-AHKÂM TEFSİRİ.....	64
1.3.8. TİB6051-ARAPÇA METİN ÇÖZÜMLEMELERİ	66
1.4. KELAM.....	68
1.4.1. KMT-5017 SELEFİYYE AKİDESİ VE TARİHSEL GELİŞİMİ.....	68
1.4.2. KMT-5012 KLASİK KELAM METİNLERİ.....	70
1.4.3. KMT-5009-MATÜRİDİ KELAMI	73
1.4.4. KMT5013-TÜRKİYE'DE ALEVİLİK BEKTAŞİLİK.....	77
1.4.5. KMT5005-ŞİİLİĞİN TEŞEKKÜL SÜRECİ	79
1.5. ARAP DİLİ VE BELAĞATI	83
1.5.1. TİB5118-KLASİK ARAP ŞİİRİ	83
1.5.2. TİB5134-ARAPÇA METİN ÇÖZÜMLEMELERİ	85
1.5.3. TİB5150-KUR'ÂN-I KERİMDE CÜMLE YAPISI	86
15.4. DİJİTAL ÇAĞDA ARAP EDEBİYATI	88
1.5.5. TİB5121-ARAPÇA METİNLERİN EDİSYON KRİTİĞİ	91
1.5.6. TİB5121-ARAPÇA METİNLERİN EDİSYON KRİTİĞİ	92
1.5.7. ARUZ İLMİ	94
1.6. TASAVVUF.....	96
1.6.1. TİB5029 TASAVVUF KLASİKLERİ / YÜKSEK LİSANS	96
1.6.2. TİB5104 MESNEVİ OKUMALARI-II	97
1.6.3. TİB5145-ANAOLU TASAVVUF KÜLTÜRÜ	99
1.6.4. TİB5125-TASAVVUF EDEBİYATI.....	102
1.7. KUR'ÂN-I KERİM OKUMA VE KIRAAT.....	105
1.7.1. TİB5146-KIRAAT OKUMALARI-AŞERE YÖNTEMİ.....	105
1.7.2. TİB5147-KIRAAT VECİHLERİNİN TEMELLENDİRİLMESİ.....	107
2. DOKTORA.....	110
2.1. HADİS.....	110
2.1.1. FIKHİ EKOLLERDE HADİS/SÜNNET	110
2.1.2. HADİS İLMİNDE RAVİ BİLGİSİ VE TENKİDİ.....	112
2.1.3. MUKAYESELİ HADİS ŞERH METİNLERİ	114
2.2. İSLAM HUKUKU	116

2.2.1. TİB6045 HANEFİ MEZHEBİ FÜRÜ-İ FIKIH METİNLERİ.....	116
2.2.2. TİB-6044 MUKAYESELİ İSLAM AİLE HUKUKU.....	118
2.2.3. TİB6042 OSMANLI DÖNEMİNDE HUKUK.....	120
2.2.4. TİB6046- İÇTİHAT TEORİSİ VE KIYAS UYGULAMALARI.....	123
2.3. TEFSİR.....	126
2.3.1. TİB6004 GÜNCEL TEFSİR MAKALELERİNİ OKUMA VE DEĞERLENDİRME.	126
2.3.2. TİB6029-MUTEZİLE TEFSİRİ.....	127
2.3.3. TİB-6030-MÜŞKİL AYETLERİ TEFSİRİ.....	130
2.3.4. TİB6031- TEFSİR GELENEĞİNDE MEZHEP ODAKLI YORUM II	132
2.4. KELAM.....	135
2.4.1. TİB6037 METİNLERLE MUKAYESELİ NÜBÜVVET KONULARI	135
2.4.2. GAZZÂLÎ OKUMALARI	138
2.4.3. TİB6038-TARİHSEL VE KÜLTÜREL BOYUTLARIYLA TÜRKİYE’DE ALEVİLİK	140
2.5. ARAP DİLİ VE BELAĞATI	143
2.5.1. TİB6051-ARAPÇA METİN ÇÖZÜMLEMELERİ	143
2.5.2. ATİB5015-ARAP DİLİNİN FELSEFESİ.....	144
2.5.4. DİL VE MANTIK İLİŞKİSİ	146
2.5.5. TİB-6048-ESTETİK BİLİMİNİN İLKELERİ VE EDEBİYATTAKİ UYGULAMALARI	148
2.6. TASAVVUF.....	152
2.6.1. TİB-6041 OSMANLI DEVLETİ’NDE TASAVVUF/ DOKTORA	152

GENEL BİLGİLER

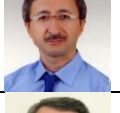
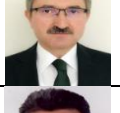
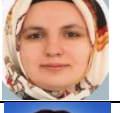
Program Adı	Temel İslam Bilimleri
Programın Kısa Tarihçesi ve Amacı	Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı 2014 yılında yüksek lisans programına başlamıştır. Anabilim dalımız oldukça zengin bir akademik kadroyla eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir. Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalında İslami ilimlerin Tefsir, Hadis, İslam Hukuku, Kelam ve İtikadi İslam Mezhepleri, Arap Dili ve Belagati, Tasavvuf ve Kur'an-ı Kerim Okuma Kıraat İlmi alanlarında lisansüstü çalışmalar yürütülmektedir. Anabilimiz Dalımızda yüksek lisans tez konuları olarak temel bilimsel konuları ele alan çalışmaların yanı sıra günümüz sorunlarına yönelik araştırmalar da yaptırılmaktadır.
Anabilim Dalı Başkanı	Prof. Dr. Ahmet İNANIR ahmet.inanir52@gop.edu.tr İç Hat: 3839
Bölüm Sekreteri	Gülseren Gülebenzer gulseren.gulebenzer@gop.edu.tr İç Hat:
Öğretim Üyeleri ve Uzmanlık Alanları	Arap Dili ve Belagati Doç. Dr. Abdülmuttalip İŞİDAN abdulmuttalip.isidan@gop.edu.tr İç Hat: 3821
	Hadis Prof. Dr. Muammer BAYRAKTUTAR muammer.bayraktutar@gop.edu.tr İç Hat: 3840
	İslam Hukuku Prof. Dr. Ahmet İNANIR ahmet.inanir52@gop.edu.tr İç Hat: 3839
	Kelâm ve İslam Mezhepleri Tarihi Prof. Dr. Emine ÖĞÜK emine.oguk@gop.edu.tr İç Hat: 3836
	Kur'ân-ı Kerîm Okuma ve Kıraat İlmi Dr. Öğr. Üyesi Faysal ARPAGUŞ faysal.arpagus@gop.edu.tr İç Hat: 3863
	Tasavvuf muzekkir.kizilkaya@gop.edu.tr İç Hat: 3828
	Tefsir Prof. Dr. Enver BAYRAM enver.bayram@gop.edu.tr İç Hat: 3827
Mezuniyet Koşulları	Togü Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Mezuniyet Koşulları
Ölçme ve Değerlendirme	Togü Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Ölçme ve Değerlendirme MADDE 7 1- Sınavlar ara sınav ve yarıyıl sonu sınavlarından ibarettir. Öğrencinin yarıyıl sonu sınavına girebilmesi için teorik derslerin en az %70'ine; laboratuvar ve uygulamaların ise en az %80'ine katılmış olması gerekir. 2- Sınavlar yazılı, sözlü, yazılı-uygulamalı ve sözlü-uygulamalı yapılabilir. Başarı notu, tezli yüksek lisans ve doktora programları ve tezsiz yüksek lisans ara sınav notunun %30'u ile yarıyıl sonu sınav notunun %70'inin toplanması ile hesaplanır. Uzaktan öğretim tezsiz yüksek lisans programları için başarı notu, ara sınav notunun %20'si ile yarıyıl sonu

	sınav notunun %80'inin toplanması ile hesaplanır. Yüksek lisans ve doktora programlarında bir dersten başarılı olabilmek için, dersin başarı notu ve mezuniyet notunun en az 70 olması gerekir. 3- Yarıyıl sonu sınavları sonucunda geçer not alamayan öğrenciler için, güz ve bahar yarıyıl sonu sınavlarından sonra akademik takvimde belirlenen tarihlerde bütünleme sınavları yapılır. 4- Dönem sonu ve bütünleme sınavları için mazeret sınav hakkı verilmez.
İletişim	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Taşlıçiftlik Kampüsü Tokat 0 356 252 15 15

ÖĞRENCİ DANIŞMANLARI

Arap Dili ve Belağati	Doç. Dr. Abdulmuttalip İŞİDAN Dr. Öğr. Üyesi İbrahim İBRAHİMOĞLU Dr. Öğr. Üyesi Mehmet KAHRAMAN Doç. Dr. Aboubacar MAIGA Dr. Öğr. Üyesi Asad LAYEK Dr. Öğr. Üyesi Murat ATAMAN Dr. Öğr. Üyesi Süleyman M. KAYAGİL
Hadis	Prof. Dr. Muammer BAYRAKTUTAR Doç. Dr. Serdar Murat GÜRSES Doç. Dr. Enes SALİH
İslam Hukuku	Prof. Dr. Ahmet İNANIR Prof. Dr. İbrahim ÖZBAY Prof. Dr. Üyesi Hilal ÖZAY Dr. Öğr. Üyesi Muharrem YILMAZ Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ERDEM
Kelam ve Mezhepler Tarihi	Prof. Dr. Emine ÖĞÜK Prof. Dr. İbrahim BAYRAM Dr. Öğr. Üyesi Şaban BANAZ Dr. Öğr. Üyesi Eyüp GÜR
Kur'an-ı Kerim Okuma ve Kıraat	Dr. Öğr. Üyesi Yunus YALÇIN Dr. Öğr. Üyesi Faysal ARPAGUŞ Dr. Öğr. Üyesi İsmail ÖZTÜRK
Tasavvuf	Dr. Öğr. Üyesi Nazım ÇINAR Dr. Öğr. Üyesi M. Yusuf AKBAK
Tefsir	Prof. Dr. Enver BAYRAM Prof. Dr. Üyesi Süleyman PAK Prof. Dr. Üyesi Ahmet ÖZDEMİR Dr. Öğr. Üyesi Faysal ARPAGUŞ Dr. Öğr. Üyesi İsmail ÖZTÜRK Dr. Öğr. Üyesi Recep TURAN Dr. Öğr. Üyesi Emine SEKME

ÖĞRETİM ELEMANLARI

Prof. Dr. Ahmet İNANIR ahmet.inanir52@gop.edu.tr Dahili: 3839	
Prof. Dr. İbrahim ÖZBAY ibrahim.ozbay@gop.edu.tr Dahili: 3752	
Prof. Dr. Emine ÖĞÜK emine.oguk@gop.edu.tr Dahili: 3836	
Prof. Dr. Muammer BAYRAKTUTAR muammer.bayraktutar@gop.edu.tr Dahili: 3837	
Prof. Dr. Enver BAYRAM enver.bayram@gop.edu.tr Dahili: 3827	
Prof. Dr. İbrahim BAYRAM ibrahim.bayram@gop.edu.tr Dahili: 3822	
Doç. Dr. Abdülmuttalip İŞİDAN abdulmuttalip.isidan@gop.edu.tr Dahili: 3821	
Prof. Dr. Hilal ÖZAY hilal.ozay@gop.edu.tr Dahili: 3829	
Prof. Dr. Üyesi Ahmet ÖZDEMİR ahmet.ozdemir@gop.edu.tr Dahili: 3833	
Prof. Dr. Süleyman PAK suleyman.pak@gop.edu.tr Dahili: 3804-3809-3834	
Doç. Dr. Serdar M. GÜRSSES serdar.gurses@gop.edu.tr Dahili: 3823	
Doç. Dr. Enes SALİH enes.salih@gop.edu.tr Dahili: 3864	
Dr. Öğr. Üyesi Emine SEKME emine.sekme@gop.edu.tr Dahili: 3835	
Dr. Öğr. Üyesi Süleyman M. KAYAGİL suleyman.kayagil@gop.edu.tr Dahili: 3820	
Dr. Öğr. Üyesi İbrahim İBRAHİMOĞLU hamoud.ibrahim@gop.edu.tr Dahili: 3825	

Dr. Öğr. Üyesi Şaban BANAZ saban.banaz@gop.edu.tr Dahili: 3860	
Doç. Dr. Mohamadou Aboubacar MAIGA aboubacar.mohamadou@gop.edu.tr Dahili: 3831	
Dr. Öğr. Üyesi Muharrem YILMAZ muharrem.yilmaz@gop.edu.tr Dahili: 3824	
Dr. Öğr. Üyesi Yunus YALÇIN yunus.yalcin@gop.edu.tr Dahili: 2511	
Dr. Öğr. Üyesi İsmail ÖZTÜRK smail.ozturk@gop.edu.tr Dahili: 3859	
Dr. Öğr. Üyesi Faysal ARPAGUŞ faysal.arpagus@gop.edu.tr Dahili: 3863	
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet KAHRAMAN mehmet.kahraman@gop.edu.tr Dahili: 3830	

PROGRAM YETERLİKLERİ

PY1	Arap Dili ve Belağati'nin tarihi, usulü, literatürü ve problemleri hakkında, bilimde uzmanlaşacak düzeyde temel akademik yetkinlikleri edinir.
PY2	Hadis ilminin tarihi, usulü, literatürü ve problemleri hakkında, bilimde uzmanlaşacak düzeyde temel akademik yetkinlikleri edinir.
PY3	İslam Hukuku'nun tarihi, usulü, literatürü ve problemleri hakkında, bilimde uzmanlaşacak düzeyde temel akademik yetkinlikleri edinir.
PY4	Kelam ve Mezhepler Tarihi'nin tarihi, usulü, literatürü ve problemleri hakkında, bilimde uzmanlaşacak düzeyde temel akademik yetkinlikleri edinir.
PY5	Kur'an-ı Kerim Okuma ve Kıraat ilminin tarihi, usulü, literatürü ve problemleri hakkında, bilimde uzmanlaşacak düzeyde temel akademik yetkinlikleri edinir.
PY6	Tasavvuf'un tarihi, usulü, literatürü ve problemleri hakkında, bilimde uzmanlaşacak düzeyde temel akademik yetkinlikleri edinir.
PY7	Tefsir ilminin tarihi, usulü, literatürü ve problemleri hakkında, bilimde uzmanlaşacak düzeyde temel akademik yetkinlikleri edinir.

TEMEL İSLAM BİLİMLERİ PROGRAMI DERSLERİ

BAHAR DÖNEMİ YÜKSEK LİSANS VE DOKTORADA AÇILAN DERSLER LİSTESİ (Bilim dallarına göre)

1. YÜKSEK LİSANS

1.1. Tefsir Bilim Dalı

Temel İslam Bilimleri (Tefsir) Anabilim Dalı Bahar Yarıyılı Okutulacak Dersler (Yüksek Lisans)				
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersi Verecek Öğretim Üyesi	Dersin AKTS	Z/S
TİB	Kur'an Kelime Bilgisi II	Prof. Dr. Enver BAYRAM	7,5	Seçmeli
TİB5012	Kur'an'ın Temel Konuları	Prof. Dr. Enver BAYRAM	7,5	Seçmeli
TİB5008	Tefsir Ekolleri	Prof. Dr. Üyesi Süleyman PAK	7,5	Seçmeli
TİB5006	Kur'an Tarihi	Prof. Dr. Üyesi Süleyman PAK	7,5	Seçmeli
TİB5092	Rivayet Tefsiri II	Prof. Dr. Üyesi Ahmet ÖZDEMİR	7,5	Seçmeli
TİB5094	Kur'an'a Yaklaşımlar II	Prof. Dr. Üyesi Ahmet ÖZDEMİR	7,5	Seçmeli
TİB5004	Karşılaştırmalı Tefsir Metinleri	Dr. Öğr. Üyesi Faysal ARPAGUŞ	7,5	Seçmeli
YENİ	Usûl Tartışmaları ve Tefsir	Dr. Öğr. Üyesi Faysal ARPAGUŞ	7,5	Seçmeli
TİB	Karşılaştırmalı Kutsal Kitap Okuma	Dr. Öğr. Üyesi İsmail ÖZTÜRK	7,5	Seçmeli
TİB	Ahkam Tefsiri	Dr. Öğr. Üyesi İsmail ÖZTÜRK	7,5	Seçmeli
TİB	Mukayeseli Tefsir Okumaları II	Dr. Öğr. Üyesi Recep TURAN	7,5	Seçmeli
TİB	Tercüme Teknikleri ve Kur'an Mealleri	Dr. Öğr. Üyesi Emine SEKME	7,5	Seçmeli
TİB	Bilimsel Tefsir	Dr. Öğr. Üyesi Emine SEKME	7,5	Seçmeli

1.2. Hadis Bilim Dalı

Temel İslam Bilimleri (Hadis) Anabilim Dalı Bahar Yarıyılı Okutulacak Dersler (Yüksek Lisans)				
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersi Verecek Öğretim Üyesi	Dersin AKTS	Z/S
TİB5096	Hadis Usulü Metinleri	Prof. Dr. Muammer BAYRAKTUTAR	7,5	Seçmeli
TİB5014	Hadis İlimleri ve Literatürü	Prof. Dr. Muammer BAYRAKTUTAR	7,5	Seçmeli
TİB50100	İsnad ve Rical Araştırmalarında Yöntem	Doç. Dr. Serdar Murat GÜRSES	7,5	Seçmeli
TİB5062	Ahkam Hadisleri	Doç. Dr. Enes SALİH	7,5	Seçmeli

1.3. Kelam Bilim Dalı

Temel İslam Bilimleri (Keâm ve İtikâdî İslam Mezhepleri Tarihi) Anabilim Dalı Bahar Yarıyılı Okutulacak Dersler (Yüksek Lisans)				
---	--	--	--	--

Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersi Verecek Öğretim Üyesi	Dersin AKTS	Z/S
TİB5030	Maturidi Kelamı	Prof. Dr. Emine ÖĞÜK	7,5	Seçmeli
TİB5032	Kelam Metodolojisi	Prof. Dr. Emine ÖĞÜK	7,5	Seçmeli
YENİ	Yeni İlm-i Kelam	Prof. Dr. İbrahim BAYRAM	7,5	Seçmeli
TİB5082	Klasik Kelam Metinleri	Prof. Dr. İbrahim BAYRAM	7,5	Seçmeli
TİB501006	Türkiye’de Alevilik ve Bektaşilik	Dr. Öğr. Üyesi Şaban BANAZ	7,5	Seçmeli
TİB501008	Türkiye’de Dini Ekoller	Dr. Öğr. Üyesi Şaban BANAZ	7,5	Seçmeli

1.4. İslâm Hukuku Bilim Dalı

Temel İslam Bilimleri (İslam Hukuku) Anabilim Dalı Bahar Yarıyılı Okutulacak Dersler (Yüksek Lisans)				
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersi Verecek Öğretim Üyesi	Dersin AKTS	Z/S
TİB5022	Klasik Fıkıh Metinleri	Prof. Dr. Ahmet İNANIR	7,5	Seçmeli
TİB5024	Çağdaş Fıkıh Problemleri	Prof. Dr. Ahmet İNANIR	7,5	Seçmeli
TİB50100	Türk-İslam Hukukunda İcra ve İflas	Prof. Dr. İbrahim ÖZBAY	7,5	Seçmeli
TİB5018	İslam Hukuk Edebiyatı	Prof. Dr. Üyesi Hilal ÖZAY	7,5	Seçmeli
TİB5084	İslam Borçlar Hukuku Genel Hükümler	Dr. Öğr. Üyesi Muharrem YILMAZ	7,5	Seçmeli
TİB5068	İslam Ceza Hukuku	Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ERDEM	7,5	Seçmeli

1.5. Tasavvuf Bilim Dalı

Temel İslam Bilimleri (Tasavvuf) Anabilim Dalı Bahar Yarıyılı Okutulacak Dersler (Yüksek Lisans)				
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersi Verecek Öğretim Üyesi	Dersin AKTS	Z/S
TİB	Tasavvuf Hadis Şerhleri		7,5	Seçmeli
TİB	Tasavvuf Metinleri		7,5	Seçmeli
TİB5029	Tasavvuf Klasikleri	Dr. Öğr. Üyesi Nazım ÇINAR	7,5	Seçmeli
TİB501012	Mesnevi Okumaları-2	Dr. Öğr. Üyesi Nazım ÇINAR	7,5	Seçmeli
TİB	Tasavvuf Edebiyatı	Dr. Öğr. Üyesi M. Yusuf AKBAK	7,5	Seçmeli
TİB	Tasavvuf Literatürü	Dr. Öğr. Üyesi M. Yusuf AKBAK	7,5	Seçmeli

1.6. Kıraat Bilim Dalı

Temel İslam Bilimleri (Kıraat) Anabilim Dalı Bahar Yarıyılı Okutulacak Dersler (Yüksek Lisans)				
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersi Verecek Öğretim Üyesi	Dersin AKTS	Z/S
TİB	Kıraat Okumaları-Aşere Yöntemi	Dr. Öğr. Üyesi Yunus YALÇIN	7,5	Seçmeli

TİB	Kıraat Temellendirilmesi	Vecihlerinin	Dr. Öğr. Üyesi Yunus YALÇIN	7,5	Seçmeli

1.7. Arap Dili Bilim Dalı

Temel İslam Bilimleri (Arap Dili ve Belagati) Anabilim Dalı Bahar Yarıyılı Okutulacak Dersler (Yüksek Lisans)					
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersi Verecek Öğretim Üyesi	Dersin AKTS	Z/S	
TİB5134	Basın Arapçası II	Doç. Dr. Abdullah İŞİDAN	7,5	Seçmeli	
TİB5148	Kur'an'ı Kerim Üzerinde Dilbilim Çalışmaları	Dr. Öğr. Üyesi İbrahim İBRAHİMOĞLU	7,5	Seçmeli	
TİB5121	Arapça Metinlerin Edisyon Kitiği	Dr. Öğr. Üyesi İbrahim İBRAHİMOĞLU	7,5	Seçmeli	
TİB5150	Kuran'ı Kerimde Cümle Yapısı II	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet KAHRAMAN	7,5	Seçmeli	
TİB5144	Aruz İlmi	Doç. Dr. Aboubacar MAIGA	7,5	Seçmeli	
TİB5117	Klasik Arap Nesir	Dr. Öğr. Üyesi Asad LAYEK	7,5	Seçmeli	
TİB5118	Klasik Arap Şiiri	Dr. Öğr. Üyesi Asad LAYEK	7,5	Seçmeli	
TİB5111	Türkçe-Arapça Çeviri	Doç. Dr. Abdullah İŞİDAN	7,5	Seçmeli	
TİB5034	Arap Dilinde Yorum Metodolojisi	Dr. Öğr. Üyesi Murat ATAMAN	7,5	Seçmeli	
YENİ	Uygulamalı Modern Metinler	Doç. Dr. Abdullah İŞİDAN	7,5	Seçmeli	
YENİ	Dijital Çağda Arap Edebiyatı	Doç. Dr. Aboubacar MAIGA	7,5	Seçmeli	
YENİ	Ekoeleştirir, Sürdürülebilirlik ve Edebiyat	Doç. Dr. Aboubacar MAIGA	7,5	Seçmeli	

2. Doktora

2.1. Tefsir Doktora

Temel İslam Bilimleri (Tefsir) Anabilim Dalı Bahar Yarıyılı Okutulacak Dersler					
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersi Verecek Öğretim Üyesi	Dersin AKTS	Z/S	
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersi Verecek Öğretim Üyesi	Dersin AKTS	Z/S	
YENİ	Güncel Tefsir Makalelerini Okuma ve Değerlendirme	Prof. Dr. Enver BAYRAM	7,5	Seçmeli	
YENİ	Mutezile Tefsiri	Prof. Dr. Ahmet ÖZDEMİR	7,5	Seçmeli	

2.2. Hadis Doktora

Temel İslam Bilimleri (Hadis) Anabilim Dalı Bahar Yarıyılı Okutulacak Dersler					
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersi Verecek Öğretim Üyesi	Dersin AKTS	Z/S	

	Mukayeseli Hadis Şerh Metinleri	Prof. Dr. Muammer Bayraktutar	7,5	Seçmeli
	Fıkıhî Ekollerde Hadis/Sünnet	Prof. Dr. Muammer Bayraktutar	7,5	Seçmeli
	Hadis İlminde Ravi Bilgisi ve Tenkidi	Doç. Dr. Serdar Murat GÜRSES	7,5	Seçmeli

2.3. Kelam Doktora

Temel İslam Bilimleri (Kelâm) Anabilim Dalı Bahar Yarıyılı Okutulacak Dersler				
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersi Verecek Öğretim Üyesi	Dersin AKTS	Z/S
YENİ	Gazzâlî Okumaları	Prof. Dr. Emine ÖĞÜK	7,5	Seçmeli
YENİ	Metinlerle Mukayeseli Nübüvvet Konuları	Prof. Dr. İbrahim BAYRAM	7,5	Seçmeli
YENİ	Tarihsel ve Kültürel Boyutlarıyla Alevilik	Dr. Öğr. Üyesi Şaban BANAZ	7,5	Seçmeli

2.4. İslâm Hukuku Doktora

Temel İslam Bilimleri (İslâm Hukuku) Anabilim Dalı Bahar Yarıyılı Okutulacak Dersler				
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersi Verecek Öğretim Üyesi	Dersin AKTS	Z/S
	İslam Hukuku Edebiyatı	Prof. Dr. Hilal ÖZAY	7,5	Seçmeli
	Osmanlı Döneminde Hukuk	Prof. Dr. Ahmet İNANIR	7,5	Seçmeli
	Hanefî Mezhebi Furûu Fıkıh Metinleri	Dr. Öğr. Üyesi Muharrem YILMAZ	7,5	Seçmeli
	Mukayeseli Aile Hukuku	Prof. Dr. Hilal ÖZAY	7,5	Seçmeli
	İctihadTeorisi ve Kıyas Uygulamaları	Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ERDEM	7,5	Seçmeli

2.5. Tasavvuf Doktora

Temel İslam Bilimleri (Tasavvuf) Anabilim Dalı Bahar Yarıyılı Okutulacak Dersler				
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersi Verecek Öğretim Üyesi	Dersin AKTS	Z/S
YENİ	Tasavvuf Metafiziği		7,5	Seçmeli
YENİ	Tasavvuf Metinleri		7,5	Seçmeli
YENİ	Osmanlı Devleti'nde Tasavvuf	Dr. Öğr. Üyesi Nazım ÇINAR	7,5	Seçmeli

2.6. Kıraat Doktora (Bu bilim dalında açılan ve okutulacak olan herhangi bir ders bulunmamaktadır.)

Temel İslam Bilimleri (Kıraat) Anabilim Dalı Bahar Yarıyılı Okutulacak Dersler				

1.7. Arap Dili Doktora

Temel İslam Bilimleri (Arap Dili ve Belagati) Anabilim Dalı Bahar Yarıyılı Okutulacak Dersler				
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersi Verecek Öğretim Üyesi	Dersin AKTS	Z/S
TİB6023	Bilimsel Yaklaşım ve Araştırma Etiği	Dr. Öğr. Üyesi İbrahim İBRAHİMOĞLU	7,5	Seçmeli

YENİ	İleri Düzey Türkçe Arapça Çeviri	Doç. Dr. Abdullah İŞİDAN	7,5	Seçmeli
YENİ	Estetik Biliminin İlkeleri ve Edebiyattaki Uygulamaları	Dr. Öğr. Üyesi Asad LAYEK	7,5	Seçmeli
YENİ	Dil ve Mantık İlişkisi	Doç. Dr. Aboubacar MAIGA	7,5	Seçmeli
YENİ	Nahiv Usulü Metinleri (el-Enbârî)	Doç. Dr. Aboubacar MAIGA	7,5	Seçmeli

AKADEMİK TAKVİM

BAHAR YARIYILI	
Özel öğrenci olarak başka bir üniversitede eğitim almak isteyen öğrencilerimizin son başvuru tarihi	19 Ocak 2026
Katkı Payı/Öğrenim Ücreti II. Taksit Ödeme (Hazırlık Sınıfı Dahil)	26-31 Ocak 2026
Ders Kaydı/Kayıt Yenileme (Hazırlık Sınıfı Hariç) (Öğrenci Bilgi Sistemi üzerinden)	26-31 Ocak 2026
Danışman onayı	26 Ocak-1 Şubat 2026
Derslerin Başlaması	2 Şubat 2026
Kayıt dondurma başvurularının son günü	13 Şubat 2026
Muafiyet başvurularının son günü	20 Şubat 2026
Mazeretli ders kaydı başvurularının son günü	20 Şubat 2026
Ara sınavlar	4-12 Nisan 2026
Derslerin Bitimi	23 Mayıs 2026
Yarıyıl sonu sınavları	2-12 Haziran 2026
Yarıyıl sonu sınav sonuçlarının ders sorumlularınca sisteme girilmesi	2-15 Haziran 2026
Bütünleme sınavları	17-25 Haziran 2026
Bütünleme sınav sonuçlarının ders sorumlularınca sisteme girilmesi	17-26 Haziran 2026
Dönem sonu itibarıyla %10'a giren öğrencilerin tespiti	2 Temmuz 2026
Tek ders sınavı	1 Temmuz 2026
Ek Sınav Başvuru ve Ders Kayıtları	22-26 Haziran 2026
Bahar yarıyılı sonunda azami süreyi aşan öğrenciler için ek sınavlar	1. sınavlar : 29 Haziran-3 Temmuz 2026 2. sınavlar : 6-10 Temmuz 2026
Çift Anadal ve Yandal Başvuruları (2026-2027 Eğitim Öğretim Yılı için)	1-26 Haziran 2026
<i>Telaflı : 23 Nisan 2026 Perşembe dersleri 25 Nisan 2026 Cumartesi, 1 Mayıs 2026 Cuma dersleri 2 Mayıs 2026 Cumartesi, 19 Mayıs 2026 Salı dersleri 23 Mayıs 2026 Cumartesi günü yapılacaktır.</i>	

DERS PROGRAMI

1. HADİS

SAAT	HADİS YL	HADİS Y. L. ARAPÇA
08.10 - 09.00 Pazartesi	Doç. Dr. Serdar Murat GÜRSER İsnad ve Rical Araştırmalarında Yöntem	
09.10 - 10.00 Pazartesi	Doç. Dr. Serdar Murat GÜRSER İsnad ve Rical Araştırmalarında Yöntem	
10.10 - 11.00 Pazartesi	Doç. Dr. Serdar Murat GÜRSER İsnad ve Rical Araştırmalarında Yöntem	
11.10 - 12.00 Pazartesi	Prof. Dr. Muammer BAYRAKTUTAR Hadis Usulü Metinleri	Doç. Dr. Serdar Murat GÜRSER Hadiste Temel Kaynaklar ve Faydalanma Yolları
13.10 - 14.00 Pazartesi	Prof. Dr. Muammer BAYRAKTUTAR Hadis Usulü Metinleri	Doç. Dr. Serdar Murat GÜRSER Hadiste Temel Kaynaklar ve Faydalanma Yolları
14.10 - 15.00 Pazartesi	Prof. Dr. Muammer BAYRAKTUTAR Hadis Usulü Metinleri	Doç. Dr. Serdar Murat GÜRSER Hadiste Temel Kaynaklar ve Faydalanma Yolları
15.10 - 16.00 Pazartesi	Doç. Dr. Serdar Murat GÜRSER Hadiste Temel Kaynaklar ve Faydalanma Yolları	Prof. Dr. Muammer BAYRAKTUTAR Kasık Hadis Usulü Metinleri
16.10-17.00 Pazartesi	Doç. Dr. Serdar Murat GÜRSER Hadiste Temel Kaynaklar ve Faydalanma Yolları	Prof. Dr. Muammer BAYRAKTUTAR Klasik Hadis Usulü Metinleri
17.10-18.00 Pazartesi	Doç. Dr. Serdar Murat GÜRSER Hadiste Temel Kaynaklar ve Faydalanma Yolları	Prof. Dr. Muammer BAYRAKTUTAR Klasik Hadis Usulü Metinleri
18.10 - 19.00 Pazartesi	Prof. Dr. Muammer BAYRAKTUTAR Hadis İlimleri ve Literatürü	Doç. Dr. Enes SALİH Hadislerin Edebi Yönü
19.10 - 20.00 Pazartesi	Prof. Dr. Muammer BAYRAKTUTAR Hadis İlimleri ve Literatürü	Doç. Dr. Enes SALİH Hadislerin Edebi Yönü
20.10 - 21.00 Pazartesi	Prof. Dr. Muammer BAYRAKTUTAR Hadis İlimleri ve Literatürü	Doç. Dr. Enes SALİH Hadislerin Edebi Yönü

2. İSLAM HUKUKU

SAAT	İSLAM HUKUKU YÜKSEK LİSANS	İSLAM HUKUKU DOKTORA
08.10 - 09.00 Pazartesi	Prof. Dr. Hilal ÖZAY İslam Hukuku Edebiyatı	Dr. Öğr. Üyesi Muharrem YILMAZ Hanefi Mezhebi Furu-ı Fıkıh Metinleri

09.10 - 10.00 Pazartesi	Prof. Dr. Hilal ÖZAY İslam Hukuku Edebiyatı		Dr. Öğr. Üyesi Muharrem YILMAZ Hanefi Mezhebi Furu-ı Fıkıh Metinleri
10.10 - 11.00 Pazartesi	Prof. Dr. Hilal ÖZAY İslam Hukuku Edebiyatı		Dr. Öğr. Üyesi Muharrem YILMAZ Hanefi Mezhebi Furu-ı Fıkıh Metinleri
11.10 - 12.00 Pazartesi	Prof. Dr. Ahmet İNANIR Modern Fıkıh Metinleri		Prof. Dr. Hilal ÖZAY Mukayeseli Aile Hukuku
13.10 - 14.00 Pazartesi	Prof. Dr. Ahmet İNANIR Modern Fıkıh Metinleri		Prof. Dr. Hilal ÖZAY Mukayeseli Aile Hukuku
14.10 - 15.00 Pazartesi	Prof. Dr. Ahmet İNANIR Modern Fıkıh Metinleri		Prof. Dr. Hilal ÖZAY Mukayeseli Aile Hukuku
15.10 - 16.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Muharrem YILMAZ İslam Borçlar Hukukunda Genel Hükümler	Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ERDEM İslam Ceza Hukuku	Prof. Dr. Ahmet İNANIR Osmanlı Döneminde Hukuk
16.10-17.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Muharrem YILMAZ İslam Borçlar Hukukunda Genel Hükümler	Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ERDEM İslam Ceza Hukuku	Prof. Dr. Ahmet İNANIR Osmanlı Döneminde Hukuk
17.10-18.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Muharrem YILMAZ İslam Borçlar Hukukunda Genel Hükümler	Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ERDEM İslam Ceza Hukuku	Prof. Dr. Ahmet İNANIR Osmanlı Döneminde Hukuk
18.10 - 19.00 Pazartesi	Prof. Dr. İbrahim ÖZBAY Türk İslam Hukukunda İcra ve İflas		Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ERDEM İctihad Teorisi ve Kıyas Uygulamaları
19.10 - 20.00 Pazartesi	Prof. Dr. İbrahim ÖZBAY Türk İslam Hukukunda İcra ve İflas		Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ERDEM İctihad Teorisi ve Kıyas Uygulamaları
20.10 - 21.00 Pazartesi	Prof. Dr. İbrahim ÖZBAY Türk İslam Hukukunda İcra ve İflas		Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ERDEM İctihad Teorisi ve Kıyas Uygulamaları

3. TEFSİR

3.1. YÜKSEK LİSANS

SAAT				
08.10 - 09.00 Pazartesi	Prof. Dr. Süleyman PAK -Kur'an Tarihi			Dr. Öğr. Üyesi Recep TURAN- Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği
09.10 - 10.00 Pazartesi	Prof. Dr. Süleyman PAK -Kur'an Tarihi			Dr. Öğr. Üyesi Recep TURAN- Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği

10.10 - 11.00 Pazartesi	Prof. Dr. Süleyman PAK -Kur'an Tarihi			Dr. Öğr. Üyesi Recep TURAN- Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği
11.10 - 12.00 Pazartesi	Prof. Dr. Süleyman PAK -Tefsir Ekolleri	Dr. Öğr. Üyesi İsmail ÖZTÜRK-Ahkam Tefsiri		Prof. Dr. Ahmet ÖZDEMİR Kur'an'a Yaklaşımlar II
13.10 - 14.00 Pazartesi	Prof. Dr. Süleyman PAK -Tefsir Ekolleri	Dr. Öğr. Üyesi İsmail ÖZTÜRK-Ahkam Tefsiri		Prof. Dr. Ahmet ÖZDEMİR Kur'an'a Yaklaşımlar II
14.10 - 15.00 Pazartesi	Prof. Dr. Süleyman PAK -Tefsir Ekolleri	Dr. Öğr. Üyesi İsmail ÖZTÜRK-Ahkam Tefsiri		Prof. Dr. Ahmet ÖZDEMİR Kur'an'a Yaklaşımlar II
15.10 - 16.00 Pazartesi	Prof. Dr. Ahmet ÖZDEMİR Rivayet Tefsiri II. (İlk Dönem Rivayet Tefsirleri)	Prof. Dr. Enver BAYRAM Kur'an'ın Temel Konuları (Kur'an'ın Ana Konuları)	Dr. Öğr. Üyesi İsmail ÖZTÜRK- Karşılaştırmalı Kutsal Kitap Okumaları	Dr. Öğr. Üyesi Emine SEKME- Tercüme Teknikleri ve Kur'an Mealleri
16.10-17.00 Pazartesi	Prof. Dr. Ahmet ÖZDEMİR Rivayet Tefsiri II.(İlk Dönem Rivayet Tefsirleri)	Prof. Dr. Enver BAYRAM Kur'an'ın Temel Konuları (Kur'an'ın Ana Konuları)	Dr. Öğr. Üyesi İsmail ÖZTÜRK- Karşılaştırmalı Kutsal Kitap Okumaları	Dr. Öğr. Üyesi Emine SEKME- Tercüme Teknikleri ve Kur'an Mealleri
17.10-18.00 Pazartesi	Prof. Dr. Ahmet ÖZDEMİR Rivayet Tefsiri II. (İlk Dönem Rivayet Tefsirleri)	Prof. Dr. Enver BAYRAM Kur'an'ın Temel Konuları (Kur'an'ın Ana Konuları)	Dr. Öğr. Üyesi İsmail ÖZTÜRK- Karşılaştırmalı Kutsal Kitap Okumaları	Dr. Öğr. Üyesi Emine SEKME- Tercüme Teknikleri ve Kur'an Mealleri
18.10 - 19.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Recep TURAN-Kur'an İlimleri II (Tefsir Usulü Literatürü II (Arapça)	Prof. Dr. Enver BAYRAM Kur'an Kelime Bilgisi II	Dr. Öğr. Üyesi Faysal ARPAGUŞ-Usul Tartışmaları ve Tefsir	Dr. Öğr. Üyesi Emine SEKME- Bilimsel Tefsir
19.10 - 20.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Recep TURAN-Kur'an İlimleri II (Tefsir Usulü Literatürü II (Arapça)	Prof. Dr. Enver BAYRAM Kur'an Kelime Bilgisi II	Dr. Öğr. Üyesi Faysal ARPAGUŞ-Usul Tartışmaları ve Tefsir	Dr. Öğr. Üyesi Emine SEKME- Bilimsel Tefsir
20.10 - 21.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Recep TURAN-Kur'an İlimleri II(Tefsir Usulü Literatürü II (Arapça)	Prof. Dr. Enver BAYRAM Kur'an Kelime Bilgisi II	Dr. Öğr. Üyesi Faysal ARPAGUŞ-Usul Tartışmaları ve Tefsir	Dr. Öğr. Üyesi Emine SEKME- Bilimsel Tefsir

3.2. TEFSİR DOKTORA

SAAT		
08.10 - 09.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Emine SEKME-Çağdaş İslam Düşünürleri ve Kur'an	

09.10 - 10.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Emine SEKME-Çağdaş İslam Düşünürleri ve Kur'an	
10.10 - 11.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Emine SEKME-Çağdaş İslam Düşünürleri ve Kur'an	
11.10 - 12.00 Pazartesi		Prof. Dr. Enver BAYRAM-Güncel Tefsir Makalelerini Okuma ve Değerlendirme
13.10 - 14.00 Pazartesi		Prof. Dr. Enver BAYRAM-Güncel Tefsir Makalelerini Okuma ve Değerlendirme
14.10 - 15.00 Pazartesi		Prof. Dr. Enver BAYRAM-Güncel Tefsir Makalelerini Okuma ve Değerlendirme
15.10 - 16.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Recep TURAN-Tefsir Geleneğinde Mezhep Odaklı Yorum II	Prof. Dr. Süleyman PAK-Müşkil Ayetlerin Tefsiri
16.10-17.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Recep TURAN-Tefsir Geleneğinde Mezhep Odaklı Yorum II	Prof. Dr. Süleyman PAK-Müşkil Ayetlerin Tefsiri
17.10-18.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Recep TURAN-Tefsir Geleneğinde Mezhep Odaklı Yorum II	Prof. Dr. Süleyman PAK-Müşkil Ayetlerin Tefsiri
18.10 - 19.00 Pazartesi		Prof. Dr. Ahmet ÖZDEMİR-Mutezile Tefsiri
19.10 - 20.00 Pazartesi		Prof. Dr. Ahmet ÖZDEMİR-Mutezile Tefsiri
20.10 - 21.00 Pazartesi		Prof. Dr. Ahmet ÖZDEMİR-Mutezile Tefsiri

4. KELAM

4.1. YÜKSEK LİSANS & DOKTORA

SAAT	YÜKSEK LİSANS	Y.L. ARAPÇA	DOKTORA
08.10 - 09.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Şaban Banaz, Türkiye'de Alevilik Bektaşılık (YL)	Dr. Öğr. Üyesi Eyüp GÜR, Selefiyye Düşüncesi (AR)	Prof. Dr. İbrahim Bayram, Metinlerle Mukayeseli Nübüvvet Konuları (DR)
09.10 - 10.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Şaban Banaz, Türkiye'de Alevilik Bektaşılık (YL)	Dr. Öğr. Üyesi Eyüp GÜR, Selefiyye Düşüncesi (AR)	Prof. Dr. İbrahim Bayram, Metinlerle Mukayeseli Nübüvvet Konuları (DR)

10.10 - 11.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Şaban Banaz, Türkiye'de Alevilik Bektaşılık (YL)	Dr. Öğr. Üyesi Eyüp GÜR, Selefiyye Düşüncesi (AR)	Prof. Dr. İbrahim Bayram, Metinlerle Mukayeseli Nübüvvet Konuları (DR)
11.10 - 12.00 Pazartesi	Prof. Dr. İbrahim Bayram, Klasik Kelam Metinleri (YL)	Dr. Öğr. Üyesi Şaban Banaz, Şiiliğin Teşekkül Süreci (AR)	Prof. Dr. Emine Ögük, Gazzâlî Okumaları (DR)
13.10 - 14.00 Pazartesi	Prof. Dr. İbrahim Bayram, Klasik Kelam Metinleri (YL)	Dr. Öğr. Üyesi Şaban Banaz, Şiiliğin Teşekkül Süreci (AR)	Prof. Dr. Emine Ögük, Gazzâlî Okumaları (DR)
14.10 - 15.00 Pazartesi	Prof. Dr. İbrahim Bayram, Klasik Kelam Metinleri (YL)	Dr. Öğr. Üyesi Şaban Banaz, Şiiliğin Teşekkül Süreci (AR)	Prof. Dr. Emine Ögük, Gazzâlî Okumaları (DR)
15.10 - 16.00 Pazartesi	Prof. Dr. Emine Ögük, Mâtürîdî Kelâmı (YL)	Prof. Dr. İbrahim Bayram, Klasik Kelam Metinleri (AR)	Dr. Öğr. Üyesi Eyüp GÜR, Ahiret Hayatının İmkân ve İspatı (DR)
16.10-17.00 Pazartesi	Prof. Dr. Emine Ögük, Mâtürîdî Kelâmı (YL)	Prof. Dr. İbrahim Bayram, Klasik Kelam Metinleri (AR)	Dr. Öğr. Üyesi Eyüp GÜR, Ahiret Hayatının İmkân ve İspatı (DR)
17.10-18.00 Pazartesi	Prof. Dr. Emine Ögük, Mâtürîdî Kelâmı (YL)	Prof. Dr. İbrahim Bayram, Klasik Kelam Metinleri (AR)	Dr. Öğr. Üyesi Eyüp GÜR, Ahiret Hayatının İmkân ve İspatı (DR)
18.10 - 19.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Eyüp GÜR, Selefiyye Akidesi ve Tarihîsel Gelişimi (YL)	Prof. Dr. Emine Ögük, Matürîdî'nin Kelam Anlayışı (AR)	Dr. Öğr. Üyesi Şaban Banaz, Tarihîsel ve Kültürel Boyutlarıyla Alevilik (DR)
19.10 - 20.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Eyüp GÜR, Selefiyye Akidesi ve Tarihîsel Gelişimi (YL)	Prof. Dr. Emine Ögük, Matürîdî'nin Kelam Anlayışı (AR)	Dr. Öğr. Üyesi Şaban Banaz, Tarihîsel ve Kültürel Boyutlarıyla Alevilik (DR)
20.10 - 21.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Eyüp GÜR, Selefiyye Akidesi ve Tarihîsel Gelişimi (YL)	Prof. Dr. Emine Ögük, Matürîdî'nin Kelam Anlayışı (AR)	Dr. Öğr. Üyesi Şaban Banaz, Tarihîsel ve Kültürel Boyutlarıyla Alevilik (DR)

5. ARAP DİLİ ve BELAĞATI

5.1. YÜKSEK LİSANS

SAAT					
08.10 - 09.00 Pazartesi		Dr. Öğr. Üy. Asad LAYEK Klasik Arap Şiiri	Doç. Dr. Aboubacar Maiga Dijital Çağda Arap Edebiyatı		
09.10 - 10.00 Pazartesi		Dr. Öğr. Üy. Asad LAYEK Klasik Arap Şiiri	Doç. Dr. Aboubacar Maiga Dijital Çağda Arap Edebiyatı		

10.10 - 11.00 Pazartesi		Dr. Öğr. Üy. Asad LAYEK Klasik Arap Şiiri	Doç. Dr. Aboubacar Maiga Dijital Çağda Arap Edebiyatı		
11.10 - 12.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üy. İbrahim İBRAHİMOĞLU Arapça Metinlerin Edisyon Kritiği	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet KAHRAMAN Kuran-ı Kerimde Cümle Yapısı II	Doç. Dr. Abdulmuttalip IŞIDAN Basın Arapçası II	Doç. Dr. Aboubacar Maiga Arap Dilinin Felsefesi	
13.10 - 14.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üy. İbrahim İBRAHİMOĞLU Arapça Metinlerin Edisyon Kritiği	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet KAHRAMAN Kuran-ı Kerimde Cümle Yapısı II	Doç. Dr. Abdulmuttalip IŞIDAN Basın Arapçası II	Doç. Dr. Aboubacar Maiga Arap Dilinin Felsefesi	
14.10 - 15.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üy. İbrahim İBRAHİMOĞLU Arapça Metinlerin Edisyon Kritiği	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet KAHRAMAN Kuran-ı Kerimde Cümle Yapısı II	Doç. Dr. Abdulmuttalip IŞIDAN Basın Arapçası II	Doç. Dr. Aboubacar Maiga Arap Dilinin Felsefesi	
15.10 - 16.00 Pazartesi		Dr. Öğr. Üyesi Murat Ataman Arap Dilinde Yorum Metolojisi II	Dr. Öğr. Üy. İbrahim İBRAHİMOĞLU Kuran-ı Kerim üzerinde Dilbilim Çalışmaları		
16.10-17.00 Pazartesi		Dr. Öğr. Üyesi Murat Ataman Arap Dilinde Yorum Metolojisi II	Dr. Öğr. Üy. İbrahim İBRAHİMOĞLU Kuran-ı Kerim üzerinde Dilbilim Çalışmaları		
17.10-18.00 Pazartesi		Dr. Öğr. Üyesi Murat Ataman Arap Dilinde Yorum Metolojisi II	Dr. Öğr. Üy. İbrahim İBRAHİMOĞLU Kuran-ı Kerim üzerinde Dilbilim Çalışmaları		
18.10 - 19.00 Pazartesi					
19.10 - 20.00 Pazartesi					
20.10 - 21.00 Pazartesi					

5.2. DOKTORA

SAAT	
08.10 - 09.00 Pazartesi	Doç. Dr. Abdulmuttalip IŞIDAN Arapça Metin Çözümlemeleri
09.10 - 10.00 Pazartesi	Doç. Dr. Abdulmuttalip IŞIDAN Arapça Metin Çözümlemeleri

10.10 - 11.00 Pazartesi	Doç. Dr. Abdulmuttalip İŞİDAN Arapça Metin Çözümlmeleri
11.10 - 12.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üy. Asad LAYEK Klasik Estetik Bilimin İlkeleri ve Edebiyattaki Uygulamaları
13.10 - 14.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üy. Asad LAYEK Klasik Estetik Bilimin İlkeleri ve Edebiyattaki Uygulamaları
14.10 - 15.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üy. Asad LAYEK Klasik Estetik Bilimin İlkeleri ve Edebiyattaki Uygulamaları
15.10 - 16.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üy. Aboubacar Maiga Nahiv Usulü Metinleri (el-Enbari)
16.10-17.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üy. Aboubacar Maiga Nahiv Usulü Metinleri (el-Enbari)
17.10-18.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üy. Aboubacar Maiga Nahiv Usulü Metinleri (el-Enbari)
18.10 - 19.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi İbrahim İbrahimioğlu Bilimsel Yaklaşım ve Araştırma Etiği
19.10 - 20.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi İbrahim İbrahimioğlu Bilimsel Yaklaşım ve Araştırma Etiği
20.10 - 21.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi İbrahim İbrahimioğlu Bilimsel Yaklaşım ve Araştırma Etiği

6. TASAVVUF

SAAT	YÜKSEK LİSANS		DOKTORA
08.10 - 09.00 Pazartesi		Anadolu Tasavvuf Kültürü Dr. Öğr. Üyesi M. Yusuf AKBAK	Osmanlı Devleti'nde Tasavvuf (Doktora) Dr. Öğr. Üyesi Nazım ÇINAR
09.10 - 10.00 Pazartesi		Anadolu Tasavvuf Kültürü Dr. Öğr. Üyesi M. Yusuf AKBAK	Osmanlı Devleti'nde Tasavvuf (Doktora) Dr. Öğr. Üyesi Nazım ÇINAR
10.10 - 11.00 Pazartesi		Anadolu Tasavvuf Kültürü Dr. Öğr. Üyesi M. Yusuf AKBAK	Osmanlı Devleti'nde Tasavvuf (Doktora) Dr. Öğr. Üyesi Nazım ÇINAR
11.10 - 12.00 Pazartesi	Tasavvuf Edebiyatı Dr. Öğr. Üyesi M. Yusuf AKBAK	Mesnevi Okumaları-2 Dr. Öğr. Üyesi Nazım ÇINAR	Tasavvuf Metafiziği (Doktora) M. Yusuf AKBAK
13.10 - 14.00 Pazartesi	Tasavvuf Edebiyatı Dr. Öğr. Üyesi M. Yusuf AKBAK	Mesnevi Okumaları-2 Dr. Öğr. Üyesi Nazım ÇINAR	Tasavvuf Metafiziği (Doktora) M. Yusuf AKBAK

14.10 - 15.00 Pazartesi	Tasavvuf Edebiyatı Dr. Öğr. Üyesi M. Yusuf AKBAK	Mesnevi Okumaları-2 Dr. Öğr. Üyesi Nazım ÇINAR	Tasavvuf Metafiziği (Doktora) M. Yusuf AKBAK
15.10 - 16.00 Pazartesi		Tasavvuf Klasikleri Dr. Öğr. Üyesi Nazım ÇINAR	
16.10-17.00 Pazartesi		Tasavvuf Klasikleri Dr. Öğr. Üyesi Nazım ÇINAR	
17.10-18.00 Pazartesi		Tasavvuf Klasikleri Dr. Öğr. Üyesi Nazım ÇINAR	
18.10 - 19.00 Pazartesi		Tasavvuf Hadis Şerhleri	
19.10 - 20.00 Pazartesi		Tasavvuf Hadis Şerhleri	
20.10 - 21.00 Pazartesi		Tasavvuf Hadis Şerhleri	

7. KUR'ÂN-I KERİM OKUMA VE KIRAAT

SAAT	YÜKSEK LİSANS
08.10 - 09.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Yunus YALÇIN Kıraat Okumaları - Aşere Yöntemi
09.10 - 10.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Yunus YALÇIN Kıraat Okumaları - Aşere Yöntemi
10.10 - 11.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Yunus YALÇIN Kıraat Okumaları - Aşere Yöntemi
11.10 - 12.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Yunus YALÇIN Kıraat Vecihlerinin Temellendirilmesi
13.10 - 14.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Yunus YALÇIN Kıraat Vecihlerinin Temellendirilmesi
14.10 - 15.00 Pazartesi	Dr. Öğr. Üyesi Yunus YALÇIN Kıraat Vecihlerinin Temellendirilmesi
15.10 - 16.00 Pazartesi	
16.10-17.00 Pazartesi	
17.10-18.00 Pazartesi	

18.10 - 19.00 Pazartesi	
19.10 - 20.00 Pazartesi	
20.10 - 21.00 Pazartesi	

DERSLER

1. YÜKSEK LİSANS

1.1. HADİS

1.1.1. İSNAD VE RİCAL ARAŞTIRMALARINDA YÖNTEM

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Serdar Murat Gürses
Oda Numarası	503
Ofis Saatleri	Perşembe: 13.00-16.00
E-posta	serdar.gurses@gop.edu.tr
Ders Zamanı	8.00-10.00
Derslik	
Dersin Amacı	Bu derste ricalle ilgili kaynakları tanıtmak ve rical tenkidinin yapılmasının öğretilmesi amaçlanmaktadır.
Konu ve İlgili Kazanımlar	İsnâd tenkidinin Doğuşu
	Sahâbe dönemi rical tenkidini bilir.
	Tabiin dönemi rical tenkidini bilir
	İsnadın yaygınlaşmasını bilir
	Tahammül ve Eda ile ilgili Eleştiri Noktaları
	Tahammül ile ilgili eleştiri alanlarını bilir.
	Eda ile ilgili eleştiri alanlarını bilir.
	Cerh Sebepleri
	Hatanın tarifini bilir.
	Münker, Ziyade, Tahrif tabirlerini bilir.
	Cerh ile halat arasındaki ilişkiyi bilir.
	Cerh Sebepleri
	Izdırab, tedlis ve telkin lafızlarını bilir.
	Bu cerh ile hata arasındaki ilişkiyi bilir.
	Cerh Sebepleri
	Sirkütü'l-hadis kavramını bilir.
	İhtilat kavramını bilir.
	Cerh Ta'dîl'de önceki münekkithlerin görüşlerine uyma
	İlk dönem münekkithlerinin cerh ta'dîl yöntemlerini bilir.
	Râvinin cerhi ile rivayet arasındaki ilişkiyi bilir.
	Buhârî'nin et-Târihü'l-kebir isimli eserindeki cerh ta'dîl metodu
	Buhârî'nin et-Târihü'l-kebir isimli eserini bilir.
	Buhârî'nin cerh ta'dîl metodunu bilir.
	Buhârî'nin et-Târihü'l-kebir isimli eserindeki cerh ta'dîl metodu
	Buhârî'nin et-Târihü'l-kebir isimli eserini bilir.
	Buhârî'nin cerh ta'dîl metodunu bilir.
	Yahya b. Maîn'in Tarih ve Sualât kitapları ve cerh ta'dîl metodu
	Yahya b. Maîn'in Tarih ve Sualât kitaplarını bilir.
	Yahya b. Maîn'in cerh ta'dîl metodunu bilir.
	Yahya b. Maîn'in Tarih ve Sualât kitapları ve cerh ta'dîl metodu
	Yahya b. Maîn'in Tarih ve Sualât kitaplarını bilir.
	Yahya b. Maîn'in cerh ta'dîl metodunu bilir.
	İbn Ebî Hâtim'in el-Cerh ve't-ta'dîl isimli eseri ve cerh ta'dîl metodu
	İbn Ebî Hâtim'in el-Cerh isimli kitabını bilir.
	İbn Ebî Hâtim'in cerh ta'dîl metodunu bilir.
	İbn Ebî Hâtim'in el-Cerh ve't-ta'dîl isimli eseri ve cerh ta'dîl metodu
	İbn Ebî Hâtim'in el-Cerh isimli kitabını bilir.

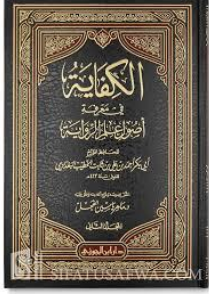
	İbn Ebî Hâtim'in cerh ta'dîl metodunu bilir.	
	Cerh Ta'dîl Lafızları	
	Cerh tadille ilgili sekizli taksimi bilir.	
	Konuyla ilgilil istihlâhları tanımlar	
	Cerh ta'dîl lafızları	
	Cerh lafızlarını bilir.	
	Ta'dîl lafızlarını bilir.	
Hafta-Tarih	Ders konuları	İlgili Program Yeterliği
1	İsnâd tenkidinin Doğuşu	
2	Tahammül ve Eda ile ilgili Eleştiri Noktaları	
3	Cerh Sebepleri	
4	Cerh Sebepleri	
5	Cerh Sebepleri	
6	Cerh Ta'dîl'de önceki münekkitlerin görüşlerine uyma	
7	Buhârî'nin et-Târihü'l-kebir isimli eserindeki cerh ta'dîl metodu	
8	Buhârî'nin et-Târihü'l-kebir isimli eserindeki cerh ta'dîl metodu	
9	Yahya b. Maîn'in Tarih ve Sualât kitapları ve cerh ta'dîl metodu	
10	Yahya b. Maîn'in Tarih ve Sualât kitapları ve cerh ta'dîl metodu	
11	İbn Ebî Hâtim'in el-Cerh ve't-ta'dîl isimli eseri ve cerh ta'dîl metodu	
12	İbn Ebî Hâtim'in el-Cerh ve't-ta'dîl isimli eseri ve cerh ta'dîl metodu	
13	Cerh ta'dîl lafızları	
14	Cerh Ta'dîl lafızları	
	Dönem sonu sınavı	
	Bütünleme Sınavı	
Değerlendirme		
Örnek Sorular		
Cevap Anahtarı		
Kaynak Kitap/lar	 Aziz Raşid Muhiyyuddun, Üsûsü'l-hükm Ale'r-Ricâl	
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Halil İbrahim Turhan, Rical Tenkidin Doğuşu ve Gelişimi, Enes Topgöl, Rivayetden Raviye Cerh Ta'dîl hükümleri nasıl oluştu Abdullah Karahan, Hadis Ravilerinde Güvenirlilik	

1.1.2. HADİS USULÜ METİNLERİ

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. Muammer Bayraktutar
Oda Numarası	510
Ofis Saatleri	13.00-16.00
E-posta	muammer.bayraktutar@gop.edu.tr

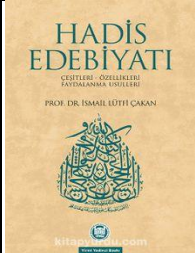
Ders Zamanı	Pazartesi 10.00-12.00	
Derslik	Seminer Salano	
Dersin Amacı	Hadis usulü alanında telif ve tasnif edilmiş klasik ve çağdaş metinleri okumak, anlamak ve değerlendirmek.	
Konu ve İlgili Kazanımlar	Hadis Usulü ilminin ortaya çıkışı ve gelişim sürecini bilmek.	
	Hadis usulünün gelişimini öğrenir	
	Hadis usulünün önemini kavrar	
	Hadis usulündeki farklı yaklaşımları öğrenir	
	Hadis usulüne ait bilgilerin kaynaklarda yer almaya başlamasını öğrenmek	
	Hadis usulü bilgilerinin yazıya intikalini öğrenir.	
	Usul konularına yer veren ilk kaynakları öğrenir.	
	Örnek metinleri okur ve anlar	
	Hadis usulünün temel kaynaklarını tanımak	
	Klasik dönem ilk hadis usulü kaynaklarını öğrenir	
	Sonraki dönem hadis usulü kaynaklarını öğrenir	
	İki dönem arasındaki yaklaşımları mukayese eder	
	el-Muhaddisu'l-fasıldan örnek metinler okumak	
	Eserin önemini ve hadis usulündeki yerini öğrenir	
	Eserden örnek metinleri okur ve anlar	
	Eserin yöntemini öğrenir ve değerlendirir	
	Marifetu ulumi'l-hadisten örnek metinler okumak ve anlamak	
	Eserin önemini ve hadis usulündeki yerini öğrenir	
	Eserden örnek metinleri okur ve anlar	
	Eserin yöntemini öğrenir ve değerlendirir	
	el-Kifaye'den örnek metinler okumak ve anlamak	
	Eserin önemini ve hadis usulündeki yerini öğrenir	
	Eserden örnek metinleri okur ve anlar	
	Eserin yöntemini öğrenir ve değerlendirir	
	el-İlma'dan örnek metinler okumak ve anlamak	
	Eserin önemini ve hadis usulündeki yerini öğrenir	
	Eserden örnek metinleri okur ve anlar	
	Eserin yöntemini öğrenir ve değerlendirir	
	Ulumu'l-hadis'ten örnek metinler okumak ve anlamak	
	Eserin önemini ve hadis usulündeki yerini öğrenir	
	Eserden örnek metinleri okur ve anlar	
	Eserin yöntemini öğrenir ve değerlendirir	
	Nüzhetu'n-nazar'dan örnek metinler okumak ve anlamak	
	Eserin önemini ve hadis usulündeki yerini öğrenir	
	Eserden örnek metinleri okur ve anlar	
	Eserin yöntemini öğrenir ve değerlendirir	
	İhtisaru ulumi'l-hadis'ten örnek metinler okumak ve anlamak	
	Eserin önemini ve hadis usulündeki yerini öğrenir	
	Eserden örnek metinleri okur ve anlar	
	Eserin yöntemini öğrenir ve değerlendirir	
	Tedribu'r-ravi'den örnek metinler okumak ve anlamak	
	Eserin önemini ve hadis usulündeki yerini öğrenir	
	Eserden örnek metinleri okur ve anlar	
	Tevcihu'n-nazar'dan örnek metinler okumak ve anlamak	
	Tevcihu'n-nazar'dan örnek metinler okumak ve anlamak	
	Eserin önemini ve hadis usulündeki yerini öğrenir	
	Eserden örnek metinleri okur ve anlar	
Hafta-Tarih	Ders konuları	İlgili Program Yeterliği

1		Uyum Haftası	
2		Hadis Usulü ilminin ortaya çıkışı ve gelişim sürecini bilmek.	
3		Hadis usulündeki farklı yaklaşımları öğrenir	
4		Usul konularına yer veren ilk kaynakları öğrenir.	
5		Klasik dönem ilk hadis usulü kaynaklarını öğrenir	
6		el-Muhaddisu'l-fasıldan örnek metinler okumak	
7		Marifetu ulumi'l-hadisten örnek metinler okumak ve anlamak	
8		el-Kifaye'den örnek metinler okumak ve anlamak	
		Ara Sınavlar	
9		el-İlma'dan örnek metinler okumak ve anlamak	
10		Ulumu'l-hadis'ten örnek metinler okumak ve anlamak	
11		Nüzhetu'n-nazar'dan örnek metinler okumak ve anlamak	
12		İhtisaru ulumi'l-hadis'ten örnek metinler okumak ve anlamak	
13		Tedribu'r-ravi'den örnek metinler okumak ve anlamak	
14		Tevcihu'n-nazar'dan örnek metinler okumak ve anlamak	
		Dönem sonu sınavı	
		Bütünleme Sınavı	
	Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak sorulardan veya ödevden oluşan bir vize ve bir final sınavı aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 30 finalinki ise % 70'tir. Geçme notu 100 üzerinden 70'tir. Sınavlar klasik veya test usulü olarak uygulanır. ÖDEV DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ 1- Ödevler değerlendirilirken sayfa düzenin ölçülerine uyulup uyulmaması (Talimatnamede verilen satır, sayfa, üst-alt ölçüleri) 5-10 puan 2- Kaynakça yazım talimatnamesindeki esaslara göre kaynakça belirlenmesi (seçilen konu ile bağlantılı mı, değil mi?) 5-10 puan 3- Elektronik erişim kaynaklarında güncel tarih bulunmaması: 5 puan 4- Kapak olmaması, üzerindeki yazıların esaslara uygun olmaması, hoca adının yanlış yazılması: 5 puan 5- Sayfa eksikliği, yetersizliği, talimatlarda sözü edilen 5-10 sayfa aralığında olmaması (sayfanın doluluk oranı ulusal tez yazım standardında olmalıdır.) 0-30 puan 6- Tercih edilen konuya uygun kaynak kullanma (kaynak başına 1-2 puan aralığı tercihen) 7- Kaynaklarda yazım esaslarına uygunluk (a.g.e., "...", bold yazım, noktalama işaretlerine özen gösterme, diğer talimatname de bahsedilen kurallar...) 10 puan 8- Özet ve sonuç kısmının olmaması: 5-10 puan 9- Yanlış ödevde verilen not standart olarak 0 (sıfır) dır. Not.1. Sayfa sayısı fazla ya da eksik olan ödevlerde kabul edilmiş ancak belirtilen kriterlere göre değerlendirilmiştir. Not.2. Talimatname olarak İİSNAD-2 atıf sistemi esas alınacaktır. Not: Ödevler zamanında teslim edilmelidir.	
	Örnek Sorular	1. El-Kifaye'ye ait aşağıdaki metni tercüme ederek açıklayınız. 2. Ulumu'l-hadis'e ait aşağıdaki metni tercüme ederek açıklayınız. 3. Hadis usulünün klasik kaynakları hakkında bilgi veriniz. 4. Hadis ıstılahlarının gelişimi ve kavramlaşma süreci hakkında bilgi veriniz.	
	Cevap Anahtarı		

Kaynak Kitap/lar	 1.Ramehurmuzi, el-Muhaddisul Fasıl. 2.Hakim, Ma'rifetu ulumi'l-hadis 3.Hatib, el-Kifaye fi ilmi'r-rivaye 4.İbnu's-Salah, Ulumu'l-hadis
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	1.İbn Hacer, Nüzhetu'n-nazar 2.Suyuti, Tedribu'r-ravi 3.Kasımı, Kavaidu't-tahdis 4.Cezairi, Tevcihu'n-nazar

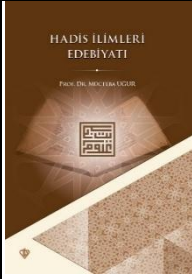
1.1.3. HADİSTE TEMEL KAYNAKLAR VE FAYDALANMA YOLLARI

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Serdar Murat Gürses
Oda Numarası	503
Ofis Saatleri	Perşembe: 15.00-17.00
E-posta	serdar.gurses@gop.edu.tr
Ders Zamanı	16.00-18.00
Derslik	Seminer Salonu
Dersin Amacı	Bu derste hadisin temel kaynaklarının ve bu kaynaklardan nasıl istifade edileceğinin öğretilmesi amaçlanmaktadır.
Konu ve İlgili Kazanımlar	Hadis Edebiyatının Genel Nitelikli Kaynakları
	İbn Nedim'in el-Fihrist'ini bilir
	Katib Çelebi'nin Keşfü'z-zünûn'unu bilir
	Konuyla ilgili diğer kaynakları bilir.
	Özel Nitelikli Kaynaklar
	Kettani'nin er-Risaletü'l-Müstatrafe'sini bilir.
	Sıddiki'nin Hadis Edebiyat Tarihi'ni tanır
	Dihlevi'nin Bostanü'l-muhaddisin isimli eserini bilir.
	Hadis Edebiyatının Oluşum Safhaları
	Hıfz Dönemini bilir
	Kitabet dönemini bilir.
	Konuyla ilgili hadisleri bilir ve yorumlar
	Müsned'ler
	Müsned isimli eserlerin özelliklerini bilir.
	Konuyla ilgili yazılan temel eserleri tanır
	Mucemler
	Mucem isimli eserlerin özelliklerini bilir.
	Konuyla ilgili yazılan temel eserleri tanır
	Musannefler
	Musanner tarzı eserlerin genel özelliklerini bilir
	Konuyla ilgili yazılan temel eserleri tanır
	Cami'ler
	Câmi tarzı eserlerin genel özelliklerini bilir
	Konuyla ilgili yazılan temel eserleri tanır
	Sünenler

	Sünen tarzı eserlerin genel özelliklerini bilir	
	Konuyla ilgili yazılan temel eserleri tanır	
	Müstedrekler	
	Müstedrek tarzı eserlerin genel özelliklerini bilir	
	Konuyla ilgili yazılan temel eserleri tanır	
	Özel Sistemli Eserler	
	Begavî'nin Mesabih isimli eserini tanır	
	Tebrizi'nin Mişkat isimli eserini tanır	
	Derleme Niteliğindeki Hadis Eserleri	
	İbn Esir'in el-Câmi isimli eserini bilir.	
	Ali Müttaki'nin Kenzü'l-ummâl isimli eserini tanır	
	Zevâidler	
	Zevâid tarzı eserlerin genel özelliklerini bilir	
	Konuyla ilgili yazılan temel eserleri tanır	
	Halk Dilinde Hadis diye dolaşan sözlerle ilgili kitaplar	
	Sehâvî'nin el-Mekâsidü'l-hasene isimli eserini bilir.	
	Aclûnî'nin Keşfü'l-hafa isimli eserini bilir.	
	Mevzûât Eserleri	
	Mevzuat tarzı eserlerin genel özelliklerini bilir	
	Konuyla ilgili yazılan temel eserleri tanır	
Hafta-Tarih	Ders konuları	İlgili Program Yeterliği
1	Hadis Edebiyatının Genel Nitelikli Kaynakları	
2	Özel Nitelikli Kaynaklar	
3	Hadis Edebiyatının Oluşum Safhaları	
4	Müsned'ler	
5	Mucemler	
6	Musannefler	
7	Cami'ler	
8	Sünenler	
9	Özel Sistemli Eserler	
10	Derleme Niteliğindeki Hadis Eserleri	
11	Zevâidler	
12	Halk Dilinde Hadis diye dolaşan sözlerle ilgili kitaplar	
13	Mevzûât Eserleri	
14	Musannefler	
	Dönem sonu sınavı	
	Bütünleme Sınavı	
Değerlendirme		
Örnek Sorular	1. Cami türü eserlerin genel özellikleri hakkında bilgi veriniz? 2. Sünenler hakkında bilgi veriniz. 3. Mevzuat türü eserlerin ortaya çıkışı hakkında bilgi veriniz?	
Cevap Anahtarı		
Kaynak Kitap/lar		
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Zübeyr Siddiki, Hadis Edebiyatı, Mustafa Azami, İlk Devir Hadis Edebiyatı Mehmet Özşenel, Hanefî Hadis Anlaşışının Teşekkülü	

1.1.4. HADİS İLİMLERİ VE LİTERATÜRÜ

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. Muammer Bayraktutar
Oda Numarası	524
Ofis Saatleri	Perşembe: 13.00-16.00
E-posta	muammer.bayraktutar@gop.edu.tr
Ders Zamanı	18:10-20:00
Derslik	Seminer Salonu
Dersin Amacı	Bu dersin amacı, hadis ilimlerinin doğuşunu, gelişimini ve literatürünü bilmek ve bu ilimlerin hadislerin anlaşılmasına katkısını öğretmek
Konu ve İlgili Kazanımlar	Hadis İlimlerinin Teşekkülü
	Hadis ilimlerinin doğuşunu ve teşekkül sürecini bilir
	Hadis ilimlerinin önemini bilir.
	Hadis ilimlerini tanıtan ve konu edinen eserleri bilir
	Rivayetü'l-Hadis ve Dirayetü'l-Hadis İlmi
	Rivayetü'l-hadis ile Dirayetü'l-hadis ilimlerinin tanımını bilir.
	Rivayetü'l-hadis ile Dirayetü'l-hadis ilimlerinin farkını bilir.
	Mustalahu'l-Hadis İlmi
	Mustalahu'l-hadis ilminin doğuşunu ve teşekkülünü bilir.
	Mütekaddimün ve müteahhirun dönemi usul eserlerini öğrenir.
	Mutalahu'l-hadis edebiyatından metinler okur.
	Cerh ve Ta'dil (Rical) İlmi
	Cerh ve tadil ilminin doğuşunu ve teşekkülünü bilir.
	Cerh ve ta'dil ilmine dair literatürü öğrenir ve örnek metinler okur.
	Muhtelifu'l-Hadis İlmi
	Muhtelifu'l-hadis ilminin doğuşunu ve teşekkülünü bilir.
	Muhtelifu'l-hadis ilmine dair literatürü öğrenir ve örnek metinler okur.
	Muhtelifu'l-Hadis İlmi
	Muhtelifu'l-hadis ilminin doğuşunu ve teşekkülünü bilir.
	Muhtelifu'l-hadis ilmine dair literatürü öğrenir ve örnek metinler okur.
	Garîbu'l-Hadis İlmi
	Garibu'l-hadis ilminin doğuşunu ve teşekkülünü bilir.
	Garibu'l-hadis ilmine dair literatürü öğrenir ve örnek metinler okur.
	İlelü'l-Hadis İlmi
	İlelü'l-hadis ilminin doğuşunu ve teşekkülünü bilir.
	İlelü'l-hadis ilmine dair literatürü öğrenir ve örnek metinler okur.
	Esbâb-ı Vurûdî'l-Hadis İlmi
	Esbâb-ı Vurûdî'l-hadis ilminin doğuşunu ve teşekkülünü bilir.
	Esbâb-ı Vurûdî'l-hadis ilmine dair literatürü öğrenir ve örnek metinler okur.
	Nâsihu'l-Hadis ve Mensûhuhu İlmi
	Nâsihu'l-Hadis ve Mensûhuhu ilminin doğuşunu ve teşekkülünü bilir.
	Nâsihu'l-hadis ve Mensûhuhu ilmine dair literatürü öğrenir ve örnek metinler okur.
	Fıkhu'l-Hadis İlmi
	Fıkhu'l-hadis ilminin doğuşunu ve teşekkülünü bilir.
	Fıkhu'l-hadis ilmine dair literatürü öğrenir ve örnek metinler okur.
	Fıkhu'l-Hadis İlmi
	Fıkhu'l-hadis ilminin doğuşunu ve teşekkülünü bilir.
	Fıkhu'l-hadis ilmine dair literatürü öğrenir ve örnek metinler okur.
	Hadis İlimlerinin Aktüel Değeri ve Önemi
	Hadis ilimlerinin aktüel değerini ve önemini bilir.
	Hadis ilimlerinin hadis araştırmalarındaki rolünü bilir.
	Hadis İlimlerine Dair Çağdaş Yaklaşımlar ve Çalışmalar

	Hadis ilimlerine dair çağdaş yaklaşımları bilir.	
	Hadis ilimlerine dair çağdaş çalışmaları bilir.	
Hafta-Tarih	Ders konuları	İlgili Program Yeterliği
1	Hadis İlimlerinin Teşekkülü	
2	Rivayetü'l-Hadis ve Dirayetü'l-Hadis İlmi	
3	Mustalahü'l-Hadis İlmi	
4	Cerh ve Ta'dil (Rical) İlmi	
5	Muhtelifü'l-Hadis İlmi	
6	Muhtelifü'l-Hadis İlmi	
7	Garîbu'l-Hadis İlmi	
8	İlelü'l-Hadis İlmi	
	Ara Sınav	
9	Esbâb-ı Vurûdi'l-Hadis İlmi	
10	Nâsihu'l-Hadis ve Mensûhu İlmi	
11	Fıkhü'l-Hadis İlmi	
12	Fıkhü'l-Hadis İlmi	
13	Hadis İlimlerinin Aktüel Değeri ve Önemi	
14	Hadis İlimlerine Dair Çağdaş Yaklaşımlar ve Çalışmalar	
	Konuyla ilgili hadisleri bilir.	
	Bütünleme Sınavı	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak sorulardan veya ödevden oluşan bir vize ve bir final sınavı aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 30 finalinki ise % 70'tir. Geçme notu 100 üzerinden 70'tir. Sınavlar klasik veya test usulü olarak uygulanır.	
Örnek Sorular	1. Fıkhü'l-hadis hakkında bilgi veriniz 2. Garîbü'l-hadis ilmi ve kaynakları hakkında bilgi veriniz. 3. Muhtelifü'l-hadis ilmi hakkında bilgi veriniz.	
Cevap Anahtarı		
Kaynak Kitap/lar	 Mücteba Uğur, Hadis İlimleri Edebiyatı	
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Kettani, er-Risâletü'l-müstatrafe	

1.1.5. HBD-5013 HADİSLERİN EDEBİ YÖNÜ

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Enes salih
Oda Numarası	423
E-posta	enes.salih@gop.edu.tr
Ders Zamanı	18,00
Derslik	27
Dersin Amacı	Nebevî Belâgat ve Edebiyatın Tanınması

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Hadislerin dil ve üslup özelliklerine giriş
	Hadis dilinin temel özelliklerini tanıtır.
	Nebevî üslubun diğer metinlerden farkını kavrar.
	Hadis metinlerini dilsel açıdan analiz etmeye hazırlanır.
2. Hafta	Belagat kavramı ve hadislerdeki yeri

	Belâgat kavramının temel unsurlarını öğrenir.
	Hadislerin belâgat açısından önemini kavrar.
	Nebevî sözün etkileyiciliğini açıklayabilir.
3. Hafta	Hadislerde teşbih, mecaz ve istiare örnekleri
	Hadislerdeki beyân sanatlarını ayırt eder.
	Teşbih, mecaz ve istiareyi metin üzerinde uygular.
	Anlamın sanat yoluyla nasıl derinleştiğini kavrar.
4. Hafta	Üslup çeşitleri ve anlatım teknikleri
	Hadislerde kullanılan farklı üslup türlerini tanıır.
	Anlatım tekniklerinin anlam üzerindeki etkisini fark eder.
	Metnin maksadına göre üslup seçimini değerlendirir.
5. Hafta	Hadislerde ritim ve ahenk unsurları
	Nebevî dilde ses uyumunu fark eder.
	Ritim ve ahengin mesajı güçlendirmedeki rolünü kavrar.
	Sözlü aktarımda etkileyiciliğin nedenlerini analiz eder.
6. Hafta	Edebi sanatların hadis metinlerindeki kullanımı
	Hadislerde kullanılan edebî sanatları tanımlar.
	Sanat–anlam ilişkisini somut örneklerle kavrar.
	Hadis metinlerine estetik bakış geliştirir.
7. Hafta	Hadislerin Arap edebiyatındaki etkisi
	Hadislerin Arap edebiyatına katkısını öğrenir.
	Edebi türler üzerindeki etkisini analiz eder.
	Hadisin edebî bir kaynak olarak değerini kavrar.
8. Hafta	Klasik şerhlerde edebi yorumlar
	Klasik şerh geleneğini tanıır.
	Şârihlerin edebî çözümleme yöntemlerini öğrenir.
	Metin–şerh ilişkisini daha bilinçli okur.
9. Hafta	Hadislerde anlam derinliği ve ifade gücü
	Az sözle çok anlam ilkesini kavrar.
	Hadislerdeki yoğun anlam katmanlarını çözümler.
	Nebevî ifadenin tesir gücünü açıklar.
10. Hafta	Ara Sınavlar
11. Hafta	Nebevî hadislerde dilsel tasvirler
	Hadislerdeki tasvir dilini tanımlar.
	Somutlaştırmanın anlamı güçlendirmedeki rolünü kavrar.
	Tasvir unsurlarını metin üzerinde tespit eder.
12. Hafta	Nebevî Söylemde Belâgat ve Anlamın Bütünleşmesi
	Belâgat ile anlam arasındaki ilişkiyi kavrar.
	Nebevî söylemin bütüncül yapısını analiz eder.
	Hadisi hem estetik hem içerik yönüyle değerlendirir.
13. Hafta	Hadislerde Söylem, Amaç ve İkna Unsurları
	Hadis söyleminin temel amaçlarını ve yönlendirici yapısını kavrar.
	İkna unsurlarının hadis metinlerindeki kullanımını analiz eder.
	Söylemin muhatap üzerindeki etkisini bağlam ve üslup açısından değerlendirir.
14. Hafta	Nebevî Dilin Eğitimsel ve Ahlakî Boyutu
	Nebevî dilin eğitimsel ve ahlakî amaçlarını kavrar.
	Hadislerde kullanılan pedagojik anlatım yöntemlerini tanıır.
	Nebevî söylemin birey ve toplum üzerindeki ahlakî etkisini değerlendirir.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Hadislerin dil ve üslup özelliklerine giriş	PY1, PY2
2	09.02.2026	Belagat kavramı ve hadislerdeki yeri	PY1, PY2

3	16.02.2026	Hadislerde teşbih, mecaz ve istiare örnekleri	PY1, PY2
4	23.02.2026	Üslup çeşitleri ve anlatım teknikleri	PY1, PY2
5	02.03.2026	Hadislerde ritim ve ahenk unsurları	PY1, PY2
6	09.03.2026	Edebi sanatların hadis metinlerindeki kullanımı	PY1, PY2
7	16.03.2026	Hadislerin Arap edebiyatındaki etkisi	PY1, PY2
8	23.03.2026	Klasik şerhlerde edebi yorumlar	PY1, PY2
9	30.03.2026	Hadislerde anlam derinliği ve ifade gücü	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Ara Sınavlar	PY1, PY2
11	20.04.2026	Nebevî hadislerde dilsel tasvirler	PY1, PY2
12	27.04.2026	Nebevî Söylemde Belâgat ve Anlamın Bütünleşmesi	PY1, PY2
13	04.05.2026	Hadislerde Söylem, Amaç ve İkna Unsurları	PY1, PY2
14	11.05.2026	Nebevî Dilin Eğitimsel ve Ahlakî Boyutu	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	1. Hadislerin dil ve üslup özellikleri nelerdir? Hadis dili genellikle açık, sade ve etkileyicidir. Az sözle çok anlam ifade etme, muhataba uygun hitap ve güçlü anlatım hadis dilinin temel özelliklerindendir. 2. Belâgat nedir ve hadislerde neden önemlidir? Belâgat, sözün yerinde, etkili ve maksada uygun şekilde söylenmesidir. Hadislerde belâgat, mesajın doğru anlaşılmasını ve muhatap üzerinde kalıcı etki bırakmasını sağlar. 3. Hadislerde teşbih ve mecazın işlevi nedir? Teşbih ve mecaz, soyut anlamları somutlaştırarak zihinde daha kolay anlaşılmasını sağlar ve anlamı derinleştirir. 4. Üslup çeşitleri hadislerde nasıl kullanılır? Hadislerde haberî, inşâî, teşvik edici ve uyarıcı üslup çeşitleri kullanılır. Üslup, hadisin amacı ve muhatabına göre şekillenir. 5. Hadislerde ritim ve ahenk unsurlarının önemi nedir? Ritim ve ahenk, hadisin sözlü aktarımını kolaylaştırır ve mesajın daha etkili ve akılda kalıcı olmasına katkı sağlar.
Kaynak Kitap	Abdülkâhir el-Cürcânî, Delâ'ilü'l-İ'câz. Abdülkâhir el-Cürcânî, Esrârü'l-Belâga. es-Sekkâkî, Miftâhu'l-'Ulûm. el-Hatîb el-Kazvînî, el-İdâh fî 'Ulûmi'l-Belâga. İbnü'l-Esîr, el-Metelü's-Sâ'ir fî Edebi'l-Kâtib ve's-Şâ'ir.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Mustafa Sâdık er-Râfî'î, İ'câzü'l-Kur'ân ve'l-Belâgatü'n-Nebeviyye. Muhammed Ebû Mûsâ, el-Belâgatü'n-Nebeviyye. Ahmed Mustafa el-Merâğî, 'Ulûmu'l-Belâga (Beyân – Me'ânî – Bedî'). Abdülkerîm el-Hatîb, el-Beyân fî İ'câzi'l-Kur'ân ve'l-Hadîs.

1.2. İSLAM HUKUKU

1.2.1. İHB 5013-MODERN FIKİH METİNLERİ

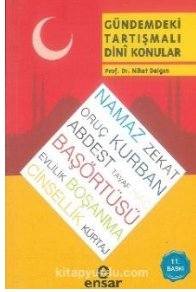
Öğretim Üyesi	Prof. Dr. Ahmet İNANIR
Oda Numarası	504
E-posta	ahmet.inanir52@gop.edu.tr
Ders Zamanı	10:00-11:30
Derslik	Derslik 1
Dersin Amacı	Fıkıh alanında modern dönemde yazılan kaynaklardan istifade ederek öğrencilerin günümüz sorunlarıyla yüzleşmelerini ve çözüm arayışı içinde olmalarını sağlamak.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
15. Hafta	Helal ve haram kavramları ve günümüz dünyasında bu kavramları dikkate alarak yaşamının önemi
	Helal ve haram kavramlarını tanır
	Helal ve haram kavramlarının dayandığı temel prensipleri bilir
	İslam'dan önce bu kavramların içeriğiyle alakalı bilgi sahibi olur
16. Hafta	Fıkıhî usullere göre hayvanlardan gıda olarak faydalanma
	Deniz hayvanlarından helal olanları tanır
	Karada yaşayan hayvanlardan haram olanları bilir
	Fıkıhî usullere göre hayvan kesiminin şartlarını kavrar
17. Hafta	Sarhoşluk veren maddelerin haram olma ölçütü ve çeşitleri
	Sarhoşluk halinin doğuracağı toplumsal sıkıntıları tanır
	Sarhoşluk veren maddelerden hangilerinin haram kılındığını bilir
	Kişide bilinç kaybına neden olan maddelerin ne kadarının haram kabul edeceğiyle alakalı malumat sahibi olur
18. Hafta	Uyuşturucu ve sigaraya fıkıhın bakışı
	Uyuşturucu maddelerin haram olmasını gerektiren nasları bilir
	Uyuşturucu maddelerden hangilerinin fıkıh literatüründe adının geçtiğini, adı geçmeyenlerin tespitinde önemli olan ilkeleri kavrar
	Bu maddelerin ticaretini yapmanın hükmünü bilir
19. Hafta	Günlük hayatta giyim kuşamda esas alınması gereken ölçüler
	Erkek ve kadında avret olan yerleri bilir
	Erkek ve kadının kendi aralarında örtünmeyle ilgili ölçülerini tanır
	Karşı cinsin yanında örtünmeyle ilgili ölçülerini öğrenir
20. Hafta	Evlerde resim, heykel bulundurma ve köpek gibi evcil hayvanları beslemenin hükmü.
	Klasik literatürde evde resim ve heykel bulundurma ile ilgili fıkıh yaklaşımı öğrenir
	Klasik kaynaklarda köpek beslemeyle ilgili fıkıh yaklaşımı öğrenir
	Naslarda adı geçen unsurların haramlığının dayanağı olan ilkeleri kavrar
21. Hafta	Sosyal hayatta mahrem-namahrem olgusu
	Mahrem namahrem kavramlarını tanır
	Erkeklerden mahrem olanları tanır
	Kadınlardan mahrem olanları tanır
22. Hafta	Sosyal hayatta mahrem-namahrem olgusu
	Mahrem namahrem kavramlarını tanır
	Erkeklerden mahrem olanları tanır
	Kadınlardan mahrem olanları tanır
23. Hafta	Evlatlık edinmenin hükmü
	İslam'dan önce Arap toplumunda evlat edinmeyle ilgili malumat elde eder
	Evlat edinmenin fıkıhî hükmünü öğrenir
	Evlat edinmenin haramlığıyla ilgili nasları tanır
24. Hafta	Ticari hayatın gerekliliği, bu alanda haram olan bazı uygulamalar
	Toplumsal hayat için ticaretin önemini anlar
	Satışı haram olan eşyaları bilir

	Simsarlık yapmanın hükmünü bilir
25. Hafta	Faiz kavramı
	Faiz kavramını tanıır
	Klasik ve modern dönemde faizle ilgili ortaya konan yaklaşımlardan haberdar olur
	Faizi yasaklayan nasların analizini yapabilir
26. Hafta	Sigorta şirketleri
	Sigorta kavramının modern dönemde ne ifade ettiğini bilir
	Sigorta kavramının klasik fıkıh literatüründeki yerini irdeleyebilir
	Sigortayı meşru görenlerin dayandığı argümanları öğrenir
27. Hafta	Bazı eğlence yöntemleriyle ilgili fıkhi ölçüler - I
	Naslarda helal görülen eğlence yollarını tanıır
	Naslarda haram kabul edilen eğlence yollarını tanıır
	Koşuculuk sporunun hükmünü bilir
28. Hafta	Bazı eğlence yöntemleriyle ilgili fıkhi ölçüler – II
	Satranç gibi zekâ oyunları oynamanın hükmünü bilir
	Musiki ile eğlenmenin hükmünü bilir
	Sinema sanatıyla ilgilenmenin hükmünü bilir
	Bazı eğlence yöntemleriyle ilgili fıkhi ölçüler – II

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Helal ve haram kavramları ve günümüz dünyasında bu kavramları dikkate alarak yaşamının önemi	PY1, PY2
2	09.02.2026	Fıkıhî usullere göre hayvanlardan gıda olarak faydalanma	PY1, PY2
3	16.02.2026	Sarhoşluk veren maddelerin haram olma ölçütü ve çeşitleri	PY1, PY2
4	23.02.2026	Uyuşturucu ve sigaraya fıkıhın bakışı	PY1, PY2
5	02.03.2026	Günlük hayatta giyim kuşamda esas alınması gereken ölçüler	PY1, PY2
6	09.03.2026	Evlerde resim, heykel bulundurma ve köpek gibi evcil hayvanları beslemenin hükmü.	PY1, PY2
7	16.03.2026	Ticari hayatın gerekliliği, bu alanda haram olan bazı uygulamalar	PY1, PY2
8	23.03.2026	Sosyal hayatta mahrem-namahrem olgusu	PY1, PY2
9	30.03.2026	Evlatlık edinmenin hükmü	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Faiz kavramı	PY1, PY2
11	20.04.2026	Sigorta şirketleri	PY1, PY2
12	27.04.2026	Bazı eğlence yöntemleriyle ilgili fıkhi ölçüler - I	PY1, PY2
13	04.05.2026	Bazı eğlence yöntemleriyle ilgili fıkhi ölçüler – II	PY1, PY2
14	11.05.2026	Bazı eğlence yöntemleriyle ilgili fıkhi ölçüler – III	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	Örnek Sorular 1. Aşağıdakilerden hangisi ticaret malında bulunması gereken özelliklerden biri değildir? a) Malın vasıflarının bilinmesi b) Malın sadece peşin satılması c) Malın helal bir madde olması d) Malın tesliminin mümkün olması

	2. Gündelik hayatta helal ve haramlarla ilgili ölçüleri fıkıhın hangi alt birimi ele alır? a) Muamelat b) Ukubat c) İbadat d) Ahlak 3. Aşağıdakilerden hangisi faizin yasaklanma sebeplerinden biri değildir? a) Suni fiyat artışına neden olması b) Emek olmadan kazanç beklentisini hakim kılması c) İşsizliği arttırması d) Ekonomik istikrarı sağlaması 4. “الذكاة الشرعية” ifadesinin karşılığı aşağıdakilerden hangisidir? a) Zekât ahkâmı b) Ruhun temizlenmesi c) İslami usullere göre hayvan kesimi d) Zekât ibadeti 1-b, 2-a, 3-d, 4-c
Kaynak Kitap	 Yazar: el-Karadavî, Yusuf. <i>el-Helalu ve'l-Haramu fi'l-İslam</i>. Beyrut: el-Mektebetü'l-İslâmî, 1994.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	 Dalgın, Nihat. <i>Gündemdeki Tartışmalı Dini Konular</i>. İstanbul: Bilmen Yayınevi, 2004.

1.2.2. İHB5014-TÜRK ve İSLAM HUKUKUNDA İCRA ve İFLAS

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. İbrahim ÖZBAY
Oda Numarası	
E-posta	
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	Borcunu rızası ile yerine getirmeyen borçlunun, borcunun, icra organları aracılığı ile zorla yerine getirilmesi usullerine ilişkin bilgileri sağlar.
Hafta	Konu ve ilgili kazanım
29. Hafta	İcra hukuku hakkında genel bilgiler, icra hukukuna hâkim olan ilkeler
	☐ İcra hukukunun amacını, kapsamını ve cebri icra ile ihtiyari ifa arasındaki farkı açıklayabilir.

	□ İcra hukukuna hâkim olan temel ilkeleri (örneğin, borçlunun korunması, alacaklının tatmini, sürat ve ekonomi ilkeleri, menfaat dengesi) tanımlar ve örneklerle yorumlayabilir. □ Cebri icra hukukunun kaynaklarını (özellikle 2004 sayılı İİK) ve temel kavramlarını (alacaklı, borçlu, takip, haciz vb.) ayırt eder.
30. Hafta	İcra takibinin tarafları, ilamsız icrada görev ve yetki, genel haciz yoluyla takibe giriş
	□ İcra takibinin asli taraflarını (alacaklı ve borçlu) ve takip arkadaşlığı durumlarını tanımlar, takip talebinin unsurlarını belirtir. □ İlamsız icrada görevli ve yetkili icra dairelerini, yetki itirazını ve genel haciz yoluyla takibin başlangıç aşamalarını (takip talebi) açıklar. □ Genel haciz yoluyla takibe giriş koşullarını ve icra dairesinin ilk işlemlerini (takip numarası verme, harcın yatırılması) uygulamalı olarak değerlendirir.
31. Hafta	Ödeme emri ve kesinleşmesi, Ödeme emrine itirazın giderilmesi
	□ Ödeme emrinin içeriğini, tebliğ usulünü ve borçluya tanınan yasal süreleri (7 gün itiraz süresi) belirtir. □ Ödeme emrinin kesinleşmesinin hukuki sonuçlarını (haciz isteme hakkı doğması, zamanaşımının kesilmesi) ve kesinleşme şartlarını açıklar. □ Ödeme emrine itirazın kaldırılması yollarını (itirazın kaldırılması davası veya icra mahkemesinde takip talebi) ve sonuçlarını ayırt eder.
32. Hafta	İcra takibinin iptali ve ertelenmesi, menfi tespit ve istirdat davaları, mal beyanı
	□ İcra takibinin iptali ve ertelenmesi hallerini (örneğin borçlunun ölümü, konkordato ilanı) ve usullerini tanımlar. □ Menfi tespit davasının koşullarını, yetkili mahkemeyi, zamanaşımı süresini ve istirdat davasının farkını karşılaştırmalı olarak açıklar. □ Mal beyanı yükümlülüğünü, süresini, gerçeğe aykırı beyanın sonuçlarını ve mal beyanında bulunmama cezasını yorumlar.
33. Hafta	Haciz, Hacze iştirak, hacizde istihkak
	□ Haciz kavramını, haczedilemez malları ve haciz usulünü (kesin haciz, ihtiyati haciz farkı) açıklar. □ Hacze iştirak hallerini (önceki hacizlere iştirak, sonradan iştirak) ve sıra cetveli düzenlenmesini tanımlar. □ Hacizde istihkak iddiasını, istihkak davasının koşullarını ve üçüncü kişinin haklarını koruyan hükümleri (İİK m. 96-99) uygulamalı olarak değerlendirir.
34. Hafta	Kiralar hakkında özel hükümler ve ilamlı icraya giriş
	□ Kiralanan taşınmazlara ilişkin özel takip hükümlerini (tahliye emri, kira alacağı takibi) ve ilamsız icra farkını belirtir. □ İlamlı icraya giriş koşullarını, ilamın icra edilebilirliğini ve icra emrinin içeriğini açıklar. □ İlamlı icrada takip talebi, icra emri tebliği ve ilamın infaz usullerini ayırt eder.
35. Hafta	İlamlı icra, Rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takip
	□ İlamlı icranın genel haciz yolundan farkını ve uygulanma alanlarını (para dışı edimlerin infazı dahil) tanımlar. □ Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takibin özelliklerini (rehinli alacak, satış usulü, açık artırma) ve ödeme emri farkını açıklar. □ Rehinli malların haczi, satışı ve satış bedelinin dağıtımını uygulamalı olarak yorumlar.
36. Hafta	İflas hukukuna giriş, iflas organları, iflasa tabi kişiler
	□ İflas hukukunun amacını, külli icra kavramını ve icra hukukundan farkını açıklar. □ İflas organlarını (iflas idaresi, iflas mahkemesi, alacaklılar toplantısı) ve görev yetkilerini tanımlar. □ İflasla tabi kişileri (ticari işletme sahipleri, gerçek kişiler, tüzel kişiler) ve iflasa tabi olmama hallerini ayırt eder.
37. Hafta	İflas Yolları,
	□ İflas yollarını (adi iflas, doğrudan iflas, rehinli alacak nedeniyle iflas) ve başvuru şartlarını belirtir.

	☐ İflas talebinin içeriğini, yetkili mahkemeyi ve iflas kararının ilan usulünü açıklar. ☐ İflas yollarının alacaklı ve borçlu açısından sonuçlarını karşılaştırmalı olarak değerlendirir.
38. Hafta	İflasın hukuki sonuçları
	☐ İflasın açılmasının hukuki sonuçlarını (borçlunun tasarruf yetkisinin kısıtlanması, muacceliyet) tanımlar. ☐ İflas masasına giren malları, iflasın retroaktif etkisini ve iflasın kişisel sonuçlarını (ticari defterlerin teslimi) açıklar. ☐ İflasın alacaklılar üzerindeki etkilerini (takip yasağı, aciz vesikası) yorumlar.
39. Hafta	Tasarrufun iptali davası ve konkordatoya giriş
	☐ Tasarrufun iptali davasının amacını, dava edilebilir tasarrufları ve dava sürelerini belirtir. ☐ İptal davasının taraflarını, yetkili mahkemeyi ve dava sonuçlarını (iptal hükmünün etkisi) açıklar. ☐ Konkordato müessesesinin amacını, geçici konkordato ve nihai konkordato farkını tanımlar.
40. Hafta	Konkordato
	☐ Konkordato talebinin şartlarını, yetkili mahkemeyi ve konkordato komiserinin görevlerini açıklar. ☐ Konkordato projesinin içeriğini, alacaklılar kurulunu ve konkordato onay şartlarını belirtir. ☐ Konkordatonun sonuçlarını (takip durması, borç erteleme) ve konkordatonun feshi hallerini değerlendirir.
41. Hafta	Yeniden yapılandırma ve kanundaki cezai hükümler
	☐ Yeniden yapılandırma (uzlaşma yoluyla) hükümlerini, özellikle sermaye şirketleri için özel düzenlemeleri tanımlar. ☐ İcra ve iflas suçlarını (mal kaçırma, gerçeğe aykırı mal beyanı, iflas suçu) ve cezai yaptırımları açıklar. ☐ Cezai hükümlerin uygulanma koşullarını ve iflas suçunun unsurlarını uygulamalı olarak yorumlar.
42. Hafta	Genel tekrar, pratik çalışma
	☐ İcra ve iflas hukukunun temel kavramlarını ve takip yollarını bütüncül olarak özetleyebilir. ☐ Verilen pratik olaylarda (dosya örnekleri, senaryolar) doğru takip yolunu seçer ve usul işlemlerini belirler. ☐ Sık karşılaşılan uyuşmazlıklarda (itiraz, haciz, konkordato) çözüm yollarını analiz eder ve hukuki gerekçeleri sunar.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	İcra hukuku hakkında genel bilgiler, icra hukukuna hâkim olan ilkeler	PY1, PY2
2	09.02.2026	İcra takibinin tarafları, ilamsız icrada görev ve yetki, genel haciz yoluyla takibe giriş	PY1, PY2
3	16.02.2026	Ödeme emri ve kesinleşmesi, Ödeme emrine itirazın giderilmesi	PY1, PY2
4	23.02.2026	İcra takibinin iptali ve ertelenmesi, menfi tespit ve istirdat davaları, mal beyanı	PY1, PY2
5	02.03.2026	Haciz, Hacze iştirak, hacizde istihkak	PY1, PY2
6	09.03.2026	Kiralar hakkında özel hükümler ve ilamlı icraya giriş	PY1, PY2
7	16.03.2026	İlamlı icra, Rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takip	PY1, PY2
8	23.03.2026	İflas hukukuna giriş, iflas organları, iflasa tabi kişiler	PY1, PY2
9	30.03.2026	İflas Yolları,	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	

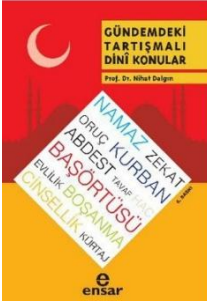
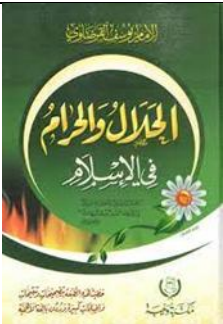
10	13.04.2026	İflasın hukuki sonuçları	PY1, PY2
11	20.04.2026	Tasarrufun iptali davası ve konkordatoya giriş	PY1, PY2
12	27.04.2026	Konkordato	PY1, PY2
13	04.05.2026	Yeniden yapılandırma ve kanundaki cezai hükümler	PY1, PY2
14	11.05.2026	Genel tekrar, pratik çalışma	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	Olay sorusu: "... tarihinde bizzat kendisine tebliğ edilen ödeme emrine karşı borçlu (B)'nin başvurabileceği bir yol var mıdır? Varsa nasıl, nereye ve hangi süre içinde başvurmalıdır? Açıklayınız." CEVAP: "Burada borçlunun başvuracağı yol ödeme emrine itirazdır (İİK m. 62 vd.). Ödeme emrine itiraz, borca ve imzaya itiraz şeklinde ikiye ayrılır. Eğer takibin dayanağı bir adi senet ise, borçlu yalnızca borca itiraz edebilir veya ayrıca ve açıkça sadece imzaya itirazı ile yetinebileceği gibi, imzaya itirazı ile birlikte bu itirazıyla çelişmeyen diğer itiraz sebeplerini de bildirebilir. İmzaya itiraz dışındaki diğer bütün itirazlar borca itirazdır. Ödeme emrine itiraz, ödeme emrinin borçluya tebliğinden itibaren yedi gün içinde, takibin yapıldığı icra dairesine yapılmak zorundadır. İtiraz yazılı veya sözlü olarak yapılabilir..."
Kaynak Kitap	İbrahim ÖZBAY, Taner Emre YARDIMCI, İcra ve İflas Kanunu, 9. bs. Ankara: Adalet Yayınevi.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Baki Kuru, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı. 2. bs., Ankara: Adale 2013; Murat Atalı/İbrahim Ermenek/Ersin Erdoğan, İcra ve İflas Hukuku. 7. bs., Ankara: Yetkin, 2023; L. Şanal Görgün/Levent Börü/Mehmet Kodakoğlu, İcra ve İflâs Hukuku. 4. bs., Ankara: Yetkin, 2023; Hakan Pekcanıtez/Oğuz Atalay/Meral Sungurtek Özkan/Muhammet Özekes, İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı. 1. bs., İstanbul: On İki Levha, 2023; İbrahim Aşık/Yakup Oruç/Ozge Tok/Ömer Faruk Saçar, İcra ve İflâs Hukuku. 2. bs., Ankara: Seçkin 2023.

1.2.3. İHB5013-ÇAĞDAŞ FIKIH PROBLEMLERİ

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. Ahmet İnanır
Oda Numarası	525
Ofis Saatleri	12:00-13:00
E-posta	ahmet.inanir52@gop.edu.tr
Ders Zamanı	08:30-16:45
Derslik	Derslik 1
Dersin Amacı	Fıkıh alanında modern dönemde yazılan bir kaynaktan istifade ederek öğrencilerin günümüz sorunlarıyla yüzleşmelerini ve çözüm arayışı içinde olmalarını sağlamak.
Konu ve İlgili Kazanımlar	Ders içeriği hakkında bilgilendirme
	Dersin kaynaklarını tanıtır
	Dersin amacını öğrenir
	Abdestle ilgili konular
	Abdestte ayakların yıkanması ve mesh edilmesi yönünde var olan fıkhi tartışmanın dayanaklarını öğrenir

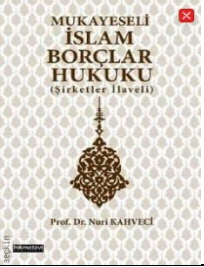
		Çorap üzerine mesh etmenin hükmünü öğrenir	
		Bayanlara özel hükümler I	
		Bayanların özel günlerinde camileri ziyaretleriyle ilgili tartışmaların dayanaklarını kavrar	
		Bayanların özel günlerinde ibadetleriyle ilgili naslardan haberdar olur	
		Bayanlara özel hükümler II	
		Bayanların özel günlerinde oruç tutmasını yasaklayan nasları öğrenir	
		Bayanların imamlik yapmasıyla ilgili hükümleri kavrar	
		Yolculuk halinde ibadet	
		Yolculuk halinde namaz kılmayla ilgili hususları düzenleyen nasları öğrenir	
		Yolculuk halinde namazla ilgili fıkıh mezheplerinin yaklaşımlarını kavrar	
		Oruçla ilgili konular	
		Oruç ibadetini düzenleyen nasları bilir	
		Bilerek oruç bozmanın sonuçlarından haberdar olur	
		Zekât I	
		Zekâtı gerekli kılan nasları tanır	
		Zekâtın toplumsal eşitliğe katkısı hakkında fikir sahibi olur	
		Zekât II	
		Ticaret mallarının zekâtıyla ilgili özel hükümleri öğrenir	
		Tarım ürünlerinin zekâtıyla ilgili özel hükümleri öğrenir	
		Müslüman olmayanlarla evlilik	
		Farklı din mensuplarının evliliğini düzenleyen nasları öğrenir	
		Müslümanın hangi din mensuplarıyla nikâhının caiz olacağıyla ilgili malumat sahibi olur	
		Süt hısımlığı	
		Süt hısımlığını tanımlayabilir	
		Süt hısımlığına neden olan durumları öğrenir	
		Kadın ve sosyal hayat	
		Kadının sosyal hayatta davranışlarını belirleyen naslardan haberdar olur	
		Naslarda kadının sosyal hayatta uyması gereken temel prensipleri öğrenir	
		Kadın ve Örtünme	
		Naslarda örtünmeyle ilgili hükümleri tanır	
		Bayanların ev dışında asgari örtünme şeklini anlatabilir	
		Boşanma -I	
		Erkeğin boşama yetkisinin sınırlarını bilir	
		Erkeğe boşama yetkisi veren nasları tanır	
		Boşanma -II	
		Kadına tanınan boşama hakkının sınırlarını bilir	
		Kadının hangi şekillerde aile bağına son verebileceğini kavrar	
Hafta-Tarih		Ders konuları	İlgili Program Yeterliği
1	10-14 Şubat	Ders içeriği hakkında bilgilendirme	PY7
2	17-21 Şubat	Abdestle ilgili konular	PY7
3	24-28 Şubat	Bayanlara özel hükümler I	PY7
4	3-7 Mart	Bayanlara özel hükümler II	PY7
5	10-14 Mart	Yolculuk halinde ibadet	PY7
6	17-21 Mart	Oruçla ilgili konular	PY7
7	24-28 Mart	Zekât I	PY7
8	31-4 Nisan	Zekât II	PY7
	7-11 Nisan	Vize	
9	14-18 Nisan	Müslüman olmayanlarla evlilik	PY7
10	21-25 Nisan	Süt hısımlığı	PY7
11	28-2 Mayıs	Kadın ve sosyal hayat	PY7
12	5-9 Mayıs	Kadın ve Örtünme	PY7
13	12-16 Mayıs	Boşanma -I	PY7
14	17-22 Mayıs	Boşanma -II	PY7

	25 Mayıs-3 Haziran	Dönem sonu sınavı	
	14-22 Haziran	Bütünleme Sınavı	
Değerlendirme	%40 Vize %60 Final		
Örnek Sorular	1. Aşağıdakilerden hangisi biranın haram olmasında etken olan asıl faktördür? a) Arpa suyunun bekletilmesiyle elde edilmiş olması b) Sarhoşluk vermesi c) Mayalanmaya müsait bir kaptaki bekletilmiş olması d) Sağlığa yararının bulunmaması 2. Aşağıdakilerden hangisi klasik fıkıh literatüründe güncel fıkhi olayları ifade etmede kullanılır? a) Nevazil b) Nevafil c) Havadis d) Hadisat 3. Otobüste kılamama endişesine binaen ikindiye öğlen vaktinde kılmaya ne ad verilir? a) Suri cem b) Kaza c) Cem-i tehir d) Cem-i takdim 4. Aşağıdakilerden hangisi kumar değildir? a) Şans oyunları b) Bahisler c) Ödüllü yarışmalar d) Milli piyango 5. Üniversiteli iki gencin şartlarına riayet edip akdettiği bir nikahı ilan toplumdan gizlemesi hangi mezhebe göre sıhhat şartını zedeler a) Hanbeli b) Şafii c) Hanefi d) Maliki		
Cevap Anahtarı	1-b, 2-a, 3-d, 4-c, 5-d		
Kaynak Kitap/lar	 Yazar: Dalgın, Nihat (2011). Gündemdeki Tartışmalı Dini Konular. İstanbul: Ensar Yayınları.		
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	 el-Karadavî, Yusuf (1994). el-Helalu ve'l-Haramu fi'l-İslam. Beyrut: el-Mektebetü'l-İslâmî.		

1.2.4. İHB5016-İSLAM BORÇLAR HUKUKU GENEL HÜKÜMLER

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Muharrem YILMAZ
Oda Numarası	605
Ofis Saatleri	08.30 – 17.00
E-posta	muharrem.yilmaz@gop.edu.tr
Ders Zamanı	08:30-16:45
Derslik	1
Dersin Amacı	Bu ders, İslam borçlar hukukunun temel kavramlarını, borç ilişkilerinin doğuşunu, akitlerin hüküm ve sonuçlarını, borcun ifası ve sona ermesini, kefalet, teminat, tazminat ve iflas gibi borç ilişkileriyle ilgili temel meseleleri İslam hukukunun kaynakları ışığında incelemeyi amaçlamaktadır. Öğrencilerin, İslam borçlar hukukunu klasik fıkhi literatür ve modern hukuk uygulamaları çerçevesinde analiz edebilme yeteneğini kazanmaları hedeflenmektedir. Ayrıca, günümüz finansal işlemlerinin İslam hukuku açısından değerlendirilmesi ve faizsiz finans prensiplerinin anlaşılması sağlanarak, İslam borçlar hukukunun teorik ve pratik yönleri hakkında kapsamlı bir bilgi edinmeleri amaçlanmaktadır.
Konu ve İlgili Kazanımlar	Borç Kavramı ve Borçlar Hukukunun Tanımı İslam borçlar hukukunun temel kavramlarını ve kapsamını açıklar. Borcun kaynaklarını ve İslam hukukunda borç ilişkilerinin doğuş sebeplerini analiz eder. Akit Kavramı ve Akit Teorisi Akdin unsurlarını, şartlarını ve geçerlilik kriterlerini açıklar. İslam hukukunda sözleşme hürriyetinin sınırlarını değerlendirir. Borç Kaynakları: Akidler ve Gayri İrادی Borç Kaynakları Akdi ve gayri iradi borç kaynaklarını İslam hukuku perspektifinde sınıflandırır. Haksız fiil ve sebepsiz zenginleşme gibi gayri iradi borç kaynaklarını yorumlar. Borcun Tarafları ve Ehliyet Şartları Borç ilişkilerinde alacaklı ve borçlu kavramlarını açıklar. İslam hukukunda akit ehliyeti kavramını ve borç ilişkisine etkisini değerlendirir. Borcun Konusu ve Şartları Borcun konusunun meşruiyet ve belirginlik ilkeleri çerçevesinde değerlendirilmesini yapar. Haram ve batıl sözleşmelerin borç ilişkilerine etkisini analiz eder. Borcun İfa Edilmesi ve Temerrüt Borcun ifa zamanını, yerini ve ödeme yöntemlerini İslam hukuku çerçevesinde açıklar. Borcun zamanında yerine getirilmemesi (temerrüt) halinde doğan hukuki sonuçları değerlendirir. İslam Hukukunda Kefalet ve Teminatlar Kefalet sözleşmesinin unsurlarını ve hükmünü açıklar. Rehin ve ipotek gibi teminat türlerini İslam hukuku açısından değerlendirir. Borcun Sona Ermesi ve Sonuçları İslam Hukukunda Faiz (Riba) Yasağı ve Sonuçları Faiz kavramını, türlerini ve İslam hukukundaki hükmünü açıklar. Faiz yasağının borç ilişkilerine etkisini ve alternatif finans yöntemlerini değerlendirir. İslam Hukukunda Vadeli Satışlar ve Borç İlişkileri

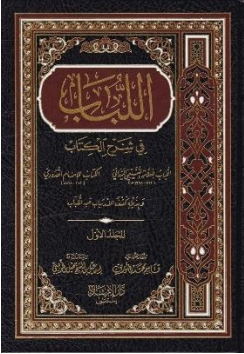
		Vadeli satış türlerini (murabaha, müsaveme, istisna) açıklar.	
		Vadeli işlemlerin borç ilişkileri üzerindeki etkisini İslam hukuku açısından değerlendirir.	
		İslam Hukukunda Tazminat ve Zarara Dayalı Borçlar	
		Tazminat kavramını ve zarar türlerini İslam hukukuna göre açıklar.	
		Borç ilişkilerinde tazmin sorumluluğunu ve borçlunun kusur durumlarını analiz eder.	
		İslam Hukukunda Hibe, Vasiyet ve Sadaka Borçları	
		Hibe, vasiyet ve sadaka borçlarının hukuki statüsünü açıklar.	
		Bağış ve vasiyet borçlarının alacaklı ve borçlu üzerindeki etkilerini değerlendirir.	
		İflas ve Borçların Yeniden Yapılandırılması	
		İflas kavramını ve borçlunun mali durumunun düzenlenmesine ilişkin hükümleri açıklar.	
		Borç yapılandırma süreçlerini ve borçlunun korunmasıyla ilgili İslam hukuku düzenlemelerini değerlendirir.	
		Günümüz Finansal İşlemleri ve İslam Borçlar Hukuku	
		Günümüz finansal işlemlerinin İslam borçlar hukuku açısından değerlendirmesini yapar.	
		Katılım bankacılığı, kredi ve sigorta uygulamalarını İslam hukuku çerçevesinde analiz eder.	
Hafta-Tarih		Ders konuları	İlgili Program Yeterliği
1	10-14 Şubat	Borç Kavramı ve Borçlar Hukukunun Tanımı	PY7
2	17-21 Şubat	Akit Kavramı ve Akit Teorisi	PY7
3	24-28 Şubat	Borç Kaynakları: Akidler ve Gayri İradi Borç Kaynakları	PY7
4	3-7 Mart	Borcun Tarafları ve Ehliyet Şartları	PY7
5	10-14 Mart	Borcun Konusu ve Şartları	PY7
6	17-21 Mart	Borcun İfa Edilmesi ve Temerrüt	PY7
7	24-28 Mart	İslam Hukukunda Kefalet ve Teminatlar	PY7
8	31-4 Nisan	Borcun Sona Ermesi ve Sonuçları	PY7
	7-11 Nisan	Vize	
9	14-18 Nisan	Borç Kavramı ve Borçlar Hukukunun Tanımı	PY7
10	21-25 Nisan	Akit Kavramı ve Akit Teorisi	PY7
11	28-2 Mayıs	Borç Kaynakları: Akidler ve Gayri İradi Borç Kaynakları	PY7
12	5-9 Mayıs	Borcun Tarafları ve Ehliyet Şartları	PY7
13	12-16 Mayıs	Borcun Konusu ve Şartları	PY7
14	17-22 Mayıs	Borcun İfa Edilmesi ve Temerrüt	PY7
	25 Mayıs-3 Haziran	Dönem sonu sınavı	
	14-22 Haziran	Bütünleme Sınavı	
Değerlendirme		%40 Vize %60 Final	
Örnek Sorular		1. Aşağıdakilerden hangisi İslam borçlar hukukunda borcun doğuş kaynaklarından biri değildir? A) Akidler B) Haksız fiiller C) Sebepsiz zenginleşme D) Ceza hukuku yaptırımları 2. Aşağıdakilerden hangisi İslam hukukuna göre bir borcun geçerli olabilmesi için gerekli unsurlardan biri değildir? A) Borcun meşru bir konuya sahip olması B) Borç ilişkisinin yazılı bir belge ile kayıt altına alınması C) Tarafların ehliyetine sahip olması D) Borcun belirli ve bilinmesi gereken bir mal veya hizmete dayanması 3. İslam borçlar hukukuna göre faiz (riba) yasağıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur? A) Faiz, yalnızca sözleşmede açıkça belirtilirse haram kabul edilir. B) Vadeli satış işlemlerinde faiz bulunmaz.	

	C) Aynı cinsten malların vadeli değişimi faiz kapsamına girebilir. D) Faiz yalnızca İslam dışı toplumlarda yasaklanmıştır.
Cevap Anahtarı	1:D, 2:B, 3:C
Kaynak Kitap/lar	
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	

1.2.5. İHB5017-İSLAM CEZA HUKUKU

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ERDEM
Oda Numarası	426
Ofis Saatleri	
E-posta	abdullah.erdem@gop.edu.tr
Ders Zamanı	08.30-16.30
Derslik	Tüm Derslikler
Dersin Amacı	Bu derste aile kurumunun kurulum ve devamında aile bireylerinin birbirlerine karşı sorumlulukları öğrenilir.
Konu ve İlgili Kazanımlar	Suç ve ceza kavramları
	İslam hukukunda suç ve ceza kavramlarını bilir.
	Bu kavramlarla ilişkili ön değerlendirmede bulunur
	İslam ceza hukukunun gayesi
	İslam hukukunda suç ve suça karşılık verilen cezalarda hedeflenen hususları bilir.
	Suçun çeşitleri
	Suçun çeşitlerini bilir.
	Ceza gerektiren suçları gerektirmeyen suçlardan ayırır.
	Suçların kamuya karşı veya kullara karşı olup olmadığını bilir.
	Kıyas gerektiren suçlar
	Hangi tür suçların kıyas gerektireceğini bilir.
	Kıyas gerektirdiği halde kıyas uygulanamayacak suçları bilir.
	Had gerektiren suçlar
	Kamuya karşı işlenen suçları bilir.
	Kamuya karşı işlenen suçların had gerektiren suçlar kapsamında değerlendirileceğini bilir.
	Had gerektiren suçları diğer suçlardan ayırır.
	Suçlunun cezalandırılması

	Cezaların ne gibi etkisinin olacağını bilir.		
	Cezalandırmadaki hedefleri bilir.		
	Cezalandırılabilir ve cezalandırılmayacak olan kişileri bilir.		
	Ceza çeşitleri		
	Ceza çeşitleri hakkında genel bilgi edinir.		
	Hangi tür suça hangi cezanın verileceğini bilir.		
	Kıyas cezaları		
	Kıyas cezalarını diğer cezalardan ayırır.		
	Kıyas cezasının düşüp düşmeyeceğini bilir.		
	Had cezaları		
	Had cezalarının çeşitlerini bilir.		
	Had cezalarının düşüp düşmeyeceğini bilir.		
	Ta'zîr cezaları		
	Ta'zîr gerektiren suçları ve bu suçların cezalarını bilir.		
	Ta'zîr cezalarını kıyas ve had cezalarından ayırır.		
	Ta'zîr cezalarının miktarını bilir.		
	Ta'zîr cezalarının düşüp düşmeyeceğini bilir.		
	Cezayı ağırlaştırıcı ve hafifletici sebepler		
	Cezaları düşüren sebepleri bilir.		
	Cezaları hafifleten veya ağırlaştıran sebepleri bilir.		
	Hangi tür cezaların düşeceğini veya hafifleyeceğini bilir		
	Suçlunun affı		
	Hangi suçların affedilebileceğini bilir.		
	Affedilebilecek suçluların kim olduğunu bilir.		
	Suçlunun affedilmesindeki gayeyi bilir.		
	Suçluyu affetme yetkisi		
	Suçluyu kimin veya kimlerin affetme yetkisi olduğunu bilir.		
	Devletin affetme yetkisi olup olmadığını bilir.		
	Genel değerlendirme		
	İslam ceza hukuku ile ilgili genel değerlendirmede bulunur.		
	İslam ceza hukukunu günümüz hukukuyla mukayese eder.		
	İslam ceza hukukunun günümüzde uygulanabilirliği hakkında görüş sahibi olur.		
Hafta-Tarih		Ders konuları	İlgili Program Yeterliği
1	10.02.2025	Suç ve ceza kavramları	
2	17.02.2025	İslam ceza hukukunun gayesi	PY1, PY10, PY11
3	24.02.2025	Suçun çeşitleri	PY1, PY10, PY11
4	03.03.2025	Kıyas gerektiren suçlar	PY1, PY10, PY11
5	10.03.2025	Had gerektiren suçlar	PY1, PY10, PY11
6	17.03.2025	Suçlunun cezalandırılması	PY1, PY10, PY11
7	24.03.2025	Ceza çeşitleri	PY1, PY10, PY11
8	07.04.2025	Kıyas cezaları	PY1, PY10, PY11
9	14.04.2025	Had cezaları	PY1, PY10, PY11
10	21.04.2025	Ta'zîr cezaları	PY1, PY10, PY11
11	28.04.2025	Cezayı hafifletici veya ağırlaştırıcı sebepler	PY1, PY10, PY11
12	05.05.2025	Suçlunun affı	PY1, PY10, PY11
13	12.05.2025	Suçluyu affetme yetkisi	PY1, PY10, PY11
14	19.05.2025	Genel Değerlendirme	PY1, PY10, PY11
		Dönem sonu sınavı	
		Bütünleme Sınavı	
Değerlendirme		1- Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli test, ucu açık sorular veya ödev aracılığıyla yapılacaktır.	

	2- Vizenin ortalamaya katkısı %30 finalinki ise %70'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır
	3. Sınavlarda öğrencinin konuya hâkimiyeti ölçülür.
Örnek Sorular	
Cevap Anahtarı	
Kaynak Kitap/lar	 Meydânî, Abdülğani el-Ğuneymî ed-Dimeşkî el-Hanefî; <i>el-Lübâb fî Şerhi'l-Kitâb</i>, Dimeşk: Mektebetü'l-İlmi'l-Hadîs, 2002.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	

1.3. TEFSİR

1.3.1. USÛL TARTIŞMALARI VE TEFSİR

TBD-5030 USÛL TARTIŞMALARI ve TEFSİR

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Faysal ARPAGUŞ
Oda Numarası	422
E-posta	faysal.arpagus@gop.edu.tr
Ders Zamanı	Pazartesi
Derslik	422 no'lu oda
Dersin Amacı	Kur'ân özelinde herhangi bir metni yorumlamanın ortak ilkelerinin saptanması amaçlanmıştır.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
43. Hafta	Kavramsal Çerçeve
	☐ Tefsir usûlünün temel kavramlarını (tefsir, te'vîl, tefsîr bi'l-me'sûr, tefsîr bi'r-re'y vb.) tanımlayabilir ve aralarındaki farkları açıklayabilir. ☐ Kur'ân metninin yorumlanmasında ortak ilkelerin (dil, bağlam, nüzûl sebepleri vb.) gerekliliğini kavrayabilir ve bu ilkelerin metin yorumlamadaki rolünü tartışabilir. ☐ Klasik ve modern tefsir usûlü yaklaşımlarını kavramsal çerçeve içinde karşılaştırarak usûl tartışmalarının evrimini değerlendirebilir.
44. Hafta	Lafzın Kapsam Alanının Tayini: Umum ve Husus
	☐ Umum ve husus kavramlarını, ilgili kaideleri (umumun hususla tahsis edilmesi, mutlakın takyîdi vb.) ve uygulama örneklerini açıklayabilir. ☐ Kur'an âyetlerinde umum lafızların yorumunda kullanılan delilleri (siyak-sibak, nesh, beyan vb.) analiz ederek lafzın kapsamını tayin edebilir. ☐ Umum-husus kaidesinin tefsir ve fıkıh usûlündeki önemini, örnek âyetler üzerinden mukayese ederek tartışabilir.
45. Hafta	Usûl ve Mantık İlişkisi
	☐ Mantık ilminin (kıyas, istidlâl, burhan vb.) tefsir usûlündeki yerini ve katkılarını tarif edebilir. ☐ Kur'an âyetlerinin anlaşılmasında mantıksal çıkarımların (illiyet, illet-müteallil ilişkisi vb.) kullanımını örneklerle inceleyebilir.

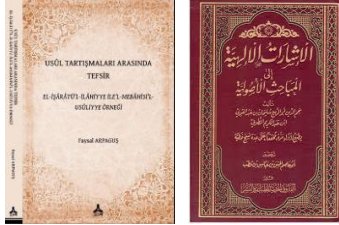
	☐ Mantık kurallarının tefsirde yanlış uygulanmasının yol açabileceği hataları (sofizm, safsata vb.) belirleyerek usûlî tartışmalara eleştirel yaklaşabilir.
46. Hafta	Geleneksel Tefsir Usûlü ve Ulûmu'l-Kur'ân
	☐ Geleneksel tefsir usûlünün temel kaynaklarını (Kur'ân, sünnet, sahabe kavli, dil vb.) ve Ulûmu'l-Kur'ân disiplinlerini (nâsih-mensûh, esbâb-ı nüzûl vb.) sınıflandırabilir. ☐ Ulûmu'l-Kur'ân konularının tefsir usûlüne entegrasyonunu ve yorum sürecindeki rolünü örneklerle açıklayabilir. ☐ Klasik tefsir usûlünün güçlü yönlerini ve sınırlılıklarını modern yaklaşımlarla karşılaştırarak değerlendirebilir.
47. Hafta	Dil Bilimleri, Sarf, Nahiv ve Belâgatla Tefsir Arasındaki Münasebet
	☐ Sarf, nahiv ve belâgat ilimlerinin Kur'ân lafızlarının anlaşılmasındaki fonksiyonlarını (i'râb, mecâz, kinâye vb.) tarif edebilir. ☐ Seçili âyetlerde dil bilimleri kurallarının tefsir kararlarını nasıl etkilediğini analiz edebilir. ☐ Dil bilimlerinin tefsir usûlündeki zorunlu yerini ve ihmal edildiğinde ortaya çıkan yorum hatalarını tartışabilir.
48. Hafta	İsrailiyyat ve Kur'ân Arkeolojisi
	☐ İsrailiyyat rivayetlerinin tanımı, kaynakları, tefsire giriş şekli ve kabul/red kriterlerini açıklayabilir. ☐ Kur'ân kıssalarının arkeolojik bulgularla (Kur'ân arkeolojisi yaklaşımı) ilişkisini ve bu ilişkinin tefsire katkısını tartışabilir. ☐ İsrailiyyat'ın tefsirdeki risklerini ve Kur'ân merkezli eleştirel yaklaşımın gerekliliğini örneklerle değerlendirebilir.
49. Hafta	Kelâm Konuları ve Tefsir
	☐ Kelâm ilminin temel meselelerinin (ilahî sıfatlar, kader, adalet vb.) tefsir yorumlarına etkisini tarif edebilir. ☐ Farklı kelâm ekollerinin (Eş'arî, Mâturîdî, Mu'tezile) âyet tefsirlerindeki yaklaşımlarını karşılaştırabilir. ☐ Kelâm tartışmalarının tefsir usûlüne entegrasyonunun avantaj ve dezavantajlarını eleştirel olarak analiz edebilir.
50. Hafta	Ulûhiyyet ve Konuyla Alakalı Ayetlerin Tefsiri
	☐ Ulûhiyyet kavramını ve ilgili âyet gruplarını (tevhîd, sıfatlar, teşbih-tenzih vb.) sistematik olarak sınıflandırabilir. ☐ Seçili ulûhiyyet âyetlerinin klasik ve modern tefsirlerdeki yorum farklarını mukayese edebilir. ☐ Ulûhiyyet âyetlerinin tefsirinde kelâmî ve dilsel ilkelerin uygulanmasını örneklerle tartışabilir.
51. Hafta	Nübüvvet ve Konuyla Alakalı Ayetlerin Tefsiri
	☐ Nübüvvet kavramının unsurlarını (vahiy, mu'cize, ismet vb.) ve ilgili âyetleri açıklayabilir. ☐ Nübüvvet âyetlerinin tefsirinde kullanılan delilleri ve farklı mezheplerin yaklaşımlarını analiz edebilir. ☐ Çağdaş itirazlara karşı nübüvvet âyetlerinin tefsirindeki usûlî savunmayı değerlendirebilir.
52. Hafta	Ahiret ve Konuyla Alakalı Ayetlerin Tefsiri
	☐ Ahiret inancının temel unsurlarını (kıyamet, haşr, hesap, cennet-cehennem vb.) ve ilgili âyet gruplarını tarif edebilir. ☐ Ahiret âyetlerinin mecâzî, sembolik veya literal yorumlarını usûl açısından tartışabilir. ☐ Ahiret konulu âyetlerin tefsirinde psikolojik, sosyolojik ve kelâmî boyutları karşılaştırmalı olarak inceleyebilir.
53. Hafta	Kur'ân Tefsirinde İç Tartışmalara Hususi Bir Örnek: Şia ile Ehl-i Sünnet Arasındaki İhtilaflar
	☐ Şia ve Ehl-i Sünnet arasındaki temel tefsir ihtilaflarını (imamet, fazilet âyetleri, nesh vb.) örneklerle açıklayabilir. ☐ Seçili tartışmalı âyetlerin her iki tarafın tefsir yaklaşımlarını mukayese edebilir. ☐ Mezhepsel ihtilafların tefsir usûlüne etkisini ve ortak ilkeler etrafında uzlaşma imkânlarını değerlendirebilir.

54. Hafta	Fıkıh Usûlü ve Tefsir
	☐ Fıkıh usûlü kaidelerinin (hüküm çıkarma yolları, kıyas, istihsan vb.) tefsir sürecine entegrasyonunu tarif edebilir. ☐ Ahkâm âyetlerinin tefsirinde fıkıh usûlü ile tefsir usûlü arasındaki ilişkiyi örneklerle analiz edebilir. ☐ Fıkıh usûlünün tefsirdeki aşırı kullanımının yol açabileceği sorunları tartışabilir.
55. Hafta	Delillerin Mahza Fıkha Ait Olup Olmaması Meselesi
	☐ Bazı delillerin (âyet, hadis, icmâ vb.) sadece fıkha mı yoksa genel tefsire mi ait olduğunu ayırt edebilir. ☐ Tefsir ile fıkıh arasındaki delil paylaşımını ve sınırlarını örnek âyetler üzerinden inceleyebilir. ☐ Bu ayrımın yorum sürecindeki önemini ve tartışmalı örnekleri eleştirel olarak değerlendirebilir.
56. Hafta	Değerlendirme
	☐ Dönem boyunca işlenen usûl tartışmalarını ve tefsir ilkelerini bütüncül olarak sentezleyebilir. ☐ Farklı disiplinlerin (dil, kelâm, fıkıh vb.) tefsire katkılarını ve sınırlılıklarını eleştirel olarak analiz edebilir. ☐ Kur'an metnini yorumlamada ortak ilkelerin belirlenmesinin günümüzdeki önemini ve uygulanabilirliğini tartışabilir.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Kavramsal Çerçeve	PY1, PY2
2	09.02.2026	Lafzın Kapsam Alanının Tayini: Umum ve Husus	PY1, PY2
3	16.02.2026	Usûl ve Mantık İlişkisi	PY1, PY2
4	23.02.2026	Geleneksel Tefsir Usûlü ve Ulûmu'l-Kur'ân	PY1, PY2
5	02.03.2026	Dil Bilimleri, Sarf, Nahiv ve Belağatla Tefsir Arasındaki Münasebet	PY1, PY2
6	09.03.2026	İsrailiyyat ve Kur'ân Arkeolojisi	PY1, PY2
7	16.03.2026	Kelam Konuları ve Tefsir	PY1, PY2
8	23.03.2026	Uluhiyyet ve Konuyla Alakalı Ayetlerin Tefsiri	PY1, PY2
9	30.03.2026	Nübüvvet ve Konuyla Alakalı Ayetlerin Tefsiri	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Ahret ve Konuyla Alakalı Ayetlerin Tefsiri	PY1, PY2
11	20.04.2026	Kur'ân Tefsirinde İç Tartışmalara Hususi Bir Örnek: Şia ile Ehl-i Sünnet Arasındaki İhtilaflar	PY1, PY2
12	27.04.2026	Fıkıh Usûlü ve Tefsir	PY1, PY2
13	04.05.2026	Delillerin Mahza Fıkha Ait Olup Olmaması Meselesi	PY1, PY2
14	11.05.2026	Değerlendirme	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	1. Soru: Umum ve husus kaidesi tefsir usûlünde ne anlama gelir ve Kur'ân'da bir örnek vererek açıklayınız. Cevap: Umum-husus kaidesi, Kur'ân lafızlarının kapsam alanının tayininde kullanılan temel bir usûl kuralıdır. Umum lafız (herkesi/her şeyi kapsayan ifade) genel hüküm ifade ederken, husus deliliyle (başka bir âyet, sünnet veya bağlam) tahsis edilebilir (daraltılabilir). Bu kaide sayesinde şer'î nassların lügavî sınırları belirlenir ve hükümler daha net anlaşılır. Örnek: Bakara 2/183'teki "eyyâmen ma'dûdât" (sayılı günlerde) ifadesi umumî görünse de, sonraki âyetler ve sünnet ile Ramazan orucunun farz kılındığı hususî hükme tahsis edilir.

	Taberî gibi müfessirler bu kaideyi ahkâm âyetlerinde sıkça uygulamışlardır. 2. Soru: Tefsirde İsrailiyyat nedir? Klasik âlimlere göre kabul/red kriterleri nelerdir? Cevap: İsrailiyyat, Yahudi (ve kısmen Hristiyan) kaynaklardan İslâmî literatüre (özellikle tefsir ve tarih kitaplarına) giren kıssa, haber, efsane veya bilgileri ifade eder. Genellikle geçmiş peygamber kıssaları, yaratılış olayları veya Benî İsrâîl haberleriyle ilgilidir. Klasik âlimlerin kriterleri şöyledir: • Kur’ân ve sahih sünnet ile doğruluğu sabit olanlar kabul edilir. • Kur’ân ve sünnet ile çeliştiği sabit olanlar reddedilir. • Doğruluğu veya yanlışlığı bilinemeyenler (te’vil veya tarihî bilgi olarak nakledilebilir ama itikadî/amelî delil yapılmaz). İbn Kesîr gibi âlimler bunları üç gruba ayırır ve Kur’ân merkezli eleştirel yaklaşımı vurgular. 3. Soru: Kelâm ilmi ile tefsir arasındaki ilişkiyi açıklayınız. Mu’tezile ile Eş’arî yaklaşımları arasında ilâhî sıfatlar konusunda temel fark nedir? Cevap: Kelâm ilmi, itikadî meseleleri (Allah’ın sıfatları, kader, adalet vb.) akıl ve nakil dengesiyle açıklar; tefsir ise bu meselelerin Kur’ân âyetlerindeki yansımalarını yorumlar. Kelâm, tefsire itikadî çerçeve sağlar; tefsir de kelâma âyet delilleri sunar. Mu’tezile ile Eş’arî arasındaki temel fark ilâhî sıfatlarda belgindir: • Mu’tezile, teşbih ve tecsimden kaçınmak için sıfatları (yed, vech vb.) te’vîl eder (mecâzî yorumlar; el = kudret, yüz = zat gibi). • Eş’arî ise sıfatları tefvîz (keyfiyetsiz kabul) eder; yani “nasıl olduğu bilinmez” diyerek zâhirî manayı reddetmeden, teşbihten uzak tutar. Bu fark, âyetlerin tefsirinde kelâmî yorum farklılıklarına yol açar. 4. Soru: Fıkıh usûlü ile tefsir usûlü arasındaki temel farklar ve ortak yönler nelerdir? Cevap: Ortak yönler: Her ikisi de Kur’ân ve sünneti temel alır; umum-husus, mutlak-mukayyed, nesih gibi lafız kaideleri paylaşır; delil sıralaması (Kur’ân > sünnet > icmâ > kıyas) benzerdir. Farklar: • Tefsir usûlü, Kur’ân’ın genel anlamını (anlatım, beyan, maksat) açıklamaya odaklanır; rivayet ve dirayet dengesiyle dil, tarih, nüzûl sebepleri ön plandadır. • Fıkıh usûlü ise amelî hükümleri (farz, haram, mendup vb.) istinbat etmeye yöneliktir; kıyas, istihsan, maslahat gibi yöntemler daha baskındır. Bir âyetin tefsirde bağlamı genişletirken, fıkıhta hüküm daraltılabilir. Bu ayrım, aynı âyetin farklı disiplinlerde farklı vurgularla yorumlanmasına neden olur. 5. Soru: Dersin genel amacı olan “Kur’ân özelinde herhangi bir metni yorumlamanın ortak ilkelerinin saptanması” bağlamında, dil bilimleri (sarf, nahiv, belâgat) ile tefsir arasındaki münasebet neden önemlidir? Cevap: Dil bilimleri, Kur’ân lafızlarının doğru anlaşılmasının temel araçlarıdır. Sarf kelime yapısını, nahiv cümle ilişkilerini, belâgat ise mecâz, kinâye, teşbih gibi ifadelerin inceliklerini belirler. Bu ilimler olmadan âyetin zâhirî manası bile yanlış anlaşılabilir. Önemli çünkü: • Kur’ân’ın i’câzı dilde yatar; belâgat kaideleri ihmal edilirse mecâz literal alınır veya tersine literal mecâzî yorumlanır.
--	---

	- Tefsir usûlünde dil kuralları, rivayet ve dirayet dengesinin dirayet kısmını oluşturur. - Modern yaklaşımlarda (semantik, tarihselcilik) dil bilimleri yeniden öne çıkar; klasik tefsirde de Zemahşerî gibi belâgat odaklı müfessirler bu ilişkiyi vurgular. Bu münasebet, metin yorumunun objektif ve sistematik olmasını sağlar.
Kaynak Kitap	 - Faysal Arpaguş, Usul Tartışmaları Arasında Tefsir el-İşârâtü'l-ilâhiyye ile'l-mebâhisi'l-usûliyye - Necmeddin et-Tûfî, el-İşârâtü'l-ilâhiyye ile'l-mebâhisi'l-usûliyye
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	

1.3.2. TİB5004-KARŞILAŞTIRMALI TEFSİR METİNLERİ

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Faysal ARPAGUŞ
Oda Numarası	422
E-posta	faysal.arpagus@gop.edu.tr
Ders Zamanı	Pazartesi
Derslik	422 no'lu oda
Dersin Amacı	Tarihi süreç içerisinde ortaya çıkan Kur'an'ı farklı yorumlama biçimlerini örnek tefsir metinleri üzerinden okuma ve mukayese etme.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
57. Hafta	LÜGAVÎ TEFSİRLER
	Lügavî tefsirlerin tanımını, tarihî kökenlerini ve temel özelliklerini (Arap dili, garib kelimeler, şiir şahitleri kullanımı) açıklayabilir.
	Klasik lügavî tefsir örneklerinde (örneğin garibü'l-Kur'an eserleri) kelime ve cümle analizlerinin Kur'an yorumuna etkisini örneklerle tartışabilir.
	Lügavî yaklaşımı diğer tefsir türleriyle (rivayet, dirayet) karşılaştırarak avantaj ve sınırlılıklarını değerlendirebilir.
58. Hafta	İMAM ŞAFİİ'NİN AHKAMU'L-KUR'ÂN'I
	İmam Şâfiî'nin Ahkâmü'l-Kur'an eserinin yapısını, metodunu ve fikhî hüküm çıkarma usulünü (delil sıralaması: Kur'an, sünnet, icma) tarif edebilir.
	Eserdeki seçili ahkâm âyetlerinden (ibadet, muamelat) Şâfiî'nin hüküm istinbat yöntemini analiz edebilir.
	Şâfiî'nin ahkâm tefsirini sonraki Hanefî ve Mâlikî yaklaşımlarla karşılaştırarak usul farklarını belirtebilir.
59. Hafta	TAHÂVÎ'NİN AHKAMU'L-KUR'ÂN'I
	Tahâvî'nin Ahkâmü'l-Kur'an'ındaki Hanefî usulüne dayalı yorum tarzını ve rivayet-fıkıh dengesini açıklayabilir.
	Eserdeki ahkâm âyetlerine ilişkin Tahâvî'nin görüşlerini, özellikle muamelat konularında örneklerle tartışabilir.
	Tahâvî'nin yaklaşımını Cessâs veya Şâfiî ile mukayese ederek mezhep farklarının tefsire yansımalarını değerlendirebilir.
60. Hafta	CESSÂS'IN AHKAMU'L-KUR'ÂN'I
	Cessâs'ın Ahkâmü'l-Kur'an eserinin Hanefî fikhî temelli metodunu (âyetlerin sadece ahkâm kısımlarının ele alınması, nesih vurgusu) tanımlayabilir.

	Eserdeki örnek ahkâm âyetlerinden Cessâs'ın delil getirme ve içtihat usulünü analiz edebilir.
	Cessâs'ın tefsirini İbnü'l-Arabî'nin eseriyle karşılaştırarak Hanefî-Mâlikî farklarını ve ortak yönlerini belirtebilir.
61. Hafta	EBÛBEKİR İBNÜ'L-'ARABÎ'NİN AHKAMU'L-KUR'ÂN'I
	Ebû Bekir İbnü'l-Arabî'nin Ahkâmü'l-Kur'an'ının Mâlikî usulüne dayalı yapısını (sahabe uygulaması, amel-i ehl-i Medîne vurgusu) tarif edebilir.
	Eserdeki ahkâm âyetlerinden (özellikle 852 âyet) İbnü'l-Arabî'nin hadis değerlendirme ve hüküm çıkarma yöntemini örneklerle inceleyebilir.
	İbnü'l-Arabî'nin yaklaşımını Cessâs ile mukayese ederek fikhî tefsir geleneğindeki mezhepsel farklılıkları tartışabilir.
62. Hafta	SÜLEMÎ'NİN HAKÂİKU'T-TEFSİR'İ
	Sülemî'nin Hakâiku't-Tefsîr eserinin tasavvufî-işârî tefsir geleneğindeki yerini ve derleme metodunu (sûfîlerin yorumlarını toplama) açıklayabilir.
	Eserdeki seçili âyetlerden işârî/bâtınî yorumların zâhirî mana ile ilişkisini analiz edebilir.
	Sülemî'nin tefsirini Kuşeyrî'nin eseriyle karşılaştırarak erken dönem tasavvufî tefsirin evrimini değerlendirebilir.
63. Hafta	KUŞEYRÎ'NİN LETÂİFU'L-İŞÂRÂT'I
	Kuşeyrî'nin Letâifu'l-İşârât'ının işârî tefsir özelliklerini (kalp ve makamlara yönelik ince işaretler, seci kullanımı) tarif edebilir.
	Eserdeki örnek âyet yorumlarından Kuşeyrî'nin tasavvufî kavramları (fenâ, bekâ vb.) Kur'an'a nasıl uyguladığını tartışabilir.
	Kuşeyrî'nin yaklaşımını Sülemî ile mukayese ederek tasavvufî tefsirde sistematikleşme farklarını belirtebilir.
64. Hafta	TABERSÎ'NİN MECMA'U'L-BEYÂN'I
	Tabersî'nin Mecma'u'l-Beyân'ının Şîî (İmâmî) tefsir geleneğindeki yerini ve rivayet-dirayet dengesini açıklayabilir.
	Eserdeki dilbilimsel, rivayet ve Şîî imamlara dayalı yorumları örneklerle analiz edebilir.
	Tabersî'nin tefsirini Sünnî klasik tefsirlerle (Taberî vb.) karşılaştırarak mezhepsel farklılıkları değerlendirebilir.
65. Hafta	KÂDÎ ABDÛLCEBBÂR'IN TENZÎHU'L-KUR'ÂN'I
	Kâdî Abdülcebbar'ın Tenzîhu'l-Kur'an'ının Mu'tezilî kelâm temelli yaklaşımını (teşbih ve tecsim reddi, adalet vurgusu) tarif edebilir.
	Eserde müşkil görülen âyetlerin (antropomorfik ifadeler) te'vîl yöntemini örneklerle inceleyebilir.
	Abdülcebbar'ın tefsirini Eş'arî veya Mâturîdî yaklaşımlarla mukayese ederek itikadî tefsir farklarını tartışabilir.
66. Hafta	TEFSÎRU'L-MENÂR
	Tefsîru'l-Menâr'ın (Muhammed Abduh ve Reşîd Rızâ) modern/ıslahçı yaklaşımını (akıl-vahiy dengesi, toplumsal sorunlara odak) açıklayabilir.
	Eserdeki seçili âyetlerden çağdaş meselelere (medeniyet, cihad, kadın hakları) yönelik yorumları analiz edebilir.
	Menâr tefsirini klasik tefsirlerle karşılaştırarak modern tefsir hareketinin yeniliklerini değerlendirebilir.
67. Hafta	ET-TAHRİR VE'T-TENVÎR
	Muhammed et-Tâhir b. Âşûr'un et-Tahrîr ve't-Tenvîr eserinin metodunu (nahiv, belagat, ma'nâ-yı nassî vurgusu) tarif edebilir.
	Eserdeki örnek âyetlerden Tunuslu âlimin dil ve maksat odaklı yorum tarzını inceleyebilir.
	İbn Âşûr'un tefsirini Menâr ve Elmalılı ile mukayese ederek 20. yüzyıl tefsirindeki ortak ve farklı yönleri belirtebilir.
68. Hafta	SAFVETÜ'T-TEFÂSİR ve RAVÂİU'L-BEYÂN
	Safvetü't-Tefâsîr ve Ravâiu'l-Beyân'ın özelliklerini (özet, güncel dil) açıklayabilir.
	Her iki eserdeki âyet yorumlarından çağdaş okuyucuya hitap tarzını analiz edebilir.

	Bu iki tefsiri klasik ve modern tefsirlerle karşılaştırarak popüler tefsir geleneğinin gelişimini tartışabilir.
69. Hafta	ELMALILI'NIN HAK DINİ KUR'AN DİLİ
	Elmalılı Hamdi Yazır'ın Hak Dini Kur'an Dili eserinin Osmanlı-Türk tefsir geleneğindeki yerini ve metodunu (Türkçe, lugavî-belagî, felsefî unsurlar) tarif edebilir.
	Eserdeki seçili âyetlerden Elmalılı'nın dil, kültür ve itikadî yorum tarzını inceleyebilir.
	Elmalılı tefsirini Menâr ve İbn Âşûr ile mukayese ederek Türk-İslam tefsirinin özgün yönlerini değerlendirebilir.
70. Hafta	KARŞILAŞTIRMALI TEFSİR METİNLERİ DERSİNİN KRİTİK EDİLMESİ
	Dönem boyunca incelenen tefsir metnlerinin genel özelliklerini (fikhî, tasavvufî, kelâmî, modern) sentezleyerek sınıflandırabilir.
	Farklı tefsir ekollerinin Kur'an yorumundaki güçlü ve zayıf yönlerini eleştirel olarak değerlendirebilir.
	Karşılaştırmalı tefsir yönteminin İslam düşüncesindeki önemini ve günümüzdeki uygulanabilirliğini tartışabilir.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Lügavî Tefsirler	PY1, PY2
2	09.02.2026	İmam Şafî'nin Ahkâmı'l-Kur'an'ı	PY1, PY2
3	16.02.2026	Cessâs'ın Ahkâmı'l-Kur'an'ı	PY1, PY2
4	23.02.2026	Ebübekir İbnü'l-'Arabî'nin Ahkâmı'l-Kur'an'ı	PY1, PY2
5	02.03.2026	Sülemî'nin Hakâiku't-Tefsîr'i ve Kuşeyrî'nin Letâifu'l-İşârât'ı	PY1, PY2
6	09.03.2026	Tabersî'nin Mecma'u'l-Beyân'ı	PY1, PY2
7	16.03.2026	Kâdi Abdülcebâr'ın Tenzihu'l-Kur'an'ı	PY1, PY2
8	23.03.2026	Tefsîru'l-Menâr	PY1, PY2
9	30.03.2026	Et-Tahrîr ve't-Tenvîr	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Safvetü't-Tefâsîr Ve Ravâiu'l-Beyân	PY1, PY2
11	20.04.2026	Elmalılı'nın Hak Dinî Kur'an Dili	PY1, PY2
12	27.04.2026	Karşılaştırmalı Tefsir Metinleri Dersinin Kritik Edilmesi	PY1, PY2
13	04.05.2026	Ahkâmı'l-Kur'an Mukayeseleri	PY1, PY2
14	11.05.2026	Genel Değerlendirme	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	□ Soru: Lügavî tefsirlerin temel özelliklerinden biri olan “garîb kelimeler” ve “şîir şahitleri” kullanımının Kur'an yorumuna katkısını kısaca açıklayınız. Bu yaklaşımın rivayet tefsirine göre en önemli avantajı ve sınırlılığı nedir? Cevap: Lügavî tefsirler, Kur'an'daki nadir (garîb) kelimelerin Arap dilindeki anlamlarını ve şîirlerden şahitlerle desteklenmesini esas alır; böylece âyetlerin dilsel bağlamını netleştirir. Avantajı: Dilbilimsel kesinlik sağlar, subjektif rivayetlere bağımlılığı azaltır. Sınırlılığı: Fikhî, kelâmî veya manevî boyutları yeterince ele almaz, yorumu yüzeysel bırakabilir. □ Soru: İmam Şafî'nin Ahkâmı'l-Kur'an'ı ile Cessâs'ın Ahkâmı'l-Kur'an'ı arasındaki temel usul farklarından ikisini belirtiniz ve bu farkların hangi mezhebe dayandığını açıklayınız.

	Cevap: Şâfiî'nin eserinde delil sıralaması Kur'an → Sünnet → İcma şeklindedir ve daha katı sünnet vurgusu vardır (Şâfiî mezhebi). Cessâs'ın eserinde ise Hanefî usulüne uygun olarak akıl ve kıyas daha fazla yer alır, nesih meselesine özel vurgu yapılır. Bu fark, Şâfiî'nin hadis merkezli, Cessâs'ın ise rey ve kıyas merkezli yaklaşımından kaynaklanır. □ Soru: Ebû Bekir İbnü'l-'Arabî'nin Ahkâmu'l-Kur'ân'ında Mâlikî usulünün en belirgin yansıması nedir? Bu yaklaşımı Cessâs'ın Hanefî temelli tefsiriyle karşılaştırıldığında ortaya çıkan temel fark nedir? Cevap: İbnü'l-'Arabî'nin eserinde "amel-i ehl-i Medîne" (Medine halkının uygulaması) ve sahabe uygulamalarına güçlü vurgu vardır (Mâlikî usulü). Cessâs'ın eserinde ise ayetlerin sadece ahkâm kısımlarına odaklanılır ve Hanefî fıkına dayalı kıyas/rey ön plandadır. Fark: İbnü'l-'Arabî amel ve nakil merkezliyken, Cessâs daha sistematik içtihat ve nesih analizine yöneliktir. □ Soru: Sülemî'nin Hakâiku't-Tefsîr'i ile Kuşeyrî'nin Letâifu'l-İşârât'ı arasındaki temel fark nedir? Her ikisi de tasavvufî-işârî tefsir olmakla birlikte Kuşeyrî'nin eserinde görülen sistematikleşme unsuru nedir? Cevap: Sülemî'nin eseri daha çok önceki sûfilerin yorumlarını derleme (toplama) karakterindedir ve rivayet tarzına yakındır. Kuşeyrî'nin eserinde ise işârî yorumlar daha sistematik, kalp makamlarına (fenâ, bekâ vb.) yönelik ince işaretler ve seci'li üslup ile sunulur. Kuşeyrî'de tasavvufî tefsir daha bireysel ve edebi bir yapı kazanmıştır. □ Soru: Tefsîru'l-Menâr'ın (Muhammed Abdurrahman ve Reşîd Rızâ) modern/ıslahçı yaklaşımının en önemli iki özelliği nedir? Bu tefsiri klasik tefsirlerden ayıran temel yenilik nedir? Cevap: En önemli özellikleri: Akıl ile vahiy arasında denge kurması ve Kur'an'ı çağdaş toplumsal sorunlara (medeniyet, cihad, kadın hakları vb.) çözüm getirecek şekilde yorumlamasıdır. Klasik tefsirlerden ayıran yenilik: Geleneksel rivayet ve mezhep taassubundan uzaklaşarak akılcı, ıslahçı ve toplumsal faydaya odaklı bir tefsir anlayışını getirmesidir; donuklaşan İslam düşüncesine canlılık kazandırmayı amaçlar.
Kaynak Kitap	 Talip Özdeş – Musa Bilgiz: Tefsir 2 BİLAY (BİLİMSEL ARAŞTIRMA YAYINLARI)
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Seçme Tefsir Metinleri

1.3.3. TBD5018-KUR'AN'A YAKLAŞIMLAR II

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. Ahmet ÖZDEMİR
Oda Numarası	520

Ofis Saatleri	Salı 15:00-15:45		
E-posta	ahmet.aozdemir@gop.edu.tr		
Ders Zamanı	11:15-15:00		
Derslik			
Dersin Amacı	Kur'an'da üzerinde tartışılan ve yanlış yorumlamaya müsait ayetleri örnek metinler aracılığıyla tanımak.		
Konu ve Kazanımlar	İlgili	Tegâbün 16. Ayet- İnsanın Gücü	
		İnsanın gücünün ölçüsünü öğrenir	
		Kulluk bilincinde neleri yapması gerektiğini kavrar	
		Kulluğa aykırı davranışları öğrenir.	
		Bakara 284. Ayet-Sorumluluk	
		Ayetin içeriğini öğrenir.	
		İnsanın sorumluluğunun ölçüsünü öğrenir.	
		İnsanın hangi sorumluluklarının gücünün üzerinde olduğunu öğrenir.	
		Nahl 125. Ayet-Hak Dine Davet	
		Davetin ilkelerini tanır.	
		Hangi şartlarda nasıl bir davet yapılması gerektiğini öğrenir.	
		Tâhâ 42-44. Ayetler-İnsanlara Hitap	
		Hitapta üslubun nasıl olması gerektiğini öğrenir.	
		Sert ve yumuşak davranmanın ölçüsünü kavrar.	
		Kasas 56. Ayet-Hidayet	
		Hidayet kavramını öğrenir.	
		İnsanın hidayete kavuşmasının ne şekilde olacağını anlar.	
		Bakara 47 ve 122. Ayetler-Üstünlük	
		Üstünlüğün ne şekilde olacağını öğrenir.	
		İsrailoğullarının yanlış bazı inançlarını bilir.	
		Mâide 82. Ayet-Sevgi	
		Dinde sevginin kriterlerini öğrenir.	
		Hristiyanlara sevgi beslemenin ne anlam ifade ettiğini kavrar.	
		Bakara 62. Ayet-Cennete Girecek Olanlar	
		Cennete gitmenin hangi şartları olduğunu öğrenir.	
		Hangi inanç sahiplerinin cennete gideceğine dair kanaat oluşur.	
		Zilzâl 7-8. Ayetler-iyilik ve Kötülük	
		İyilik ve kötülüğü tanır.	
		İyilik ve kötülüğe karşılığın ne olacağını kavrar.	
		İsrâ 16. Ayet-İnsanın İradesi	
		İlahi davet karşıtlarını tanır.	
		Allah'ın, kulun iradesine müdahalesinin olup-olmadığını kavrar.	
		Âl-i İmrân 130. Ayet-Faiz	
		Faizin tanımını öğrenir.	
		Nelerin faiz kapsamına girdiğini anlar.	
		Âl-i İmrân 104. Ayet-İyiliği Emretme Kötülükten Men Etme	
		İyiliği emretme ve kötülüğü yasaklama kavramlarını öğrenir.	
		İnsanları hak dine davetin ilkelerini anlar.	
		Hûd 106-108. Ayetler-Cehenneme Girecek Olanlar	
		Cehennemin nasıl bir yer olduğunu öğrenir.	
		Orada kimin ne kadar kalacağına dair fikir edinir.	
		Mâide 44-50. Ayetler-Allah'ın İndirdikleriyle Hükmetmek	
		Allah'ın hükmünün ne anlama geldiğini kavrar.	
		Allah'ın indirdikleriyle hükmetmemenin nasıl sonuçlar doğuracağını öğrenir.	
Hafta-Tarih	Ders konuları		İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Tegâbün 16. Ayet- İnsanın Gücü	PY1, PY2
2	09.02.2026	Bakara 284. Ayet-Sorumluluk	PY1, PY2

3	16.02.2026	Nahl 125. Ayet-Hak Dine Davet	PY1, PY2
4	23.02.2026	Tâhâ 42-44. Ayetler-İnsanlara Hitap	PY1, PY2
5	02.03.2026	Kasas 56. Ayet-Hidayet	PY1, PY2
6	09.03.2026	Bakara 47 ve 122. Ayetler-Üstünlük	PY1, PY2
7	16.03.2026	Mâide 82. Ayet-Sevgi	PY1, PY2
8	23.03.2026	Bakara 62. Ayet-Cennete Girecek Olanlar	PY1, PY2
9	30.03.2026	Zilzâl 7-8. Ayetler-iyilik ve Kötülük	
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	PY1, PY2
10	13.04.2026	İsrâ 16. Ayet-İnsanın İradesi	PY1, PY2
11	20.04.2026	Âl-i İmrân 130. Ayet-Faiz	PY1, PY2
12	27.04.2026	Âl-i İmrân 104. Ayet-İyiliği Emretme Kötülükten Men Etme	PY1, PY2
13	04.05.2026	Hûd 106-108. Ayetler-Cehenneme Girecek Olanlar	PY1, PY2
14	11.05.2026	Mâide 44-50. Ayetler-Allah'ın İndirdikleriyle Hükmetmek	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	
Değerlendirme		% 30 Vize % 70 Final	
Örnek Sorular		Vize ve final sınavları ödev şeklinde verilecektir.	
Cevap Anahtarı		ÖDEV DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ 1- Ödevler değerlendirilirken sayfa düzenin ölçülerine uyulup uyulmaması (Talimatnamede verilen satır, sayfa, üst-alt ölçüleri) 5-10 puan 2- Kaynakça yazım talimatnamesindeki esaslara göre kaynakça belirlenmesi (seçilen konu ile bağlantılı mı, değil mi?) 5-10 puan 3- Elektronik erişim kaynaklarında güncel tarih bulunmaması: 5 puan 4- Kapak olmaması, üzerindeki yazıların esaslara uygun olmaması, hoca adının yanlış yazılması: 5 puan 5- Sayfa eksikliği, yetersizliği, talimatlarda sözü edilen 5-10 sayfa aralığında olmaması (sayfanın doluluk oranı ulusal tez yazım standardında olmalıdır.) 0-30 puan 6- Tercih edilen konuya uygun kaynak kullanma (kaynak başına 1-2 puan aralığı tercihen) 7- Kaynaklarda yazım esaslarına uygunluk (a.mlf..., "...", bold ve italik yazım, noktalama işaretlerine özen gösterme vb.) 10 puan 8- Özet ve sonuç kısmının olmaması: 5-10 puan 9- Yanlış ödev verilen not standart olarak 0 (sıfır) dır. Not.1. Sayfa sayısı fazla ya da eksik olan ödevlerde kabul edilmiş ancak belirtilen kriterlere göre değerlendirilmiştir. Not.2. Talimatname olarak İSNAD-2 atıf sistemi esas alınacaktır. Not: Ödevler zamanında teslim edilmelidir.	
Kaynak Kitaplar		Salâh Muhammed el-Halidi- <i>Tasvibat</i> İsmail Çalışkan- <i>Siyasal Tefsirin Oluşum Süreci</i>	
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi		-Sait Şimşek, <i>Tefsir Problemleri</i> , Konya: Kitap Dünyası, ts. -J.M.S. Baljon, <i>Kur'an Yorumunda Çağdaş Yönelimler</i> , Ankara: Fecr Yayınları, 1994. -J.J.G. Jansen, <i>Kur'an'a Yaklaşımlar</i> , Ankara: Fecr Yayınları, 1999. -Muhtelif Makaleler	

1.3.4. TBD5027-TEFSİR EKOLERİ

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. Süleyman PAK
Oda Numarası	521
E-posta	suleyman.pak@gop.edu.tr
Ders Zamanı	08:30-16:45
Derslik	Derslik I
Dersin Amacı	Tefsir ilminde ortaya çıkan yorum farklılıklarına dayalı ekolleri ve bunların dayandığı ilke ve yöntemleri kavratmak

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Dilbilimsel tefsirler
	Dilbilimsel tefsiri tanımlar ve kaynaklarını sayar
	Dilbilimsel tefsirin doğuşu ve tarihi seyrini bilir
	Dilbilimsel tefsirin farkını kavrar ve örneklendirir
2. Hafta	Tefsirde Rivayet ve Dirayet Olgusu
	Rivayet tefsirlerini tanır ve özelliklerini bilir
	Dirayet tefsirlerini tanır ve özelliklerini bilir
	Rivayet ve dirayet tefsirlerinin kuvvetli ve zayıf yönlerini sayar
3. Hafta	Mezhebi Tefsirler
	Tefsirde mezhep olgusunu izah eder
	Mezheplerin tefsire ve yoruma etkisini bilir
	Mezhepler arasında yorum farklılıklarını kavrar
4. Hafta	Mutezile ve Tefsir
	Mutezilenin tefsir metodunu öğrenir
	Mutezilenin tefsirde takip ettiği ilkeleri bilir
	Meşhur Mutezili müfessirleri ve eserlerini tanır
5. Hafta	Şia ve Tefsir
	Şianın tefsir metodunu öğrenir
	Şianın tefsirde takip ettiği ilkeleri bilir
	Meşhur şii müfessirleri ve eserlerini tanır
6. Hafta	Ehl-i sünnet ve Tefsir
	Ehl-i sünnetin tefsir metodunu öğrenir
	Ehl-i sünnetin tefsirde takip ettiği ilkeleri bilir
	Meşhur ehl-i sünnet müfessirleri ve eserlerini tanır
7. Hafta	İşari Tefsir
	Tefsirde işari yorum üzerine bilgi sahibi olur
	Tasavvuf erbabının tefsirde takip ettiği ilkeleri bilir
	İşari Tefsir kaynaklarını tanır
8. Hafta	Fıkhi Tefsirler
	Ahkam ayetlerin tefsirinde izlenen yöntemleri tanır.
	Fakihlerin ahkam ayetlerini tefsirde takip ettiği ilkeleri bilir
	Fıkhi Tefsir kaynaklarını tanır
9. Hafta	İlmi Tefsir
	İlmi tefsirin tanımını, konusu ve gayesini bilir
	İlmi tefsiri ve kaynaklarını örnekler üzerinden izah eder
	İlmi tefsire yöneltilen tenkitleri bilir
10. Hafta	İctimai Tefsir
	İctimai tefsirin tanımını, konusu ve gayesini bilir
	İctimai tefsiri, yöntem ve kaynaklarını örnekler üzerinden izah eder
	İctimai Tefsire yöneltilen eleştirileri bilir
11. Hafta	Felsefi Tefsir
	Felsefi tefsirin tanımını, konusu ve gayesini bilir
	Felsefi tefsiri, yöntem ve kaynaklarını örnekler üzerinden izah eder
	Felsefi Tefsirin eleştirisini yapar
12. Hafta	Çağdaş Tefsir Akımları
	Hint alt kıtası tefsir anlayışlarını ve temsilcilerini bilir
	Hint alt kıtası tefsir örnekleri hakkında bilgisi olur
	Çağdaş Tefsir Akımları temsilcilerini tanır
13. Hafta	Türkiye ve Mısır'da Çağdaş Tefsir Akımları
	Türkiye ve Mısır'da çağdaş tefsir anlayışlarını ve temsilcilerini bilir
	Mısırdaki çağdaş tefsir örnekleri hakkında bilgisi olur
	Türkiye ve Mısır'da Çağdaş Tefsir Akımları üzerine değerlendirmeler yapar
14. Hafta	Tefsirde Tarihselcilik Akımı
	Tarihselci tefsir anlayışını ve temsilcilerini bilir
	Tarihselci tefsir örnekleri hakkında bilgisi olur

	Tarihselcilik Akımına yöneltilen eleştirileri bilir

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Dilbilimsel tefsirler	PY1, PY2
2	09.02.2026	Tefsirde Rivayet ve Dirayet Olgusu	PY1, PY2
3	16.02.2026	Mezhebi Tefsirler	PY1, PY2
4	23.02.2026	Mutezile ve Tefsir	PY1, PY2
5	02.03.2026	Şia ve Tefsir	PY1, PY2
6	09.03.2026	Ehl-i sünnet ve Tefsir	PY1, PY2
7	16.03.2026	İşari Tefsir	PY1, PY2
8	23.03.2026	Fıkhi Tefsirler	PY1, PY2
9	30.03.2026	İlmi tefsir	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	İctimai Tefsir	PY1, PY2
11	20.04.2026	Felsefi Tefsir	PY1, PY2
12	27.04.2026	Çağdaş Tefsir Akımları	PY1, PY2
13	04.05.2026	Mısır'da Çağdaş Tefsir Akımları	PY1, PY2
14	11.05.2026	Tesirde Tarihselcilik Akımı	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	1. Dilbilimsel tefsir nedir, kaynakları nelerdir 2. Mutezilenin tefsir anlayışı hakkında bilgi veriniz 3. Ehl-i sünnet ve Şia'nın tefsir yöntemini karşılaştırınız. 4. İşari tefsiri örneklerle açıklayınız 5. Tefsirde çağdaş yönelişler hakkında bilgi veriniz Cevaplar 1. Dilbilimsel tefsir tanımlanacak, tarihi seyri ve ilk kaynakları hakkında bilgi verilecektir. 2. Mutezilenin tefsirde izlediği metodu ve ilkeleri örneklerle açıklanacaktır. 3. Ehl-i sünnet ve Şia'nın tefsir anlayışları örnekler üzerinden kıyaslanacaktır. 4. Tasavvufi tefsirin dayandığı ilkeler ve izlediği yöntem örnekler üzerinden tanıtılacak, temsilcileri hakkında bilgi verilecektir. 5. Tefsirde çağdaş yönelişler ve temsilcileri tanıtılacak, tarihselci yaklaşım hakkında bilgi verilecektir.
Kaynak Kitap	İsmail Cerrahoğlu, Tefsir Tarihi I, II.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Celak Kırca, İlimler ve Yorumlar Açısından Kur'an'a Yönelişler Zehebî, et-Tefsîr ve'l-Müfessirûn

1.3.5. TBD5016-KUR'AN TARİHİ

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. Süleyman PAK
Oda Numarası	521
E-posta	suleyman.pak@gop.edu.tr
Ders Zamanı	8.00-10.30
Derslik	Derslik I
Dersin Amacı	Kur'an'ın nüzulünden günümüze intikali ve korunması üzerine yapılan çalışmalar hakkında bilgi sahibi olmak

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Kuran'ın Nüzul Süreci, Nübüvvet ve Vahy Kavramı
	Kuran'ın nazil olma sürecini kavrar
	Vahyin tanımı ve geliş şekilleri hakkında bilgi sahibi olur
	Vahiy katipleri ve görevlerini bilir
2. Hafta	Kuran'ın Korunması Amacıyla Resulullah döneminde Yapılan faaliyetler
	Kuran'ın Resulullah döneminde yazılış sürecini bilir
	Kuran'ın korunması yolunda yapılan faaliyetleri kavrar
	Ku'an'ın ezberlenmesi hususundaki süreci bilir
3. Hafta	Kuran'ın Korunması Amacıyla Hz. Ebubekir ve Hz. Osman Döneminde Yapılan faaliyetler
	Kuran'ın toplanması ve Mushaf haline getirilmesi çalışmaları hakkında bilgi sahibi olur
	Toplama görevinin Zeyd b. Sabit'e verilmesi konusunu kavrar
	Hz. Osman döneminde Kuran'ın çoğaltılma faaliyetlerini bilir.
4. Hafta	Kurânın Fiziki Yapısı: Ayet, Sure
	Kur'anın kısımlarını tanıır
	Ayet, sure sayıları ile secavendleri hakkında bilgisi olur
	Surelerin taksimatı hakkında bilgi sahibi olur
5. Hafta	Kur'anın Harekelenmesi Üzerine Yapılan Faaliyetler
	Kuran'ın harekelenme süreci hakkında bilgisi olur
	Kuran'ın harekelenmesi ile görevli olan dâilcileri tanıır
	Kuran'ın harekelenme çalışmalarına neden ihtiyaç duyulduğunu izah eder
6. Hafta	Kıraatler
	Kıraatlerin menşei ve tespiti süreci hakkında bilgisi olur
	Kıraat farklılıkları ve buna dair meseleleri yorumlar
	Kıraat imamlarını tanıır
7. Hafta	Yedi Harf Meselesi
	Yedi harf ve ne anlama geldiği hususunda bilgi sahibi olur
	Yedi harf üzerine ileri sürülen görüşleri değerlendirir
	Yedi harf ve kıraat farkını izah eder
8. Hafta	Halku'l-Kuran Tartışmaları
	Halkul-Kuran tabirinin ne anlama geldiğini söyler
	Halkul-Kuran hakkında mezheplerin görüşlerini değerlendirir
	Halkul-Kuran meselesinin Allah'ın kelam sıfatı ile bağıını izah eder
9. Hafta	Kuranın Tercümesi Meselesi
	Tercüme ve meal kavramlarını tanıımlar
	Kuran'ın tercüme edilebilme imkanını değerlendirir
	Tercüme konusundaki görüşleri tartışır
10. Hafta	Kur'an ve Tahrif İddiaları
	Tahrifin ne anlama geldiğini bilir
	Kur'anda tahrif iddialarına verilen cevapları sıralar
	Tahrif İddialarına dair tarihi süreci bilir
11. Hafta	Kuran ve Tarihselcilik
	Kur'anın yerel veya evrensel olması tartışmalarını bilir
	Tarihselci düşüncenin iddialarına verilen cevapları kavrar
	Tarihselci yaklaşımın temsilcilerini tanıır
12. Hafta	Günümüzde Kuran Tarihi Çalışmaları
	Ülkemizde ve dünyada yapılan Kuran tarihi çalışmalarından haberdar olur
	Modern dönemde Kuran tarihi üzerine ileri sürülen tezlerden haberdar olur
	Klasik ve çağdaş Kuran Tarihi kaynaklarını tanıır
13. Hafta	Oryantalistlerin Kur'an Tarihine Bakışı
	Oryantalistlerin Kuran'ın Allah'ın kelamı oluşuna dair ileri sürdükleri şüpheleri ve cevaplarını bilir
	Kuran tarihi ile ilgili tezlerinden haberdar olur
	Kuranın korunmuşluğu üzerine ileri sürülen olumsuz iddiaları cevaplar
14. Hafta	Günümüze Ulaşan Kuran Nüshaları

	Hiz. Osman döneminde çoğaltılan Mushafların akıbeti hakkında bilgi sahibi olur
	Mevcut Kuran nüshaları ile ilgili oluşan literatürü tanır
	Konu ile ilgili günümüzde yapılan yeni çalışmalardan haberdar olur

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Kur'anın nüzul süreci, Nübüvvet ve Vahy Kavramı	PY1, PY2
2	09.02.2026	Kuran'ın Korunması Amacıyla Resulullah döneminde Yapılan Faaliyetler	PY1, PY2
3	16.02.2026	Kuran'ın Korunması Amacıyla Hz. Ebubekir ve Hz. Osman Döneminde Yapılan Faaliyetler	PY1, PY2
4	23.02.2026	Kur'anın Fiziki Yapısı: Ayet, Sure	PY1, PY2
5	02.03.2026	Kur'anın Hareketlenmesi Üzerine Yapılan Faaliyetler	PY1, PY2
6	09.03.2026	Kıraatler	PY1, PY2
7	16.03.2026	Yedi Harf Meselesi	PY1, PY2
8	23.03.2026	Halku'l-Kuran Tartışmaları	PY1, PY2
9	30.03.2026	Kuranın Tercümesi Meselesi	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Kur'an ve Tahrif İddiaları	PY1, PY2
11	20.04.2026	Kuran ve Tarihçelilik	PY1, PY2
12	27.04.2026	Günümüzde Kuran Tarihi Çalışmaları	PY1, PY2
13	04.05.2026	Oryantalistlerin Kur'an Tarihine Bakışı	PY1, PY2
14	11.05.2026	Günümüze Ulaşan Kuran Nüshaları	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	1. Vahiy kavramı ve Kuranın nazil olmaya başlaması ile ilgili ileri sürülen iddiaları ve cevaplarını tartışınız 2. Kıraatler hakkında bilgi veriniz 3. Kuran'ın çevirisinin yapılp yapılamayacağı üzerine ileri sürülen görüşleri değerlendiriniz 4. Kuranda tahrif iddiaları ve verilen cevapları anlatınız 5. Oryantalistlerin Kuran hakkındaki iddiaları nelerdir? Cevaplar 1. Vahiy tanımlayarak nübüvvetle ilişkisi açıklanacak, vahyin kaynağı hakkında ileri sürülen iddialara dair bilgi verilecektir. 2. Kıraatin tanımı, kaynağı ve nakli ile ilgili bilgi verilecek, kıraat türleri açıklanacaktır 3. Kuran ve tercüme edilmesi imkânı ve bu hususta ileri sürülen görüşler açıklanacak, meal kavramı hakkında bilgi verilecektir. 4. Tahrif iddiaları ve bunu dile getirenler hakkında bilgi verilecektir. 5. Oryantalistlerin Kuran'ın mevsukiyeti üzerine ortaya attıkları iddialar tartışılacak ve bunların tarihi gerçeklerle bağdaşmadığına dair cevaplar zikredilecektir.
Kaynak Kitap	Muhsin Demirci, <i>Kur'an Tarihi</i> .
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Abdurrahman Çetin, <i>Kuran İlimleri ve Kur'anı Kerim Tarihi</i> İzmirli İsmail Hakkı, <i>Tarih-i Kur'an</i> Theodor Nöldeke, <i>Kur'an Tarihi</i>. İsmet Ersöz, <i>Kur'an Tarihi: Kur'an-ı Kerim'in İndirilişi ve Bugüne Gelişi</i>.

	Mehmet Emin Maşalı, <i>Kur'an'ın Metin Yapısı: Mushaf Tarihi ve İmlası</i> . Şaban Karataş, <i>Şia'da ve Sünni Kaynaklarda Kur'an Tarihi</i> .
--	---

1.3.6. TBD5019-KARŞILAŞTIRMALI KUTSAL KİTAP OKUMALARI

Öğretim Üyesi	İsmail ÖZTÜRK
Oda Numarası	418
E-posta	İsmail.ozturk@gop.edu.tr
Ders Zamanı	15:00-18:00
Derslik	20
Dersin Amacı	Kutsal kitapla Kur'an-ı Kerim'i karşılaştırmalı olarak okuyarak benzer ve farklı oldukları konuları incelemektir.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
71. Hafta	Tekvin
	Kitab-ı Mikaddeste yer alan Tekvin bölümü ile Kur'an-ı Kerim karşılaştırmalı olarak okunup değerlendirilecektir.
72. Hafta	Çıkış
	Kitab-ı Mikaddeste yer alan Çıkış bölümü ile Kur'an-ı Kerim karşılaştırmalı olarak okunup değerlendirilecektir.
73. Hafta	Levililer
	Kitab-ı Mikaddeste yer alan Levililer bölümü ile Kur'an-ı Kerim karşılaştırmalı olarak okunup değerlendirilecektir.
74. Hafta	Sayılar
	Kitab-ı Mikaddeste yer alan Sayılar bölümü ile Kur'an-ı Kerim karşılaştırmalı olarak okunup değerlendirilecektir.
75. Hafta	Tesniye
	Kitab-ı Mikaddeste yer alan Tesniye bölümü ile Kur'an-ı Kerim karşılaştırmalı olarak okunup değerlendirilecektir.
76. Hafta	Yeşu
	Kitab-ı Mikaddeste yer alan Yeşu bölümü ile Kur'an-ı Kerim karşılaştırmalı olarak okunup değerlendirilecektir.
77. Hafta	Hâkimler
	Kitab-ı Mikaddeste yer alan Hâkimler bölümü ile Kur'an-ı Kerim karşılaştırmalı olarak okunup değerlendirilecektir.
78. Hafta	Rut
	Kitab-ı Mikaddeste yer alan Rut bölümü ile Kur'an-ı Kerim karşılaştırmalı olarak okunup değerlendirilecektir.
79. Hafta	Ezra
	Kitab-ı Mikaddeste yer alan Ezra bölümü ile Kur'an-ı Kerim karşılaştırmalı olarak okunup değerlendirilecektir.
80. Hafta	Nehemya
	Kitab-ı Mikaddeste yer alan Nehemya bölümü ile Kur'an-ı Kerim karşılaştırmalı olarak okunup değerlendirilecektir.
81. Hafta	Ester
	Kitab-ı Mikaddeste yer alan Ester bölümü ile Kur'an-ı Kerim karşılaştırmalı olarak okunup değerlendirilecektir.
82. Hafta	Eyub
	Kitab-ı Mikaddeste yer alan Eyub bölümü ile Kur'an-ı Kerim karşılaştırmalı olarak okunup değerlendirilecektir.
83. Hafta	Mezmurlar
	Kitab-ı Mikaddeste yer alan Mezmurlar bölümü ile Kur'an-ı Kerim karşılaştırmalı olarak okunup değerlendirilecektir.
84. Hafta	Süleymanın Meselleri
	Kitab-ı Mikaddeste yer alan Süleymanın Meselleri bölümü ile Kur'an-ı Kerim karşılaştırmalı olarak okunup değerlendirilecektir.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Tekvin	PY1, PY2
2	09.02.2026	Çıkış	PY1, PY2
3	16.02.2026	Levililer	PY1, PY2
4	23.02.2026	Sayılar	PY1, PY2
5	02.03.2026	Tesniye	PY1, PY2
6	09.03.2026	Yeşu	PY1, PY2
7	16.03.2026	Hâkimler	PY1, PY2
8	23.03.2026	Rut	PY1, PY2
9	30.03.2026	Ezra	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Nehemya	PY1, PY2
11	20.04.2026	Ester	PY1, PY2
12	27.04.2026	Eyub	PY1, PY2
13	04.05.2026	Mezmurlar	PY1, PY2
14	11.05.2026	Süleymanın Meselleri	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	1. Hz. Âdem'in yaratılışını Kitab-ı Mukaddesle Kur'an-ı Kerim açısından değerlendiriniz?
Kaynak Kitap	Kur'an-ı Kerim ve Kitab-ı Mukaddes (Tevrat-Zebur ve İnciller)
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Makaleler

1.3.7. TİB5004-AHKÂM TEFSİRİ

Öğretim Üyesi	İsmail ÖZTÜRK
Oda Numarası	418
E-posta	İsmail.ozturk@gop.edu.tr
Ders Zamanı	11:00-15:00
Derslik	20
Dersin Amacı	Ahkâmla ilgili ayetleri anlamaya çalışmaktır.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Besmele Kur'an'dan bir ayet midir?
	Arapça bir kaynaktan fıkhi tefsir bölümü okuyarak hem ibare okuma kabiliyeti hem de fıkhi bir konunun tefsirlerde ne şekilde ele alındığını kavrar.
2. Hafta	Namazda besmele okumanın hükmü nedir?
	Arapça bir kaynaktan fıkhi tefsir bölümü okuyarak hem ibare okuma kabiliyeti hem de fıkhi bir konunun tefsirlerde ne şekilde ele alındığını kavrar.
3. Hafta	Namazda Fatıha okumanın hükmü nedir?
	Arapça bir kaynaktan fıkhi tefsir bölümü okuyarak hem ibare okuma kabiliyeti hem de fıkhi bir konunun tefsirlerde ne şekilde ele alındığını kavrar.
4. Hafta	Sihrin hükmü nedir?
	Arapça bir kaynaktan fıkhi tefsir bölümü okuyarak hem ibare okuma kabiliyeti hem de fıkhi bir konunun tefsirlerde ne şekilde ele alındığını kavrar.
5. Hafta	Namazda Ka'beye yönelmenin hükmü nedir?
	Arapça bir kaynaktan fıkhi tefsir bölümü okuyarak hem ibare okuma kabiliyeti hem de fıkhi bir konunun tefsirlerde ne şekilde ele alındığını kavrar.
6. Hafta	Safa ile Merve arasında Sa'y etmenin hükmü nedir?

	Arapça bir kaynaktan fıkhi tefsir bölümü okuyarak hem ibare okuma kabiliyeti hem de fıkhi bir konunun tefsirlerde ne şekilde ele alındığını kavrar.
7. Hafta	Dini ilimleri saklamanın hükmü nedir?
	Arapça bir kaynaktan fıkhi tefsir bölümü okuyarak hem ibare okuma kabiliyeti hem de fıkhi bir konunun tefsirlerde ne şekilde ele alındığını kavrar.
8. Hafta	Temiz olan şeylerle pis olan şeylerin hükmü nedir?
	Arapça bir kaynaktan fıkhi tefsir bölümü okuyarak hem ibare okuma kabiliyeti hem de fıkhi bir konunun tefsirlerde ne şekilde ele alındığını kavrar.
9. Hafta	Cana karşılık olan Kisas'ın hükmü nedir?
	Arapça bir kaynaktan fıkhi tefsir bölümü okuyarak hem ibare okuma kabiliyeti hem de fıkhi bir konunun tefsirlerde ne şekilde ele alındığını kavrar.
10. Hafta	Müslümanlara orucun tutmanın hükmü nedir?
	Arapça bir kaynaktan fıkhi tefsir bölümü okuyarak hem ibare okuma kabiliyeti hem de fıkhi bir konunun tefsirlerde ne şekilde ele alındığını kavrar.
11. Hafta	İslam da savaşın meşruiyeti olmasının şartları nedir?
	Arapça bir kaynaktan fıkhi tefsir bölümü okuyarak hem ibare okuma kabiliyeti hem de fıkhi bir konunun tefsirlerde ne şekilde ele alındığını kavrar.
12. Hafta	Hac ve Umreyi tamamlamanın nedir?
	Arapça bir kaynaktan fıkhi tefsir bölümü okuyarak hem ibare okuma kabiliyeti hem de fıkhi bir konunun tefsirlerde ne şekilde ele alındığını kavrar.
13. Hafta	Haram aylarda savaşmanın hükmü nedir?
	Arapça bir kaynaktan fıkhi tefsir bölümü okuyarak hem ibare okuma kabiliyeti hem de fıkhi bir konunun tefsirlerde ne şekilde ele alındığını kavrar.
14. Hafta	İçki ve kumarın hükmü nedir?
	Arapça bir kaynaktan fıkhi tefsir bölümü okuyarak hem ibare okuma kabiliyeti hem de fıkhi bir konunun tefsirlerde ne şekilde ele alındığını kavrar.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Besmele Kur'an'dan bir ayet midir?	PY1, PY2
2	09.02.2026	Namazda besmele okumanın hükmü nedir?	PY1, PY2
3	16.02.2026	Namazda Fatiha okumanın hükmü nedir?	PY1, PY2
4	23.02.2026	Sihrin hükmü nedir?	PY1, PY2
5	02.03.2026	Namazda Ka'be'ye yönelmenin hükmü nedir?	PY1, PY2
6	09.03.2026	Safa ile Merve arasında Sa'y etmenin hükmü nedir?	PY1, PY2
7	16.03.2026	Dini ilimleri saklamanın hükmü nedir?	PY1, PY2
8	23.03.2026	Temiz olan şeylerle pis olan şeylerin hükmü nedir?	PY1, PY2
9	30.03.2026	Cana karşılık olan Kisas'ın hükmü nedir?	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Müslümanlara orucun tutmanın hükmü nedir?	PY1, PY2
11	20.04.2026	İslam da savaşın meşru olmasının şartları nedir?	PY1, PY2
12	27.04.2026	Hac ve Umreyi tamamlamanın nedir?	PY1, PY2
13	04.05.2026	Haram aylarda savaşmanın hükmü nedir?	PY1, PY2
14	11.05.2026	İçki ve kumarın hükmü nedir?	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
---------------	--------------------

Örnek Sorular ve Cevapları	1. Basmelenin Kur'an'dan bir ayet olduğunu iddia edenler ve delilleri hakkında bilgi veriniz?
Kaynak Kitap	Tefsir-u Âyâtî'l-Ahkâm Muhammed Ali Es-Sâbûnî
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Makaleler

1.3.8. TİB6051-ARAPÇA METİN ÇÖZÜMLEMELERİ

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Abdulmuttalip Işıdan
Oda Numarası	501
E-posta	Abdulmuttalip.isidan@gop.edu.tr
Ders Zamanı	08:10 – 11:00
Derslik	501
Dersin Amacı	Bu dersin amacı, doktora düzeyindeki öğrencilerin Arapça metinleri dilbilimsel, anlambilimsel, söylemsel ve bağlamsal boyutlarıyla çözümleyebilme becerilerini geliştirmek; klasik ve modern Arapça metinler üzerinden ileri düzey eleştirel okuma ve akademik analiz yetkinliği kazandırmaktır.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Metin çözümlemesine giriş, metin–söylem–bağlam ilişkisi ve dersin kuramsal çerçevesinin tanıtılması. Konunun temel kavram ve kuramsal çerçevesini açıklar. İlgili çözümleme yöntemlerini Arapça metinlere uygular. Metni eleştirel ve akademik ölçütlerle değerlendirir.
2. Hafta	Arapça metin çözümlemelerinde temel dilbilimsel yaklaşımlar ve yöntemler. Dilbilimsel çözümleme yaklaşımlarını sınıflandırır. Bu yaklaşımları Arapça metinlere uygular. Yöntemlerin güçlü ve sınırlı yönlerini karşılaştırır.
3. Hafta	Metin dilbilimi bağlamında bütünlük ve bağdaşıklık kavramları. Bütünlük ve bağdaşıklık unsurlarını tanımlar. Arapça metinlerde bağdaşıklık araçlarını tespit eder Metnin anlam örgüsüne katkılarını değerlendirir.
4. Hafta	Sözdizimsel yapıların Arapça metin anlamına etkisi. Temel sözdizimsel yapı türlerini ayırt eder. Sözdiziminin vurgu ve anlam üzerindeki etkisini analiz eder. Sözdizim–söylem ilişkisini metin üzerinden açıklar.
5. Hafta	Anlambilimsel çözümleme: anlam katmanları. Sözcük ve cümle düzeyinde anlam türlerini ayırt eder. Açık ve örtük anlam katmanlarını çözümler. Anlam farklılaşmalarını bağlamla ilişkilendirir.
6. Hafta	Pragmatik çözümleme ve bağlama dayalı anlam. Pragmatik çözümlemenin temel ilkelerini açıklar. Bağlamın anlam üretimindeki rolünü analiz eder. Edimsel anlamı Arapça metinler üzerinden değerlendirir.
7. Hafta	Metinlerarasılık ve göndermeler. Metinlerarasılık türlerini tanımlar. Arapça metinlerde göndermeleri tespit eder. Bu ilişkilerin anlam üretimine katkısını yorumlar.
8. Hafta	Anlatı yapıları ve söylem organizasyonu. Anlatı bileşenlerini ayırt eder. Söylem organizasyonunu metin üzerinden analiz eder. Anlatı yapısının anlam kurgusuna etkisini açıklar.
9. Hafta	Ara Sınav
10. Hafta	Dini metinlerde dil, yorum ve anlam inşası.

	Dini metinlerde dilsel özellikleri tanımlar.
	Yorum ve anlam üretim süreçlerini analiz eder.
	Metin–yorum ilişkisini eleştirel biçimde değerlendirir.
11. Hafta	Eleştirel söylem analizi ve ideoloji.
	Eleştirel söylem analizinin temel kavramlarını açıklar.
	İdeolojik söylem unsurlarını metinde tespit eder.
	Dil–güç ilişkisini Arapça metinler üzerinden tartışır.
12. Hafta	Kültürel kodlar ve kimlik inşası
	Kültürel kod kavramını tanımlar.
	Metinlerde kimlik inşa süreçlerini analiz eder.
	Kültür–dil ilişkisini eleştirel bakışla değerlendirir.
13. Hafta	Akademik Arapça metinler.
	Akademik metinlerin yapısal özelliklerini tanımlar.
	Söylemsel stratejileri analiz eder.
	Akademik yazım normlarını metin üzerinden değerlendirir.
14. Hafta	Öğrenci sunumları ve genel değerlendirme.
	Bağımsız bir Arapça metin çözümlemesi tasarlar.
	Akademik sunum ve yazılı rapor hazırlar.
	Kendi analizini eleştirel biçimde değerlendirir.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Metin çözümlemesine giriş	PY1, PY2
2	09.02.2026	Dilbilimsel yaklaşımlar	PY1, PY2
3	16.02.2026	Bütünlük ve bağdaşıklık	PY1, PY2
4	23.02.2026	Sözdizimi ve anlam	PY1, PY2
5	02.03.2026	Anlambilimsel çözümleme	PY1, PY2
6	09.03.2026	Pragmatik çözümleme	PY1, PY2
7	16.03.2026	Metinlerarasılık	PY1, PY2
8	23.03.2026	Anlatı ve söylem	PY1, PY2
9	30.03.2026	Medya metinleri	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Dini metinler	PY1, PY2
11	20.04.2026	Eleştirel söylem analizi	PY1, PY2
12	27.04.2026	Kültür ve kimlik	PY1, PY2
13	04.05.2026	Akademik Metinler	PY1, PY2
14	11.05.2026	Sunumlar ve değerlendirme	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	Verilen Arapça metni metin dilbilimi ve söylem analizi açısından çözümleyiniz.
Kaynak Kitap	Beaugrande, R. & Dressler, W. (1981). <i>Introduction to Text Linguistics</i> .
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Fairclough, N. <i>Critical Discourse Analysis</i> . Van Dijk, T. A. <i>Discourse and Context</i> . Halliday, M. A. K. & Hasan, R. <i>Cohesion in English</i> .

1.4. KELAM

1.4.1. KMT-5017 SELEFİYYE AKİDESİ VE TARİHSEL GELİŞİMİ

Öğretim Üyesi	Eyüp Gür
Oda Numarası	303
E-posta	eyup.gur@gop.edu.tr
Ders Zamanı	18.10 - 21.00
Derslik	
Dersin Amacı	İslam düşüncesinin başlangıç dönemlerinde sahabe ve tabiinin görüşleri üzere dini anlamaya çalışıp tevilden kaçınan Selefiyyenin tarihsel süreç içerisinde evrildiği düşünce yapısını analiz etmektir.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Kavramsal çerçeve
	Selefilik kavramının kökenini bilir.
	Ehlü's-sünne, ehlü'l-hadis ve's-sünne, ehlü'l-hak kavramları arasındaki farkı idrak eder.
	Eseriyye, Haşviyye kavramlarının içeriğini anlar.
2. Hafta	Selefilik düşüncesinin tarihsel arka planı
	Hiz. Peygamber'in vefatıyla hilafet etrafındaki tartışmaları bilir.
	Cemel ve Sıffin savaşları sonunda ortaya çıkan tarihsel kırılmaları anlar.
	Ayrışmalar sonunda ortaya çıkan kelami tartışmaları idrak eder.
3. Hafta	Selefilik akidesi
	"Nasları aslını kabul, vasfını terk" şeklinde özetlenen anlayışı kavrar.
	Bu akidenin "öze dönüş" anlayışının farkında olur.
	Naslarda anlatılan inanç esaslarını kabul etmek olduğunu farkederek.
4. Hafta	Selefilik Kalam İlmine Yaklaşımı
	Selefilik akidesinin, kalam tartışlığı üzerine inşa edildiğini anlar.
	İslam toplumunun kompleks hale gelmesiyle selef metodunun yetersiz olduğunu anlar.
	Ehl-i hadis içinden çıkan bazı kelamcıların Ehl-i sünnet kalamına öncülük ettiğini bilir.
5. Hafta	Tefvîz ve teşbih arasında selefilik
	Selefiyye'nin, İlahi sıfatlar konusunda Mutezile ve Müşebbihe'den uzak durduğunu bilir.
	Tefvizin Allah'a bilinmezlik nispet ettiğini anlar.
	Teşbihin yaratıcıyı, yaratılmışı benzetmek olduğunu anlar.
6. Hafta	İman-amel birlikteliği açısından selefilik
	İman-amel birlikteliğinin Hariciliğin anlayışından farklı olduğunu anlar.
	İman-amel birlikteliğinin, kâmil iman şeklinde olması gerektiğini idrak eder.
	Ehl-i kiblenin tekfir edilmeyeceğini bilir.
7. Hafta	Halku'l-Kur'an meselesi ve Mihne
	Halku'l-Kur'an etrafında Mutezile'nin anlayışını bilir.
	Halku'l-Kur'an konusunda Selefiyye'nin görüşünü bilir.
	Mihne olaylarının tarihsel serüvenini idrak eder.
8. Hafta	Selefilik Tarihsel Gelişimi
	Sahabe-tâbiin dönemini bilir
	Ehl-i hadis kelamcılarını bilir.
	Sistemleşen Selefilik anlar.
9. Hafta	İlk Selefiler
	Ahmed b. Hanbel'i tanır.
	Şâfiî, Mâlikî mezhep İmamların Selefiyye'nin ilklerinden olduğunu bilir.
	İlk selefilerin öze dönüşü temsil ettiğini idrak eder.
10. Hafta	Selefilik Sistemleşmesi
	Kur'an ve Sünnet akılcılığını anlar.
	İbn Teymiyye ve İbn Kayyim el-Cevziyye'nin Selefiye üzerindeki etkisini bilir.

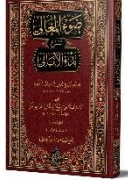
	İbnü'l-Vezîr ve Şah Veliyyullah gibi ıslahatçıları bilir.
11. Hafta	Kādî Ebû Ya'lâ el-Ferrâ, Ebû'l-Vefâ İbn Akîl, İbnü'l-Cevzî gibi isimler bağlamında Selefilik
	Bu isimlerin, Selefiyye'de akılcılığın önünü açtığını bilir.
	Bu alimlerin mezhep taassubundan uzak kaldığını kavrar.
	Söz konusu alimlerin Hanbelilik üzerindeki tesirini analr.
12. Hafta	Muvaffakuddin İbn Kudâme, Takıyyüddin İbn Teymiyye, İbn Kayyim el-Cevziyye gibi isimler bağlamında Selefilik
	Mezkur alimlerin islam düşüncesinin gelişmesindeki rolünü anlar.
	Selefiyyenin sistemleşmesindeki etkisini idrak eder.
	Hanbelilik üzerindeki etkisini anlar.
13. Hafta	Siyasi Selefilik
	Selefilğin siyasallaşmasında İbn Teymiyye'nin rolünü bilir.
	Muhammed b. Abdilvehhab'ın siyasi selefilik üzerindeki etkisini anlar.
	Siyasi selefilğin temel düşüncesi hakkında bilgi sahibi olur.
14. Hafta	Radikal Selefilik
	El-KÂde gibi örgütleri tanır.
	Radikal selefilerin tekfirci bir anlayışa sahip olduklarının farkındadır.
	Mezhep, tasavvuf gibi kurumlara karşı olduklarını bilir.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Kavramsal çerçeve	PY1, PY2
2	09.02.2026	Selefilik düşüncesinin tarihsel arka planı	PY1, PY2
3	16.02.2026	Selefilik akidesi	PY1, PY2
4	23.02.2026	Selefilerin Kelam İlmine Yaklaşımı	PY1, PY2
5	02.03.2026	Tefvîz ve teşbih arasında selefilik	PY1, PY2
6	09.03.2026	İman-amel birlikteliği açısından selefilik	PY1, PY2
7	16.03.2026	Halku'l-Kur'an meselesi ve Mihne	PY1, PY2
8	23.03.2026	Selefilğin Tarihsel Gelişimi	PY1, PY2
9	30.03.2026	İlk Selefiler	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026		
10	13.04.2026	Selefilğin Sistemleşmesi	PY1, PY2
11	20.04.2026	Kādî Ebû Ya'lâ el-Ferrâ, Ebû'l-Vefâ İbn Akîl, İbnü'l-Cevzî gibi isimler bağlamında Selefilik	PY1, PY2
12	27.04.2026	Muvaffakuddin İbn Kudâme, Takıyyüddin İbn Teymiyye, İbn Kayyim el-Cevziyye gibi isimler bağlamında Selefilik	PY1, PY2
13	04.05.2026	Siyasi Selefilik	PY1, PY2
14	11.05.2026	Radikal Selefilik	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	İlk Selefilerin temel düşüncesi hakkında bilgi veriniz? Cevap: Dinin anlaşılmasında Kur'an ve sünneti referans alırlar. Sahâbe, tâbiîn ve tebeu't-tâbiîn görüşleri esas alınmıştır. İman-amel bütünlüğüne önem vermiş fakat tekfirden de uzak durmuşlardır. İlahi sıfatlar, kader, iman gibi konularda nasların zahiri ile yetinmişler kelami tartışmalardan uzak durmuşlardır.
Kaynak Kitap	Sönmez Kutlu, <i>Selefilğin Tarihi Arka Planı: İslam Düşüncesinde İlk Gelenekçiler</i> .
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	M. Sait Özvarlı, Selefiyye, DİA Ahmet Akbulut, "Selefilğin Teolojik ve Düşünsel Temelleri" Zübeyr Bulut, Hanbeli Akaid Sistemi, Doktora tezi. M. Saîd Ramazan el-Bûtî, es-Selefiyye: Merhâletün zemeniyye mübâreke lâ mezhebin İslâmî,

		İlgili metinde ifade edilen hususlara dönük yorumlar yapar.	
		İlgili metni okuyup mana verme	
		İlgili metni iraba uygun bir şekilde okur.	
		İlgili metnin Türkçe karşılığını verir.	
		İlgili metinde ifade edilen hususlara dönük yorumlar yapar.	
		İlgili metni okuyup mana verme	
		İlgili metni iraba uygun bir şekilde okur.	
		İlgili metnin Türkçe karşılığını verir.	
		İlgili metinde ifade edilen hususlara dönük yorumlar yapar.	
		İlgili metni okuyup mana verme	
		İlgili metni iraba uygun bir şekilde okur.	
		İlgili metnin Türkçe karşılığını verir.	
		İlgili metinde ifade edilen hususlara dönük yorumlar yapar.	
		İlgili metni okuyup mana verme	
		İlgili metni iraba uygun bir şekilde okur.	
		İlgili metnin Türkçe karşılığını verir.	
		İlgili metinde ifade edilen hususlara dönük yorumlar yapar.	
		İlgili metni okuyup mana verme	
		İlgili metni iraba uygun bir şekilde okur.	
		İlgili metnin Türkçe karşılığını verir.	
		İlgili metinde ifade edilen hususlara dönük yorumlar yapar.	
		İlgili metni okuyup mana verme	
		İlgili metni iraba uygun bir şekilde okur.	
		İlgili metnin Türkçe karşılığını verir.	
		İlgili metinde ifade edilen hususlara dönük yorumlar yapar.	
Hafta-Tarih		Ders konuları	İlgili Program Yeterliği
1	10-14 Şubat 2025	Dersin Tanıtımı	
2	17-21 Şubat 2025	İlgili metni okuyup mana verme	
3	24-28 Ekim 2025	İlgili metni okuyup mana verme	
4	3-7 Mart 2025	İlgili metni okuyup mana verme	
5	10-14 Mart 2025	İlgili metni okuyup mana verme	
6	17-21 Mart 2025	İlgili metni okuyup mana verme	
7	24-28 Mart 2025	İlgili metni okuyup mana verme	
8	31 Mart 4 Nisan 2025	İlgili metni okuyup mana verme	
	7-13 Nisan 2025	Ara Sınavlar	
9	14-18 Nisan 2025	İlgili metni okuyup mana verme	
10	21-25 Nisan 2025	İlgili metni okuyup mana verme	
11	28 Nisan 2 Mayıs 2025	İlgili metni okuyup mana verme	
12	5-9 Mayıs 2025	İlgili metni okuyup mana verme	
13	12-16 Mayıs 2025	İlgili metni okuyup mana verme	
14	19-23 Mayıs 2025	İlgili metni okuyup mana verme	
		Dönem sonu sınavı	
		Bütünleme Sınavı	
Değerlendirme		Bu dersin değerlendirmesi, ilgili kaynaklar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vize, ödev üzerinden, final, yazılı soruları üzerinden yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 70'dir.	
Örnek Sorular		1-Aşağıdaki metne anlam veriniz. 2- Bu metnin kısa bir vorumunu yapınız.	

	(اله الخلق مولانا قديم) * (وموصوف باوصاف الكمال) د بالاله المعبود بالحق وبالخلق المخلوق وهو ماسوي، الله سبحانه وتعالى * إلى هو السيد والناصر والمربي ومتولى الامر والقديم مالم يسبق بالعدم بت قدمه استحالة عدمه فهو متضمن لنعت البقاء فهو الاول بلا ابتداء آخر بلا انتهاء والظاهر بالصفات والباطن بالذات وهو مولانا نعم المولى النصير ليس كمثل شئ وهو السميع البصير وهو متصف باوصاف الال من نعوت الجلال وصفات الجمال الذاتية والافعالية والثبوتية ملبية فهو كما انه موصوف باوصاف الكمال منزّه عن سمات نقصان وال ثم الخلق من صفات الافعال وهي قديمة عندنا فانه سبحانه تعالى خالقا قبل ان يخلق الخلق خلافا للاشاعة فاقال الشارح من ان من قال يكن خالقا قبل ان يخلق الخلق فقد كفر نشأ من جهله بتحقيق المسئلة
Cevap Anahtarı	1- Mahlûkatın ilahı olan Mevlamız ezeldir. Kemal vasıflarıyla nitelenmiştir. İbarede ilah ile, gerçekten ibadet edilmeye layık varlık; mahlukat ile, yaratılmışlar murat edilmektedir. O yaratılmışlar da Allah dışındaki her şeydir. İbaredeki “Mevla” ile efendi, yardımcı, terbiye edici ve işleri yöneten; “kadim” ile öncesine yokluk geçmeyen varlık maksuttur. Ezeliliği sabit olanın yokluğu imkânsız olur. Buna bağlı olarak da O, beka sıfatına sahiptir. O, başlangıcı olmadan evvel; sonu olmadan âhir, sıfatları ile zahir, zâtı ile batındır. O bizim mevlamızdır. Ne güzel Mevla, ne güzel yardımcıdır. Onun benzeri yoktur. O hem celal hem celal içeren selbi, subuti, fiili ve zati sıfatlardan teşekkül etmiş kemal evsafa sahiptir. Bu durumda O, olgunluk sıfatlarıyla bezeli olduğu gibi, eksiklik ve yokluk bildiren niteliklerden de yücedir. Bu bilgilerden sonra yaratma/tekvine gelince bize göre o, fiili sıfatlardan olup ezeldir. Allah Teâlâ bize göre, Eşariler’den farklı olarak, mahlûkatı yaratmadan önce de yaratıcıdır. Bu noktada şarihin, mahlûkatı yaratmadan Allah’ın yaratıcı olmadığını söyleyen kişinin kafir olacağı şeklindeki ifadesi, meselenin tahkikindeki cehaletine bağlı olarak ortaya çıkmış bir ifadedir. 2- Şarih Ali el-Kârî, nazım Uşî’nin ifadelerini yorumlarken, önce beyitte geçen kelimelerin anlamlarını ortaya koymuştur. İlk aşamada nazım her ne kadar ilah kelimesini kullanmakla yetinmişse de şarih, bir ilahın bu niteliğe sahip olması için gerçekten ilahlığın gerektirdiği niteliklerle bezeli olması lüzumuna işaret etmiştir. Bu meyanda insanların tapıkları yıldız, put, ateş vb. unsurların yaratılmış varlıklar olması itibarıyla gerçek manada ilah olamayacağı için, kimilerinin onlara ilah demesinin, onları ilah yapmayacağını ihsas etmiştir. Nitekim hem nazım hem şarih bir ilahın ilah olması için kemalat sıfatlarıyla bezeli eksiklik bildiren niteliklerden yüce olması gerektiğini ifade ederek, bu durumun ilahın hak yahut batıl olmasında önemli bir kriter olduğunu ortaya koymuştur. Şarihin Allah’ın sıfatlarını ortaya koyarken, bu sıfatların hem rahmet hem gazap içerdiği ve bunun da kemalatın bir gereği olduğuna yönelik ifadesi de dikkat çekicidir. Bu meyanda şarih, Hristiyanlarda olduğu gibi sadece şefkate sahip bir ilahın, ulûhiyetin gerektirdiği diğer bir kısım unsurlardan azade olacağını ihsas etmiştir. Sadece cemal ile kemalata ulaşamayacağı gibi, mücerret bir gazap ile de bu olgunluğun söz konusu olamayacağını belirtmiş, bu işin yolunun, her iki niteliğe de sahip olmaktan geçtiğini ima etmiştir. Bu aynı zamanda insan için de geçerlidir, hayatının her alanını, şefkat ile bezeyen bir insanın, dinine ve vatanına dönük saldırılara karşı koyması beklenmeyeceği için bu onun adına bir eksikliktir. Diğer yandan şefkatten uzak bir insanın ise aile üyelerine karşı takınması gereken niteliklerden uzak olacağı için bu da uygun bir davranış olamaz. O halde yerine göre takınılması gereken tavır doğru olan yaklaşımdır.

	İlgili beytin şerhinde müellifin bağlı olduğu Matürîdî anlayış doğrultusunda tekvin sıfatının ezeli olduğu şeklindeki vurgusu da önemlidir. Bu anlayış, tekvini; kudret ve iradenin birleşmesiyle oluşmuş bir durum gören ve tekvinin mükevvenden ayrı düşünülmemeyeceğini savunan ve nihayet bunun hadis olduğunu söyleyen Eşari yaklaşıma bir muhalefet anlamı içerdiği açıktır. İşte metinde bu gibi hakikatlere işaretler bulunmaktadır.
Kaynak Kitap/lar	Takip edilecek ilgili kelimet metni Ali el-Kârî'nin <i>Ḍav'ü'l-me'âlî şerhu Bed'i'l-emâlî</i> adlı eseridir. Ali el-Kârî. <i>Ḍav'ü'l-me'âlî şerhu Bed'i'l-emâlî</i>. İstanbul: Sıraç Yayınevi, ts. Not: Aynı eserin farklı yayınevlerinden olan baskısını kullanmak da mümkündür.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Ahmed Asım Efendi, <i>Merâhü'l-meâlî fî şerhi'l-Emâlî</i> . İstanbul: Nadir Eserler Kitaplığı, 2016; Reyhâvî, Muhammed b. Süleyman el-Halebî. <i>Nuhbetü'l-leâlî li-şerhi Bed'i'l-emâlî</i> . İstanbul: Hakikat Kitabevi, 1991.

1.4.3. KMT-5009-MATÜRİDİ KELAMI

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. Emine ÖĞÜK
Oda Numarası	523
E-posta	emine.oguk@gop.edu.tr
Ders Zamanı	Pazartesi, 15.10-18.10
Derslik	Seminer Odası
Dersin Amacı	İmam Matürîdî özelinde Matürîdî kelamının özellikleri, incelikleri ve günümüze ve insanlığa ışık tutan fikirlerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Matürîdî ile İlgili Genel Bilgiler
	Matürîdî hakkında genel bilgi edinir
	Dersin önemini kavrar
2. Hafta	Matürîdî'nin Hayatı ve Fikirleri
	Matürîdî hakkında biyografik bilgiye sahip olur.
	Matürîdî'nin yaşadığı coğrafyayı ve fikirlerini tanır.
3. Hafta	Matürîdî'nin Arka Planı Hanefilik
	Matürîdîliğin oluşum zeminini ve gelişim sürecini keşfeder.
	Matürîdîlik ile Hanefilik arasındaki ilişkiyi kavrar.
	Matürîdîlik-Hanefilik ilişkisinin sonraki dönemlerdeki etkilerini gözlemler.
4. Hafta	Matürîdî'nin Arka Planı-Mürce
	Mürce mezhebinin doğuşu ve fikirlerine yönelik bilgi sahibi olur.
	İmam Matürîdî'nin Mürce'ye bakış açısını anlar.
	Mürcei ekolün Matürîdîliğe etkilerini kavrar.
5. Hafta	Matürîdî'nin Bilgi Kuramı
	Matürîdî'nin ve Matürîdîliğin bilgi teorisini genel hatlarıyla öğrenir.
	Matürîdî bilgi teorisinin kelam ilmine katkılarını anlar.
	Matürîdî bilgi teorisinin teşekkülünde etkili olan faktörleri tanır.
6. Hafta	Matürîdî'nin Uluhiyyet Anlayışı

	İmam Matürîdî'nin uluhiyyet anlayışını tanır.
	Matürîdî'nin Tanrı anlayışını dayandığı temel tasavvurları öğrenir.
	Matürîdî'nin yanlış Tanrı tasavvurlarını eleştiri biçimini görür.
7. Hafta	Matürîdî'nin Nübüvvet Anlayışı
	İmam Matürîdî'nin nübüvvet anlayışını genel hatlarıyla tanır.
	İmam Matürîdî ve Matürîdilîğe göre nübüvvetin kapsam ve gerekliliğini anlar.
	Matürîdî penceresinden Hz. Peygamber'in zatını, nübüvvete delaleti bağlamında değerlendirir.
8. Hafta	Matürîdî'nin İnsan Anlayışı
	İmam Matürîdî'nin insan anlayışını genel hatlarıyla tanır.
	Matürîdî'nin insan anlayışının dayandığı temel tasavvurları öğrenir.
	Matürîdî'nin Allah-insan ilişkisi hakkındaki yaklaşımını bilir.
9. Hafta	Matürîdî'nin Alem Anlayışı
	Matürîdî'nin tabiat ve illiyyete bakışını öğrenir.
	Matürîdî'nin alem anlayışının dayandığı temel tasavvurları öğrenir.
	Atomculuk düşüncesinin Matürîdî'nin alem anlayışındaki etkisini kavrar.
10. Hafta	Matürîdî'nin İman, İslam ve Büyük Günah Anlayışı
	Matürîdî'nin düşünce sisteminde iman anlayışını tanır.
	İmam Matürîdî açısından imanın kalp ve akılla olan ilişkisini keşfeder.
	İmam Matürîdî açısından iman kavramının İslam, ihsan ve küfür kavramlarıyla ilişkisini öğrenir.
11. Hafta	Matürîdî'nin Kaza ve Kader Anlayışı
	Matürîdî'nin kaza ve kader anlayışını tanır.
	Matürîdî düşüncede ilahî yaratma ile insan özgürlüğü meselelerinin mahiyeti ve birbirleriyle olan ilişkisini anlar.
	Matürîdî'nin kaza ve kader konusunu ayetler ekseninde nasıl izah ettiğini görür.
12. Hafta	Matürîdî'nin Adalet Anlayışı ve Kötülüğe Bakışı
	Matürîdî'nin adalet kavramını temellendirme biçimini görür.
	Matürîdî'nin kötülük problemine bakış açısını keşfeder.
	Matürîdî'nin hikmet ekseninde kötülük problemine yönelik izahını bilir.
13. Hafta	Matürîdî Alimler ve Eserler
	Matürîdilîğe mensup alimleri tanır.
	Matürîdilîk kapsamında kaleme alınan temel eserleri tanır.
14. Hafta	Matürîdilîğin Günümüze Yansımaları
	Matürîdilîğin günümüz açısından önemini anlar.
	Matürîdilîğin günümüz sorunlarına yönelik çözümlere sağlayacağı katkıları değerlendirir.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Matürîdî ile ilgili genel bilgiler	PY3, PY4
2	09.02.2026	Matürîdî'nin Hayatı ve Fikirleri	PY13
3	16.02.2026	<u>Matürîdî'nin Arka Planı-Hanefîlik</u>	PY10,PY13
4	23.02.2026	Matürîdî'nin Arka Planı-Mürce	PY10,PY13
5	02.03.2026	Matürîdî'nin Bilgi Kuramı	PY3,PY6,PY10,
6	09.03.2026	Matürîdî'nin Uluhiyyet Anlayışı	PY6,PY10,PY13
7	16.03.2026	Matürîdî'nin Nübüvvet Anlayışı	PY6,PY10,PY13
8	23.03.2026	Matürîdî'nin İnsan Anlayışı	PY6,PY10,PY13
9	30.03.2026	Matürîdî'nin Alem Anlayışı	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Matürîdî'nin İman, İslam ve Büyük Günah Anlayışı	PY6,PY10,PY13
11	20.04.2026	Matürîdî'nin Kaza ve Kader Anlayışı	PY6,PY10,PY13

12	27.04.2026	Matüridi'nin Adalet Anlayışı ve Kötülüğe Bakışı	PY6,PY10,PY13
13	04.05.2026	Matüridi Alimler ve Eserler	PY1, PY2
14	11.05.2026	Matüridiliğin Günümüze Yansımaları	PY6,PY10,PY13
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	Matüridi'ye göre Allah-insan ilişkisi hangi esaslara dayanmaktadır? Mâtürîdî'nin Allah telakkisi, Allah'ın iradesi karşısında insanın iradesini zayıflatan, tabiatı araştırma heyecanını akamete uğratan cebirci görüşlerden farklıdır. İmam Mâtürîdî, insanın kendi iradesiyle eylemde bulunduğunu söylemiş, onun güç ve yeteneklerini inkar etmemiştir. Mâtürîdî baskı ve zorlamanın olduğu yerde imanın oluşmayacağını ifade etmiş, özgür tercih ve iradeye dayanmayan imanın kişiye fayda vermediğini savunmuştur.¹ Allah'ın takdirinin kulları işledikleri fiillere zorlamadığını söyleyen Mâtürîdî, bunu iki yolla temellendirir. Birincisi fiili gerçekleştirme anında kaderin baskısıyla bir iş yaptıkları hissini duymamaları, ikincisi de niyetlendikleri şeylerin tam zıddını yapabilmeleri. Ona göre Allah'ın kendisine isyan edeceğini bildiği bazı kulları yaratması, onları özgür bıraktığının işaretidir. Mâtürîdî'ye göre Allah bütün kullarına karşı merhametlidir. O'nun eksilmeyen geniş hazineleri vardır. Kâfir bile müslüman olduğu zaman Allah ona rahmet ederek imanını kabul edeceğini ve günahlarını affedeceğini söyler. Yine dilinden yanlışlıkla küfür kelimesi çıkan birisi ona kâfir olmaz. Mü'minler hata işleseler bile Allah'a olan bağlılıkları devam eder. Bu nedenle günah işleyen kişiye küfür ve şirk vasıflarını nispet etmeyi uygun görmeyen Mâtürîdî, büyük günah işleyen kişinin cezasını çekeceğini, fakat iman vasfını kaybetmediğini düşünmektedir. Mâtürîdî'nin hoşgörü odaklı bu İslam anlayışı hakim kılınabilirse, müslümanlar arasında çatışma azalacak, tekfir söylemlerinin önüne geçilmiş olacaktır.
Kaynak Kitap	Matüridi, Kitabü't-Tevhid, İSAM Yayınları Matüridi, Te'vilatü'l-Kur'an İslam Ansiklopedisi Matüridi Maddesi..
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Sönmez Kutlu, İmam Matüridi ve Matüridilik, OTTO Yayınları Hülya Alper, İmam Matüridi ve Matüridiyye Geleneği, İFAV Yayınları Emine Öğük, Matüridi Düşünce Sisteminin Dayandığı Temel Tasavvurlar, Şer-Hikmet İlişkisi Nureddin es-Sabuni, Matüridi Akaidi Ebü'l-Muin en-Nesefi, Tebsiratü'l-Edille TDV "Mezhep", "Kelam", "Mâtürîdî", "Matüridilik", "Nesefî", "Sabuni", "Allah", "Esmâ-i Hüsnâ", "Peygamber", "Ahiret" maddeleri TRecep Önal, Matüridi'nin Hayatı, Eserleri ve Kelam İlmindeki Yeri, Akademik İncelemeler Dergisi (Journal Of Academic Inquiries), 8/3 (2013) Cağfer Karadaş, Semerkand Hanefi Kelam Okulu Matüridilik Oluşum Zeminini ve Gelişim Süreci, Usul İslam Araştırmaları Dergisi Mehmet Kalaycı, Matüridi-Hanefi Aidiyetin Osmanlı'daki İzdüşümleri, Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 20/2 (2016), 9-72 Ahmet Ak, Matüridiliğin Hanefilik ile İlişkisi, Milet ve Nihal, 7/2, 223-240 Sönmez Kutlu, Mürcie Mezhebi: Doğuşu, Fikirleri, Edebiyatı ve İslam Düşüncesine Katkıları, Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi, 1 (2002), 168-210

¹ bkz. Tevilât, C. V, s. 268.

	Cağfer Karadaş, Mürcie'nin Mezhepliği Problemi ve Ebu Mansur el-Matüridi, Milet ve Nihal, 7/2 (2010), 191-221 H. Sabri Erdem, Ebu Hanife ve Ebu Mansur el-Matüridi, Mürcie'nin Devamı Olarak Görülebilir mi? Büyük Türk Bilgini İmam Matüridi ve Matüridiilk Milletlerarası Tartışmalı İlmi Toplantı, 22-24 Mayıs 2009, İstanbul Ahmet Ak, Ebu Mansur el-Matüridi'nin Mürcie'ye Bakışı, Dini Araştırmalar, 8/24, 193-202 Ahmet Ak, Matüridi Alimlere Göre İlhamın Kaynağı Olması Sorunu, İÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi, 5/2 (2014), 129-146 Emine Ögük, Kelam İlminde Bilgi Anlayışının Oluşmasında Matüridi'nin Rolü, IV. Uluslararası Şeyh Şaban-ı Veli Sempozyumu-Hanefilik Matüridilik, 05-07 Mayıs 1 (2017) Mustafa Ünverdi, Matüridi'de Bilgi Kaynakları ve Taklidin Değeri, Matüridi Düşünce ve Matüridilik Literatürü, İstanbul 2018 Abdulhamit Sinanoğlu, İmam Ebu Mansur Muhammed Matüridi'nin Allah Anlayışı ve Yanlış Tanrı Tasavvurlarını Eleştiri Biçimi, Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5 (2016), 247-266 İbrahim Aslan, Matüridi'nin Uluhiyet Tasavvuru, Matüridi'nin Düşünce Dünyası (ed. Şaban Ali Düzgün), Ankara 2011, 45-83 Resul Öztürk, Matüridi'nin Kelam Sisteminde Allah'ı Bilme (Marifetullah) Meselesi, Ekev Akademi Dergisi, 9/24 (2005) Mehmet Evkuran, Matüridi'de Allah Tasavvuru, Matüridi Düşünce Sisteminin Dayandığı Temel Tasavvurlar, (ed. Emine Ögük), Ankara 2021 Kılıç Aslan Mavil, Matüridiler'e Göre Nübüvvetin Kapsam ve Gerekliliği, Abant İbû İlahiyat Fakültesi Dergisi, 5/9 (2017), 76-88 İbrahim Aslan, İmam Matüridi'nin Deist Eleştirilere Karşı Nübüvvet Savunusu, Kelam Araştırmaları, 12/2 (2014), 33-54 Musa Koçar, Matüridi'ye Göre Nübüvvetin Gerekliliği ve Hz. Peygamber'in Nübüvveti, İlahiyat Fakültesi İslam Felsefesi, VI. Kutlu Doğum Sempozyumu, 21 Nisan 2003, Isparta Fatma Günaydın, Matüridi'de Nübüvvetin Delili Olarak Hz. Peygamber'in Zatı, İmam Matüridi ve Matüridiyye Geleneği (ed. Hülya Alper), 197-214 Osman Nuri Demir, İmam Matüridi'nin İnsan Tasavvuru Üzerine Bir İnceleme, Matüridi Düşünce Sisteminin Dayandığı Temel Tasavvurlar (ed. Emine Ögük), Ankara 2021 İbrahim Coşkun, Matüridi Düşüncece Allah-İnsan İlişkisi, Hikmet Yurdu, Matüridi ve Matüridilik Özel Sayısı, 2/4 (2009), 17-46 Hulusi Arslan, Matüridi'ye Göre Evren ve İnsanın Yaratılış Hikmeti, Hikmet Yurdu, İmam Matüridi ve Matüridilik Özel Sayısı, 2/4 (2009), 71-90 Mehmet Bulgen, İmam Matüridi'ye Göre Alemin Unsurları: Atomculuk Açısından Bir Değerlendirme, Matüridi Düşünce Sisteminin Dayandığı Temel Tasavvurlar (ed. Emine Ögük), Ankara 2021 Yusuf Şevki Yavuz, İmam Matüridi'nin Tabiat ve İlliyete Bakışı, Büyük Türk Bilgini İmam Matüridi ve Matüridilik Milletlerarası Tartışmalı İlmi Toplantı, 22-24 Mayıs 2009, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul 2012 Hasan Özalp, Arazlar Dünyasından Atoma Göz Kırpmak, Matüridi Düşünce Sisteminin Dayandığı Temel Tasavvurlar (ed. Emine Ögük), Ankara 2021 Hilmi Karaağaç, Matüridi Düşünce Sisteminde İman Anlayışı, Ekev Akademi Dergisi 15/49 (2011) Emine Ögük, İmam Matüridi'te Göre Kalp ve Akılla Olan İlişkisi, İmam Matüridi ve Matüridiyye Geleneği (ed. Hülya Alper), 161-196
--	--

	Hanifi Özcan, Matürîdî'ye Göre "İman-İslam-İhsan" ve "Küfür" İlişkisi, DEÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi 8 (1994), 179-205 Harun Işık, Matürîdî Düşüncesinde İlahi Yaratma Karşısında İnsan Özgürlüğünün İmkânı, İmam Matürîdî ve Matürîdîyye Geleneği (ed. Hülya Alper), 237-256 Hasan Gümüşoğlu, İmam Matürîdî'nin Ayetler Temelinde Kader ve Kaza Meselesinin İzahı, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10/48 (2017) Yasir Kadi, Matürîdî ve Eşari Kelamında Kader, Büyük Türk Bilgini İmam Matürîdî ve Matürîdilik Milletlerarası Tartışmalı İlmi Toplantı, 22-24 Mayıs 2009 İstanbul
--	---

1.4.4. KMT5013-TÜRKİYE'DE ALEVİLİK BEKTAŞİLİK

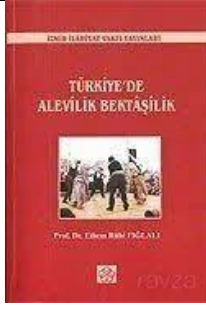
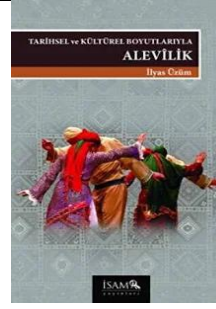
Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Şaban BANAZ
Oda Numarası	419
E-posta	saban.banaz@gop.edu.tr
Ders Zamanı	Pazartesi
Derslik	419 nolu oda
Dersin Amacı	Türkiye'deki Alevi, Bektaşî ve Kızılbaş olarak nitelenen zümreleri tanıır, onların inanç esasları ve örf adet ve uygulamaları hakkında bilgi edinir.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Dersin Tanıtımı ve Temel Kavramlar
	Alevilik ve Bektaşilikle ilgili temel kavramları tanımlar.
	Dersin amaç, yöntem ve kaynaklarını kavrar.
	Alevilik-Bektaşilik çalışmalarının akademik çerçevesini değerlendirir.
2. Hafta	Aleviliğin Tarihsel Kökenleri
	Aleviliğin tarihsel arka planını açıklar.
	Orta Asya, Horasan ve Anadolu etkilerini değerlendirir.
	Aleviliğin İslam tarihi içindeki yerini analiz eder.
3. Hafta	Anadolu'nun İslamlaşması ve Heterodoks Yapılar
	Anadolu'da İslamlaşma sürecini tarihsel bağlamıyla açıklar.
	Heterodoks derviş zümrelerinin rolünü değerlendirir.
	Aleviliğin bu süreçteki konumunu analiz eder.
4. Hafta	Türkmen Babaları ve Ocak Sistemi
	Ocak kavramını ve işlevini açıklar.
	Dede-talip ilişkisini analiz eder.
	Alevi toplumsal örgütlenme biçimini değerlendirir.
5. Hafta	Hacı Bektaş Veli ve Bektaşiliğin Doğuşu
	Hacı Bektaş Veli'nin tarihsel kişiliğini tanıır.
	Bektaşiliğin oluşum sürecini açıklar.
	Alevilik-Bektaşilik ilişkisini karşılaştırmalı biçimde değerlendirir.
6. Hafta	Alevi İnanç Esasları ve Erkân
	Alevi inanç sisteminin temel unsurlarını açıklar.
	Yol, erkân ve adap kavramlarını analiz eder.
	Alevi ibadet anlayışını Sünnî pratiklerle karşılaştırır.
7. Hafta	Cem, On İki Hizmet ve Deyişler
	Cem ibadetinin yapısını ve anlamını açıklar.
	On İki Hizmet'in işlevini değerlendirir.
	Deyiş ve nefeslerin inanç aktarımındaki rolünü analiz eder.
8. Hafta	Alevilikte İnsan ve Ahlak Anlayışı
	Alevi ahlak anlayışının temel ilkelerini açıklar.
	"Eline, beline, diline sahip ol" ilkesini yorumlar.
	Alevilikte insan merkezli yaklaşımı analiz eder.
9. Hafta	Osmanlı Devleti ve Aleviler

	Osmanlı-Alevi ilişkilerinin tarihsel seyrini açıkla.
	Safevî etkisinin Anadolu Aleviliğine yansımalarını değerlendir.
	Siyasi gelişmelerin Alevi kimliği üzerindeki etkisini analiz eder.
10. Hafta	Bektaşilik ve Yeniçeri Ocağı
	Bektaşiliğin Osmanlı kurumlarıyla ilişkisini açıkla.
	Yeniçeri Ocağı ile Bektaşilik arasındaki bağı değerlendir.
	1826 sonrası Bektaşiliğin dönüşümünü analiz eder.
11. Hafta	Cumhuriyet Döneminde Alevilik-Bektaşilik
	Cumhuriyet'in Alevilik-Bektaşilik üzerindeki etkilerini açıkla.
	Tekke ve zaviyelerin kapatılmasının sonuçlarını değerlendir.
	Modernleşme sürecinde Alevi kimliğinin dönüşümünü analiz eder
12. Hafta	Günümüz Türkiye'sinde Alevilik
	Güncel Alevi taleplerini ve tartışmaları tanımlar.
	Cemevleri meselesini hukuki ve toplumsal boyutlarıyla değerlendir.
	Alevi örgütlenmelerinin rolünü analiz eder.
13. Hafta	Alevilik-Bektaşilik Üzerine Akademik Yaklaşımlar
	Oryantalist, yerli ve çağdaş yaklaşımları tanımlar.
	Alevilik çalışmalarındaki metodolojik sorunları değerlendir.
	Farklı akademik görüşleri karşılaştırmalı olarak analiz eder.
14. Hafta	Genel Değerlendirme ve Güncel Tartışmalar
	Ders boyunca edinilen bilgileri bütüncül biçimde değerlendir.
	Alevilik-Bektaşiliğin Türkiye'deki geleceğine dair tartışmaları analiz eder.
	Akademik ve toplumsal perspektifleri birlikte yorumlar.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Dersin Tanıtımı ve Temel Kavramlar	PY1, PY2
2	09.02.2026	Aleviliğin Tarihsel Kökenleri	PY1, PY2
3	16.02.2026	Anadolu'nun İslamlaşması ve Heterodoks Yapılar	PY1, PY2
4	23.02.2026	Türkmen Babaları ve Ocak Sistemi	PY1, PY2
5	02.03.2026	Hacı Bektaş Veli ve Bektaşiliğin Doğuşu	PY1, PY2
6	09.03.2026	Alevi İnanç Esasları ve Erkân	PY1, PY2
7	16.03.2026	Cem, On İki Hizmet ve Değişler	PY1, PY2
8	23.03.2026	Alevilikte İnsan ve Ahlak Anlayışı	PY1, PY2
9	30.03.2026	Osmanlı Devleti ve Aleviler	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Bektaşilik ve Yeniçeri Ocağı	PY1, PY2
11	20.04.2026	Cumhuriyet Döneminde Alevilik-Bektaşilik	PY1, PY2
12	27.04.2026	Günümüz Türkiye'sinde Alevilik	PY1, PY2
13	04.05.2026	Alevilik-Bektaşilik Üzerine Akademik Yaklaşımlar	PY1, PY2
14	11.05.2026	Genel Değerlendirme ve Güncel Tartışmalar	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	SORU: Aleviliğin tarihsel kökenlerini Anadolu'nun İslamlaşma süreci bağlamında değerlendiriniz. CEVAP: Aleviliğin tarihsel kökenleri, Anadolu'nun İslamlaşma süreciyle yakından ilişkilidir. 11. ve 13. yüzyıllar arasında Anadolu'ya gelen Türkmen toplulukları, İslam'ı çoğunlukla tasavvufî ve heterodoks yorumlar aracılığıyla benimsemiştir. Bu süreçte Orta Asya inanç unsurları, Horasan tasavvufu ve Ehlîbeyt merkezli anlayışlar iç içe geçmiştir. Anadolu'daki bu dinî çeşitlilik, Aleviliğin yazılı bir doktrinden ziyade sözlü kültür ve ritüeller üzerinden şekillenmesine zemin hazırlamıştır.

	SORU: Ocak sistemi ve dede-talip ilişkisi Alevi toplum yapısında nasıl bir işlev görmektedir? CEVAP: Ocak sistemi, Alevi toplumunun hem dinî hem de sosyal örgütlenmesinin temelini oluşturur. Dedeler, soy bağına dayalı olarak dini otoriteyi temsil ederken, talipler bu otoriteye bağlı toplulukları ifade eder. Dede-talip ilişkisi yalnızca ibadetleri değil, toplumsal düzeni, ahlaki denetimi ve uyuşmazlıkların çözümünü de kapsar. Bu yapı, Aleviliğin merkezi bir kuruma bağlı olmadan kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlamıştır. SORU: Cem ayininin Alevi inanç ve toplumsal hayatındaki yerini açıklayınız. CEVAP: Cem ayini, Alevi inanç sisteminin merkezinde yer alan kolektif bir ritüeldir. Cem, yalnızca ayin değil, aynı zamanda toplumsal dayanışma, eğitim ve ahlaki arınma işlevi görür. On İki Hizmet aracılığıyla topluluk içindeki görev paylaşımı ve eşitlik vurgulanır. Cem, bireysel ibadetten ziyade toplumsal bütünlüğü önceleyen Alevi anlayışını yansıtır. SORU: Cumhuriyet dönemi ve günümüz Türkiye'sinde Alevilik-Bektaşilikle ilgili temel tartışma alanlarını açıklayınız. CEVAP: Cumhuriyet döneminde Alevilik-Bektaşilik, laiklik ve eşit vatandaşlık söylemleri içinde yeni bir görünürlük kazanmıştır. Ancak tekke ve zaviyelerin kapatılması, cem ibadetinin resmî tanınmaması gibi uygulamalar tartışmalara yol açmıştır. Günümüzde cemevlerinin ibadethane statüsü, zorunlu din dersleri ve kamusal temsil gibi konular Alevi toplulukların temel talepleri arasında yer almaktadır. Bu tartışmalar, Aleviliğin hem inançsal hem de toplumsal bir kimlik olarak yeniden tanımlanma sürecini yansıtmaktadır.
Kaynak Kitap	 E. Ruhi Fırlı-Türkiye'de Alevilik Bektaşilik İlyas Üzümlü-Tarihsel ve Kültürel Boyutlarıyla Alevilik
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	İslam Mezhepleri Tarihi alanı uzmanları tarafından yazılan makaleler

1.4.5. KMT5005-ŞİİLİĞİN TEŞEKKÜL SÜRECİ

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Şaban BANAZ
Oda Numarası	419
E-posta	Saban.banaz@gop.edu.tr
Ders Zamanı	Pazartesi
Derslik	419 nolu oda
Dersin Amacı	Şiiliğin doğuşu, teşekkül süreci, ana kolları, alt kolları ve günümüzdeki durumunu öğrenme.

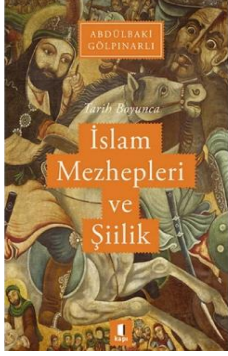
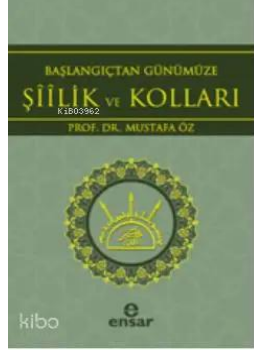
Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Dersin Tanıtımı ve Kavramsal Çerçeve
	Şiilik, mezhep ve fırka kavramlarını akademik bağlamda tanımlar.
	Dersin kapsamını, yöntemini ve temel kaynaklarını kavrar.
	Şiiliğin İslam tarihi içindeki yerini genel hatlarıyla değerlendirir.
2. Hafta	Hız. Peygamber Döneminde Otorite ve Liderlik Algısı
	Hız. Peygamber döneminde liderlik anlayışını analiz eder.

	Nübüvvet sonrası otorite tartışmalarının zeminini açıklar.
	Şiî düşüncenin referans verdiği erken dönem olayları tanır.
3. Hafta	Hafta: Sakîfe Olayı ve Hilafet Tartışmaları
	Sakîfe sürecini tarihsel bağlamıyla değerlendirir.
	Hilafet meselesinin siyasi ve dini boyutlarını ayırt eder.
	Şiî-Sünnî ayrışmasının başlangıç dinamiklerini analiz eder.
4. Hafta	Hiz. Ali Dönemi ve İlk İç Savaşlar
	Cemel ve Sıffin savaşlarının sonuçlarını değerlendirir.
	Hiz. Ali etrafında şekillenen taraftarlığı analiz eder.
	Siyasi ihtilafların mezhepleşmeye etkisini açıklar.
5. Hafta	Hakem Olayı ve Haricîlerle İlişkiler
	Hakem olayının İslam düşünce tarihindeki yerini açıklar.
	Haricî hareket ile Şiî düşüncüyü karşılaştırır.
	Erken dönem firkalaşma süreçlerini analiz eder.
6. Hafta	Emevîler Döneminde Şiî Muhalefet
	Emevî yönetim politikalarının Şiîliği nasıl etkilediğini değerlendirir.
	Ehlibeyt merkezli muhalefet hareketlerini tanır.
	Siyasal baskının mezhepsel kimlik oluşumuna etkisini analiz eder.
7. Hafta	Kerbelâ Olayı ve Şiî Kimliğin İnşası
	Kerbelâ olayının tarihsel ve teolojik boyutlarını kavrar.
	Şehadet ve mazlumiyet kavramlarının Şiîlikteki rolünü açıklar.
	Kerbelâ'nın kolektif hafıza üzerindeki etkisini değerlendirir.
8. Hafta	İmamet Doktrininin Teşekkülü
	İmamet kavramının temel unsurlarını açıklar.
	İmametin nass, masumiyet ve ilim boyutlarını analiz eder.
	İmametin Şiî düşüncede merkezi konuma geliş sürecini değerlendirir.
9. Hafta	Erken Dönem Şiî Firkaları
	Keysâniyye, Zeydiyye gibi erken Şiî firkaları tanır.
	Firkalar arasındaki doktrinel farklılıkları karşılaştırır.
	Mezhep içi ayrışma nedenlerini analiz eder.
10. Hafta	Ca'fer es-Sâdık Dönemi ve İlmi Kurumsallaşma
	Ca'fer es-Sâdık'ın Şiî düşüncedeki rolünü değerlendirir.
	Fıkıh ve kelâmın Şiîlikte sistemleşme sürecini açıklar.
	Şiî-Sünnî ilmi etkileşimi analiz eder.
11. Hafta	On İki İmam Şiîliğinin Teşekkülü
	İsnâaşeriyye'nin temel inanç esaslarını tanımlar.
	İmam silsilesinin doktrinel önemini açıklar.
	Mezhebin diğer Şiî kollarından ayrışmasını analiz eder.
12. Hafta	Gaybet İnancı ve Mehdi Anlayışı
	Küçük ve Büyük Gaybet kavramlarını açıklar.
	Mehdi inancının Şiî teolojideki yerini değerlendirir.
	Gaybetin siyasi ve dini sonuçlarını analiz eder.
13. Hafta	Şiî Hadis ve Tarih Yazıcılığı
	Şiî hadis literatürünün temel kaynaklarını tanır.
	Tarih yazımında mezhepsel bakış açısını analiz eder.
	Şiî ve Sünnî rivayet geleneğini karşılaştırır.
14. Hafta	Genel Değerlendirme ve Modern Araştırmalar
	Şiîliğin teşekkül sürecini bütüncül şekilde değerlendirir.
	Modern akademik çalışmaların yaklaşımlarını analiz eder.
	Şiîlik araştırmalarında metodolojik sorunları tartışır.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Dersin Tanıtımı ve Kavramsal Çerçeve	PY1, PY2

2	09.02.2026	Hiz. Peygamber Döneminde Otorite ve Liderlik Algısı	PY1, PY2
3	16.02.2026	Sakîfe Olayı ve Hilafet Tartışmaları	PY1, PY2
4	23.02.2026	Hiz. Ali Dönemi ve İlk İç Savaşlar	PY1, PY2
5	02.03.2026	Hakem Olayı ve Haricîlerle İlişkiler	PY1, PY2
6	09.03.2026	Emevîler Döneminde Şîî Muhalefet	PY1, PY2
7	16.03.2026	Kerbela Olayı ve Şîî Kimliğin İnşası	PY1, PY2
8	23.03.2026	İmamet Doktrininin Teşekkülü	PY1, PY2
9	30.03.2026	Erken Dönem Şîî Fırkaları	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Ca'fer es-Sâdık Dönemi ve İlmi Kurumsallaşma	PY1, PY2
11	20.04.2026	On İki İmam Şîîliğinin Teşekkülü	PY1, PY2
12	27.04.2026	Gaybet İnancı ve Mehdi Anlayışı	PY1, PY2
13	04.05.2026	Şîî Hadis ve Tarih Yazıcılığı	PY1, PY2
14	11.05.2026	Genel Değerlendirme ve Modern Araştırmalar	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	SORU: Şîîliğin ortaya çıkışında Sakîfe Olayı'nın rolünü tarihsel ve düşünsel boyutlarıyla değerlendiriniz. CEVAP: Sakîfe Olayı, Hiz. Peygamber'in vefatından hemen sonra Müslüman toplumda siyasi otoritenin kim tarafından ve hangi usulle yürütüleceği sorusunu gündeme getirmiştir. Bu süreçte hilafetin seçim yoluyla belirlenmesi, Hiz. Ali'nin ve Ehl-i Beyt'in önceliğine inanan kesimler tarafından meşru görülmemiştir. Sakîfe, başlangıçta açık bir mezhepsel ayrışma doğurmamış olsa da, ilerleyen süreçte Şîî düşüncede merkezi yer tutacak olan "ilahi tayin" (nass) fikrinin tarihsel arka planını oluşturmuştur. Bu nedenle Sakîfe, Şîîliğin teşekkül sürecinde bir kırılma noktası olarak değerlendirilir. SORU: Kerbelâ Olayı'nın Şîî kimliğin oluşumundaki etkilerini açıklayınız. CEVAP: Kerbelâ Olayı, Şîî kimliğin duygusal, teolojik ve tarihsel temellerinin şekillenmesinde belirleyici bir rol oynamıştır. Hiz. Hüseyin'in haksız bir yönetim karşısında şehit edilmesi, Şîî düşüncede mazlumiyet ve adalet kavramlarını merkezî hâle getirmiştir. Kerbelâ, sadece tarihsel bir olay değil, Şîî toplumsal hafızasında sürekli yeniden üretilen sembolik bir anlatı hâline gelmiştir. Bu olay, Şîîliğin siyasi muhalefet niteliğini güçlendirmiş ve mezhepsel bilincin kurumsallaşmasını hızlandırmıştır. SORU: İmamet doktrininin Şîîliğin teşekkül sürecindeki işlevini değerlendiriniz. CEVAP: İmamet doktrini, Şîîliğin diğer İslamî oluşumlardan ayrılmasını sağlayan temel inanç unsuru olmuştur. İmam, yalnızca siyasi bir lider değil; ilahi olarak tayin edilmiş, masum ve dini bilginin mutlak taşıyıcısı olarak kabul edilmiştir. Bu anlayış, otorite sorununa teolojik bir çözüm sunmuş ve Şîî topluluğun kimlik sınırlarını belirlemiştir. İmamet doktrininin sistemleşmesiyle birlikte Şîîlik, tarihsel bir taraftarlık olmaktan çıkarak doktriner bir mezhep kimliği kazanmıştır. SORU: Emevîler dönemindeki siyasal uygulamaların Şîîliğin kurumsallaşmasına etkisini açıklayınız. CEVAP: Emevîler döneminde uygulanan merkeziyetçi ve hanedan temelli yönetim anlayışı, Ehl-i Beyt yanlısı gruplar üzerinde baskı oluşturmuştur. Bu baskı ortamı, Şîî grupların kendi içlerinde dayanışma ve kimlik bilinci geliştirmelerine yol açmıştır. Emevî karşıtı muhalefetin önemli bir bölümünün Şîî söylemle ifade edilmesi, mezhebin siyasal bir kimlik kazanmasına katkı sağlamıştır. Böylece siyasal dışlanmışlık, Şîîliğin kurumsal yapısının oluşmasını hızlandıran bir faktör hâline gelmiştir.

	SORU: Gaybet inancının Şîî düşüncede ortaya çıkışı ve mezhebin teşekkül sürecine etkilerini tartışınız. CEVAP: Gaybet inancı, On İki İmam'ın sonuncusu olan Muhammed el-Mehdî'nin gizlendiği ve kıyamet öncesinde ortaya çıkacağı inancına dayanır. Bu inanç, imamın fiilî olarak topluluk içinde bulunmaması sorununa teolojik bir çözüm üretmiştir. Gaybet doktrini sayesinde Şiilik, liderlik krizini aşmış ve dini otoriteyi ulema sınıfına devreden bir yapıya yönelmiştir. Bu süreç, Şiiliğin doktrinel olgunlaşmasını ve uzun vadeli kurumsallaşmasını sağlamıştır.
Kaynak Kitap	 Abdülkâki Gölpinarlı-Kapı Yayınları
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Mustafa Öz-Başlangıçtan Günümüze Şiilik ve Kolları

1.5. ARAP DİLİ VE BELAĞATI

1.5.1. TİB5118-KLASİK ARAP ŞİİRİ

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Esat LAYEK
Oda Numarası	517
E-posta	esat.layek@gop.edu.tr
Ders Zamanı	08,00-
Derslik	Y.L derslik
Dersin Amacı	Bu ders, öğrenciyi çağlar boyunca Arap şiiriyle tanıştırmayı ve en önemli Arap şairlerini ve en önemli şiirlerini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Arap şiirine giriş □ Arap şiirinin, İslam öncesi dönemde toplumsal hafızanın, kabile değerlerinin ve dilin en güçlü taşıyıcısı olduğunu fark eder. □ Klasik Arap şiirinin temel unsurları olan vezin (aruz), kafiye ve beyit yapısının, bin yılı aşkın süre boyunca süreklilik gösterdiğini kavrar. □ Şiirin, Arap toplumunda hem estetik hem de siyasal/ideolojik bir araç olarak işlev gördüğünü anlar.
2. Hafta	İslam öncesi dönemde Arap şiiri, İmru'l-Kays modeli □ İmru'l-Kays'ın Muallaka'sının, klasik kaside formunun (talal, nasib, rahil bölümleri) temelini attığını ve terk edilmiş yurt tasvirinin şiir geleneğinde standartlaştığını öğrenir. □ Cahiliye şiirinin, doğa tasvirleri (at, deve, bulut, sel), aşk ve hamaset temalarını gerçekçi ve abartısız bir üslupla işlediğini kavrar. □ Şiirin, kabile asabiyeti ve şairin toplumsal statüsünü güçlendiren bir "sihirli" araç olarak algılandığını anlar.
3. Hafta	İslam döneminde Arap şiiri □ İslam'ın gelişiyi şiirin dini içerik kazandığını (Hassân b. Sâbit gibi peygamber şairleri) ve hiciv/medh gibi türlerin İslamî değerler doğrultusunda dönüştüğünü öğrenir. □ Şiirin, tebliğ, savunma ve ahlaki rehberlik amacıyla kullanıldığını kavrar. □ Kur'an'ın şiire meydan okumasıyla (şairlik suçlaması), şiirin sınırlarının yeniden tanımlandığını anlar.
4. Hafta	Emeviler dönemindeki Arap şiiri, çelişki şairler için bir modeldir □ Emeviler döneminde siyasî hiciv ve kabile çekişmelerinin (Cerîr, Ferezdak, Ahtal üçlüsü) şiiri domine ettiğini ve "nakâiz" (atışmaların) edebî bir tür haline geldiğini öğrenir. □ Çelişkili (muhâlefetçi) şairlerin, iktidar ve muhalefet arasında denge kurarak şiiri propaganda aracı yaptığını kavrar. □ Dönemin şiirinin, Cahiliye geleneğini sürdürürken siyasî kutuplaşmayı yansıttığını anlar.
5. Hafta	Emeviler dönemindeki Arap şiiri Uzri şiirin bir modelidir. □ Uzri gazelin (platonik/ıffetli aşk şiiri) Cemîl b. Ma'mer ve Kays b. el-Mülavvâh (Mecnun) gibi şairlerle zirveye ulaştığını öğrenir. □ Aşkın ıstırap, hasret ve ölüme kadar süren sadakat temalarının işlendiğini kavrar. □ Bu şiirin, bedevî hayattan kent hayatına geçişte duygusal derinlik kattığını anlar.
6. Hafta	Abbasi dönemindeki Arap şiiri, Ebu Temmam'ın bir modelidir. □ Ebu Temmam'ın "bedî" (söz sanatları ağırlıklı) üslubunun, şiirde yenilik ve süsleme getirdiğini öğrenir. □ Hamâse derlemesinin, dönemin şiir zevkini yansıttığını ve güçlü imgelerle dolu kasidelerin öncüsü olduğunu kavrar. □ Abbasi şiirinin, İran etkisiyle daha entelektüel ve sanatsal bir boyut kazandığını anlar.
7. Hafta	Abbasi dönemindeki Arap şiiri, Al-Buhtûri'nin bir modelidir. □ Buhtûri'nin tabiat tasvirlerindeki zarafet ve denge anlayışının, Ebu Temmam'ın abartılı üslubuna karşı bir alternatif oluşturduğunu öğrenir.

	☐ Saray şiirinin estetik zirvesini temsil ettiğini kavrar. ☐ Şiirde "tabiiilik" ve "uyum" arayışının Abbasi klasisizmini şekillendirdiğini anlar.
8. Hafta	Ara Sınav
9. Hafta	Abbasi dönemindeki Arap şiiri, Başsar'nın bir modelidir.
	☐ Başsar'ın (kör şair) hiciv ve gazeldeki keskin zekâsının, şiirde bireysel ses getirdiğini öğrenir. ☐ İran kökenli (mevâlî) şairlerin Abbasi şiirine yenilik kattığını kavrar. ☐ Zevk ve eğlence temalarının (hamriyyât) yükseldiğini anlar.
10. Hafta	Abbasi dönemindeki Arap şiiri, Al-Mutanabbi'nin bir modelidir.
	☐ Mutenebbî'nin kendine güveni ve felsefî derinliğinin, kasideyi zirveye taşıdığını öğrenir. ☐ Medh ve fahrın en güçlü örneklerini verdiğini kavrar. ☐ Şiirde "ben" merkezli bireysel ifadenin doruğa ulaştığını anlar.
11. Hafta	Abbasi dönemindeki Arap şiiri, Al-Maarri'nin bir modelidir.
	☐ Ebû'l-Alâ el-Maarri'nin bedbin, felsefî ve eleştirel şiir anlayışının, dönemin zirvesi olduğunu öğrenir. ☐ "Lüzûmiyyât" gibi eserlerle akılcı ve hümanist bir yaklaşım getirdiğini kavrar. ☐ Şiirde dinî dogmalara eleştiri getirmenin öncüsü olduğunu anlar.
12. Hafta	Memlûki dönemindeki Arap şiiri.
	☐ Memlûkler döneminde şiirin saray desteği azalsa da halk arasında (özellikle Mısır'da) zecel ve mevâlîyâ gibi halk şiiri formlarının yaygınlaştığını öğrenir. ☐ Didaktik şiir ve tarih düşürme (tarih manzumeleri) türlerinin öne çıktığını kavrar. ☐ Klasik formların korunduğu, ancak yeniliklerin azaldığı bir "duraklama" dönemi olduğunu anlar.
13. Hafta	Endülüs'te Arap şiiri
	☐ Endülüs şiirinin, doğu klasik geleneğini taklit ederken müveşşah ve zecel gibi yeni formlar (halk dili karışımı) geliştirdiğini öğrenir. ☐ Aşk, tabiat ve özlem temalarının zarif ve yumuşak bir üslupla işlendiğini kavrar. ☐ İbn Zeydûn, İbnü'l-Fârız gibi şairlerin, şiire Avrupa etkileriyle yeni bir estetik kattığını anlar.
14. Hafta	Osmanlı döneminde Arap şiiri
	☐ Osmanlı idaresinde Arap şiirinin (özellikle Mısır, Şam, Irak'ta) geleneksel türleri korunurken dinî-tasavvufî içeriklerin (bedi'îyyât, na't) arttığını öğrenir. ☐ Halk şiirinin (zecel, kâne ve kâne) yaygınlaştığını ve Osmanlı idaresinin edebî çeşitliliği desteklediğini kavrar. ☐ Dönemin siyasi çalkantılarına (örneğin II. Abdülhamid dönemi methiyeleri veya mersiyeleri) rağmen şiirin canlılığını sürdürdüğünü anlar.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Arap şiirine giriş	PY1, PY2
2	09.02.2026	İslam öncesi dönemde Arap şiiri, İmru'l-Kays modeli	PY1, PY2
3	16.02.2026	İslam döneminde Arap şiiri	PY1, PY2
4	23.02.2026	Emeviler dönemindeki Arap şiiri, çelişki şairleri için bir modeldir	PY1, PY2
5	02.03.2026	Emeviler dönemindeki Arap şiiri Uzri şiirin bir modelidir.	PY1, PY2
6	09.03.2026	Abbasi dönemindeki Arap şiiri, Ebu Temmam'ın bir modelidir.	PY1, PY2
7	16.03.2026	Abbasi dönemindeki Arap şiiri, Al-Buhtûri'nin bir modelidir.	PY1, PY2

8	23.03.2026	Abbasi dönemindeki Arap şiiri, Başsar'nin bir modelidir.	PY1, PY2
9	30.03.2026	Abbasi dönemindeki Arap şiiri, Al-Mutanabbi'nin bir modelidir.	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026		
10	13.04.2026	Abbasi dönemindeki Arap şiiri, Al-Maarri'nin bir modelidir.	PY1, PY2
11	20.04.2026	Memluki dönemindeki Arap şiiri.	PY1, PY2
12	27.04.2026	Endülüs'te Arap şiiri	PY1, PY2
13	04.05.2026	Osmanlı döneminde Arap şiiri	PY1, PY2
14	11.05.2026		PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	Ebû'l-Ferec el-Ceyyânî'nin aşağıdaki beyitlerini, onun <i>iffet</i> (ahlâkî arınmışlık/namus) anlayışını açıklayacak şekilde izah ediniz. وطائفة الوصال عففت عنها بدت في الليل سافرة فباتت وما من لحظة الا وفيها فما كنت التهي جمحات شوقي وبت بها مبيت السقب يظما كذاك الروض ما فيه لمثلي ولست من السوانم منهملات وما الشيطان فيها بالمطاع دياجي الليل سافرة القناع الى فتتن القلوب لها دواعي لأجري في العفاف على طباعي فيمنعها الكعام من الرضاع سوى نظير وشم من متاع فاتخذ الرياض من المراعي
Kaynak Kitap	1. Cümheletü Eş'ar el-A'rab - Ebi Zeyd Muhammed bin Ebi el-Hattab el-Kurayşi - Dar Sadır - Beyrut 2. Dîvânü'l-Esma'iyât - Muhammed Nebîl Tarîfi - 2005 - Dar Sadır - Beyrut - İkinci
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	3. Dîvânü'l-Hamâse Li-Ebi Temmâm Bi-Rivayeti el-Merzûkî (421 H) - Kerîm Muhammedî - Dar el-Esma'î li't-Tahsil el-İlmî - Cezayir 4. Min Uyûnü's-Şi'r el-Lâmiyyât - Muhammed İbrâhîm Nasr - Dar er-Reşîd li'n-Neşr ve't-Tevzi'

1.5.2. TİB5134-ARAPÇA METİN ÇÖZÜMLEMELERİ

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Abdulmuttalip Işidan
Oda Numarası	501
E-posta	Abdulmuttalip.isidan@gop.edu.tr
Ders Zamanı	11:10 – 15:00
Derslik	501
Dersin Amacı	Çeşitli haber metinlerin çözülmesi amaçlanmaktadır.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Kavramsal Çerçeve
	Basın metinlerinin çözümleme sürecinde dikkat edilmesi gereken hususlar ele alınır.
	Basın Arapçasına ilişkin bilgi verilir.
2. Hafta	Gündemdeki olaylara ilişkin haberler
	Konu ile ilgili haberin çevirisini yapar metni tahlil eder
3. Hafta	Gündemdeki olaylara ilişkin haberler
	Konu ile ilgili haberin çevirisini yapar metni tahlil eder
4. Hafta	Gündemdeki olaylara ilişkin haberler
	Konu ile ilgili haberin çevirisini yapar metni tahlil eder
5. Hafta	Gündemdeki olaylara ilişkin haberler

	Konu ile ilgili haberin çevirisini yapar metni tahlil eder
6. Hafta	Sağlık konusuyla ilgili haberler
	Konu ile ilgili haberin çevirisini yapar metni tahlil eder
7. Hafta	Bilimsel konularla ilgili haberler
	Konu ile ilgili haberin çevirisini yapar metni tahlil eder
8. Hafta	Bilimsel konularla ilgili haberler
	Konu ile ilgili haberin çevirisini yapar metni tahlil eder
9. Hafta	Ara Sınav
10. Hafta	Kültürel içerikli haberler
	Konu ile ilgili haberin çevirisini yapar metni tahlil eder
11. Hafta	Kültürel içerikli haberler
	Konu ile ilgili haberin çevirisini yapar metni tahlil eder
12. Hafta	Teknolojik içerikli haberler
	Konu ile ilgili haberin çevirisini yapar metni tahlil eder
13. Hafta	Sanatsal içerikli haberler
	Konu ile ilgili haberin çevirisini yapar metni tahlil eder
14. Hafta	Değerlendirme
	Dönemde işlenen derslerle ilgili değerlendirme yapılır.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Kavramsal Çerçeve	PY1, PY2
2	09.02.2026	Gündemdeki olaylara ilişkin haberler	PY1, PY2
3	16.02.2026	Gündemdeki olaylara ilişkin haberler	PY1, PY2
4	23.02.2026	Gündemdeki olaylara ilişkin haberler	PY1, PY2
5	02.03.2026	Gündemdeki olaylara ilişkin haberler	PY1, PY2
6	09.03.2026	Sağlık konusuyla ilgili haberler	PY1, PY2
7	16.03.2026	Sağlık konusuyla ilgili haberler	PY1, PY2
8	23.03.2026	Bilimsel konularla ilgili haberler	PY1, PY2
9	30.03.2026	Bilimsel konularla ilgili haberler	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Kültürel içerikli haberler	PY1, PY2
11	20.04.2026	Kültürel içerikli haberler	PY1, PY2
12	27.04.2026	Teknolojik içerikli haberler	PY1, PY2
13	04.05.2026	Sanatsal içerikli haberler	PY1, PY2
14	11.05.2026	Değerlendirme	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	Verilen Arapça metni metin dilbilimi ve söylem analizi açısından çözümleyiniz.
Kaynak Kitap	Suçin, M. H. (2014). Haber Çevirisi (Arapça-Türkçe/Türkçe-Arapça)(1. bs.). <i>İstanbul: Opus.</i>
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Ceviz, N. (2021). <i>Uygulamalı Basın Arapçası</i> . Akdem Yayınları.

1.5.3. TİB5150-KUR'ÂN-I KERİMDE CÜMLE YAPISI

Öğretim Üyesi	Mehmet KAHRAMAN
Oda Numarası	
E-posta	Mehmet.kahraman@gop.edu.tr
Ders Zamanı	15-18
Derslik	2. kat lians üstü derslik
Dersin Amacı	Küçük cümlelerin büyük cümledeki öge değerlerinin tespit edilmesi

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	

	Küçük cümlelerin tarifini tanır.
	İsim cümlesini tanır.
	Fiil cümlesini tanır.
2. Hafta	
	Büyük cümlelerin tanıtımını tanır.
	Büyük cümlelerin yapısını tanır.
	Küçük cümlelerin büyük cümlelere bağlanma şeklini öğrenir.
3. Hafta	
	İrabdan mahalli olan cümleleri tanır.
	İrabdan mahalli olan cümlelerin sınıflandırılmasını öğrenir.
	İrab alametlerinin mahalli olarak nasıl tanınacağını izahını kavrar
4. Hafta	
	Haber olarak gelen cümleleri tanır.
	Haberin anlam bakımından vazifesini öğrenir.
	İrab değerini kavrar.
5. Hafta	
	Muzzafun ileyh olarak gelen cümleleri tanır.
	Muzaafun ileyh'in anlam bakımından vazifesini kavrar
	İrab değerini öğrenir.
6. Hafta	
	Sıfat olarak gelen cümleleri tanır.
	Sıfatın anlam bakımından vazifesini öğrenir.
	İrab değerini kavrar.
7. Hafta	
	Hal olarak gelen cümleleri tanır.
	Halin anlam bakımından vazifesini öğrenir.
	İrab değerini kavrar.
8. Hafta	
	Mef'ulün bih olarak gelen cümleleri tanır.
	Mef'ulün bihin anlam bakımından vazifesini öğrenir.
	İrab değerini kavrar.
9. Hafta	
	Şartın cevabı olarak gelen cümleleri tanır.
	Cevabın anlam bakımından vazifesini kavrar.
	İrab değeri öğrenir.
10. Hafta	
	İrabdan mahalli olan cümlelere tabi olan cümleleri tanır
	Anlam bakımından vazifesini öğrenir
	İrab değerini kavrar.
11. Hafta	
	İrabdan mahalli olmayan cümlelerin tanımı
	İbtidaiyye cümlesi. İlk cümlelerin kendinden önce bir cümle olmadığından dolayı öge değeri olmadığını kavrar.
	Tefsiriyye cümlesi. Bağımsız bir cümle olduğunu kavrar.
12. Hafta	
	Muteriza cümlesi ana cünleden bağımsız anlam verilmesi gerektiğini anlar. Ana cümleye öge değeri olarak birleştirmes.
	Kasemin cevabı olan cümle kasemin cevaba irab bakımından etki etmeyeceğini kavrar.
	Sıla cümlesi ismi mevsulleri tanır. Sıla cümlesine irab bakımından etki etmeyeceğini kavrar
13. Hafta	
	Gayri cazim şartın cevabı. Gayri cazim şart edatlarını tanır. Cevap cümlesinin bu edatlardan irabi bakımdan etkilenmeyeceğini anlar.

14. Hafta	
	İrabdan mahalli olmayan cümleler tabi olan cümlelerin tabi olduğu cümleyi tanıır. Anlam verirken ikisin de bağımsız iki cümle olduğunu kavrar.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Küçük cümlelerin tarifi	PY1, PY2
2	09.02.2026	Büyük cümlelerin tanıtımı	PY1, PY2
3	16.02.2026	İrabdan mahalli olan cümleler	PY1, PY2
4	23.02.2026	Haber olarak gelen cümle	PY1, PY2
5	02.03.2026	Muzzafun ileyh olarak gelen cümleler	PY1, PY2
6	09.03.2026	Sıfat olarak gelen cümleler	PY1, PY2
7	16.03.2026	Hal olarak gelen cümleler	PY1, PY2
8	23.03.2026	Mef'ulün bih olarak gelen cümleler	PY1, PY2
9	30.03.2026	Şartın cevabı olarak gelen cümleler	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	İrabdan mahalli olan cümlelere tabi olan cümleler	PY1, PY2
11	20.04.2026	İrabdan mahalli olmayan cümlelerin tanımı	PY1, PY2
		İbtidaiyye cümlesi	
		Tefsiriyye cümlesi	
12	27.04.2026	Muteriza cümlesi	PY1, PY2
		Kasemin cevabı olan cümle	
		Sıla cümlesi	
13	04.05.2026	Gayri cazim şartın cevabı	PY1, PY2
14	11.05.2026	İrabdan mahalli olmayan cümlelere tabi cümleler	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	والله سمعت الخبر فأسرعت cümlesindeki küçük cümleyi gösterin ve irab değerini söyleyin. Cevap: سمعت cümlesi kasemin cevabıdır. İrabdan mahalli yoktur. ركب الطيار طائرته وهو يرجو رحلة موفقة cümlesindeki küçük cümleyi gösterin ve irab değerini söyleyin. Cevap: وهو cümlesi sıfat olarak gelmiştir. Mahallen merfudur.
Kaynak Kitap	Mustafa galeyeyni: Camiu'd-durusi'l-Arabiyye.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Ali Carim: en-Nahvu'l-Vadih, Mustafa Meral Çörtü: sarf- Nahiv Abbas Hasan: ne-Nahvu'l-Vafi Mustafa Derviş: İrabu'l-Kuran

15.4. DİJİTAL ÇAĞDA ARAP EDEBİYATI

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Mohamadou Aboubacar MAIGA
Oda Numarası	518
Ofis Saatleri	08:00-17:00
E-posta	aboubacar.mohamadou@gop.edu.tr
Ders Zamanı	08:10-11:00
Derslik	19

Dersin Amacı	Bu ders, dijital çağda Arap edebiyatında yaşanan dönüşümleri anlamayı ve analiz etmeyi amaçlamaktadır. Ders, dijital platformların edebi üretim, yayılma ve tüketim üzerindeki etkilerini incelerken, yeni medya ortamında ortaya çıkan edebi türler ve metinlerle ilgili eleştirel yaklaşımlar geliştirilmesini sağlar. Ayrıca öğrenciler, dijital edebiyatın Arap dünyasında kimlik, kültür ve dil üzerindeki etkilerini keşfederek, geleneksel edebiyat anlayışı ile dijitalleşme arasındaki ilişkiyi değerlendireceklerdir.
Konu ve İlgili Kazanımlar	Dijital Çağda Arap Edebiyatına Giriş: Tanımlar ve Temel Kavramlar Dijital edebiyatın tanımını ve geleneksel edebiyatla farklarını açıklayabilir. Dijital çağın Arap edebiyatına sunduğu yeni imkanları ve zorlukları değerlendirebilir. Dijitalleşmenin edebi üretim, dağıtım ve okuma biçimleri üzerindeki etkilerini tartışabilir. 2. Dijitalleşmenin Arap Dünyasında Edebiyat Üzerindeki Etkileri Dijitalleşmenin Arap dünyasındaki edebi türler üzerindeki dönüşümünü analiz edebilir. Dijital platformların edebiyatın yaygınlaşmasına ve kamusal söyleme katkısını değerlendirebilir. Geleneksel edebi formların dijital çağda nasıl yeniden üretildiğini örneklerle açıklayabilir. 3. E-Kitaplar ve Çevrimiçi Yayıncılığın Arap Edebiyatındaki Yeri E-kitapların ve çevrimiçi yayıncılığın geleneksel yayıncılık üzerindeki etkilerini analiz edebilir. Arap dünyasında dijital platformlar aracılığıyla yayıncılığın nasıl geliştiğini açıklayabilir. Dijital yayıncılığın ekonomik ve kültürel boyutlarını tartışabilir. 4. Bloglar ve Kişisel Hikâye Anlatıcılığı: Yeni Bir Edebi Platform Blogların bireysel anlatı ve edebi üretim üzerindeki rolünü açıklayabilir. Kişisel hikâye anlatıcılığının dijital ortamda nasıl evrildiğini örneklerle tartışabilir. Blog yazarlığının edebi kimlik ve ifade biçimleri üzerindeki etkisini analiz edebilir. 5. Elektronik Şiirin Estetik ve Teknik Özellikleri Elektronik şiirin biçimsel ve içeriksel farklılıklarını geleneksel şiirle karşılaştırabilir. Dijital teknolojilerin şiirin anlatım gücü ve estetiğine katkısını analiz edebilir. Elektronik şiirin çoklu ortam (multimedya) olanaklarıyla nasıl zenginleştiğini açıklayabilir. 6. İnteraktif Romanlar: Okur-Yazar İlişisini Yeniden Tanımlamak İnteraktif romanların anlatı yapısını ve okuyucu etkileşimini nasıl değiştirdiğini açıklayabilir. Geleneksel roman ile dijital roman arasındaki temel farkları analiz edebilir. Dijitalleşmenin okurun edebi esere katılım biçimleri üzerindeki etkisini değerlendirebilir. 7. Orta Dönem Sınavı: Dijitalleşmenin Edebi Türlere Etkisinin Analizi Dijitalleşmenin şiir, roman, hikâye ve eleştiri gibi türlere etkisini karşılaştırabilir. Dijitalleşme ile ortaya çıkan yeni edebi türleri analiz edebilir. Geleneksel ve dijital edebiyat arasındaki etkileşimleri örneklerle tartışabilir.

		8. Sosyal Medyada Arap Edebiyatı: Kimlik ve Kültürün Yeniden İnşası Sosyal medyanın Arap edebiyatında bireysel ve kolektif kimlik inşasına katkısını değerlendirebilir. Dijital ortamda kültürel değerlerin ve edebi mirasın nasıl yeniden üretildiğini analiz edebilir. Sosyal medyada edebi metinlerin yayılma ve etkileşim süreçlerini inceleyebilir. 9. Dijital Edebiyat Eleştirisi: Bloglar, Forumlar ve Çevrimiçi Yorumlar Dijital ortamda edebiyat eleştirisinin yeni biçimlerini açıklayabilir. Bloglar ve forumların edebi tartışmalara nasıl yön verdiğini analiz edebilir. Çevrimiçi yorumların ve etkileşimli eleştirinin edebiyat üzerindeki etkilerini tartışabilir. 10. Arap Edebiyatında Dijitalleşmenin Dil ve Anlatı Yapısına Etkisi Dijitalleşmenin Arap edebiyatındaki dil kullanımını nasıl değiştirdiğini analiz edebilir. Dijital anlatının geleneksel hikâye anlatıcılığı ile farklarını tartışabilir. Yeni medya araçlarının edebi anlatı ve üslup üzerindeki etkilerini örneklerle açıklayabilir. 11. Geleneksel ve Dijital Edebiyat: Karşılaştırmalı Bir Analiz Geleneksel ve dijital edebiyat arasındaki temel farkları karşılaştırabilir. Dijitalleşmenin geleneksel edebi türlerin dönüşümüne nasıl katkı sağladığını analiz edebilir. Dijital ortamda üretilen edebi metinlerin geleneksel metinlerle etkileşimini değerlendirebilir. 12. Dijital Çağda Arap Edebiyatında Yayıncılık ve Dağıtım Stratejileri Dijital platformların Arap dünyasında edebiyatın yayılmasına etkisini inceleyebilir.	
Hafta-Tarih		Ders konuları	İl gil i Pr og ra m Y et er liğ i
1	17.02.2025	Dijital çağda Arap edebiyatına giriş: Tanımlar ve temel kavramlar	
2	24.02.2025	Dijitalleşmenin Arap dünyasında edebiyat üzerindeki etkileri	
3	03.03. 2025	E-kitaplar ve çevrimiçi yayıncılığın Arap edebiyatındaki yeri	
4	10.03. 2025	Bloglar ve kişisel hikâye anlatıcılığı: Yeni bir edebi platform	
5	17.03. 2025	Elektronik şiirin estetik ve teknik özellikleri	
6	24.03. 2025	İnteraktif romanlar: Okur-yazar ilişkisini yeniden tanımlamak	
7	31. 03.2025	Orta dönem sınavı: Dijitalleşmenin edebi türlere etkisinin analizi	
8	07.04.2025	Sosyal medyada Arap edebiyatı: Kimlik ve kültürün yeniden inşası	
9	14.04.2024	Dijital edebiyat eleştirisi: Bloglar, forumlar ve çevrimiçi yorumlar	
10	21.04.2025	Arap edebiyatında dijitalleşmenin dil ve anlatı yapısına etkisi	
11	28.04.2024	Geleneksel ve dijital edebiyat: Karşılaştırmalı bir analiz	
12	05.05.2025	Dijital çağda Arap edebiyatında yayıncılık ve dağıtım stratejileri	
13	12.05.2025	Yeni medya ortamında edebiyatın toplumsal rolü ve dönüşümü	
14	19.05.2025	Genel değerlendirme: Öğrenci sunumları ve dijital projeler	
		Dönem sonu sınavı	

		Bütünleme Sınavı	
Değerlendirme			
Örnek Sorular		1. Dijitalleşmenin Arap edebiyatı üzerindeki etkileri nelerdir? Geleneksel ve dijital edebiyat arasındaki temel farkları karşılaştırarak açıklayınız. 2. Elektronik şiirin estetik ve teknik özellikleri nelerdir? Dijital platformlarda yayımlanan şiirlerin anlatım biçimlerini ve geleneksel şiirle benzerliklerini değerlendirin. 3. İnteraktif romanlar edebi anlatıyı nasıl dönüştürmektedir? Okur-yazar etkileşimi bağlamında geleneksel roman ile dijital roman arasındaki farkları tartışınız. 4. Sosyal medyanın Arap edebiyatındaki rolü nedir? Sosyal medya platformlarının kimlik, kültür ve edebi üretim üzerindeki etkilerini analiz ediniz. 5. Dijitalleşme, Arap edebiyatında dil ve anlatı yapısını nasıl değiştirmiştir? Yeni medya araçlarının edebi üslup ve anlatım tekniklerine etkisini örneklerle açıklayınız.	
Cevap Anahtarı			
Kaynak Kitap/lar		<i>el-edebu'r-rakmi beyne'n-nazariyye ve't-tatbik, Cemil Hamdâvî el-edebu'rakmi el-arabi ve meşru-u neşri'l-hadâre el-arabiye, Hafize el-edebu'r-rakmi, esâlibuhu ve enâsiruhu, Âmir Mustafa</i>	
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi			

1.5.5. TİB5121-ARAPÇA METİNLERİN EDİSYON KRİTİĞİ

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi İbrahim İBRAHİMOĞLU
Oda Numarası	505
E-posta	ibrahim.ibrahimoglu@gop.edu.tr
Ders Zamanı	11.10-15.00
Derslik	29
Dersin Amacı	Öğrenciler metinlere ulaşma ve miras metinleri ile başa çıkma becerisi kazanmalıdır.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Araştırmacının koşulları
	Müellifin bulunduğu dönemin koşullarını kavrar.
	Müellifin nüshasında dönemin getirmiş olduğu düşünce ve yapısını kavrar.
2. Hafta	Metin nüsha kopyalarının sırası
	Nüshalar da yer alan müellifin el yazması ve müstensih yazmalarının farkına varır.
	Nüshaları önem sırasına göre sıralar.
	Nüshaları tarih sıralamalarına göre sıralar
3. Hafta	Diğer nüsha kopyaları
	Müellifin el yazması ve müstensih yazmalarını toplar.
	Nüshalar arasında bulunan farklılıkların belirler.
4. Hafta	Yazarın başlık oranının sağlanması
	Yazar ve kitap isimlerini tespit eder.
	Kitap ve yazarlar arasındaki aidiyeti kavrar.
5. Hafta	Metne dönük faaliyetler, metnin servisi
	Metinler arasındaki tercihe en uygun olanı seçer.
	Metinler arasındaki hataları tespit eder ve düzeltir.
6. Hafta	Romanları ağırlıklandırmak ve hataları düzeltmek
	Metin ve yazarın üslubuna vakıf olur.
7. Hafta	Ta'lik
	Yazı üslubunu kavrar.

8. Hafta	Dipnot organizasyonu
	Metin üzerine yorumlama yöntemi
9. Hafta	Dizin organizasyonu
	Eserde tespit edilen kaynakları sıralar.
10. Hafta	Kitap çıktısı bakımı, incelemesi (yazdırma noktalama işaretleri)
	Eseri oluştururken gramer ve noktalama kurallarına dikkat ederek yazar.
11. Hafta	İnceleme zorlukları
	Eseri inceleme aşamasında dönemi, yazarın zihnini, nüshaların farklılıklarını, yazıları ve yazım hatalarında meydana gelen birçok aşamaları kavrar.
12. Hafta	Tefsirde Tahkik Örnekleri
	Beydâvi Şerhleri Örnek Olarak
13. Hafta	Hadiste Tahkik Örnekleri
	Buhârî Şerhleri Örnek Olarak
14. Hafta	Dilde Tahkik Örnekleri
	Miftâhu'l-Ulûm Şerhleri Örnek Olarak

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Araştırmacının koşulları	PY1, PY2
2	09.02.2026	Metin nüsha kopyalarının sırası	PY1, PY2
3	16.02.2026	Diğer nüsha kopyaları	PY1, PY2
4	23.02.2026	Yazarın başlık oranının sağlanması	PY1, PY2
5	02.03.2026	Metne dönük faaliyetler, metnin servisi	PY1, PY2
6	09.03.2026	Romanları ağırlıklandırmak ve hataları düzeltmek	PY1, PY2
7	16.03.2026	Yazı üslubunu kavrar.	PY1, PY2
8	23.03.2026	Dipnot organizasyonu	PY1, PY2
9	30.03.2026	Dizin organizasyonu	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Kitap çıktısı bakımı, incelemesi (yazdırma noktalama işaretleri)	PY1, PY2
11	20.04.2026	İnceleme zorlukları	PY1, PY2
12	27.04.2026	Tefsirde Tahkik Örnekleri	PY1, PY2
13	04.05.2026	Hadiste Tahkik Örnekleri	PY1, PY2
14	11.05.2026	Dilde Tahkik Örnekleri	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	Ana nüshayı nasıl tespit ederiz? Nüshalar arasındaki zorluklar nelerdir?
Kaynak Kitap	Abdüsselâm Hârûn, <i>Tahkîku 'n-Nusûs ve Neşruhâ</i>
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Abdûlmecîd Diyâb, <i>Tahkîku Turâsil Arabî</i> ; Hilâl Nâcî, <i>Muhadarât fî Tahkîk en-Nusûs</i> .

1.5.6. TİB5121-ARAPÇA METİNLERİN EDİSYON KRİTİĞİ

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi İbrahim İBRAHİMOĞLU
Oda Numarası	505
E-posta	ibrahim.ibrahimoglu@gop.edu.tr
Ders Zamanı	11.10-15.00
Derslik	29
Dersin Amacı	Öğrenciler metinlere ulaşma ve miras metinleri ile başa çıkma becerisi kazanmalıdır.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Araştırmacının koşulları
	Müellifin bulunduğu dönemin koşullarını kavrar.
	Müellifin nüshasında dönemin getirmiş olduğu düşünce ve yapısını kavrar.
2. Hafta	Metin nüsha kopyalarının sırası
	Nüshalar da yer alan müellifin el yazması ve müstensih yazmalarının farkına varır.
	Nüshaları önem sırasına göre sıralar.
	Nüshaları tarih sıralamalarına göre sıralar
3. Hafta	Diğer nüsha kopyaları
	Müellifin el yazması ve müstensih yazmalarını toplar.
	Nüshalar arasında bulunan farklılıkların belirler.
4. Hafta	Yazarın başlık oranının sağlanması
	Yazar ve kitap isimlerini tespit eder.
	Kitap ve yazarlar arasındaki aidiyeti kavrar.
5. Hafta	Metne dönük faaliyetler, metnin servisi
	Metinler arasındaki tercihe en uygun olanı seçer.
	Metinler arasındaki hataları tespit eder ve düzeltir.
6. Hafta	Romanları ağırlıklandırmak ve hataları düzeltmek
	Metin ve yazarın üslûbuna vakıf olur.
7. Hafta	Ta'lik
	Yazı üslûbunu kavrar.
8. Hafta	Dipnot organizasyonu
	Metin üzerine yorumlama yöntemi
9. Hafta	Dizin organizasyonu
	Eserde tespit edilen kaynakları sıralar.
10. Hafta	Kitap çıktısı bakımı, incelemesi (yazdırma noktalama işaretleri)
	Eseri oluştururken gramer ve noktalama kurallarına dikkat ederek yazar.
11. Hafta	İnceleme zorlukları
	Eseri inceleme aşamasında dönemi, yazarın zihnini, nüshaların farklılıklarını, yazıları ve yazım hatalarında meydana gelen birçok aşamaları kavrar.
12. Hafta	Tefsirde Tahkik Örnekleri
	Beydâvi Şerhleri Örnek Olarak
13. Hafta	Hadiste Tahkik Örnekleri
	Buhârî Şerhleri Örnek Olarak
14. Hafta	Dilde Tahkik Örnekleri
	Miftâhu'l-Ulûm Şerhleri Örnek Olarak

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Araştırmacının koşulları	PY1, PY2
2	09.02.2026	Metin nüsha kopyalarının sırası	PY1, PY2
3	16.02.2026	Diğer nüsha kopyaları	PY1, PY2
4	23.02.2026	Yazarın başlık oranının sağlanması	PY1, PY2
5	02.03.2026	Metne dönük faaliyetler, metnin servisi	PY1, PY2
6	09.03.2026	Romanları ağırlıklandırmak ve hataları düzeltmek	PY1, PY2
7	16.03.2026	Yazı üslûbunu kavrar.	PY1, PY2
8	23.03.2026	Dipnot organizasyonu	PY1, PY2
9	30.03.2026	Dizin organizasyonu	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Kitap çıktısı bakımı, incelemesi (yazdırma noktalama işaretleri)	PY1, PY2
11	20.04.2026	İnceleme zorlukları	PY1, PY2
12	27.04.2026	Tefsirde Tahkik Örnekleri	PY1, PY2

13	04.05.2026	Hadiste Tahkik Örnekleri	PY1, PY2
14	11.05.2026	Dilde Tahkik Örnekleri	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	Ana nüshayı nasıl tespit ederiz? Nüshalar arasındaki zorluklar nelerdir?
Kaynak Kitap	Abdüsselâm Hârûn, <i>Tahkîku 'n-Nusûs ve Neşruhâ</i>
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Abdûlmecîd Diyâb, <i>Tahkîku Turâsil Arabî; Hilâl Nâcî, Muhadarât fî Tahkîk en-Nusûs.</i>

1.5.7. ARUZ İLMİ

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Mohamadou Aboubacar MAIGA
Oda Numarası	518
Ofis Saatleri	08:00-17:00
E-posta	aboubacar.mohamadou@gop.edu.tr
Ders Zamanı	15:00-17:00
Derslik	19
Dersin Amacı	Klasik Arap şiirini ve veznini tanıtmak, aynı zamanda bu vezin sistemini icat eden el-Halil b. Ahmed hakkında bilgi vermektir.
Konu ve İlgili Kazanımlar	1. Aruz Terimleri
	Aruz ilminde temel kavramları ve terimleri tanımlar.
	Aruz terimlerinin şiir ölçüsü üzerindeki etkilerini açıklar.
	Aruz sisteminin Arap ve Fars edebiyatındaki kullanımını değerlendirir.
	2. Tefileler ve Alternatifleri
	Aruzun temel yapı taşları olan tefileleri tanımlar ve açıklar.
	Farklı tefilelerin kullanım alanlarını analiz eder.
	Şiir ölçüsünde alternatif tefile kullanımlarını karşılaştırır.
	3. Tavîl Bahri
	Tavîl bahrinin vezin yapısını ve özelliklerini açıklar.
	Tavîl bahrinin klasik Arap şiirindeki kullanım örneklerini analiz eder.
	Tavîl bahrinde yazılmış şiirlerde ritmik yapıyı inceler.
	4. Basît Bahri
	Basît bahrinin yapısını ve temel özelliklerini tanımlar.
	Basît bahrinde kullanılan tefileleri açıklar.
	Basît bahrinde yazılmış şiirlerden örnekler analiz eder.
	5. Mütekârib Bahri
	Mütekârib bahrinin vezin yapısını inceler.
	Mütekârib bahrinin klasik şiirdeki kullanım alanlarını belirler.
	Mütekârib bahrinde yazılmış önemli şiirlerden alıntılar değerlendirir.
	6. Mütedârik Bahri
	Mütedârik bahrinin tefile düzenini analiz eder.
	Bu bahrin kullanım alanlarını ve şairler tarafından tercih edilme sebeplerini açıklar.
	Mütedârik bahriyle yazılmış şiirlerde ahenk ve ritim unsurlarını değerlendirir.
	7. Medîd Bahri
	Medîd bahrinin temel vezin yapısını açıklar.
	Medîd bahrinin diğer bahirlerden farklarını değerlendirir.
	Medîd bahrinde yazılmış şiirlerin yapı özelliklerini analiz eder.
	8. Kâmil Bahri
	Kâmil bahrinin temel vezin özelliklerini tanımlar.
	Kâmil bahrinin klasik Arap şiirinde kullanım alanlarını inceler.

		Bu bahrin ritmik yapısının şiirin anlamına etkisini değerlendirir.	
		9. Vâfir Bahri	
		Vâfir bahrinin yapı taşlarını ve tefilelerini analiz eder.	
		Vâfir bahrinde kullanılan edebî sanatları inceler.	
		Bu bahrin çeşitli şiirlerde kullanım örneklerini değerlendirir.	
		10. Remel Bahri	
		Remel bahrinin vezin yapısını açıklar.	
		Remel bahrinin şiirin akıcılığına etkisini analiz eder.	
		Remel bahrinde yazılmış klasik şiir örneklerini değerlendirir.	
		11. Münserih Bahri	
		Münserih bahrinin vezin düzenini inceler.	
		Münserih bahrinde kullanılan temel tefileleri karşılaştırır.	
		Bu bahrin şiirin anlam dünyasına etkisini analiz eder.	
		12. Recez Bahri	
		Recez bahrinin yapısını ve kullanım alanlarını açıklar.	
Hafta-Tarih		Ders konuları	İlgili Program Yeterliği
1	17.02.2025	Aruz Terimleri	
2	24.02.2025	Tefileler ve alternatifleri	
3	03.03. 2025	Tavîl bahri	
4	10.03. 2025	Basît bahri	
5	17.03. 2025	Mütekârib bahri	
6	24.03. 2025	Mütedârik bahri	
7	31. 03.2025	Ara sınav	
8	07.04.2025	Medîd bahri	
9	14.04.2024	Kâmil bahri	
10	21.04.2025	Vâfir bahri	
11	28.04.2024	Remel bahri	
12	05.05.2025	Münserih bahri	
13	12.05.2025	Recez bahri	
14	19.05.2025	Hezec bahri	
		Dönem sonu sınavı	
		Bütünleme Sınavı	
Değerlendirme			
Örnek Sorular		1. Aruz terimleri şiirin yapısını nasıl şekillendirir? Tefileler, zihaf ve imale gibi terimlerin şiir ölçüsüne etkisini örneklerle açıklayınız. 2. Basît ve Tavîl bahirleri arasındaki temel farklar nelerdir? Her iki bahrin vezin yapısını karşılaştırarak örneklerle analiz ediniz. 3. Kâmil bahrinin klasik Arap şiirindeki rolü nedir? Bu bahrin ritmik yapısının şiirin anlamına nasıl katkıda bulunduğunu açıklayınız. 4. Recez bahrinin halk şiirindeki kullanımı ile klasik şiirdeki işlevi arasında ne gibi farklar vardır? Örnekler üzerinden değerlendirme yapınız. 5. Mütekârib ve Mütedârik bahirleri hangi açılardan birbirine benzer ve hangi yönleriyle ayrılır? Her iki bahrin tefile yapılarını analiz ederek karşılaştırmalı bir inceleme yapınız.	
Cevap Anahtarı			
Kaynak Kitap/lar		1. DİA “Aruz” Maddesi 2. <i>Arap edebiyatında Aruz</i>, Hüseyin Tural	
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi			

1.6. TASAVVUF

1.6.1. TİB5029 TASAVVUF KLASİKLERİ / YÜKSEK LİSANS

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Nazım ÇINAR
Oda Numarası	1.Kat 404
E-posta	nazim.cinar@gop.edu.tr
Ders Zamanı	15:10-18:00
Derslik	Öğr. Üyesi Odası
Dersin Amacı	Temel tasavvuf metinlerini akademik bir yaklaşımla inceleyerek tasavvuf düşüncesinin kavramlarını, yöntemini ve tarihsel gelişimini klasik kaynaklar üzerinden sağlam bir anlayışla öğrenciye kazandırmaktır.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
15. Hafta	Er-Riâye li-Hukûkillah
	Eserin yazarı Muhasibi hakkında bilgi sahibi olur.
	Eserin muhteviyatı hakkında bilgi sahibi olur.
	Eserin kimlere öncülük ettiği hakkında bilgi sahibi olur.
16. Hafta	El-Lûma'
	Eserin yazarı Ebû Nasr es-Serrâc hakkında bilgi sahibi olur
	Eserin muhteviyatı hakkında bilgi sahibi olur.
	Eserin; Sülemî, Kuşeyrî, Hücverî, Sühreverdî, Hargûşî, el-Kâşî gibi mutasavvıf müelliflere kaynaklık ettiğini bilir
17. Hafta	Kûtü'l-Kulûb
	Eserin yazarı Ebû Tâlib el-Mekkî hakkında bilgi sahibi olur
	Eserin muhteviyatı hakkında bilgi sahibi olur.
	Eserde geçen tasavvuf kavramları inceler.
18. Hafta	Et-Ta'arruf li-Mezhebi Ehli't-Tasavvuf
	Eserin yazarı Kelebazi hakkında bilgi sahibi olur
	Eserin muhteviyatı hakkında bilgi sahibi olur.
	Eserde geçen tasavvuf kavramları inceler.
19. Hafta	Keşfü'l-Mahcûb
	Eserin yazarı Hücverî hakkında bilgi sahibi olur
	Eserin muhteviyatı hakkında bilgi sahibi olur.
	Eserde geçen tasavvuf kavramları inceler.
20. Hafta	Er-Risâle
	Eserin yazarı Kuşeyrî hakkında bilgi sahibi olur
	Eserin muhteviyatı hakkında bilgi sahibi olur.
	Eserde geçen tasavvuf kavramları araştırır.
21. Hafta	İhyâü ulûmî'd-dîn
	Eserin yazarı Gazzâlî hakkında bilgi sahibi olur
	Eserin muhteviyatı hakkında bilgi sahibi olur.
	Eserde hangi konuların işlendiğini farkedir.
22. Hafta	el-Fethu'r-Rabbânî ve'l-Feyzu'r-Rahmânî
	Eserin yazarı Abdülkâdir el-Geylânî hakkında bilgi sahibi olur
	Eserin muhteviyatı hakkında bilgi sahibi olur.
	Abdülkâdir Geylânî' vaazlarını ve sohbetlerini inceler
23. Hafta	Divân-ı Hikmet
	Eserin yazarı Ahmed Yesevî hakkında bilgi sahibi olur
	Eserin muhteviyatı hakkında bilgi sahibi olur.
	Şiirlerde geçen tasavvuf kavramları fark eder.
24. Hafta	Avârifü'l-Ma'ârif
	Eserin yazarı Şehâbeddin es-Sühreverdî hakkında bilgi sahibi olur
	Eserin muhteviyatı hakkında bilgi sahibi olur.
	Tekke adabıyla ilgili konuları inceler.
25. Hafta	Fusûsu'l-Hikem
	Eserin yazarı Muhyiddin İbnü'l-Arabî hakkında bilgi sahibi olur
	Eserin muhteviyatı hakkında bilgi sahibi olur.

	Eserde geçen vahdet-i vücud düşüncesiyle ilgili görüşleri fark eder
26. Hafta	El-Fütûhâtü'l-Mekkiyye
	İbnü'l-Arabî'nin eseri niçin yazdığını inceler.
	Eserin muhteşiyatı hakkında bilgi sahibi olur.
	Eserde geçen vahdet-i vücud ile ilgili kavramlara fark eder
27. Hafta	Mesnevî-i Manevî
	Eserin yazarı Mevlânâ hakkında bilgi sahibi olur
	Mesnevi'nin ilk on sekiz beytini kavrar
	Mesnevîde geçen konuları ve hikayeleri fark eder.
28. Hafta	Mektûbât
	Eserin yazarı İmam-ı Rabbani hakkında bilgi sahibi olur
	Eserin muhteşiyatı hakkında bilgi sahibi olur.
	Mektubun tasavvuftaki irşad faaliyetlerindeki yerini fark eder.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Er-Riâye li-Hukûkillah	PY1, PY2
2	09.02.2026	El-Lüma'	PY1, PY2
3	16.02.2026	Kûtü'l-Kulûb	PY1, PY2
4	23.02.2026	Et-Ta'arruf li-Mezhebi Ehli't-Tasavvuf	PY1, PY2
5	02.03.2026	Keşfü'l-Mahcûb	PY1, PY2
6	09.03.2026	Er-Risâle,	PY1, PY2
7	16.03.2026	İhyâü ulûmi'd-dîn	PY1, PY2
8	23.03.2026	El-Fethur'r-Rabbânî ve'l-Feyzu'r-Rahmânî	PY1, PY2
9	30.03.2026	Divân-ı Hikmet	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Divân-ı Hikmet	PY1, PY2
11	20.04.2026	Avârifü'l-Ma'ârif	PY1, PY2
12	27.04.2026	Fusûsu'l-Hikem	PY1, PY2
13	04.05.2026	El-Fütûhâtü'l-Mekkiyye	PY1, PY2
14	11.05.2026	Mesnevî-i Manevî	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	
Kaynak Kitap	Ethem Cebecioğlu, Tasavvuf Klasikleri, Ankara Kalem Yayınları
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Hasan Kamil Yılmaz, Seçme Metinlerle Tasavvuf Klasikleri, Erkam Yayınları İslam ansiklopedisindeki ilgili maddeler

1.6.2. TİB5104 MESNEVİ OKUMALARI-II

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Nazım ÇINAR
Oda Numarası	1.Kat 404
E-posta	nazim.cinar@gop.edu.tr
Ders Zamanı	11:10-15:00
Derslik	Öğr. Üyesi Odası
Dersin Amacı	Öğrencilerin; Mevlânâ'nın tasavvuf anlayışını ve Mesnevî'de işlediği konular hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamak, Mevlânâ'nın tasavvufi kavramlara getirdiği yorumlar ve yaklaşımların kavranması sağlamak. Öğrencilerin; Mevlânâ'nın genel tasavvuf anlayışını ve Mesnevî'de ele aldığı tasavvufi konu ve kavramları bilimsel bir bakış açısıyla kavrayabilmelerini sağlamak.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
-------	------------------------

29. Hafta	Mesnevinin ilk on sekiz beyti
	Mesnevi'nin ilk 18 beytini Mevlana'nın yazdığını kavrar.
	Neyden muradın ne olduğunu kavrar. Neyin, ayrılık acısını ve Allah'a duyulan özlemi sembolize ettiğini kavrar
	Ney sesindeki gizemleri fark eder.
30. Hafta	Mevlânâ'nın tasavvufi kavramlara yorumu
	Tasavvufi kavramları açıklarken nasıl bir yol izlediğini fark eder
	Konuları işlerken hikâyenin önemini kavrar
	Hikayelerdeki kavramları inceler
31. Hafta	Mevlânâ'nın kalp konusunu analizi
	Kalbin ilahi hakikatin aynası olduğunu kavrar.
	Kalbin bir ayna olduğunu ve sürekli temiz tutulması gerektiğini kavrar.
	İlahi nurun ancak kalpte olacağını kavrar.
32. Hafta	Mevlânâ'nın nefis, ruh, konularını analizi
	Tasavvufi terbiyede önemli yer tutan nefis hakkında değerlendirmelerde bulunur
	Ruhun önemini kavrar
	İlahi aşka ulaşmada nefsin terbiyesinin önemini kavrar
33. Hafta	Mevlânâ'da fenâ-bekâ, kabz-bast, kavramlarına getirilen yorum
	Yokluk ve ebedilik kavramlarını idrak eder
	Kabz ve bastın nasıl ele alındığını inceler
	Kabzın daralma bastın ise ferahlık olduğunu idrak eder
34. Hafta	Mevlânâ'ya göre aşk, muhabbet, ma'suk ve sarhoşluk
	Aşkın İlahi olana ulaşmayı sağlayan bir yol olduğunu kavrar.
	İlahi aşkın ne olduğunu idrak eder.
	Aşkın ruhun aydınlanmasına katkı sağladığını idrak eder
35. Hafta	Mesnevî'de Kurânî kavramların yorumu
	Kur'an'ın sadece zahiri anlamlarına değil, batını anlamlarına da vakıf olur
	Kur'an'ı tasavvufi bir bakış açısıyla yorumla melekesi kazanır
	Mesnevinin, Kur'an'ın derin anlamlarını ve kavramlarını anlamak için önemli bir kaynak olduğunu kavrar.
36. Hafta	Mevlânâ'nın menfî insan hallerine getirdiği yorum
	Nefsin insan için en büyük düşman olduğunu kavrar
	Aşırı dünya sevgisinin, insanı Allah'tan uzaklaştıracağını ve gaflete düşüreceğini kavrar
	Gaflet ve cehaletin insan için çok zararlı olduğunu kavrar
37. Hafta	Mevlana'nın ilim/ma'rifet anlayışı
	Tasavvufun en önemli konularından birisinin marifet olduğunu kavrar.
	Mârifetin akıl yoluyla değil, aşk yoluyla elde edilebileceğini kavrar.
	Mârifet yolculuğunda bir insan-ı kâmile ihtiyaç olduğunu fark eder.
38. Hafta	Mevlânâ'nın iman anlayışı
	Gerçek imanın Allah'a duyulan derin bir aşk ve sevgiyle mümkün olacağını kavrar.
	İmanın, taklitten tahkike geçmesi gerektiğini kavrar.
	Kamil bir iman'ın kişiyi allah'a yaklaştıracığını idrak eder
39. Hafta	Mesnevî'de Allah aşkı
	Allah aşkının insanı dünyevi bağlardan kurtaran, onu ilahi olana yönelten bir güç olduğunu kavrar.
	Allah'a olan bağlılığını ve teslimiyetini artıracığını kavrar
	Allah aşkının insana coşku, heyecan ve neşe verdiğini kavrar.
40. Hafta	Mesnevî'de nûr konusu
	Nûrun Allah'ın bir tecellisi olduğunu kavrar.
	Nûrun, ilahi bilgi ve irfanı temsil ettiğini kavrar
	Nûrun, ilahi varlığın, bilginin, aşkın ve insan-ı kâmilin bir sembolü olduğunu kavrar.
41. Hafta	Mesnevî'de pergel meteforu
	Pergelin sabit ucunun, Allah'ı veya ilahi hakikati temsil ettiğini kavrar.

	Pergelin sabit ucunun, insanın iç dünyasını, kalbini ve ruhunu temsil ettiğini kavrar
	Pergelin çizdiği daire de her noktanın merkeze bağlı olduğunu ve merkezin etrafında döndüğünü, her şeyin Allah'tan geldiğini ve tekrar O'na döneceğini kavrar
42. Hafta	Mesnevî'de varlık konusu
	Vahdet-i vücûd düşüncesinde olduğu gibi gerçek varlığın Allah olduğunu, evrendeki tüm varlıkların Allah'ın tecellileri olduğunu, O'nun varlığından ayrı düşünilemeyeceğini kavrar.
	Evrendeki her şeyin, Allah'ın aşkının bir tecellisi olduğunu kavrar.
	Varlık konusunda aşkın önemini kavrar

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Mesnevinin ilk on sekiz beyti	PY1, PY2
2	09.02.2026	Mevlânâ'nın tasavvuf kavramlara yorumu (akıl, idrak)	PY1, PY2
3	16.02.2026	Mevlânâ'nın kalp konusunu analizi	PY1, PY2
4	23.02.2026	Mesnevî'nin nefis, ruh, rû'yâ konularını analizi	PY1, PY2
5	02.03.2026	Mevlânâ'da fenâ-bekâ, kabz-bast, kavramlarına getirilen yorum	PY1, PY2
6	09.03.2026	Mevlânâ'ya göre aşk, muhabbet, ma'suk ve sarhoşluk	PY1, PY2
7	16.03.2026	Mesnevî'de Kurânî kavramların yorumu	PY1, PY2
8	23.03.2026	Mevlânâ'nın menfî insan hallerine getirdiği yorum	PY1, PY2
9	30.03.2026	Mevlana'nın ilim/ma'rifet anlayışı	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Mevlânâ'nın iman anlayışı	PY1, PY2
11	20.04.2026	Mesnevî'de Allah aşkı	PY1, PY2
12	27.04.2026	Mesnevî'de nûr konusu	PY1, PY2
13	04.05.2026	Mesnevî'de pergel metaforu	PY1, PY2
14	11.05.2026	Mesnevî'de varlık konusu	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	
Kaynak Kitap	Mesnevî-i Ma'nevî. çev. Derya Örs - Hicabi Kırlangıç. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, 2015/ Mevlânâ Celâleddîn Rûmî.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Cevahir-i Mesneviyye Mesnevi'den Seçmeler I-II, Ötügen Neşriyat / Mevlânâ Celâleddîn Rûmî. Mevlânâ'nın Rubailer : I-II. çev. M. Nuri Gençosman. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, 1974/ Mevlânâ Celâleddîn Rûmî. Yedi Meclis (Mecalis-i Seb'a). çev. Hicabi Kırlangıç. İstanbul: Kurtuba Kitap Yayınları, 2010. / Mevlânâ Celâleddîn Rûmî. Mesnevî. çev. Veled İzbudak. İstanbul: MEB. Yayınları, 1995/ Mevlânâ Celâleddîn Rûmî. Dîvân-ı Kebîr. ed. Abdülbaki Gölpınarlı. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1960/ Mevlânâ Celâleddîn Rûmî. Fihî mâ-Fîih. çev. Abdülbaki Gölpınarlı. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1959/ Mevlânâ Celâleddîn Rûmî.

1.6.3. TİB5145-ANAOLU TASAVVUF KÜLTÜRÜ

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Yusuf Akbak
---------------	-------------------------------------

Oda Numarası	420
E-posta	muhammedyusuf.akbak@gop.edu.tr
Ders Zamanı	Pazartesi 08:10 – 11:00
Derslik	Tasavvuf Seminer Odası
Dersin Amacı	Anadolu tasavvuf kültürünün oluşum süreci, sürece etki eden isim ve olayların bilinmesi.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Anadolu Tasavvuf Kültürü Nedir? Kavramlar ve Yaklaşımlar
	Tasavvufun temel terminolojisini akademik bir perspektifle tanımlayabilir.
	Anadolu tasavvufunun özgün metodolojisini diğer mistik ekollerden ayırt edebilir.
	Tasavvuf araştırmalarında kullanılan temel yöntem ve kaynakları analiz edebilir.
2. Hafta	Türklerin İslamlaşması, Yesevîlik ve İlk Sûfî Göçler
	Türklerin İslamiyet'e geçiş sürecinde tasavvufun üstlendiği rolü açıklayabilir.
	Ahmed Yesevî öğretisinin Anadolu'ya taşınma evrelerini tarihsel bağlamda kavrar.
	İlk sûfî göçlerinin Anadolu'nun toplumsal yapısına etkilerini değerlendirebilir.
3. Hafta	13. Yüzyıl Anadolu'su: Siyasi Ortam, Moğol İstilas ve Sosyal Arayış
	Moğol istilasının yarattığı kriz ortamı ile tasavvufun yükselişi arasındaki bağı kurabilir.
	13. yüzyıl Anadolu'sunun siyasi ve sosyo-ekonomik dinamiklerini tanımlayabilir.
	Dönemin sosyal kaosa tasavvufun sunduğu çözüm önerilerini tartışabilir.
4. Hafta	Mevlânâ ve Mevlevîliğin Düşünce Yapısı
	Mevlânâ'nın eserlerinde geçen temel metafizik kavramları şerh edebilir.
	Mevlevîlik adabının sembolik anlamlarını ve felsefi kökenlerini analiz edebilir.
	Mesnevî'deki anlatım tekniklerinin tasavvufi eğitimdeki yerini açıklayabilir.
5. Hafta	Mevlânâ Üzerine Modern Tartışmalar
	Güncel Mevlânâ yorumlarını tarihsel gerçekliklerle karşılaştırarak eleştirebilir.
	Batı dünyasındaki 'Rumi' algısının tasavvufi özden farklarını saptayabilir.
	Mevlânâ öğretisinin küresel ve popüler kültürdeki yansımalarını değerlendirebilir.
6. Hafta	Yunus Emre'nin Tasavvuf Anlayışı ve Şiir Geleneği
	Yunus Emre'nin şiirlerindeki tasavvufi derinliği ve dil estetiğini çözümleyebilir.
	Türk tasavvuf edebiyatının oluşumunda Yunus Emre'nin etkisini açıklayabilir.
	'İnsan' ve 'Aşk' temalarının Yunus'un düşünce dünyasındaki karşılıklarını yorumlar.
7. Hafta	Hacı Bektaş-ı Velî ve Bektaşî Geleneği
	Hacı Bektaş-ı Velî'nin 'Dört Kapı Kırk Makam' öğretisini kuramsal olarak açıklar.
	Bektaşîlik geleneğinin Anadolu'daki toplumsal bütünleşmeye katkısını analiz eder.
	Alevî-Bektaşî kültürünün temel kaynaklarını ve tarihsel gelişimini kavrar.
8. Hafta	Osmanlı'da Tarikatların Kurumsallaşması
	Osmanlı devlet yapısı içerisinde tekke ve zaviyelerin kurumsal işleyişini tanımlar.
	Tarikatların toplumsal eğitim ve sosyal yardımlaşma ağlarındaki yerini açıklar.
	Devlet-tarikat ilişkilerinin tarihsel süreçteki değişimini değerlendirebilir.
9. Hafta	Osmanlı'da Tasavvuf Karşılığı Yorumlar
	Tasavvufi uygulamalara yönelik fihri ve kelami itirazların temelini saptar.

	Osmanlı uleması arasındaki 'meşruiyet' tartışmalarını akademik dille analiz eder.
	Tasavvuf ve Sünni ortodoksi arasındaki gerilim noktalarını örneklerle tartışır.
10. Hafta	Kadızâde-Sivâsî Çatışması: Osmanlı'da Tasavvuf Eleştirileri
	Kadızâdeli-Sivâsî gerginliğinin sosyo-politik ve dini nedenlerini kavrar.
	17. yüzyıl Osmanlı toplumundaki kutuplaşmanın tasavvufi hayata etkilerini açıklar.
	Bu tarihsel tartışmanın günümüz dini düşüncesine yansımalarını değerlendirebilir.
11. Hafta	Tasavvuf ve Sanat: Musikî, Şiir, Hat, Mimari
	Tasavvufî düşüncenin klasik Türk sanatlarına ilham verme biçimlerini saptar.
	Mimariden musikiye kadar sanat eserlerindeki tasavvufî sembolizmi analiz eder.
	Estetik değerler ile manevi terbiye arasındaki ilişkiyi sanat dalları üzerinden açıklar.
12. Hafta	Modernleşme Süreci ve Tasavvuf: 19. yüzyıl
	Tanzimat sonrası modernleşme çabalarının tarikat yapılarına etkisini değerlendirir.
	19. yüzyıl tasavvuf ehlinin modernleşme karşısındaki entelektüel duruşunu açıklar.
	Geleneksel yapıların modern devlet kurumlarıyla olan etkileşimini analiz edebilir.
13. Hafta	Cumhuriyet Döneminde Tasavvufun Dönüşümü
	Tekke ve zaviyelerin kapatılması sonrası tasavvufun yaşadığı form değişimini saptar.
	Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatı ve düşüncesindeki tasavvufi etkileri yorumlar.
	Tasavvufun kurumsal yapıdan bireysel bir kimlik inşasına geçiş sürecini açıklar.
14. Hafta	Günümüzde Tasavvufun Popülerleştirilmesi
	Tasavvufun modern dünyada bir 'tüketim nesnesi' haline gelme süreçlerini tartışır.
	Dijital mecralarda sunulan tasavvuf söylemlerini eleştirel bir süzgeçten geçirir.
	Popüler tasavvuf kitapları ve sinema gibi araçların toplumdaki tasavvuf algısını nasıl şekillendirdiğini analiz eder.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Anadolu Tasavvuf Kültürü Nedir? Kavramlar ve Yaklaşımlar	PY1, PY2
2	09.02.2026	Türklerin İslamlaşması, Yesevîlik ve İlk Sûfî Göçler	PY1, PY2
3	16.02.2026	13. Yüzyıl Anadolu'su: Siyasi Ortam, Moğol İstilas ve Sosyal Arayış	PY1, PY2
4	23.02.2026	Mevlânâ ve Mevlevîliğin Düşünce Yapısı	PY1, PY2
5	02.03.2026	Mevlânâ Üzerine Modern Tartışmalar	PY1, PY2
6	09.03.2026	Yunus Emre'nin Tasavvuf Anlayışı ve Şiir Geleneği	PY1, PY2
7	16.03.2026	Hacı Bektaş-ı Velî ve Bektaşî Geleneği	PY1, PY2
8	23.03.2026	Osmanlı'da Tarikatların Kurumsallaşması	PY1, PY2
9	30.03.2026	Osmanlı'da Tasavvuf Karşıtı Yorumlar	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Kadızâde-Sivâsî Çatışması: Osmanlı'da Tasavvuf Eleştirileri	PY1, PY2

11	20.04.2026	Tasavvuf ve Sanat: Musiki, Şiir, Hat, Mimari	PY1, PY2
12	27.04.2026	Modernleşme Süreci ve Tasavvuf: 19. yüzyıl	PY1, PY2
13	04.05.2026	Cumhuriyet Döneminde Tasavvufun Dönüşümü	PY1, PY2
14	11.05.2026	Günümüzde Tasavvufun Popülerleştirilmesi	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	Vize ve final sınavlarında araştırma ödevi verilecektir. ÖDEV DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ 1- Ödevler değerlendirilirken sayfa düzenin ölçülerine uyulup uyulmaması (Talimatnamede verilen satır, sayfa, üst-alt ölçüleri) 5-10 puan 2- Kaynakça yazım talimatnamesindeki esaslara göre kaynakça belirlenmesi (seçilen konu ile bağlantılı mı, değil mi?) 5-10 puan 3- Elektronik erişim kaynaklarında güncel tarih bulunmaması: 5 puan 4- Kapak olmaması, üzerindeki yazıların esaslara uygun olmaması, hoca adının yanlış yazılması: 5 puan 5- Sayfa eksikliği, yetersizliği, talimatlarda sözü edilen 5-10 sayfa aralığında olmaması (sayfanın doluluk oranı ulusal tez yazım standardında olmalıdır.) 0-30 puan 6- Tercih edilen konuya uygun kaynak kullanma (kaynak başına 1-2 puan aralığı tercihen) 7- Kaynaklarda yazım esaslarına uygunluk (a.g.e., "...", bold yazım, noktalama işaretlerine özen gösterme, diğer talimatname de bahsedilen kurallar...) 10 puan 8- Özet ve sonuç kısmının olmaması: 5-10 puan 9- Yanlış ödevde verilen not standart olarak 0 (sıfır) dır. Not.1. Talimatname olarak İSNAD-2 atıf sistemi esas alınacaktır.
Kaynak Kitap	Mehmed Fuad Köprülü, Türk Edebiyatına İlk Mutasavvıflar, Akçağ yay. Mustafa Kara, Metinlerle Osmanlılarda Tasavvuf ve Tarikatlar, Sır yay. Mustafa Kara, Metinlerle Günümüz Tasavvuf Hareketleri, Dergâh yay.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	İbrahim Baz, Kadızadeliler Sivasiler Tartışması, Otto yay. Hayri Kaplan, Tahrif ve Tashih, Ankara Kalem Neşriyat.

1.6.4. TİB5125-TASAVVUF EDEBİYATI

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Yusuf Akbak
Oda Numarası	420
E-posta	muhammedyusuf.akbak@gop.edu.tr
Ders Zamanı	Pazartesi 11:10 – 15:00
Derslik	Tasavvuf Seminer Odası
Dersin Amacı	Tasavvuf ve Edebiyat ilişkisini incelemek. Sûfilerin bilgi aktarım metodu olarak şiiri nasıl kullandıklarını kavramak.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Tasavvuf ve Edebiyat ilişkisi
	Tasavvuf ve sanat ilişkisini öğrenir
	Tasavvuf ve Edebiyat ilişkisini öğrenir
	Sûfilerin şiir yazma nedenlerini öğrenir
2. Hafta	Tasavvufi Türk Edebiyatı'nın oluşum temsilcileri
	Tasavvuf ve Edebiyatın bağlantısını kavrar

	Tasavvuf Edebiyatının oluşum safhasını kavrar
	Tasavvuf Edebiyatının ilk örneklerini tanır
3. Hafta	Tasavvuf Edebiyatının kaynakları
	Tasavvuf Edebiyatında Kur'an'ın yerini bilir
	Tasavvuf Edebiyatında hadislerin konumunu bilir
	Tasavvuf Edebiyatı ve diğer islami ilimlerin bağlantısını kavrar
4. Hafta	Sûfî şiirin muhatapları
	Sûfilerin şiire yönelme sebeplerini bilir
	Sûfî şiirin muhataplarını tanır
	Sûfî şiirin oluşum nedenlerini bilir
5. Hafta	Ahmed Yesevî ve Hikmetleri – I
	Ahmet Yesevi'yi tanır
	Ahmet Yesevi'nin tasavvuf düşüncesini bilir
	Hikmetlerdeki anlamları bilir
6. Hafta	Ahmed Yesevî ve Hikmetleri - II
	Hikmetlerdeki kavramları tanır
	Hikmetlerin muhataplarını bilir
	Hikmetlerdeki anlamları bilir
7. Hafta	Yunus Emre ve Eserleri – I
	Yunus Emre'yi tanır
	Yunus'un tasavvuf düşüncesini bilir
	Yunus Emre'nin eserlerini tanır
8. Hafta	Yunus Emre ve Eserleri – II
	Şiirlerdeki kavramları tanır
	Şiirlerdeki anlamları bilir
	Şiirler arasındaki bağlantıyı kavrar
9. Hafta	Mevlânâ ve Mesnevî'si
	Mevlânâ'yı tanır
	Mevlânâ'nın tasavvuf düşüncesini bilir
	Mevlânâ'nın eserlerini bilir
10. Hafta	Mesnevî şerhleri
	Mesnevî'yi tanır
	Mesnevî şârihlerini tanır
	Mesnevî şerhlerini bilir
11. Hafta	Niyazî Mısırî ve şiirleri
	Niyazî Mısırî'yi tanır
	Niyazî Mısırî'nin tasavvuf düşüncesini bilir
	Niyazî Mısırî'nin eserlerini bilir
12. Hafta	Alvarlı Efe ve şiirleri
	Alvarlı Efe'yi tanır
	Alvarlı Efe'nin tasavvuf düşüncesini bilir
	Alvarlı Efe'nin eserlerini bilir
13. Hafta	Abûlmecid Sivâsî ve şiirleri
	Abûlmecid Sivâsî'yi tanır
	Abûlmecid Sivâsî'nin tasavvuf düşüncesini bilir
	Abûlmecid Sivâsî'nin eserlerini bilir
14. Hafta	Tasavvuf Edebiyatı seçme metin okumaları
	Tasavvuf edebiyatının örnek metinlerini bilir
	Metinlerdeki anlamı kavrar
	Metinler arası ortak unsurları bilir
	Tasavvuf Edebiyatı seçme metin okumaları

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Tasavvuf ve Edebiyat ilişkisi	PY1, PY2
2	09.02.2026	Tasavvufî Türk Edebiyatı'nın oluşum temsilcileri	PY1, PY2

3	16.02.2026	Tasavvuf Edebiyatının kaynakları	PY1, PY2
4	23.02.2026	Tasavvuf Edebiyatında temel kavramlar	PY1, PY2
5	02.03.2026	Sûfî şiirin muhatapları	PY1, PY2
6	09.03.2026	Ahmed Yesevî ve Hikmetleri - I	PY1, PY2
7	16.03.2026	Ahmed Yesevî ve Hikmetleri - II	PY1, PY2
8	23.03.2026	Yunus Emre ve Eserleri - I	PY1, PY2
9	30.03.2026	Yunus Emre ve Eserleri - II	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Mevlânâ ve Mesnevî'si	PY1, PY2
11	20.04.2026	Mesnevî şerhleri	PY1, PY2
12	27.04.2026	Niyazî Mısırî ve şiirleri	PY1, PY2
13	04.05.2026	Alvarlı Efe ve şiirleri	PY1, PY2
14	11.05.2026	Tasavvuf Edebiyatı seçme metin okumaları	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	Vize ve final sınavlarında araştırma ödevi verilecektir. ÖDEV DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ 1- Ödevler değerlendirilirken sayfa düzenin ölçülerine uyulup uyulmaması (Talimatnamede verilen satır, sayfa, üst-alt ölçüleri) 5-10 puan 2- Kaynakça yazım talimatnamesindeki esaslara göre kaynakça belirlenmesi (seçilen konu ile bağlantılı mı, değil mi?) 5-10 puan 3- Elektronik erişim kaynaklarında güncel tarih bulunmaması: 5 puan 4- Kapak olmaması, üzerindeki yazıların esaslara uygun olmaması, hoca adının yanlış yazılması: 5 puan 5- Sayfa eksikliği, yetersizliği, talimatlarda sözü edilen 5-10 sayfa aralığında olmaması (sayfanın doluluk oranı ulusal tez yazım standardında olmalıdır.) 0-30 puan 6- Tercih edilen konuya uygun kaynak kullanma (kaynak başına 1-2 puan aralığı tercihen) 7- Kaynaklarda yazım esaslarına uygunluk (a.g.e., "...", bold yazım, noktalama işaretlerine özen gösterme, diğer talimatname de bahsedilen kurallar...) 10 puan 8- Özet ve sonuç kısmının olmaması: 5-10 puan 9- Yanlış ödevde verilen not standart olarak 0 (sıfır) dır. Not.1. Talimatname olarak İSNAD-2 atıf sistemi esas alınacaktır.
Kaynak Kitap	İrfan Şiirleri Antolojisi, Alper Ay vd., Diyanet Yayınları Mesnevî Tercümesi, Şefik Can, Ötüken Neşriyat Yunus Divanı, Turan Karataş, Hece Yayınları Niyazi Mısırî Dîvânı, Efdal Emre, Eser Kitap Dîvân-ı Hikmet, Hayati Bice, Diyanet Vakfı Yayınları
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Şair Sufiler, Ekrem Demirli, Sufi Kitap Yayınları Sufi ve Şiir, Mahmut Erol Kılıç, Sufi Kitap Yayınları Tasavvufi Şiir Şerhleri, Ömür Ceylan, Kapı Yayınları

1.7. KUR'ÂN-I KERİM OKUMA VE KIRAAT

1.7.1. TİB5146-KIRAAT OKUMALARI-AŞERE YÖNTEMİ

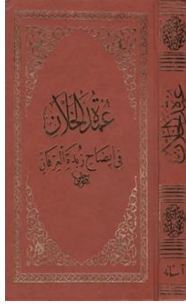
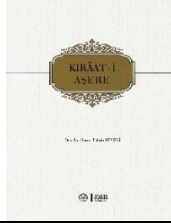
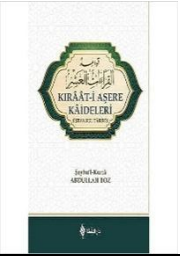
Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Yunus YALÇIN
Oda Numarası	301
E-posta	yunus.yalcin@gop.edu.tr
Ders Zamanı	08:10-11:00
Derslik	D-518
Dersin Amacı	Kırâat-i aşere yöntemine göre on kıraat imamı ve râvîlerin genel kırâat vecihlerini infirâd ve cem'î tarikine göre öğrenmektir.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	İstanbul Tarikini Tanıma
	İstanbul tarikinin mesleklerini tanır.
	İtilâf mesleğini ve vecihlerini bilir.
	Sûfî mesleğini ve vecihlerini bilir.
2. Hafta	Mısır Tarikini Tanıma
	Mısır tarikinin mesleklerini tanır.
	Ataullah mesleğini bilir.
	Mutkin mesleğini bilir.
3. Hafta	Mertebelere göre medler konusu
	Mertebelerin ne olduğunu bilir.
	Merâtib-i erbaaya göre med mertebelerini bilir.
	Mertebeteyne göre med mertebelerini bilir.
4. Hafta	Sûre evvelinde ve iki sûre arasında bulunan vecihler
	Euzü- besmele ve sûre aralarında bulunan vecihleri bilir.
	Sûre evvelinde bulunan vecihleri bilir.
	Sûreteyn beyninde hangi kurrânın hangi vecihi okuduğunu bilir.
5. Hafta	Kâlûn rivâyetinin vecihlerini yazma ve okuma örnekleri
	Kâlûn rivâyetinin genel ve özel kurallarını bilir.
	İlk hızbi Kâlûn rivâyetinin kurallarına uygun olarak yazar.
	İlk hızbi yazdıktan sonra hoca huzurunda uygulayabilir.
6. Hafta	İbn Kesîr kırâatinin vecihlerini yazma ve okuma örnekleri
	İbn Kesîr kırâatinin genel ve özel kurallarını bilir.
	İlk hızbi İbn kesîr kırâatinin kurallarına uygun olarak yazar.
	İlk hızbi yazdıktan sonra hoca huzurunda uygulayabilir.
7. Hafta	Verş rivâyetinin vecihlerini yazma ve okuma örnekleri
	Verş rivâyetinin genel ve özel kurallarını bilir.
	İlk hızbi Verş rivâyetinin kurallarına uygun olarak yazar.
	İlk hızbi yazdıktan sonra hoca huzurunda uygulayabilir.
8. Hafta	Ebû Amr kırâatinin vecihlerini yazma ve okuma örnekleri
	Ebû Amr kırâatinin genel ve özel kurallarını bilir.
	İlk hızbi Ebû Amr kırâatinin kurallarına uygun olarak yazar.
	İlk hızbi yazdıktan sonra hoca huzurunda uygulayabilir.
9. Hafta	Nâfi', İbn Kesîr ve Ebû Amr kırâatlerinin vecihlerini yazma ve okuma örnekleri
	Nâfi', İbn Kesîr ve Ebû Amr kırâatlerinin genel ve özel kurallarını bilir.
	İlk hızbi Nâfi', İbn Kesîr ve Ebû Amr kırâatlerinin kurallarına uygun olarak yazar.
	İlk hızbi yazdıktan sonra hoca huzurunda uygulayabilir.
10. Hafta	İbn Âmir kırâatinin vecihlerini yazma ve okuma örnekleri
	İbn Âmir kırâatinin genel ve özel kurallarını bilir.
	İlk hızbi İbn Âmir kırâatinin kurallarına uygun olarak yazar.
	İlk hızbi yazdıktan sonra hoca huzurunda uygulayabilir.
11. Hafta	Hamza kırâatinin vecihlerini yazma ve okuma örnekleri
	Hamza kırâatinin genel ve özel kurallarını bilir.
	İlk hızbi Hamza kırâatinin kurallarına uygun olarak yazar.

	İlk hızbi yazdıktan sonra hoca huzurunda uygulayabilir.
12. Hafta	Kisâi, Ebû Ca'fer, Ya'kub ve Halef kırâatleri vecihlerini öğrenme
	Bu dört kırâatin genel ve özel kurallarını bilir.
	İlk hızbi bu dört kırâatin kurallarına uygun olarak yazar.
	İlk hızbi yazdıktan sonra hoca huzurunda uygulayabilir.
13. Hafta	Birinci cüzü cem' tariki üzere yazma ve okuma
	Birinci cüzdeki on kırâatin genel ve özel kurallarını bilir.
	Birinci cüzü on kırâate göre cem' tarikine uygun olarak yazar.
	Hoca huzurunda on kırâate İstanbul ve Mısır tariklerine göre uygulayabilir.
14. Hafta	Mısır ve İstanbul tariklerini birbirine mukayese
	Mısır ve İstanbul tariklerinin vecihlerini genel olarak bilir.
	Bu iki tarik arasındaki farkları tarif edebilir.
	Bu iki tarikin meslekleri arasındaki farkları bilir.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	İstanbul tarikini tanıma	PY1, PY2
2	09.02.2026	Mısır tarikini tanıma	PY1, PY2
3	16.02.2026	Mertebelere göre medler konusu	PY1, PY2
4	23.02.2026	Sure evvelinde ve iki sure arasında bulunan vecihler	PY1, PY2
5	02.03.2026	Kâlun rivâyeti vecihlerini yazma ve okuma örnekleri	PY1, PY2
6	09.03.2026	İbn kesir kırâati vecihlerini yazma ve okuma örnekleri	PY1, PY2
7	16.03.2026	Verş rivâyeti vecihlerini yazma ve okuma örnekleri	PY1, PY2
8	23.03.2026	Ebû Amr kırâati vecihlerini yazma ve okuma örnekleri	PY1, PY2
9	30.03.2026	Nâfi', İbn Kesir ve Ebû Amr kırâatleri ortak yazma ve okuma örnekleri	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	İbn Âmir kırâati vecihlerini yazma ve okuma örnekleri	PY1, PY2
11	20.04.2026	Hamza kıraati vecihlerini yazma ve okuma örnekleri	PY1, PY2
12	27.04.2026	Kisâi, Ebû Ca'fer, Ya'kub ve Halef kırâatleri vecihlerini öğrenme	PY1, PY2
13	04.05.2026	Birinci hızbi cem' tariki üzere İstanbul ve mısır tariklerine göre yazma ve okuma	PY1, PY2
14	11.05.2026	Mısır ve İstanbul Tariklerinin Mukayese	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	1-İlk hızbi Nâfi' kırâatine göre yazınız. 2-Kûfe kurrâsının vecihlerini genel hatları ile yazınız. 3- Beyne- imâle-i suğrâ vecihleri ve kurallarını yazınız.

Kaynak Kitap	 Zübdetü'l-irfân fi vücûhi'l-Kur'ân-Hâmid b. Abdülfettâh el-Paluvî Umdu'tü'l-hullan fi izahî zübdetü'l-irfân- Muhammed Emin Efendi
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Kıraat İlmî Eğitim ve Öğretim Metodları –Mustafa Atilla Akdemir Kırâat-ı aşere – Doç.Dr.Hasan Tahsin FEYİZLİ Aşere Kaideleri (Mısır tarîki) – Dr. Recep Koyuncu Kıraat-i Aşere Kaideleri: (İstanbul Tariki) – Abdullah Boz

1.7.2. TİB5147-KIRAAT VECİHLERİNİN TEMELLENDİRİLMESİ

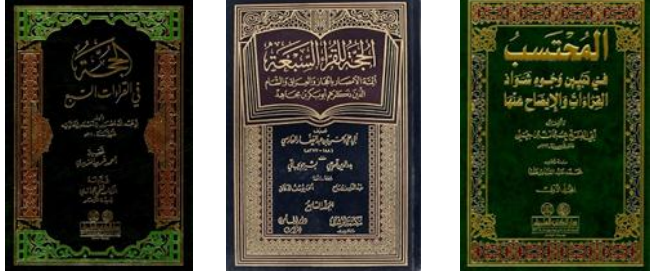
Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Yunus YALÇIN
Oda Numarası	301
E-posta	yunus.yalcin@gop.edu.tr
Ders Zamanı	11:10-15:00
Derslik	D-518
Dersin Amacı	Kıraat vecihlerinin Arap dili ile ilişkili bütün ilimler açısından temellendirilmesi ve diğer İslâmî ilimlere kaynaklık etmesi açısından değerlendirilmesidir.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Tevcihü'l-kırâat alanında yazılmış ilk eserler
	Kıraatlerin temellendirilmesi ile ilgili ilk yazılan eserleri bilir.
	Bu eserlerin müellifleri hakkında bilgi sahibi olur.
	Bu eserlerin müelliflerinin tevcih anlayışları hakkında bilgi sahibi olur.
2. Hafta	Tevcihü'l-kırâat ile ilgili kavramlar ve bu alanlarda yazılan eserler
	Tevcihü'l-Kıraat istilahlarını bilir.
	Tevcihü'l-Kıraat adıyla yazılan eserleri bilir.
	Kırâatlerin tevcihi esnasında ortaya çıkan kavramları bilir.
3. Hafta	Tevcihü'l-kırâat alanında yazılmış modern eserler
	Kırâatlerin tevcihi konusunda son dönemde yazılan eserleri bilir.
	Bu eserlerin müelliflerini bilir.
	Müelliflerin tevcih anlayışlarını bilir.
4. Hafta	Kırâatların sarf ilmi yönünden tevcihi
	Kırâatlerden sarf ilmi ile tevcihinin örneklerini bilir.
	Bu kırâatlerin sarf ilmi ile alakasını değerlendirebilir.
	Sarf âlimlerinin kırâatleri tevcih anlayışını bilir.
5. Hafta	Kırâatların nahiv ilmi yönünden tevcihi
	Kırâatlerden nahiv ilmi ile tevcihinin örneklerini bilir.

	Bu kırâatlerin nahiv ilmi ile alakasını değerlendirebilir.
	Sarf âlimlerinin kırâatleri tevcih anlayışını bilir.
6. Hafta	Kırâatların ilm-i maânî yönünden tevcihi
	Kırâatlerden ilm-i maânî ile tevcihinin örneklerini bilir.
	Bu kırâatlerin ilm-i maânî ile alakasını değerlendirebilir.
	İlm-i Maânî âlimlerinin kırâatleri tevcih anlayışını bilir.
7. Hafta	Kırâatların ilm-i beyân yönünden tevcihi
	Kırâatlerden ilm-i beyân ile tevcihinin örneklerini bilir.
	Bu kırâatlerin ilm-i beyân ile alakasını değerlendirebilir.
	İlm-i Beyân âlimlerinin kırâatleri tevcih anlayışını bilir.
8. Hafta	Kırâatların ilm-i bedî yönünden tevcihi
	Kırâatlerden ilm-i bedî ile tevcihinin örneklerini bilir.
	Bu kırâatlerin ilm-i bedî ile alakasını değerlendirebilir.
	İlm-i Bedî âlimlerinin kırâatleri tevcih anlayışını bilir.
9. Hafta	Kırâatların câhiliye şiirine kıyasla tevcihi
	Kırâatları câhiliye şiirine kıyasla tevcih eden âlimleri bilir.
	Kırâatları câhiliye şiiri ile tevcih eden âlimlerin tevcih sebebini bilir.
	Câhiliyye şiirleriyle istişhad edenlerin kırâatleri tevcih anlayışını bilir.
10. Hafta	Kırâatların vakıf ve ibtidâ yönünden tevcihi
	Kırâatleri vakıf ve ibtidâ yönünden tevcih eden âlimleri bilir.
	Bu âlimlerin tevcih sebeplerini bilir.
	Vakıf ve ibtidâ eserlerindeki kırâatleri tevcih anlayışını bilir.
11. Hafta	Kırâatların tefsir ilmi yönünden tevcihi
	Kırâatleri tefsir ilmi yönünden tevcih eden âlimleri bilir.
	Bu âlimlerin tevcih sebeplerini bilir.
	Tefsir âlimlerinin kırâatleri tevcih anlayışını bilir.
12. Hafta	Kırâatların fıkıh ilmi yönünden tevcihi
	Kırâatleri fıkıh ilmi yönünden tevcih eden âlimleri bilir.
	Bu âlimlerin tevcih sebeplerini bilir.
	Fıkıhî tefsirlerdeki kırâatlerin tevcih anlayışını bilir.
13. Hafta	Kırâatların kelam ilmi yönünden tevcihi
	Kırâatleri kelam ilmi yönünden tevcih eden âlimleri bilir.
	Bu âlimlerin tevcih sebeplerini bilir.
	Kelâm âlimlerinin kırâatleri tevcih anlayışı bilir.
14. Hafta	Kırâatların tecvid ilmi yönünden tevcihi
	Kırâatleri tecvid ilmi yönünden tevcih eden âlimleri bilir.
	Bu âlimlerin tevcih sebeplerini bilir.
	Tecvid âlimlerinin kırâatleri tevcih anlayışını bilir.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Tevcihü'l-kırâat alanında yazılmış ilk eserler	PY1, PY2
2	09.02.2026	Tevcihü'l-kırâat ile ilgili kavramlar ve bu alanlarda yazılan eserler	PY1, PY2
3	16.02.2026	Tevcihü'l-kırâat alanında yazılmış modern eserler	PY1, PY2
4	23.02.2026	Kırâatların sarf ilmi yönünden tevcihi	PY1, PY2
5	02.03.2026	Kırâatların nahiv ilmi yönünden tevcihi	PY1, PY2
6	09.03.2026	Kırâatların ilm-i maânî yönünden tevcihi	PY1, PY2
7	16.03.2026	Kırâatların ilm-i beyân yönünden tevcihi	PY1, PY2
8	23.03.2026	Kırâatların ilm-i bedî yönünden tevcihi	PY1, PY2
9	30.03.2026	Kırâatların câhiliye şiirine kıyasla tevcihi	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Kırâatların vakıf ve ibtidâ yönünden tevcihi	PY1, PY2
11	20.04.2026	Kırâatların tefsir ilmi yönünden tevcihi	PY1, PY2
12	27.04.2026	Kırâatların fıkıh ilmi yönünden tevcihi	PY1, PY2
13	04.05.2026	Kırâatların kelam ilmi yönünden tevcihi	PY1, PY2

14	11.05.2026	Kırâatların tecvid ilmi yönünden tevcihi	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	S-1.Tevcihü'l-kırâat kavramını yazınız? S-2. “فيه هدى” kelimeleri arasındaki kıraat farklılığında kıraat veçhi hangi yönden tevcih edilmiştir ve hangi sonuçlar ortaya çıkmıştır? C-1. Kıraatleri fonetik, sarf, nahiv, belagat, delalet ve ilgili ilim dallarıyla ilişkisi çerçevesinde inceleyen ve temellendiren ilimdir. C-2. “فيه هدى” kelimeleri arasında hem idğam hem de izhar caizdir. Bundan dolayı bu vecih tecvid ve sarf ilimleri tevcih edilmelidir. İdğam edenlerin hücceti ve tevcihi şu şekildedir: Bu örnekte idğam mümaselet gerekçesiyle yapılmıştır. Çünkü birinci kelimenin sonu ile ikinci kelimenin başındaki harfler aynı harflerdir. Yani mahreç ve sıfatı birdir. Burada idğam yapanlara göre vaciptir. Çünkü idğamsız okumak dile ağırdır. İdğam ise tahfif için yapılır. Tahfif için hafz yapmak caiz olmayınca idğam vacip olur. İzhar yapanların tevcihi ise izhar kelimanın aslına uygundur. Harflerin hakkı izhar ile tam verilir. idğam fer'dir. Aslın uygulanması mümkün iken fer'e gitmek doğru değildir.
Kaynak Kitap	 El-Hucce fi'l-kırâati's-seb' – Hüseyin b. Ahmed b. Hâleveyh el-Hucce li'l-kurrâi's-seb' – Ebû Ali el-Fârisi el-Muhtesab fi tebyîn-i vücûhi şevâzî'l-kırâat ve'l-izâhi anhe' – Osman b. Cinnî
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	 Ahkâm Ayetleri Bağlamında Fıkıh-Kıraat İlişkisi (Taberi ve Cessas – Örneği) – Yunus YALÇIN Kıraat İlminin Kur'an Tefsirindeki Yeri – İsmail Karaçam Teşekkül Sürecinde Nahiv-Kıraat İlişkisi – Yonis İNANÇ

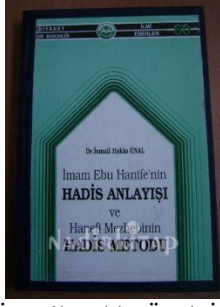
2. DOKTORA

2.1. HADİS

2.1.1. FIKHİ EKOLLERDE HADİS/SÜNNET

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. Muammer Bayraktutar
Oda Numarası	
Ofis Saatleri	13.00-16.00
E-posta	muammer.bayraktutar@gop.edu.tr
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	Bu ders, öğrencilerin gerek ehl-i sünnet içi gerekse dışı olmak üzere fıkıh ekollerini tanımalarını, bu ekollerin hadis ve sünnete yaklaşımlarını bilmelerini ve bu yaklaşımın ehl-i hadisın anlayışından farklı yönlerini tespit edebilmelerini amaçlamaktadır.
Konu ve İlgili Kazanımlar	Hadis ve sünnet kavramını tarihi gelişimi
	Sünnetin tanımını bilir
	Sahâbe döneminde sünnet kavramı
	Tabiîn Dönemi Sünnet Kavramı
	Tabiîn dönemi sünnet kavramını bilir
	Tabiîn dönemi sünnet anlayışıyla sahâbe dönemi sünnet anlayışını kıyaslar
	Medinelilerin sünnet anlayışı
	Ameli Medine'yi bilir.
	Medinelilerin sünnet anlayışını bilir.
	Kufelilerin sünnet anlayışı
	Kufelilerin sünnet anlayışını bilir.
	Kufelilerin sünnet anlayışını diğer ekollerle kıyaslar
	Ehl-i reyın sünnet anlayışı
	Ehl-i reyın tanımını bilir
	Ehl-i reyın sünnet anlayışını bilir
	Ehl-i reyın sünnet anlayışı
	Ehl-i hadisın sünnet anlayışı
	Ehl-i hadisın tanımını bilir.
	Ehl-i hadisın sünnet anlayışını tanımlar
	Ehl-i hadisın sünnet anlayışı
	Hanefilerin sünnet anlayışı
	Hanefileri tanımlar
	Hanefilerin sünnet anlayışını bilir.
	Hanefilerin sünnet anlayışını diğer ekollerle kıyaslar.
	Şafilere sünnet anlayışı
	Şafilere bilir.
	Şafilere sünnet anlayışını bilir
	Şafilere sünnet anlayışını diğerleri ile kıyaslar
	Malikilerin sünnet anlayışı
	Mâlikileri bilir
	Malikilerin sünnet anlayışını bilir
	Malikilerin sünnet anlayışını diğer ekollerle karşılaştırır
	Hanbelilerin sünnet anlayışı
	Hanbelileri bilir.
	Hanbelilerin sünnet anlayışını bilir.
	Hanbelilerin sünnet anlayışını diğer ekollerle karşılaştırır
	Zâhirilerin sünnet anlayışı
	Zâhirileri bilir

		Zahirilerin sünnet anlayışını bilir.
		Zâhirilerin sünnet anlaşışını diğerleri ile kıyaslar
		İbadilerin sünnet anlayışı
		İbadileri bilir
		İbadilerin sünnet anlayışını bilir
		Şiânın sünnet anlayışı
		Şiâyı bilir.
		Şiânın sünnet anlayışını bilir.
		Şiânın sünnet anlaşışını diğer ekollerle kıyaslar
Hafta-Tarih	Ders konuları	İlgili Program Yeterliği
1	Uyum Haftası	
2	Hadis ve sünnet kavramını tarihi gelişimi	PY2
3	Tabiî Dönemi Sünnet Kavramı	PY2
4	Medinelilerin sünnet anlayışı	PY2
5	Kufelilerin sünnet anlayışı	PY2
6	Ehl-i reyîn sünnet anlayışı	PY2
7	Ehl-i hadisîn sünnet anlayışı	PY2
8	Hanefîlerin sünnet anlayışı	PY2
	Ara Sınavlar	PY2
9	Malikîlerin sünnet anlayışı	PY2
10	Hanbelîlerin sünnet anlayışı	PY2
11	Zâhirîlerin sünnet anlayışı	PY2
12	İbadîlerin sünnet anlayışı	PY2
13	Şiânın sünnet anlayışı	PY2
14	Değerlendirme	PY2
	Dönem sonu sınavı	
	Bütünleme Sınavı	
Değerlendirme	ÖDEV DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ 1- Ödevler değerlendirilirken sayfa düzenin ölçülerine uyulup uyulmaması (Talimatnamede verilen satır, sayfa, üst-alt ölçüleri) 5-10 puan 2- Kaynakça yazım talimatnamesindeki esaslara göre kaynakça belirlenmesi (seçilen konu ile bağlantılı mı, değil mi?) 5-10 puan 3- Elektronik erişim kaynaklarında güncel tarih bulunmaması: 5 puan 4- Kapak olmaması, üzerindeki yazıların esaslara uygun olmaması, hoca adının yanlış yazılması: 5 puan 5- Sayfa eksikliği, yetersizliği, talimatlarda sözü edilen 5-10 sayfa aralığında olmaması (sayfanın doluluk oranı ulusal tez yazım standardında olmalıdır.) 0-30 puan 6- Tercih edilen konuya uygun kaynak kullanma (kaynak başına 1-2 puan aralığı tercihen) 7- Kaynaklarda yazım esaslarına uygunluk (a.g.e., "...", bold yazım, noktalama işaretlerine özen gösterme, diğer talimatname de bahsedilen kurallar...) 10 puan 8- Özet ve sonuç kısmının olmaması: 5-10 puan 9- Yanlış ödevde verilen not standart olarak 0 (sıfır) dır. Not.1. Sayfa sayısı fazla ya da eksik olan ödevlerde kabul edilmiş ancak belirtilen kriterlere göre değerlendirilmiştir. Not.2. Talimatname olarak İİSNAD-2 atf sistemi esas alınacaktır. Not: Ödevler zamanında teslim edilmelidir.	
Örnek Sorular		
Cevap Anahtarı		

Kaynak Kitaplar	 İsmail Hakkı Ünal, İmam Ebû Hanîfe'nin Hadis Anlayışı
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Muammer Bayraktutar: İmam Şâfiî'nin Hadis Yorum Metodolijisi Yusuf Guraya, Sünnetin Niteliği Sorunu

2.1.2. HADİS İLMİNDE RAVİ BİLGİSİ VE TENKİDİ

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Serdar Murat Gürses
Oda Numarası	503
Ofis Saatleri	Perşembe: 13.00-16.00
E-posta	serdar.gurses@gop.edu.tr
Ders Zamanı	08:30-16:45
Derslik	
Dersin Amacı	Bu derste ricalle ilgili kaynakları tanıtmak ve rical tenkidinin yapılmasının öğretilmesi amaçlanmaktadır.
Konu ve Kazanımlar	İsnâd tenkidinin Doğuşu
	Sahâbe dönemi rical tenkidini bilir. Tabiîn dönemi rical tenkidini bilir İsnadın yaygınlaşmasını bilir
	Tahammül ve Eda ile ilgili Eleştiri Noktaları
	Tahammül ile ilgili eleştiri alanlarını bilir. Eda ile ilgili eleştiri alanlarını bilir.
	Cerh Sebepleri
	Hatanın tarifini bilir. Münker, Ziyade, Tahrif tabirlerini bilir. Cerh ile halat arasındaki ilişkiyi bilir.
	Cerh Sebepleri
	Izdırab, tedlis ve telkin lafızlarını bilir. Bu cerh ile hata arasındaki ilişkiyi bilir.
	Cerh Sebepleri
	Sirkütü'l-hadis kavramını bilir. İhtilat kavramını bilir.
	Cerh Ta'dîl'de önceki münekkitlerin görüşlerine uyma
	İlk dönem münekkitlerinin cerh ta'dîl yöntemlerini bilir. Râvinin cerhi ile rivayet arasındaki ilişkiyi bilir.
	Buhârî'nin et-Târihü'l-kebir isimli eserindeki cerh ta'dîl metodu
	Buhârî'nin et-Târihü'l-kebir isimli eserini bilir. Buhârî'nin cerh ta'dîl metodunu bilir.
	Buhârî'nin et-Târihü'l-kebir isimli eserindeki cerh ta'dîl metodu
	Buhârî'nin et-Târihü'l-kebir isimli eserini bilir. Buhârî'nin cerh ta'dîl metodunu bilir.
	Yahya b. Maîn'in Tarih ve Sualât kitapları ve cerh ta'dîl metodu

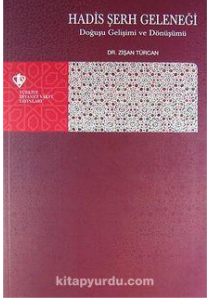
	Yahya b. Maîn'in Tarih ve Sualât kitaplarını bilir.	
	Yahya b. Maîn'nin cerh ta'dîl metodunu bilir.	
	Yahya b. Maîn'in Tarih ve Sualât kitapları ve cerh ta'dîl metodu	
	Yahya b. Maîn'in Tarih ve Sualât kitaplarını bilir.	
	Yahya b. Maîn'nin cerh ta'dîl metodunu bilir.	
	İbn Ebî Hâtîm'in el-Cerh ve't-ta'dîl isimli eseri ve cerh ta'dîl metodu	
	İbn Ebî Hâtîm'in el-Cerh isimli kitabını bilir.	
	İbn Ebî Hâtîm'in cerh ta'dîl metodunu bilir.	
	İbn Ebî Hâtîm'in el-Cerh ve't-ta'dîl isimli eseri ve cerh ta'dîl metodu	
	İbn Ebî Hâtîm'in el-Cerh isimli kitabını bilir.	
	İbn Ebî Hâtîm'in cerh ta'dîl metodunu bilir.	
	Cerh Ta'dîl Lafızları	
	Cerh tadille ilgili sekizli taksimi bilir.	
	Konuyla ilgilil ıstılahları tanımlar	
	Cerh ta'dîl lafızları	
	Cerh lafızlarını bilir.	
	Ta'dîl lafızlarını bilir.	
Hafta-Tarih		
Ders konuları		
İlgili Program Yeterliği		
1	İsnâd tenkidinin Doğuşu	
2	Tahammül ve Eda ile ilgili Eleştiri Noktaları	
3	Cerh Sebepleri	
4	Cerh Sebepleri	
5	Cerh Sebepleri	
6	Cerh Ta'dîl'de önceki münekkitlerin görüşlerine uyma	
7	Buhârî'nin et-Târihü'l-kebir isimli eserindeki cerh ta'dîl metodu	
8	Buhârî'nin et-Târihü'l-kebir isimli eserindeki cerh ta'dîl metodu	
9	Yahya b. Maîn'in Tarih ve Sualât kitapları ve cerh ta'dîl metodu	
10	Yahya b. Maîn'in Tarih ve Sualât kitapları ve cerh ta'dîl metodu	
11	İbn Ebî Hâtîm'in el-Cerh ve't-ta'dîl isimli eseri ve cerh ta'dîl metodu	
12	İbn Ebî Hâtîm'in el-Cerh ve't-ta'dîl isimli eseri ve cerh ta'dîl metodu	
13	Cerh ta'dîl lafızları	
14	Cerh Ta'dîl lafızları	
	Dönem sonu sınavı	
	Bütünleme Sınavı	
Değerlendirme		
Örnek Sorular		
Cevap Anahtarı		
Kaynak Kitaplar	 جہتی منہاج القرآن انٹرنیشنل لکچری تأليف الدكتور عزيز زكريا محمد اللواتي ترجمة د. نواز حسين بشار محمد عمر ولد امين دار الفکر للطباعة والنشر والتوزيع بيروت - لبنان	

Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Halil İbrahim Turhan, Rical Tenkidin Doğuşu ve Gelişimi, Enes Topgöl, Rivayetden Raviye Cerh Ta'dil hükümleri nasıl oluştu Abdullah Karahan, Hadis Ravilerinde Güvenirlilik
--	---

2.1.3. MUKAYESELİ HADİS ŞERH METİNLERİ

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. Muammer Bayraktutar
Oda Numarası	507
Ofis Saatleri	13.00-16.00
E-posta	muammer.bayraktutar@gop.edu.tr
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	Hadis şerhçiliği ile ilgili genel bir bakış açısı kazandırmak
Konu ve İlgili Kazanımlar	Şerh Kavramı ve Hadis Şerhçiliği
	Şerh kavramının anlamını kavrayabilir.
	Şerh Kavramı ve Hadis Şerhçiliği
	Hicri İlk Dört Asırda Hadis Şerhçiliğine Etkisi Olan İlim Dalları
	Garibu'l-hadis ve Hadis şerhçiliği ilişkisini kavrayabilir.
	Muhtelifu'l-hadis ve Hadis şerhçiliği ilişkisini kavrayabilir.
	Hicri İlk Dört Asırda Hadis Şerhçiliğine Etkisi Olan İlim Dalları
	Rivâyetü'l-hadis ilmi ve hadis şerhçiliği ilişkisini kavrayabilir.
	Hadis meclislerinde yapılan hadis şerhçiliğini kavrayabilir.
	Hicri İlk Dört Asırda Hadis Şerhçiliğine Etkisi Olan Ekoller
	Tasavvufî hadis şerhçiliğini kavrayabilir.
	Fıkhi hadis şerhçiliğini kavrayabilir.
	Hicri İlk Dört Asırda Hadis Şerhçiliğinin Tarihi Seyri
	Hiz. Peygamber dönemindeki hadis şerhçiliği faaliyetlerini kavrayabilir.
	Hiz. Peygamber'in lafızlarla ilgili açıklamalarını kavrayabilir
	Hiz. Peygamber'in muhteva ilgili açıklamalarını kavrayabilir.
	Hicri İlk Dört Asırda Hadis Şerhçiliğinin Tarihi Seyri
	Sahâbe döneminde hadis şerhçiliği faaliyetlerini kavrayabilir.
	Hiz. Aişe'nin hadis şerhçiliğindeki yerini kavrayabilir.
	Hiz. Ebû Hüreyre'nin hadis şerhçiliğindeki yerini kavrayabilir.
	Hicri İlk Dört Asırda Hadis Şerhçiliğinin Tarihi Seyri
	Tedvin dönemindeki hadis şerhçiliği faaliyetlerini kavrayabilir.
	İbn Şihâb'ın hadis şerhçiliğindeki yerini kavrayabilir.
	İmam Mâlik'in hadis şerhçiliğindeki yerini kavrayabilir.
	Hicri İlk Dört Asırda Hadis Şerhçiliğinin Tarihi Seyri
	Tirmizi'nin hadis şerhçiliğindeki yerini kavrayabilir.
	Ebû dâvûd'un hadis şerhçiliğindeki yerini kavrayabilir.
	Diğer hadis imamlarının hadis şerhçiliğindeki yerini kavrayabilir.
	Hicri İlk Dört Asırda Hadis Şerhçiliğinin Tarihi Seyri
	Hicrî IV. Asırdaki hadis şerhçiliğini kavrayabilir.
	İbn Huzeyme'nin hadis şerhçiliğindeki yerini kavrayabilir.
	İbn Hibbân'ın hadis şerhçiliğindeki yerini kavrayabilir.
	Hicri İlk Dört Asırda Hadis Şerhçiliğinin Tarihi Seyri
	Hattâbî'nin hadis şerhçiliğindeki yerini kavrayabilir.
	Hattâbî'nin müşkil kelimeleri açıklamasını kavrayabilir.
	Hattâbî'nin hadislerden çıkardığı neticeleri kavrayabilir.
	Hicri İlk Dört Asırda Ortaya Konan Şerh Edebiyatının Daha Sonraki Şerhlere Etkisi

		Hicri ilk dört asırda ortaya konan şerh edebiyatını genel olarak kavrayabilir.
		İlk dört asrın hangi yönlerden sonraki asırlara etki yaptığını kavrayabilir.
		İki dönemin arasındaki farkı kavrayabilir.
		Sistematik Öncesi Hadis Şerhçiliği
		Hicri ilk dört asırda ortaya konan hadis şerh literatürünü kavrayabilir.
		Bu literatürün öncesi ve sonrasıyla mukayesesini yapabilir.
		Son Dönem Hadis Şerhçiliği
		Son Dönemde yazılan hadis şerhlerini bilir
		Şerhleri birbiriyle kıyaslar
Hafta-Tarih	Ders konuları	İlgili Program Yeterliği
1	Uyum Haftası	
2	Şerh Kavramı ve Hadis Şerhçiliği	
3	Hicri İlk Dört Asırda Hadis Şerhçiliğine Etkisi Olan İlim Dalları	
4	Hicri İlk Dört Asırda Hadis Şerhçiliğine Etkisi Olan İlim Dalları	
5	Hicri İlk Dört Asırda Hadis Şerhçiliğine Etkisi Olan Ekoller	
6	Hicri İlk Dört Asırda Hadis Şerhçiliğinin Tarihi Seyri	
7	Hicri İlk Dört Asırda Hadis Şerhçiliğinin Tarihi Seyri	
8	Hicri İlk Dört Asırda Hadis Şerhçiliğinin Tarihi Seyri	
	Ara Sınavlar	
9	Hicri İlk Dört Asırda Hadis Şerhçiliğine Etkisi Olan Ekoller	
10	Hicri İlk Dört Asırda Hadis Şerhçiliğinin Tarihi Seyri	
11	Hicri İlk Dört Asırda Ortaya Konan Şerh Edebiyatının Daha Sonraki Şerhlere Etkisi	
12	Sistematik Öncesi Hadis Şerhçiliği	
13	Son Dönem Hadis Şerhçiliği	
14	Son Dönem Hadis Şerhçiliği	
	Dönem sonu sınavı	
	Bütünleme Sınavı	
Değerlendirme	ÖDEV DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ 1- Ödevler değerlendirilirken sayfa düzenin ölçülerine uyulup uyulmaması (Talimatnamede verilen satır, sayfa, üst-alt ölçüleri) 5-10 puan 2- Kaynakça yazım talimatnamesindeki esaslara göre kaynakça belirlenmesi (seçilen konu ile bağlantılı mı, değil mi?) 5-10 puan 3- Elektronik erişim kaynaklarında güncel tarih bulunmaması: 5 puan 4- Kapak olmaması, üzerindeki yazıların esaslara uygun olmaması, hoca adının yanlış yazılması: 5 puan 5- Sayfa eksikliği, yetersizliği, talimatlarda sözü edilen 5-10 sayfa aralığında olmaması (sayfanın doluluk oranı ulusal tez yazım standardında olmalıdır.) 0-30 puan 6- Tercih edilen konuya uygun kaynak kullanma (kaynak başına 1-2 puan aralığı tercihen) 7- Kaynaklarda yazım esaslarına uygunluk (a.g.e., "...", bold yazım, noktalama işaretlerine özen gösterme, diğer talimatname de bahsedilen kurallar...) 10 puan 8- Özet ve sonuç kısmının olmaması: 5-10 puan 9- Yanlış ödevde verilen not standart olarak 0 (sıfır) dır.	

	Not.1. Sayfa sayısı fazla ya da eksik olan ödevlerde kabul edilmiş ancak belirtilen kriterlere göre değerlendirilmiştir. Not.2. Talimatname olarak İSNAD-2 atıf sistemi esas alınacaktır. Not: Ödevler zamanında teslim edilmelidir.
Örnek Sorular	Vize ve final sınavlarında araştırma ödevi verilecektir.
Cevap Anahtarı	
Kaynak Kitap/lar	 Dr. Zişan Türcan, Hadis Şerh Geleneği (1. cilt) Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2011. İbn Abdilber, İstizkâr, Bedreddin Aynî, Umdetü'l-kâri İbn Hacer, Fethü'l-bâri

2.2. İSLAM HUKUKU

2.2.1. TİB6045 HANEFİ MEZHEBİ FÜRÜ-İ FIKIH METİNLERİ

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Muharrem YILMAZ
Oda Numarası	605
Ofis Saatleri	08.30 – 17.00
E-posta	muhammed.yilmaz@gop.edu.tr
Ders Zamanı	08:30-16:45
Derslik	1
Dersin Amacı	Öğrencinin tercüme eserlere bağlı kalmadan klasik fıkıh metinlerinden istifade edebilmesine imkân tanımak, bu metinlerin üslubuna öğrenciyi alıştırmak.
Konu ve İlgili Kazanımlar	Oryantasyon haftası
	Ders içeriğinin tanıtılması
	Dersin kaynaklarından bahsedilmesi
	Nikâhın temel unsurları
	Nikâhın kurulum şartlarını bilir
	Nikâha ehil olma kıstaslarını tanır
	Mehir
	Mehrin tanımı ve miktarını öğrenir
	Mehr-i müeccel, mehr-i muaccele tanımlayabilir
	Süt hısımlığı
	Süt hısımlığını tanımlayabilir
	Süt hısımlığına neden olan durumları öğrenir
	Boşanma ahkâmı (Genel hükümler)
	Dinimizin talaka bakışını ortaya koyabilir
	Talaka meyledilmemesi için belirlenen koruyucu tedbirlerden haberdar olur
	Evliliği sona erdirmeye yolları - I
	Talak çeşitlerini öğrenir

		Ric-i talak tanımlayabilir	
		Evliliği sona erdirmeye yolları - II	
		Tefviz-i talak tanımlayabilir	
		Muhala'ayı tanımlayabilir	
		Boşanmanın doğurduğu hukuki neticeler	
		Sahih bir evliliğin sonlandırılmasında ortaya çıkan uçlarını bilir	
		Fasit evliliğin sonuçlarını bilir	
		Köleler hukuku	
		İslam'ın köleliğe bakışını ifade edebilir	
		Kölelerin toplumsal hayattaki haklarını bilir	
		Yemin türleri	
		Yeminle sözü pekiştirmenin sosyolojik boyutundan haberdar olur	
		Yemin çeşitlerini öğrenir	
		Hadler	
		Zina suçu ve cezasını tanır	
		Kazif suçu ve cezasını tanır	
		Devletler hukuku	
		Devletler hukukunun temel özelliklerini bilir	
		Devletlerarası barışa dayalı ilişkilerden haberdar olur	
		Günlük hayatta yapılması hoş karşılanmayan fiiller	
		Erkek ve kadının giyim kuşam ölçüleri tanır	
		Karaborsacılık nedir tanımlayabilir	
		Avlanma ahkâmı	
		Helal yolla avlanmanın ilkelerinden haberdar olur	
		Avcıda bulunması gereken şartları bilir	
Hafta-Tarih		Ders konuları	İlgili Program Yeterliği
1	10-14 Şubat	Oryantasyon haftası	PY7
2	17-21 Şubat	Nikâhın temel unsurları	PY7
3	24-28 Şubat	Oryantasyon haftası	PY7
4	3-7 Mart	Nikâhın temel unsurları	PY7
5	10-14 Mart	Oryantasyon haftası	PY7
6	17-21 Mart	Nikâhın temel unsurları	PY7
7	24-28 Mart	Oryantasyon haftası	PY7
8	31-4 Nisan	Nikâhın temel unsurları	PY7
	7-11 Nisan	Vize	
9	14-18 Nisan	Oryantasyon haftası	PY7
10	21-25 Nisan	Nikâhın temel unsurları	PY7
11	28-2 Mayıs	Avlanma Ahkamı	PY7
12	5-9 Mayıs	Nikâhın temel unsurları	PY7
13	12-16 Mayıs	Oryantasyon haftası	PY7
14	17-22 Mayıs	Nikâhın temel unsurları	PY7
	25 Mayıs-3 Haziran	Dönem sonu sınavı	
	14-22 Haziran	Bütünleme Sınavı	
Değerlendirme		%40 Vize %60 Final	
Örnek Sorular		Örnek Sorular 1. “الْجِهَادُ فَرَضٌ عَلَى عَيْنٍ عِنْدَ التَّغْيِيرِ الْعَامِ وَكَفَايَةِ عِنْدَ عَدَمِهِ” ifadesi hangi konu başlığıyla ilgilidir? a) Ticaret hukuku b) Devletler hukuku (Kitabü's-siyer) c) Talak çeşitleri d) Nikâh 2. Kocanın eşine tek taraflı olarak dönüp evliliğe devam edebildiği durumu ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir? a) الرَّجْعَةُ b) الْإِبْلَاءُ c) الْمُخَالَعَةُ d) الطَّلَاقُ	

	3. وَهُوَ أَنْ يُسْتَبَہَ امْرَأَتُهُ أَوْ عُصْوَا يُعْتَرَّ بِهِ عَنْ بَدَنِهَا بِغَضْوٍ لَا يَجِلُّ النَّظَرُ إِلَيْهِ مِنْ “أَعْضَاءَ مَنْ لَا يَجِلُّ لَهُ نِكَاحُهَا عَلَى التَّأْيِيدِ” Yukarıdaki ifade hangi kavramı tanımlamaktadır? a) Bain talak b) Muhale'a c) Tefrik d) Zihar 4. İki kız kardeşin bir nikâhta toplanamayacağı ifadesi aşağıdaki ifadelerden hangisinde yer almaktadır? a) لَا يَنْعَقِدُ نِكَاحُ الْمُسْلِمِينَ إِلَّا بِحُضُورِ رَجُلَيْنِ، أَوْ رَجُلٍ وَامْرَأَتَيْنِ b) يَحْرُمُ عَلَى الرَّجُلِ نِكَاحُ أُمِّهِ، وَجَدَّاتِهِ، وَبَنَاتِهِ c) لَوْ تَزَوَّجَ اخْتَتَنَ فِي عَقْدٍ وَاحِدٍ فَسَدَ نِكَاحُهُمَا d) الْجَمْعُ بَيْنَ الْأَخْتَيْنِ نِكَاحًا وَوَطْئًا بِمِلْكٍ يَمِينٍ 5. Kocanın eşine zina isnat etmesi neticesinde hâkim huzurunda özel bir uygulamayla ayrılma durumunu ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir? a) İlâ b) Fesih c) Muhale'a d) Mûla'ane
Cevap Anahtarı	1-b, 2-a, 3-d, 4-c, 5-d
Kaynak Kitap/lar	Yazar/Editör: el-Mavsili, Abdullah b. Muhammed (2002). el-İhtiyar li ta'lili'l-muhtâr. Beyrut: Dâru'l-marife. Sorumlu Olunan Bölümler/Sayfalar: 3. cilt, 101-219; 4. cilt 3-225. sayfa aralığı (Kitabın metin kısmı takip edilecek).
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	el-Mavsili, Abdullah b. Mahmud (2013). el-ihitiyar li-ta'lili'l-muhtar Tercümesi. Çeviren, Mehmed Keskin. İstanbul: Hikmet Neşriyat.

2.2.2. TİB-6044 MUKAYESELİ İSLAM AİLE HUKUKU

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. Hilal ÖZAY
Oda Numarası	516
E-posta	hilal.ozay@gop.edu.tr
Ders Zamanı	Her Pazartesi saat 10.00-13.00 arası
Derslik	İslam Hukuku Seminer Odası
Dersin Amacı	Nikah ve talak konularındaki hukuki meselelerin hükmünü öğrenmek.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	
	Nikah öncesi aşama (Kefaet, Görüşme, Nişan)
	Konuyla ilgili kaynakları araştırma, tespit etme ve temin etme
	Konuyu mukayeseli okuma, öğrenme ve muhakeme yapma
2. Hafta	
	Nikah akdinin unsurları ve in'ikad şartları
	Konuyla ilgili kaynakları araştırma, tespit etme ve temin etme
	Konuyu mukayeseli okuma, öğrenme ve muhakeme yapma
3. Hafta	
	Nikah akdinin diğer şartları (sıhhat, nefaz, lüzum)
	Konuyla ilgili kaynakları araştırma, tespit etme ve temin etme
	Konuyu mukayeseli okuma, öğrenme ve muhakeme yapma
4. Hafta	
	Geçerlilik açısından nikah akdinin çeşitleri
	Konuyla ilgili kaynakları araştırma, tespit etme ve temin etme

	Konuyu mukayeseli okuma, öğrenme ve muhakeme yapma
5. Hafta	
	Nikah akdinin sonuçları
	Konuyla ilgili kaynakları araştırma, tespit etme ve temin etme
	Konuyu mukayeseli okuma, öğrenme ve muhakeme yapma
6. Hafta	
	Doğum ve sonuçları
	Konuyla ilgili kaynakları araştırma, tespit etme ve temin etme
	Konuyu mukayeseli okuma, öğrenme ve muhakeme yapma
7. Hafta	
	Aile içi problemleri çözüm yolları
	Konuyla ilgili kaynakları araştırma, tespit etme ve temin etme
	Konuyu mukayeseli okuma, öğrenme ve muhakeme yapma
8. Hafta	
	Talak yoluyla nikah akdini sona erdirmeye
	Konuyla ilgili kaynakları araştırma, tespit etme ve temin etme
	Konuyu mukayeseli okuma, öğrenme ve muhakeme yapma
9. Hafta	
	Diğer yollarla (yargı, fesih, muhalaa, zihar, lian) nikah akdini sona erdirmeye
	Konuyla ilgili kaynakları araştırma, tespit etme ve temin etme
	Konuyu mukayeseli okuma, öğrenme ve muhakeme yapma
10. Hafta	
	Nikah akdinin sona ermesinden doğan neticeler
	Konuyla ilgili kaynakları araştırma, tespit etme ve temin etme
	Konuyu mukayeseli okuma, öğrenme ve muhakeme yapma
11. Hafta	
	İddet
	Konuyla ilgili kaynakları araştırma, tespit etme ve temin etme
	Konuyu mukayeseli okuma, öğrenme ve muhakeme yapma
12. Hafta	
	Nafaka
	Konuyla ilgili kaynakları araştırma, tespit etme ve temin etme
	Konuyu mukayeseli okuma, öğrenme ve muhakeme yapma
13. Hafta	
	Hidane
	Konuyla ilgili kaynakları araştırma, tespit etme ve temin etme
	Konuyu mukayeseli okuma, öğrenme ve muhakeme yapma
14. Hafta	
	Evlilik ve boşanma ile ilgili güncel fıkıh meseleler ve hükmü
	Konuyla ilgili kaynakları araştırma, tespit etme ve temin etme
	Konuyu mukayeseli okuma, öğrenme ve muhakeme yapma

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Nikah öncesi aşama (Kefact, Görüşme, Nişan)	PY1, PY2
2	09.02.2026	Nikah akdinin unsurları ve in'ikad şartları	PY1, PY2
3	16.02.2026	Nikah akdinin diğer şartları (sıhhat, nefaz, lüzum)	PY1, PY2
4	23.02.2026	Geçerlilik açısından nikah akdinin çeşitleri	PY1, PY2
5	02.03.2026	Nikah akdinin sonuçları	PY1, PY2
6	09.03.2026	Doğum ve sonuçları	PY1, PY2
7	16.03.2026	Aile içi problemleri çözüm yolları	PY1, PY2
8	23.03.2026	Talak yoluyla nikah akdini sona erdirmeye	PY1, PY2
9	30.03.2026	Diğer yollarla (yargı, fesih, muhalaa, zihar, lian) nikah akdini sona erdirmeye	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Nikah akdinin sona ermesinden doğan neticeler	PY1, PY2

11	20.04.2026	İddet	PY1, PY2
12	27.04.2026	Nafaka	PY1, PY2
13	04.05.2026	Hidane	PY1, PY2
14	11.05.2026	Evlilik ve boşanma ile ilgili güncel fıkıh meseleler ve hükmü	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

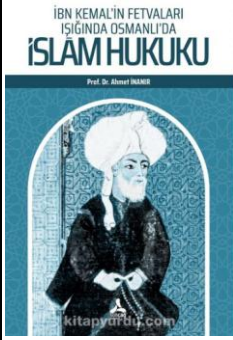
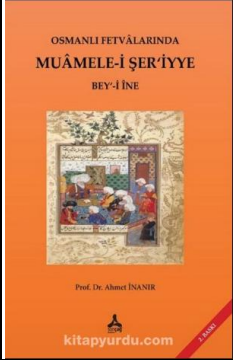
Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	.Aşağıdakilerden hangisi İslam'da ailenin önemi ve anlamı arasında yer almaz A.Hakların güvencesi B.Toplumun güvencesi C.Devletin güvencesi D.Hayvanların güvencesi E.İnsanın güvencesi 2.Mehir ve nafakayı verebilecek durumda olmakla birlikte ve eşini zulmedeceği kesin gözüyle bakılan, haklara riayet edemeyecek kişinin evlenmesinin hükmü nedir A.Haram B.Mübah C.Vacip D.Tenzihen mekruh E.Tahrimen mekruh 3.Aşağıdakilerden hangisi Hanefilerde aranan kefaet (evlenecek erkeğin evleneceği kıza denk veya ondan daha üstün özelliğe sahip olması) şartlarından değildir A.Dindarlık B.Soy ve aile C.Sağlık, sıhhat D.Meslek E.Mal 4.Aşağıdakilerden hangisi Şafii mezhebine göre nikah akdinin rükünleri arasında yer almaz A.İcap ve kabul B.Taraflar C.Şahitler D.İlan E.Veli 5.Aşağıdakilerden hangisi nikah akdinin nefaz (yürürlük) şartlarındandır A.Taraflar arasında evlenme engeli olmamalı B.Velinin onay vermesi gereken durumda onay vermeli C.Akit sırasında şahitler olmalı D.Akit ilan edilmeli E.Akit resmi olmalı 6.“Nikah akdinde şahitlerin bulunması gerekir” şartı nikah akdinin hangi şartına girmektedir A.Nefaz B.Sıhhat C.Lüzum D.İn'ikad E.Bağlayıcılık 7.Aşağıdakilerden hangisi sürekli evlenme engeli olanlardan sıhri hısımlar arasında yer almaz A.Usulün eşleri B.Füruun eşleri C.Eşin usulü D.Eşin füruu E.Anne babanın füruu 8.Hanefilerde fetvada tercih edilen görüşe göre kaç yaşa kadar emme süt akrabalığı oluşturur A.1 yaşa kadar B.1,5 yaşa kadar C.2 yaşa kadar D.2,5 yaşa kadar E.3 yaşa kadar
Kaynak Kitap	Her bir konuyla ilgili güncel kitap, makale ve tezler
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Her bir konuyla ilgili klasik fıkıh kitapları

2.2.3. TİB6042 OSMANLI DÖNEMİNDE HUKUK

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. Ahmet İnandır
Oda Numarası	525
Ofis Saatleri	12:00-13:00

E-posta	ahmet.inanir52@gop.edu.tr
Ders Zamanı	08:30-16:45
Derslik	Derslik 1
Dersin Amacı	Bu ders, Osmanlı Devleti'nde İslam hukukunun nasıl uygulandığını, şer'î ve örfî hukuk arasındaki ilişkiyi, hukuki kurumları ve reformları ele almayı amaçlamaktadır. Osmanlı hukuk sisteminin temel kaynaklarını inceleyerek kadılık, şeyhülislamlik, fetva geleneği ve mahkeme yapıları gibi konular üzerinde durulacaktır. Ayrıca, Osmanlı döneminde aile, ceza, mali ve vakıf hukuku gibi alanlardaki uygulamalar analiz edilerek, bu mirasın günümüz hukuk sistemine etkileri değerlendirilecektir. Ders, öğrencilere Osmanlı hukukunun işleyişini kavratmayı ve İslam hukukunun tarihsel gelişimini daha iyi anlamalarını sağlamayı hedeflemektedir.
Konu ve İlgili Kazanımlar	Osmanlı Hukuk Sisteminin Temel Kaynakları Osmanlı hukukunun temel kaynaklarını (Kur'an, sünnet, icma, kıyas, örf, kanunnameler vb.) açıklar. Osmanlı hukuk sisteminin klasik İslam hukukuyla olan ilişkisini değerlendirir. Osmanlı'da Şer'î ve Örfî Hukukun İlişkisi Osmanlı'da şer'î hukukun ve örfî hukukun nasıl bir arada uygulandığını açıklar. Osmanlı örfî hukukunun, İslam hukukuyla olan uyum ve farklılıklarını analiz eder. Osmanlı Hukukunda Kadılık ve Mahkemeler Osmanlı'da kadıların görev ve yetkilerini tanımlar. Osmanlı mahkeme sisteminin işleyişini ve mahkemelerde verilen kararların hukuki temelini analiz eder. Osmanlı Hukukunda Fıkıh Mezheplerinin Rolü Osmanlı'da Hanefî mezhebinin hukuki uygulamalardaki rolünü açıklar. Osmanlı'da farklı mezheplerin hukuk sistemine etkisini değerlendirir. Kanunnameler ve Şer'î Hukuk İlişkisi Osmanlı kanunnamelerinin içeriğini ve hukuki dayanaklarını açıklar. Osmanlı kanunnamelerinin şer'î hukukla nasıl bağdaştırıldığını değerlendirir. Osmanlı'da Aile Hukuku ve Uygulamaları Osmanlı'da evlilik, boşanma, miras gibi aile hukuku uygulamalarını açıklar. Osmanlı aile hukukunun klasik İslam hukuku ile olan benzerlik ve farklılıklarını değerlendirir. Osmanlı'da Ceza Hukuku ve Suç Kavramı Osmanlı ceza hukukunun temel prensiplerini açıklar. Osmanlı'da suç ve cezalandırma yöntemlerini, İslam hukuku ile kıyaslayarak analiz eder. Mali Hukuk: Osmanlı Vergi Sistemi ve Şer'î Dayanakları Osmanlı'da vergi sistemini (aşar, cizye, öşür vb.) ve hukuki temellerini açıklar. Osmanlı mali hukukunun İslam hukukuyla bağlantısını değerlendirir. Osmanlı'da Vakıf Hukuku ve Sosyal Dayanışma Osmanlı vakıf hukukunun temel prensiplerini ve vakıfların toplumsal rolünü açıklar. Osmanlı vakıflarının İslam hukukundaki yerine ilişkin yorum yapar. Osmanlı'da Ticaret ve Borçlar Hukuku Osmanlı'da ticaret ve borç ilişkilerinde uygulanan hukuki prensipleri açıklar. Osmanlı borçlar hukukunun İslam hukukuyla uyumunu değerlendirir. Gayrimüslimlerin Hukuki Statüsü: Millet Sistemi Osmanlı'da gayrimüslimlerin hukuki statüsünü ve millet sistemini açıklar.

		Osmanlı'da gayrimüslimlerin hukuki haklarını İslam hukukundaki zimmi statüsü ile ilişkilendirir.	
		Osmanlı'da Hukukî Reformlar ve Tanzimat Dönemi	
		Osmanlı'da Tanzimat reformlarının hukuk sistemine etkilerini açıklar.	
		Osmanlı hukuk reformlarının geleneksel İslam hukuku ile ilişkisini değerlendirir.	
		Osmanlı Fetva Geleneği ve Şeyhülislamlık Kurumu	
		Osmanlı fetva sistemini ve şeyhülislamlık makamının yetkilerini açıklar.	
		Osmanlı fetvalarının hukuki bağlayıcılığını ve uygulamadaki etkisini değerlendirir.	
		Osmanlı Hukukunun Cumhuriyet Dönemine Etkileri	
		Osmanlı hukuk sisteminin Cumhuriyet dönemi hukuk reformlarına etkilerini açıklar.	
		Osmanlı hukuk mirasının günümüz hukuk sistemine olan katkılarını analiz eder.	
Hafta-Tarih		Ders konuları	İlgili Program Yeterliği
1	10-14 Şubat	Osmanlı Hukuk Sisteminin Temel Kaynakları	PY7
2	17-21 Şubat	Osmanlı'da Şer'î ve Örfî Hukukun İlişkisi	PY7
3	24-28 Şubat	Osmanlı Hukukunda Kadılık ve Mahkemeler	PY7
4	3-7 Mart	Osmanlı Hukukunda Fıkıh Mezheplerinin Rolü	PY7
5	10-14 Mart	Kanunnameler ve Şer'î Hukuk İlişkisi	PY7
6	17-21 Mart	Osmanlı'da Aile Hukuku ve Uygulamaları	PY7
7	24-28 Mart	Osmanlı'da Ceza Hukuku ve Suç Kavramı	PY7
8	31-4 Nisan	Mali Hukuk: Osmanlı Vergi Sistemi ve Şer'î Dayanakları	PY7
	7-11 Nisan	Vize	
9	14-18 Nisan	Osmanlı Hukuk Sisteminin Temel Kaynakları	PY7
10	21-25 Nisan	Osmanlı'da Şer'î ve Örfî Hukukun İlişkisi	PY7
11	28-2 Mayıs	Osmanlı Hukukunda Kadılık ve Mahkemeler	PY7
12	5-9 Mayıs	Osmanlı Hukukunda Fıkıh Mezheplerinin Rolü	PY7
13	12-16 Mayıs	Kanunnameler ve Şer'î Hukuk İlişkisi	PY7
14	17-22 Mayıs	Osmanlı'da Aile Hukuku ve Uygulamaları	PY7
	25 Mayıs-3 Haziran	Dönem sonu sınavı	
	14-22 Haziran	Bütünleme Sınavı	
Değerlendirme		%40 Vize %60 Final	
Örnek Sorular		Soru 1: Osmanlı'da kadıların görevleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?	
		A) Şer'î mahkemelerde davalara bakmak B) Vakıfları denetlemek C) Vergi oranlarını belirlemek D) Nikâh akitlerini gerçekleştirmek	
		Soru 2: Osmanlı Devleti'nde kanunnameler hangi amaçla hazırlanmıştır?	
		A) İslam hukukunun yorumlanmasını sağlamak B) Örfî hukuk kurallarını belirleyerek devlet yönetimini düzenlemek C) Yalnızca gayrimüslimlerin hukuki işlerini düzenlemek D) Şeyhülislam fetvalarını toplu hâle getirmek	
		Soru 3: Osmanlı'da şeyhülislamlık makamı hangi konuda yetkiliydi?	
		A) Devletin askerî stratejisini belirlemek B) Fetva vererek hukuki görüş bildirmek C) Padişahın ekonomik politikalarını yönetmek	

	D) Kadıların atamalarını yapmak
Cevap Anahtarı	1:C, 2:B, 3:B
Kaynak Kitap/lar	
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	

2.2.4. TİB6046- İÇTİHAT TEORİSİ VE KIYAS UYGULAMALARI

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ERDEM
Oda Numarası	426
Ofis Saatleri	
E-posta	abdullah.erdem@gop.edu.tr
Ders Zamanı	15:30-18:30
Derslik	
Dersin Amacı	İçtihat ve Kıyas hakkında analitik bilgi vermek.
Konu ve İlgili Kazanımlar	Fıkıh Usulü Hakkında Genel Bilgiler
	Fıkıh Usulünün tanımını yapar.
	Fıkıh usulünün işlevini kavrar.
	İçtihadın Mahiyeti, Doğuşu, Temellendirilmesi ve İçtihadî Mesele
	İçtihadın tanımını yapar.
	İçtihadın temellerini ve dayanaklarını bilir.
	Hangi konuların içtihat kapsamında değerlendirilebileceğini bilir.
	İçtihadın hükmü ve İçtihat ehliyetinin şartları
	İçtihat etmenin hükmünü bilir.
	Kimlerin içtihat ehliyetine sahip olduğunu bilir.
	İçtihat edebilmek için aranan şartları bilir.
	İçtihadın Türleri ve Müçtehitlerin Tabakaları
	İçtihadın çeşitlerini bilir.
	Müçtehitlerin içtihat teorisindeki hiyerarşisini bilir.
	İçtihat Hata ve İsabet Meselesi

		Müçtehitlerin içtihatlarında hata etmiş olup olmayacağı konusundaki tartışmaları öğrenir.	
		İçtihat hata ve isabet meselesi hakkında tercihini belirtir.	
		İçtihat Kapısının Kapandığı İddiasına Yönelik Tartışmalar	
		İçtihat kapısının kapanıp kapanmadığı konusundaki tartışmaları bilir.	
		Bu ihtilaflarda tercihte bulunabilir.	
		İçtihadın Kapsamı ve Çeşitleri	
		Hangi konularda içtihat edilip edilemeyeceğini kavrar.	
		İçtihadın çeşitlerini bilir.	
		Beyan İctihadı	
		Beyan içtihadının tanımını bilir.	
		Beyan içtihadının sonuçlarını ve hükmünü bilir.	
		Kıyas İctihadı	
		Kıyasın tanımını bilir.	
		Kıyasın içtihatla ilişkisini bilir.	
		Kıyasın Temel Unsurları	
		Kıyas yapabilmek için gerekli olan unsurları bilir.	
		Kıyasın Çeşitleri ve Şartları	
		Kapalı ve açık kıyası bilir.	
		Kıyas yapabilmek için gerekli şartları bilir.	
		İllet ve İleti Tespit Yolları	
		İlletin kıyas için ne anlam içerdiğini bilir.	
		İleti tespit yollarını ve hangilerinin kıyas için geçerli olacağını bilir.	
		Klasik Hukuk Literatüründe Kıyas Uygulamaları	
		Klasik kaynaklardan yola çıkarak usulcülerin kıyas uygulamalarını inceler.	
		Mezheplerin içtihat metotları arasında mukayese yapar.	
		Kıyas İctihadının Çağdaş Problemlere Uygulanması ve İlgili Kurallar	
		Çağdaş dönemde kıyas içtihadının uygulanabilirliğini kavrar.	
Hafta-Tarih		Ders konuları	İlgili Program Yeterliği
1	10.02.2025	Fıkıh Usulü Hakkında Genel Bilgiler	PY1, PY6, PY10, PY11
2	17.02.2025	İçtihadın Mahiyeti, Doğuşu, Temellendirilmesi ve İçtihadî Mesele	PY1, PY6, PY10, PY11
3	24.02.2025	İçtihadın hükmü ve İçtihat ehliyetinin şartları	PY1, PY6, PY10, PY11
4	03.03.2025	İçtihadın Türleri ve Müçtehitlerin Tabakaları	PY1, PY6, PY10, PY11
5	10.03.2025	İçtihat Hata ve İsabet Meselesi	PY1, PY6, PY10, PY11
6	17.03.2025	İçtihat Kapısının Kapandığı İddiasına Yönelik Tartışmalar	PY1, PY6, PY10, PY11
7	24.03.2025	İçtihadın Kapsamı ve Çeşitleri	PY1, PY6, PY10, PY11
8	07.04.2025	Beyan İctihadı	PY1, PY6, PY10, PY11
9	14.04.2025	Kıyas İctihadı	PY1, PY6, PY10, PY11
10	21.04.2025	Kıyasın Temel Unsurları	PY1, PY6, PY10, PY11
11	28.04.2025	Kıyasın Çeşitleri ve Şartları	PY1, PY6, PY10, PY11
12	05.05.2025	İllet ve İleti Tespit Yolları	PY1, PY6, PY10, PY11

13	12.05.2025	Klasik Hukuk Literatüründe Kıyas Uygulamaları	PY1, PY6, PY10, PY11
14	19.05.2025	Kıyas İctihadının Çağdaş Problemlere Uygulanması ve İlgili Kurallar	PY1, PY6, PY10, PY11
		Dönem sonu sınavı	
		Bütünleme Sınavı	
Değerlendirme		1- Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli test, ucu açık sorular veya ödev aracılığıyla yapılacaktır. 2- Vizenin ortalamaya katkısı %30 finalinki ise %70'tir. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır 3. Sınavlarda öğrencinin konuya hâkimiyeti ölçülür.	
Örnek Sorular			
Cevap Anahtarı			
Kaynak Kitap/lar		 Gazâlî, Ebû Hâmid Muhammed b. Muhammed; <i>el-Mustasfâ min İlmi'l-Usûl</i>, Kahhire: Dâru'l-Hadîs, ts.	
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi			

2.3. TEFSİR

2.3.1. TİB6004 GÜNCEL TEFSİR MAKALELERİNİ OKUMA VE DEĞERLENDİRME

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. Enver BAYRAM
Oda Numarası	507
Ofis Saatleri	Salı 13-15.00.
E-posta	enver.bayram@gop.edu.tr
Ders Zamanı	08:30-11:45
Derslik	12
Dersin Amacı	Dersin amacı güncel tefsir makalelerini okuyup değerlendirmektir.
Konu ve İlgili Kazanımlar	1. İman ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme
	Konuyla ilgili kaynakları tanır.
	İlgili ayetlerden örnekler verir.
	Konuyla ilgili farklı yorumlar yapar.
	2. İbadetler ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme
	Konuyla ilgili kaynakları tanır.
	İlgili ayetlerden örnekler verir.
	Konuyla ilgili farklı yorumlar yapar.
	3. Ahiret ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme
	Konuyla ilgili kaynakları tanır.
	İlgili ayetlerden örnekler verir.
	Konuyla ilgili farklı yorumlar yapar.
	4. Kevni ayetler ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme
	İlgili ayetlerden örnekler verir.
	Konuyla ilgili farklı yorumlar yapar.
	5. Kadın ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme
	İlgili ayetlerden örnekler verir.
	Konuyla ilgili farklı yorumlar yapar.
	6. Kölelik ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme
	İlgili ayetlerden örnekler verir.
	Konuyla ilgili farklı yorumlar yapar.
	7. Miras ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme
	İlgili ayetlerden örnekler verir.
	Konuyla ilgili farklı yorumlar yapar.
	8. İnsanın yaratılışı ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme
	İlgili ayetlerden örnekler verir.
	Konuyla ilgili farklı yorumlar yapar.
	9. Tarihsellik ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme
	İlgili ayetlerden örnekler verir.
	Konuyla ilgili farklı yorumlar yapar.
	10. Sosyal değişim ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme
	İlgili ayetlerden örnekler verir.
	Konuyla ilgili farklı yorumlar yapar.
	11. Kıssalar ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme
	İlgili ayetlerden örnekler verir.
	Konuyla ilgili farklı yorumlar yapar.
	12. Vahiyle ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme
	İlgili ayetlerden örnekler verir.
	Konuyla ilgili farklı yorumlar yapar.
	13. Cezalar ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme
	İlgili ayetlerden örnekler verir.
	Konuyla ilgili farklı yorumlar yapar.

14. Faiz ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme		
Hafta-Tarih	Ders konuları	İlgili Program Yeterliği
1 10-14 Şubat 2025	İman ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme	PY1,PY2
2 17-21 Şubat 2025	İbadetler ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme	PY1,PY2
3 24-28 Şubat 2025	Ahiret ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme	PY1,PY2
4 3-7 Mart 2025	Kevni ayetler ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme	PY1,PY2
5 10-14 Mart 2025	Kadın ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme	PY1,PY2
6 17-21 Mart 2025	Kölelik ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme	PY1,PY2
7 24-28 Mart 2025	Miras ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme	PY1,PY2
8 31 Mart-4 Nisan 2025	İnsanın yaratılışı ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme	PY1,PY2
7-13 Nisan 2025	Ara sınav	PY1,PY2
9 14-18 Nisan 2025	Tarihsellik ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme	PY1,PY2
10 21-25 Nisan 2025	Sosyal değişim ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme	PY1,PY2
11 28 Nisan-2 Mayıs 2025	Kıssalar ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme	PY1,PY2
12 5-9 Mayıs 2025	Vahiy ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme	PY1,PY2
13 12-16 Mayıs 2025	Cezalar ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme	PY1,PY2
14 19-23 Mayıs 2025	Faiz ile ilgili güncel tefsir makalelerini okuma ve değerlendirme	PY1,PY2
25 Mayıs-3 Haziran 2025	Dönem sonu sınavı	
14-22 Haziran 2025	Bütünleme Sınavı	
Değerlendirme	%40 Vize %60 Final	
Örnek Sorular	Ödevlendirme yapılacaktır.	
Cevap Anahtarı	Ödevlendirme yapılacaktır.	
Kaynak Kitap/lar	DERGİPARK Güncel Makaleler, Tefsir Cevheri Tantavi El Cevahir Fi Tefsir'ul Kur'an, Muhammed Ali es- Sâbûnî, et-Tefsirü'l-vâdihü'lmüeyesser, Muhammed Ali es- Sâbûnî, Safvetu't-Tefâsir., Hayreddin Karaman vd., Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir, Elmalılı Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili.	
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Fahrüddin er-Râzî, Fahrüddîn, Mefâtihu'l-gayb Beydâvî, Nâsirüddîn Ebû Saïd Abdullah b. Ömer, Envâru't-Tenzîl ve Esrâru't-Te'vîl. Beyrut: Dâru İhyâi't-Türesin'le-'Arabî, 1418. en-Nesefî, Ebu'l-Berakât 'Abdullâh, Medâriku't-tenzîl ve hakâiku'te'vîl, Dâru'l-kelimi't-tayyib, Beyrut 1998.	

2.3.2. TİB6029-MUTEZİLE TEFSİRİ

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. Ahmet ÖZDEMİR
Oda Numarası	520
E-posta	ahmet.ozdemir@gop.edu.tr
Ders Zamanı	18:00-21:00
Derslik	520

Dersin Amacı	Bu dersin amacı, Mutezile Tefsirini tanımak ve bu konuda örnekler vermektir.
--------------	--

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Mutezile'nin Akılcılığı
	Mutezile'yi tanır.
	Aklın tarifini yapar.
	Mutezile-Akıl ilişkisini bilir.
2. Hafta	Mutezile'nin Tevhid Anlayışı
	Tevhid'in tanımını yapar.
	Tevhidle ilgili ayetleri analiz eder.
	Mutezile'nin tevhid anlayışını bilir.
3. Hafta	Mutezile'nin Adalet Anlayışı
	Adaletin tanımını yapar.
	Adaletle ilgili ayetleri analiz eder.
	Mutezile'nin adalet anlayışını bilir.
4. Hafta	Mutezile'nin el-Menzile Beyne'l-Menzileteyn Anlayışı
	el-Menzile Beyne'l-Menzileteyn ifadesini tanır.
	İlgili ayetleri analiz eder.
	Mutezile'nin el-Menzile Beyne'l-Menzileteyn Anlayışı öğrenir.
5. Hafta	Mutezile'nin Emri Bi'l Maruf Nehyi Ani'l Münker Anlayışı
	Emri Bi'l Maruf Nehyi Ani'l Münker ifadesini tanır.
	İlgili ayetleri analiz eder.
	Mutezile'nin Emri Bi'l Maruf Nehyi Ani'l Münker Anlayışını kavrar.
6. Hafta	Mutezile'nin Va'd-Va'id Anlayışı
	Va'd-Va'id ifadesini bilir.
	İlgili ayetleri analiz eder.
	Mutezile'nin Va'd-Va'id Anlayışını bilir.
7. Hafta	Mutezile'nin Kur'an Anlayışı
	Mutezile ile Kur'an arasında bağ olduğunu bilir.
	İlgili ayetleri analiz eder.
	Mutezile'nin Kur'an Anlayışını anlar.
8. Hafta	Mutezile'nin Sünnete Yaklaşımı
	Mutezile ile sünnet arasında bağ olduğunu bilir.
	İlgili ayetleri analiz eder.
	Mutezile'nin Sünnet Anlayışını kavrar.
9. Hafta	Mutezile'nin İnsan Fiilleri Görüşü
	İnsanın fiillerini bilir.
	İlgili ayetleri analiz eder.
	Mutezile'nin İnsan Fiilleri Görüşünü kavrar.
10. Hafta	Mutezile'nin Ahlak Teorisi
	Ahlakın tanımını öğrenir.
	İlgili ayetleri analiz eder.
	Mutezile'nin Ahlak Teorisini bilir.
11. Hafta	Mutezile'nin Allah'ın Sıfatlarına Yaklaşımı
	Allah'ın sıfatlarını bilir.
	İlgili ayetleri analiz eder.
	Mutezile'nin Allah'ın Sıfatlarına Yaklaşımını kavrar.
12. Hafta	Mutezile'nin Ruyetullah Anlayışı
	Ruyetullah kavramını bilir.
	İlgili ayetleri analiz eder.
	Mutezile'nin Ruyetullah Anlayışını idrak eder.
13. Hafta	Mutezile'nin Bilgi Teorisi
	Bilgi kavramını tanır.
	İlgili ayetleri analiz eder.
	Mutezile'nin Bilgi Teorisini öğrenir
14. Hafta	Mutezile'ye Yönelik İthamlar

	Mutezile'ye yönelik ithamları bilir.
	İthamları analiz eder.
	Mutezile'ye Yönelik İthamları kavrar.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Mutezile'nin Akılcılığı	PY1, PY2
2	09.02.2026	Mutezile'nin Tevhid Anlayışı	PY1, PY2
3	16.02.2026	Mutezile'nin Adalet Anlayışı	PY1, PY2
4	23.02.2026	Mutezile'nin el-Menzile Beyne'l-Menzileteyn Anlayışı	PY1, PY2
5	02.03.2026	Mutezile'nin Emri Bi'l Maruf Nehyi Ani'l Munker Anlayışı	PY1, PY2
6	09.03.2026	Mutezile'nin Va'd-Va'id Anlayışı	PY1, PY2
7	16.03.2026	Mutezile'nin Kur'an Anlayışı	PY1, PY2
8	23.03.2026	Mutezile'nin Sünnete Yaklaşımı	PY1, PY2
9	30.03.2026	Mutezile'nin İnsan Fiilleri Görüşü	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Mutezile'nin Ahlak Teorisi	PY1, PY2
11	20.04.2026	Mutezile'nin Allah'ın Sıfatlarına Yaklaşımı	PY1, PY2
12	27.04.2026	Mutezile'nin Ruyetullah Anlayışı	PY1, PY2
13	04.05.2026	Mutezile'nin Bilgi Teorisi	PY1, PY2
14	11.05.2026	Mutezile'ye Yönelik İthamlar	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%40 Vize %60 Final
Örnek Sorular	Vize ve final sınavlarında araştırma ödevi verilecektir.
Cevap Anahtarı	ÖDEV DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ 1- Ödevler değerlendirilirken sayfa düzenin ölçülerine uyulup uyulmaması (Talimatnamede verilen satır, sayfa, üst-alt ölçüleri) 5-10 puan 2- Kaynakça yazım talimatnamesindeki esaslara göre kaynakça belirlenmesi (seçilen konu ile bağlantılı mı, değil mi?) 5-10 puan 3- Elektronik erişim kaynaklarında güncel tarih bulunmaması: 5 puan 4- Kapak olmaması, üzerindeki yazıların esaslara uygun olmaması, hoca adının yanlış yazılması: 5 puan 5- Sayfa eksikliği, yetersizliği, talimatlarda sözü edilen 5-10 sayfa aralığında olmaması (sayfanın doluluk oranı ulusal tez yazım standardında olmalıdır.) 0-30 puan 6- Tercih edilen konuya uygun kaynak kullanma (kaynak başına 1-2 puan aralığı tercihen) 7- Kaynaklarda yazım esaslarına uygunluk (a.g.e., "...", bold yazım, noktalama işaretlerine özen gösterme, diğer talimatname de bahsedilen kurallar...) 10 puan 8- Özet ve sonuç kısmının olmaması: 5-10 puan 9- Yanlış ödev verilecek not standart olarak 0 (sıfır) dır. Not.1. Sayfa sayısı fazla ya da eksik olan ödevlerde kabul edilmiş ancak belirtilen kriterlere göre değerlendirilmiştir. Not.2. Talimatname olarak İSNAD-2 atıf sistemi esas alınacaktır. Not: Ödevler zamanında teslim edilmelidir.
Kaynak Kitap	Metin Özdemir-Mutezile'nin Kur'an Müdafaası
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Zemahşeri-Keşşaf Mutezile'ye Dair Çeşitli Makaleler

2.3.3. TİB-6030-MÜŞKİL AYETLERİ TEFSİRİ

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. Süleyman PAK
Oda Numarası	521
E-posta	suleyman.pak@gop.edu.tr
Ders Zamanı	13:00-16:45
Derslik	Derslik I
Dersin Amacı	Kur'an'da zahirde tearuz ettiği varsayılan ayetlerin açıklaması yapılarak aralarındaki anlam bütünlüğünü göstermek ve böylece Kur'an'ın lafız ve anlam yönüyle iç bütünlüğünü kavratmaktır.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Müşkil ile İlgili Kavramlar
	Konu ilgili kavramları tanıır
	Konu ile ilgi kavramları tanımlar
	Kavramlar arasındaki farkları kavrar ve örneklendirir
2. Hafta	Müşkilü'l-Kuran Tanımı ve Kapsamı
	Müşkilü'l-Kuran ilmini tanımlar
	Bu ilmin kapsamı ve sınırlarını kavrar
	Diğer Kuran ilimleriyle mukayese eder
3. Hafta	Müşkilü'l-Kur'an'a Dair Eserler
	Alana dair eserleri tanıır
	Bu alanda teori ve pratik izahlar içeren eserleri ayırt eder
	Bu alanda yapılan çalışmaların tarihi seyrini kavrar
4. Hafta	İşkale Yol Açan Sebepler
	Ayetler arasında tearuz durumu ve bunun nedenlerini tanıır
	İşkale yol açan nedenleri örnekler üzerinden açıklar
	İşkali giderme yöntemini kavrar
5. Hafta	Lafızda İşkal
	İşkalın lafızda olması durumunu kavrar
	İşkalın lafızda olma durumunu örneklerle açıklar
	İşkalın lafızda olma durumunun nasıl giderildiğini kavrar
6. Hafta	Manada İşkal
	İşkalın manada olması durumunu kavrar
	İşkalın manada olma durumunu örneklerle açıklar
	İşkalın lafızda olma durumunun nasıl giderildiğini kavrar
7. Hafta	Müşkil-Müteşabih İlişkisi
	Müşkil-müteşabih kavramlarını kıyaslar
	Müşkil-müteşabih kavramlarını içerik yönüyle değerlendirir
	Müteşabih ayetlerdeki işkali giderme yöntemini kavrar
8. Hafta	Ayetler Arası Tearuza Yol Açan Sebepler
	Tearuz kavramını bilir
	Ayetler arasında tearuza sebep olan durumları örnekle açıklar
	Tearuza sebep olan durumları giderme yöntemlerini kavrar
9. Hafta	Ayetler Arası Tearuzu Giderme Yolları
	Tearuzu ortadan kaldırma yöntemlerini tanıır
	Tearuzu ortadan kaldırma yöntemlerini kıyaslar
	Tearuzu ortadan kaldırma yöntemlerini örnekle açıklar
10. Hafta	Aralarında Tearuz Bulunduğu Zannedilen Ayetlere Örnekler
	Aralarında tearuz bulunduğu zannedilen ayetleri örnekler üzerinden açıklar
	Tearuzu gidermede başvurulmuş yöntemleri izah eder
	Tearuzu gidermede tevilin yerini kavrar
11. Hafta	Aralarında Tearuz Bulunduğu Zannedilen Ayetlere Örnekler
	Aralarında tearuz bulunduğu zannedilen ayetleri örnekler üzerinden açıklar
	Tearuzu gidermede başvurulmuş yöntemleri izah eder
	Tearuzu gidermede tevilin yerini kavrar
12. Hafta	Aralarında Tearuz Bulunduğu Zannedilen Ayetlere Örnekleri İnceleme ve Tahlil

	Aralarında tearuz bulunduğu zannedilen ayetleri örnekler üzerinden inceleyerek izah eder
	Konuyu örnekler üzerinden açıklar
	Yöntemleri tanıır
13. Hafta	Konu ile İlgili Makale İncelemesi
	Bu alanda yapılan çalışmaları tanıır
	Bu alanda yeni çalışmaları inceler ve değerlendirir
14. Hafta	Konu ile ilgili Makale İncelemesi
	Bu alanda yapılan çalışmaları tanıır
	Bu alanda yeni çalışmaları inceler ve değerlendirir

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Müşkil ile İlgili Kavramlar	PY1, PY2
2	09.02.2026	Müşkilü'l-Kuran Tanımı ve Kapsamı	PY1, PY2
3	16.02.2026	Müşkilü'l-Kur'an'a Dair Eserler	PY1, PY2
4	23.02.2026	İşkale Yol Açan Sebepler	PY1, PY2
5	02.03.2026	Lafızda İşkal	PY1, PY2
6	09.03.2026	Manada İşkal	PY1, PY2
7	16.03.2026	Müşkil-Müteşabih İlişkisi	PY1, PY2
8	23.03.2026	Ayetler Arası Tearuza Yol Açan Sebepler	PY1, PY2
9	30.03.2026	Ayetler Arası Tearuzu Giderme Yolları	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Aralarında Tearuz Bulunduğu Zannedilen Ayetlere Örnekler	PY1, PY2
11	20.04.2026	Aralarında Tearuz Bulunduğu Zannedilen Ayetlere Örnekler	PY1, PY2
12	27.04.2026	Aralarında Tearuz Bulunduğu Zannedilen Ayetlere Örnekleri İnceleme ve Tahlil	PY1, PY2
13	04.05.2026	Konu ile İlgili Makale İncelemesi	PY1, PY2
14	11.05.2026	Konu ile İlgili Makale İncelemesi	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	1. Müşkil kavramını açıklayınız 2. Müşkilü'l-Kuran ilmini tanımlayınız, konusu, amaç ve kapsamı hakkında bilgi veriniz. 3. İşkal nedir nedenleri nelerdir 4. İşkal çeşitleri hakkında bilgi veriniz 5. İşkali giderme yollarını örnekler üzerinden açıklayınız Cevaplar 1. Müşkil ve onunla ilgili kavramlar tanımlanacaktır. 2. Müşkilül-Kuran ilminin tanımı yapılacak, konusu ve bu ilmin özellikleri zikredilecektir. 3. İşkale yol açan nedenler açıklanacaktır. Mesela, metin kaynaklı ve muhatap kaynaklı işkal gibi. 4. Lafızda işkal, manada işkalın ne anlama geldiği örnekler üzerinden açıklanacaktır. 5. Usulcülerin işkali tanıma ve giderme yöntemleri hakkında bilgi verilecektir.
Kaynak Kitap	Süleyman Pak, <i>Müşkilü'l-Kur'an İlmi</i>

Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	İzzüddin b. Abdüsselam, <i>Fevâid fi Müşkili'l-Kurân</i> Kadı Abdülcabbar, <i>Tenzîhu'l-Kuran</i> Şinkitî, <i>Def'u İhâmi'l-'Idturâb</i>
-------------------------------------	--

2.3.4. TİB6031- TEFİR GELENEĞİNDE MEZHEP ODAKLI YORUM II

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Recep TURAN
Oda Numarası	305
E-posta	recep.turan@gop.edu.tr
Ders Zamanı	Pazartesi 15.00-18.00
Derslik	305
Dersin Amacı	Tefsir geleneğinde mezhep odaklı yorumu anlamak, müfessirlerin yaklaşımlarını karşılaştırmalı olarak incelemek, mezhep odaklı eleştiri kültürünü analiz etmek

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Tefsir Geleneğinde Mezhepler ve Literatür Bilgisi
	Tefsir geleneğinde öznel yorumun kavramsal çerçevesini öğrenir.
	Tefsir geleneğinde mezhep ve yorum arasındaki ilişkiyi öğrenir.
	Mezheplere ait tefsir kaynaklarını bilir.
2. Hafta	Tefsir Geleneğinde Mezhep Odaklı Yorum Alanları
	Mezhep odaklı yorumun tefsir bilimine katkısını öğrenir.
	Mezhep odaklı yorumun tarihsel süreçte gelişimini öğrenir.
	Mezhep odaklı yorumun tefsir geleneğinde kapsamını öğrenir.
3. Hafta	Tefsir Geleneğinde Mezhep Odaklı Eleştiri Kültürü
	Tefsir geleneğinde eleştiri kültürü hakkında bilgi sahibi olur.
	Tefsir geleneğinde eleştiri konularını değerlendirmeyi öğrenir.
	Tefsir geleneğinde eleştirel yaklaşımlar hakkında bilgi sahibi olur.
4. Hafta	Tefsir Eserlerinden Karşılaştırmalı Metin Okuma: Tevîlâtü'l-Kur'ân (Mâturîdî)
	Mâturîdî'nin tefsirini okur ve tercüme eder.
	Mâturîdî'nin tefsirinde mezhep odaklı yaklaşımı kavrar.
	Mâturîdî'nin tefsirde yaklaşımını farklı tefsir eserleriyle mukayese eder.
5. Hafta	Tefsir Eserlerinden Karşılaştırmalı Metin Okuma: Mefâtihu'l-Gayb (Râzî)
	Râzî'nin tefsirini okur ve tercüme eder.
	Râzî'nin tefsirinde mezhep odaklı yaklaşımı kavrar.
	Râzî'nin tefsirde yaklaşımını farklı tefsir eserleriyle mukayese eder.
6. Hafta	Tefsir Eserlerinden Karşılaştırmalı Metin Okuma: Envâru't-Tenzîl (Beydâvî)
	Beydâvî'nin tefsirini okur ve tercüme eder.
	Beydâvî tefsirinde mezhep odaklı yaklaşımı kavrar.
	Beydâvî tefsirde yaklaşımını farklı tefsir eserleriyle mukayese eder.
7. Hafta	Tefsir Eserlerinden Karşılaştırmalı Metin Okuma: Medâriku't-Tenzîl (Nesefî)
	Nesefî'nin tefsirini okur ve tercüme eder.
	Nesefî'nin tefsirinde mezhep odaklı yaklaşımı kavrar.
	Nesefî'nin tefsirde yaklaşımını farklı tefsir eserleriyle mukayese eder.
8. Hafta	Tefsir Eserlerinden Karşılaştırmalı Metin Okuma: Tenzîhu'l-Kur'ân anî'l-Metâin (Kâdî Abdülcebbâr)
	Kâdî Abdülcebbâr'nın tefsirini okur ve tercüme eder.
	Kâdî Abdülcebbâr'nın tefsirinde mezhep odaklı yaklaşımı kavrar.
	Kâdî Abdülcebbâr'nın tefsirde yaklaşımını farklı tefsir eserleriyle mukayese eder.
9. Hafta	Tefsir Eserlerinden Karşılaştırmalı Metin Okuma: el-Keşşâf (Zemahşerî)
	Zemahşerî'nin tefsirini okur ve tercüme eder.
	Zemahşerî'nin tefsirinde mezhep odaklı yaklaşımı kavrar.

	Zemahşerî'nin tefsirde yaklaşımını farklı tefsir eserleriyle mukayese eder.
10. Hafta	Tefsir Eserlerinden Karşılaştırmalı Metin Okuma: Tefsîru'l-Kummî (Kummî)
	Kummî'nin tefsirini okur ve tercüme eder.
	Kummî'nin tefsirinde mezhep odaklı yaklaşımı kavrar.
	Kummî'nin tefsirde yaklaşımını farklı tefsir eserleriyle mukayese eder.
11. Hafta	Tefsir Eserlerinden Karşılaştırmalı Metin Okuma: et-Tibyân fî Tefsîri'l-Kur'ân (Tûsî)
	Tûsî'nin tefsirini okur ve tercüme eder.
	Tûsî'nin tefsirinde mezhep odaklı yaklaşımı kavrar.
	Tûsî'nin tefsirde yaklaşımını farklı tefsir eserleriyle mukayese eder.
12. Hafta	Tefsir Eserlerinden Karşılaştırmalı Metin Okuma: Mecmeu'l-Beyân fî Tefsîri'l-Kur'ân (Tabresî)
	Tabresî'nin tefsirini okur ve tercüme eder.
	Tabresî'nin tefsirinde mezhep odaklı yaklaşımı kavrar.
	Tabresî'nin tefsirde yaklaşımını farklı tefsir eserleriyle mukayese eder.
13. Hafta	Tefsir Eserlerinden Karşılaştırmalı Metin Okuma: Tefsîru Kitâbillâhi'l-Azîz (Huvvârî)
	Huvvârî'nin tefsirini okur ve tercüme eder.
	Huvvârî'nin tefsirinde mezhep odaklı yaklaşımı kavrar.
	Huvvârî'nin tefsirde yaklaşımını farklı tefsir eserleriyle mukayese eder.
14. Hafta	Tefsir Eserlerinden Karşılaştırmalı Metin Okuma: Himyânü'z-Zâd ilâ Dâri'l-Meâd (Ettafeyyîş)
	İttfeyyîş'nin tefsirini okur ve tercüme eder.
	İttfeyyîş'nin tefsirinde mezhep odaklı yaklaşımı kavrar.
	İttfeyyîş'nin tefsirde yaklaşımını farklı tefsir eserleriyle mukayese eder.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Tefsir Geleneğinde Mezhepler ve Literatür Bilgisi	PY1, PY2
2	09.02.2026	Tefsir Geleneğinde Mezhep Odaklı Yorum Alanları	PY1, PY2
3	16.02.2026	Tefsir Geleneğinde Mezhep Odaklı Eleştiri Kültürü	PY1, PY2
4	23.02.2026	Tefsir Eserlerinden Karşılaştırmalı Metin Okuma	PY1, PY2
5	02.03.2026	Tefsir Eserlerinden Karşılaştırmalı Metin Okuma	PY1, PY2
6	09.03.2026	Tefsir Eserlerinden Karşılaştırmalı Metin Okuma	PY1, PY2
7	16.03.2026	Tefsir Eserlerinden Karşılaştırmalı Metin Okuma	PY1, PY2
8	23.03.2026	Tefsir Eserlerinden Karşılaştırmalı Metin Okuma	PY1, PY2
9	30.03.2026	Tefsir Eserlerinden Karşılaştırmalı Metin Okuma	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Tefsir Eserlerinden Karşılaştırmalı Metin Okuma	PY1, PY2
11	20.04.2026	Tefsir Eserlerinden Karşılaştırmalı Metin Okuma	PY1, PY2
12	27.04.2026	Tefsir Eserlerinden Karşılaştırmalı Metin Okuma	PY1, PY2
13	04.05.2026	Tefsir Eserlerinden Karşılaştırmalı Metin Okuma	PY1, PY2
14	11.05.2026	Tefsir Eserlerinden Karşılaştırmalı Metin Okuma	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	Vize ve final sınavlarından en az biri araştırma ödevi şeklinde verilecektir.
Kaynak Kitap	el-Beydâvî, Nâsiruddîn Ebû Sa'îd 'Abdullâh b. 'Umer, <i>Envâru't-tenzîl ve esrâru't-te'vîl</i> , Dâru İhyâi't-Turâsî'l-'Arabî, Beyrut ts.

	Ettafeyyîş, Muhammed b. Yûsuf b. el-Hafsî, <i>Himyanü'z-zâd ilâ dâri'l-me'âd</i>, thk. Abdu'l-hâfız Şelebi, Saltanat-ı Umân: Vizâratü't-Türâsi'l-Kavmî ve's-Sekâfe, 1403/1983. el-Huvvari, Hûd b. Muhakkem. <i>Tefsîru Kitâbillâhi'l-azîz</i>. thk. el-Hâc b. Said Şûrayfî. 4 Cilt. Beyrut: Dâru'l-Ğarbi'l-İslâmî, 1990. el-Kâdı Abdülcebbâr, <i>Tenzihu'l-Kur'an ani'l-Metain</i>, Lübnan: Daru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 2008. el-Kummî, Ebu'l-Hasen, 'Alî b. İbrâhîm, <i>Tefsîru'l-Kummî</i>, Muessesetu'l-İmâmî'l-Mehdî, Kum 1435. el-Mâturidî, Ebû Mansûr, <i>Te'vîlâtü'l-Kur'ân</i>, thk. Ahmed Vanlıoğlu, Dâru'l-Mizân, İstanbul 2005. en-Nesefî, Ebu'l-Berakât 'Abdullâh, <i>Medâriku't-tenzîl ve hakâiku'te'vîl</i>, Dâru'l-kelimi't-tayyib, Beyrut 1998. er-Râzî, Fahrüddîn, <i>Mefâtîhu'l-gayb</i>, Dâru'l-Fikr, Beyrut 1981. et-Tabresî, Ebû 'Alî el-Fadl b. Hasan <i>Mecme'u'l-beyân fî tefsîri'l-Kur'ân</i>, Dâru'l-Ma'rife, Beyrut 1988. et-Tûsî, Ebû Ca'fer Muhammed b. Hasen, <i>et-Tibyân fî tefsîri'l-Kur'ân</i>, Dâru İhyâi't-Turâsi'l-'Arabî, Beyrut ts. ez-Zemahşerî, Mahmûd b. 'Umer, <i>el-Keşşâf 'an hakâiki gavâmidî't-tenzîl ve üyûni'l-ekâvîl fî vucûhi't-te'vîl</i>, Dâru'l-Kitâbi'l-'Arabî, Beyrut 2012.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Albayrak, Halis, <i>Tefsir Usûlü: Yöntem - Ana Konular - İlkeler - Teklifler</i>, Şule Yayınları, İstanbul 2016. Cennet, Mehmet Zülfî, <i>Şii/Usûlî Geleneğin Kur'an Yorumu (Şerif Murtaza Örneği)</i>, Fecr Yayınları, Ankara 2016. Cerrahoğlu, İsmail, <i>Tefsir Tarihi</i>, TDV Yayınları, Ankara 2007. Çalışkan, İsmail, <i>Siyasal Tefsirin Oluşum Süreci</i>, Ankara Okulu Yayınları, Ankara 2016. Demir, Recep, <i>Kur'an'ın Şii Yorumu (Ebû Ca'fer et-Tûsî Örneği)</i>, Araştırma Yayınları, Ankara 2019. Demirci, Muhsin, <i>Tefsir Tarihi</i>, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 2008. Erten, Mevlüt, <i>İslam Tefsir Geleneğinde Öznellik</i>, Araştırma Yayınları, Ankara 2011. Turan, Recep, <i>Tefsir Usûlünde Ehl-i Sünnet ve Şia Mukayesesi</i>, Ankara Okulu Yayınları, Ankara 2022. Yağmur, Oğuzhan Şemseddin, <i>Zemahşerî'nin Kur'ân'ı Yorumlama Yöntemi</i>, Araştırma Yayınları, Ankara 2021.

2.4. KELAM

2.4.1. TİB6037 METİNLERLE MUKAYESELİ NÜBÜVVET KONULARI

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. İbrahim Bayram
Oda Numarası	502
Ofis Saatleri	
E-posta	ibrahim.bayram@gop.edu.tr
Ders Zamanı	08:30-16:45
Derslik	
Dersin Amacı	Bu dersi gören öğrenci, Mu'tezile, Eş'ariyye ve Mâtürîdiyye kelâmi fırkalarında nübüvvet bahislerinin nasıl ele alındığını, mezheplerin kendi aralarında hangi alt konularda birbirinden ayrıldıklarını, diğer bir ifadeyle farklı anlayış geliştirdiklerini tespit etme imkânına kavuşur. Ayrıca nübüvvetin hangi fer'i meselelerinde ilgili fırkaların birbiriyle uyum içerisinde olduklarını kavrama imkânı elde eder. Bu noktada söz konusu bilgilere ulaşırken, Arapça metin bilgisinde ilerlemeler de kaydeder. Böylece hem asıl kaynakları okuma becerisi geliştirir hem de kelâmın en önemli konularından birini teşkil eden nübüvvet hakkındaki malumatını zenginleştirir.
Konu ve İlgili Kazanımlar	Dersin Tanıtımı
	Dersin işlenme yöntemini öğrenir.
	Derste yararlanabileceği kaynakları kavrar.
	Derse yapabilecekleri katkıyı öğrenir.
	Nübüvvetin imkânı (Mu'tezile)
	İlgili metni iraba uygun bir şekilde okur.
	İlgili metnin Türkçe karşılığını verir.
	İlgili metinde ifade edilen hususlara dönük yorumlar yapar.
	Diğer kimi konularla bağlantı kurar.
	Nübüvvetin imkânı (Eş'ariyye)
	İlgili metni iraba uygun bir şekilde okur.
	İlgili metnin Türkçe karşılığını verir.
	İlgili metinde ifade edilen hususlara dönük yorumlar yapar.
	Nübüvvetin imkânı (Mâtürîdiyye)
	İlgili metni iraba uygun bir şekilde okur.
	İlgili metnin Türkçe karşılığını verir.
	İlgili metinde ifade edilen hususlara dönük yorumlar yapar.
	Nübüvvetin gerekliliği (Mu'tezile)
	İlgili metni iraba uygun bir şekilde okur.
	İlgili metnin Türkçe karşılığını verir.
	İlgili metinde ifade edilen hususlara dönük yorumlar yapar.
	Nübüvvetin gerekliliği (Eş'ariyye)
	İlgili metni iraba uygun bir şekilde okur.
	İlgili metnin Türkçe karşılığını verir.
	İlgili metinde ifade edilen hususlara dönük yorumlar yapar.
	Nübüvvetin gerekliliği (Mâtürîdiyye)
	İlgili metni iraba uygun bir şekilde okur.
	İlgili metnin Türkçe karşılığını verir.
	İlgili metinde ifade edilen hususlara dönük yorumlar yapar.
	Mucizeler (Mu'tezile)
	İlgili metni iraba uygun bir şekilde okur.
	İlgili metnin Türkçe karşılığını verir.
	İlgili metinde ifade edilen hususlara dönük yorumlar yapar.
	Mucizeler (Eş'ariyye)

		İlgili metni iraba uygun bir şekilde okur.	
		İlgili metnin Türkçe karşılığını verir.	
		İlgili metinde ifade edilen hususlara dönük yorumlar yapar.	
		Mucizeler (Mâtürîdiyye)	
		İlgili metni iraba uygun bir şekilde okur.	
		İlgili metnin Türkçe karşılığını verir.	
		İlgili metinde ifade edilen hususlara dönük yorumlar yapar.	
		Hiz. Peygamber'in nübüvveti ve mucizeleri (Mu'tezile)	
		İlgili metni iraba uygun bir şekilde okur.	
		İlgili metnin Türkçe karşılığını verir.	
		İlgili metinde ifade edilen hususlara dönük yorumlar yapar.	
		Hiz. Peygamber'in nübüvveti ve mucizeleri (Eş'ariyye)	
		İlgili metni iraba uygun bir şekilde okur.	
		İlgili metnin Türkçe karşılığını verir.	
		İlgili metinde ifade edilen hususlara dönük yorumlar yapar.	
		Hiz. Peygamber'in nübüvveti ve mucizeleri (Mâtürîdiyye)	
		İlgili metni iraba uygun bir şekilde okur.	
		İlgili metnin Türkçe karşılığını verir.	
		İlgili metinde ifade edilen hususlara dönük yorumlar yapar.	
		Hatm-i nübüvvet (Üç mezhepten metinler)	
		İlgili metni iraba uygun bir şekilde okur.	
		İlgili metnin Türkçe karşılığını verir.	
		İlgili metinde ifade edilen hususlara dönük yorumlar yapar.	
Hafta-Tarih		Ders konuları	İlgili Program Yeterliği
1	2-6 Şubat 2026	Dersin tanıtımı	2-6 Şubat 2026
2	9-13 Şubat 2026	Nübüvvetin imkânı (Mu'tezile)	9-13 Şubat 2026
3	16-20 Şubat 2026	Nübüvvetin imkânı (Eş'ariyye)	16-20 Şubat 2026
4	23-27 Şubat 2026	Nübüvvetin imkânı (Mâtürîdiyye)	23-27 Şubat 2026
5	2-6 Mart 2026	Nübüvvetin gerekliliği (Mu'tezile)	2-6 Mart 2026
6	9-13 Mart 2026	Nübüvvetin gerekliliği (Eş'ariyye)	9-13 Mart 2026
7	16-20 Mart 2026	Nübüvvetin gerekliliği (Mâtürîdiyye)	16-20 Mart 2026
8	23-27 Mart 2026	Mucizeler (Mu'tezile)	23-27 Mart 2026
	4-12 Nisan 2026	Ara Sınavlar	4-12 Nisan 2026
9	14-18 Nisan 2026	Mucizeler (Eş'ariyye)	14-18 Nisan 2026
10	21-25 Nisan 2026	Mucizeler (Mâtürîdiyye)	21-25 Nisan 2026
11	28 Nisan 2 Mayıs 2026	Hiz. Peygamber'in nübüvveti ve mucizeleri (Mu'tezile)	28 Nisan 2 Mayıs 2026
12	5-9 Mayıs 2026	Hiz. Peygamber'in nübüvveti ve mucizeleri (Eş'ariyye)	5-9 Mayıs 2026
13	12-16 Mayıs 2026	Hiz. Peygamber'in nübüvveti ve mucizeleri (Mâtürîdiyye)	12-16 Mayıs 2026
14	19-23 Mayıs 2026	Hatm-i nübüvvet (Üç mezhepten metinler)	19-23 Mayıs 2026
		Dönem sonu sınavı	2-12 Haziran 2026
		Bütünleme Sınavı	17-25 Haziran 2026
Değerlendirme		Bu dersin değerlendirmesi, ilgili kaynaklar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vize, ödev üzerinden, final, yazılı soruları üzerinden yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 70'dir.	
Örnek Sorular		1-Aşağıdaki metne anlam veriniz. 2- Bu metnin kısa bir yorumunu yapınız. فإن قال : بينوا لي ما يجب أن أعلمه في النبوات؟ قيل له : ينبغي أن تعرف أولاً : جواز بعثة الله الأنبياء، وأن ذلك حسن وصواب، ثم تعلم أنه تعالى قد بعثهم وحملهم الشرائع ، وتعلم ما يدل على نبوتهم من المعجزات وصفاتها، وتعلم كيفية التوصل إلى معرفة كون المعجزات بالأخبار وغيرها، وتعلم ما الفائدة في بعثهم، وما الذي يلزمنا أن نعلم في القبول منهم، وتعلم أن نسخ الشرائع جائز من جهة العقل والسمع جميعاً	

Cevap Anahtarı	1- Eğer, bana nübüvvet konuları hakkında bilmem gerekenleri açıkla? Derse, ona şöyle denilir: Önce Allah'ın peygamber göndermesinin caiz olduğunu, bunun iyi ve doğru olduğunu bileceksin. Sonra onları Cenab-ı Hakk'ın gönderdiğini ve onlara kanunlar verdiğini bileceksin. Onların nübüvvetlerine delalet eden mucizelerin ve bu mucizelerin sıfatlarını bileceksin. Sonra haberler ve diğer başka şeylerle mucizelerin bilgisine nasıl ulaşacağını öğreneceksin. Peygamberlerin gönderilmelerindeki faydaları bileceksin. Bunları onlardan kabul ederken bilmemiz gerekenleri bileceksin. Şeriatların hem akıl hem de işitme yönünden nesh edilmesinin mümkün olduğunu da kavrayacaksın. 2- Kâdî Abdülcebbar, ilgili soru cevap üzerinden iman esaslarının üç rüknünden biri olan nübüvvet hakkında ilk planda bilinmesi gerekenleri farazi bir soru üzerinden ortaya koyup cevaplandırmıştır. Buna göre bir şeyin varlık kazanmasından yahut yürürlüğü girdiğinden bahsedebilmek için önce onun imkanını kabul etmek gerekir. Nübüvvet kurumuna inanan bir mümin bu bağlamda ilkin Allah'ın peygamber gönderebileceğini benimsemesi gerekir. Bu imkânın varlığını kabul sonrasında Allah, Mutezile açısından iyi olanı yapma, kul için aslah olanı yerine getirme durumunda olduğu için peygamber gönderilmesinin iyi olduğunu da kabul etmek gerekmektedir. Bu durumda üçüncü sırada artık O'nun bu iyiliği gerçekleştirip, peygamber gönderdiğini kabul etmek gerekir. Peygamber gönderildiğine göre onun mutlaka getirdiği şeyler olacaktır ki, buna genel itibarıyla şeriat demek mümkün olup, işte peygamberler bununla gelmiştir. Bu hususu da kabul etmek gerekir. Peygamberin Allah'ın elçisi olduğunun insanlar tarafından bilinmesi için onlara mucizeler de verilmiştir ki, bunların aynı devir ve coğrafyada olduğunda bizzat müşahade ile sonraki vakitler için sağlam haber yollarıyla bilinmesi mümkündür. İşte nübüvvetle alakalı olarak bir kişi bu yolları da bilmek durumundadır. Peygamber gönderilmesinin mutlaka hikmeti olduğu için kişi, bu bağlamda onların biset edilmelerinin faydaları, insanlara neler kazandıracakları yahut olmasalar nelerin kaybedileceğini de bilmesi gerekir. Yine birden fazla resul yahut ilahi kitap olup, bunları resul olarak kabul etmek için şeriatların nesh edilebileceğini de bilmek gerekir. Eğer buna imkân tanınmazsa özellikle Hz. Muhammed'in getirdiği son din ve onun elçiliği sıkıntıya girecektir ki bunu kabul etmek mümkün değildir. İşte müellif ilgili soruya verdiği bu cevaplar üzerinden bir müminin nübüvvetle ilgili ilk planda bilmesi gerekenleri, kendi mezhepsel anlayışı doğrultusunda ortaya koymuştur. Bu maddeleri aynı zamanda onlar açısından nübüvvetin en temel meseleleri olarak değerlendirmek de mümkün gözükmektedir.
Kaynak Kitap/lar	Mu'tezilî, Eş'arî ve Mâtürîdî müelliflere ait kelâmî eserler, Nübüvvetle ilgili müstakil kitaplar, Nübüvvet konularının da içinde yer aldığı kelâm-akaid kitapları, Dia İslam Ansiklopedisinden konuyla ilgili maddeler
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Hayyat; <i>el-İntisâr</i> Pezdevi; <i>Usulü'd-dîn</i> Gazzalî; <i>el-İktisâd</i> ve üç mezhebe ait öteki eserler

2.4.2. GAZZÂLÎ OKUMALARI

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. Emine ÖĞÜK
Oda Numarası	523
Ofis Saatleri	Salı, 10.00-12.00
E-posta	emine.oguk@gop.edu.tr
Ders Zamanı	11.10- 15.00
Derslik	523
Dersin Amacı	Kelam İlminde Müteahhir dönemin kendisiyle başladığı önemli bir alim olan Gazzali'nin görüşleri ışığında kelam ilminin geçmişte ve günümüzde öne çıkan temel meselelerini ele alıp değerlendirmek ve bu görüşler ışığında mevcut itikadi sorunlara çözüm önerileri geliştirmek
Konu ve İlgili Kazanımlar	Gazzâlî'den Önce Kelam İlminin Konumu, İktisad Okumaları
	Gazzâlî'den Önce Kelam İlminin Konumu
	İktisad Okumaları
	Gazzâlî'nin Hayatı, Eserleri ve Fikirleri, İktisad Okumaları
	Gazzâlî'nin Hayatı
	Eserleri ve Fikirleri
	İktisad Okumaları
	el-Münkız Adlı Eseri ve Değerlendirme, İktisad okumaları
	el-Münkız Adlı Eseri ve Değerlendirme
	İktisad okumaları
	İhya Adlı Eserinden Kitabı Kavaidi'l-Akaid Bölümü ve Değerlendirme, İktisad Okumaları
	İhya Adlı Eserinden Kitabı Kavaidi'l-Akaid Bölümü ve Değerlendirme
	İktisad Okumaları
	Mi'yarü'l-ilm Değerlendirme,- İktisad Okumaları
	Mi'yarü'l-ilm Değerlendirme
	İktisad Okumaları
	Fedâihu'l-Batiniyye ve Değerlendirme- İktisad Okumaları
	Fedâihu'l-Batiniyye ve Değerlendirme
	İktisad Okumaları
	Faysalü't-Tefrika- İktisad Okumaları
	Faysalü't-Tefrika
	İktisad Okumaları
	İlcamü'l-Avam an ilmi'l-kelam , İktisad Okumaları
	İlcamü'l-Avam an ilmi'l-kelam
	İktisad Okumaları
	Kitabu'l-Erbain, İktisad Okumaları
	Kitabu'l-Erbain
	İktisad Okumaları
	el-Hikme fi Mahlukatillah, İktisad Okumaları
	el-Hikme fi Mahlukatillah
	İktisad Okumaları
	Kıstasü'l-Müstakim , İktisad Okumaları
	Kıstasü'l-Müstakim
	İktisad Okumaları
	Gazzali, Güncel Konular ve Değerlendirme, İktisad Okumaları
	Güncel Konular ve Gazzali'nin Görüşleri Işığında Değerlendirme
	İktisad Okumaları
	Gazzali'nin Kelam Tarihindeki Yeri İktisad Okumaları

		Gazzali'nin Kelam Tarihindeki Yeri	
		İktisad Okumaları	
		Gazzali'nin İslam ve Batı Dünyasına Etkisi- İktisad Okumaları	
		Gazzali'nin İslam ve Batı Dünyasına Etkisi	
		İktisad Okumaları	
Hafta-Tarih		Ders konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Gazzâlî'den Önce Kelam İlminin Konumu, İktisad Okumaları	PY1, PY2
2	09.02.2026	Gazzâlî'nin Hayatı, Eserleri ve Fikirleri, İktisad Okumaları	PY1, PY2
3	16.02.2026	el-Münkız Adlı Eseri ve Değerlendirme, İktisad Okumaları	PY1, PY2
4	23.02.2026	İhya Adlı Eserinden Kitabı Kavaidi'l-Akaid Bölümü ve Değerlendirme, İktisad Okumaları	PY1, PY2
5	02.03.2026	Mi'yarü'l-ilm Değerlendirme, İktisad Okumaları	PY1, PY2
6	09.03.2026	Fedâihu'l-Batniyye ve Değerlendirme- İktisad Okumaları	PY1, PY2
7	16.03.2026	Faysalü't-Tefrika- İktisad Okumaları	PY1, PY2
8	23.03.2026	İlcamü'l-Avam an ilmi'l-kelam, İktisad Okumaları	PY1, PY2
9	30.03.2026	Kitabu'l-Erbain, İktisad Okumaları	PY1, PY2
9	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	el-Hikme fi Mahlukatillah, İktisad Okumaları	PY1, PY2
11	20.04.2026	Kıstasü'l-Müstakim, İktisad Okumaları	PY1, PY2
12	27.04.2026	Gazzali, Güncel Konular ve Değerlendirme, İktisad Okumaları	PY1, PY2
13	04.05.2026	Gazzali'nin Kelam Tarihindeki Yeri İktisad Okumaları	PY1, PY2
14	11.05.2026	Gazzali'nin İslam ve Batı Dünyasına Etkisi- İktisad Okumaları	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	
Değerlendirme		Vize %30, Final % 70	
Örnek Sorular		Gazzali'nin İslam Kelamı Açısından Önemi hakkında bilgi veriniz.	
Cevap Anahtarı		Gazzâlî kelâmcıları, bütün ilimlerin kendisinden çıktığı bir okyanusa benzettiği ve hidayet kaynağı olarak gördüğü Kur'an ve Sünnet'e yöneltmek istemiştir (<i>Cevâhirü 'l-Kur'ân</i>, s. 9). Bu durum, onun hemen her konuda âyet ve hadislerle başvurmasından da anlaşılmaktadır. Kelâm'ın bazı güç konularındaki isabetli tasnifleri ve sağlam sistematiği, kelâmı muhteva ve derinlik olarak genişletip güncelleştirme çabası, onun vurgulanması gereken diğer önemli özelliklerini teşkil etmektedir. Zamanının problemlerine öncelik verip o günün düşünce, mezhep ve akımlarıyla meşgul olması Gazzâlî'nin güncelleştirme gayretlerinin bir göstergesidir. Kelâmın bütün konularını kendine has üslûbu, ruhî coşkuları ve tenkitçi kafa yapısıyla ele alan Gazzâlî bu ilme önemli katkılarda bulunmuştur. Onun kelâma yaptığı eleştiriler iyice incelendiği takdirde bunların ilmin kendisine değil kelâmcıların metoduna ve özellikle cedeli kullanmalarına yönelik olduğu anlaşılır. Kelâm ilminde Gazzâlî'nin başlattığı mantığı kullanma süreci Şehristânî'den sonra Fahreddin er-Râzî ile zirveye ulaşmış, Seyfeddin el-Âmidî ve Beyzâvî tarafından sürdürülmüştür.	
Kaynak Kitaplar		Gazzali, e-İktisad fi'l-İtikad Gazzâlî, <i>el-Erba 'în fi uşûli 'd-dîn</i>, Beyrut 1409/1988. Gazzâlî, <i>el-Hikme fi mahlûkâtillâhi 'azze ve celle</i> (nşr. M. Abdülkâdir Ahmed Atâ), Beyrut 1407/1987. Gazzâlî, <i>el-Kıstâsü 'l-müstakîm</i> (nşr. V. Chelhot), Beyrut 1983	

	Gazzâlî, <i>Fayşalü't-tefrika beyne'l-İslâm ve 'z-zendeke</i> (nşr. Riyâz Mustafa el-Abdullah), Dımaşk 1407/1986 Gazzâlî, <i>İlcâmü'l-'avâm 'an 'ilmi'l-keâm</i> (nşr. M. el-Mu'tasım-Billâh el-Bağdâdî), Beyrut 1406/1985 Gazzali, <i>Fedaihu'l-Batniyye</i>. Gazzali, <i>İlcâmü'l-avâm</i>, Gazzali, <i>Kitabu kavaidi'l-akaid</i> Gazzali, <i>Mi'yarü'l-ilm</i> Şiblî Nu'mânî, <i>İslâmın Fikir Kılıcı Gazzalî'nin Bütün Cepheleri ile Hayatı ve Eserleri</i> (trc. Yusuf Karaca), İstanbul 1972 Gazzâlî, Hüseyin Atay, "Mevkıfû'l-Ğazzâlî min 'ilmi'l-keâm", <i>Ghazâlî, la raison et le miracle</i>, Paris 1987, Cemîl Salîbâ, "el-Ğazzâlî ve 'ilmü'l-keâm", <i>RAAD</i>, XLV (1970) İslam Ansiklopedisi Gazzali Maddesi
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Mustafa Çağrırcı , Gazzali , Diyanet Vakfı Yayınları Şiblî Nu'mânî, <i>İslâmın Fikir Kılıcı Gazzalî'nin Bütün Cepheleri ile Hayatı ve Eserleri</i> (trc. Yusuf Karaca), İstanbul 1972, s. 144.

2.4.3. TİB6038-TARİHSEL VE KÜLTÜREL BOYUTLARIYLA TÜRKİYE'DE ALEVİLİK

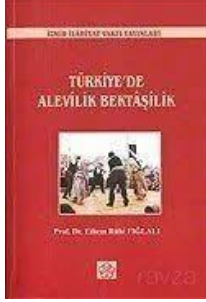
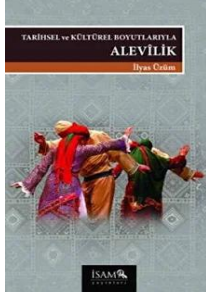
Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Şaban BANAZ
Oda Numarası	419
E-posta	saban.banaz@gop.edu.tr
Ders Zamanı	Pazartesi
Derslik	419 nolu oda
Dersin Amacı	Türkiye'deki Alevi, Bektaşî ve Kızılbaş olarak nitelenen zümreleri tanır, onların inanç esasları ve örf adet ve uygulamaları hakkında bilgi edinir.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Dersin Tanıtımı ve Temel Kavramlar
	Alevilik ve Bektaşilikle ilgili temel kavramları tanımlar.
	Dersin amaç, yöntem ve kaynaklarını kavrar.
	Alevilik-Bektaşilik çalışmalarının akademik çerçevesini değerlendirir.
2. Hafta	Aleviliğin Tarihsel Kökenleri
	Aleviliğin tarihsel arka planını açıklar.
	Orta Asya, Horasan ve Anadolu etkilerini değerlendirir.
	Aleviliğin İslam tarihi içindeki yerini analiz eder.
3. Hafta	Anadolu'nun İslamlaşması ve Heterodoks Yapılar
	Anadolu'da İslamlaşma sürecini tarihsel bağlamıyla açıklar.
	Heterodoks derviş zümrelerinin rolünü değerlendirir.
	Aleviliğin bu süreçteki konumunu analiz eder.
4. Hafta	Türkmen Babaları ve Ocak Sistemi
	Ocak kavramını ve işlevini açıklar.
	Dede-talip ilişkisini analiz eder.
	Alevi toplumsal örgütlenme biçimini değerlendirir.
5. Hafta	Hacı Bektaş Veli ve Bektaşiliğin Doğuşu
	Hacı Bektaş Veli'nin tarihsel kişiliğini tanır.
	Bektaşiliğin oluşum sürecini açıklar.
	Alevilik-Bektaşilik ilişkisini karşılaştırmalı biçimde değerlendirir.
6. Hafta	Alevi İnanç Esasları ve Erkân
	Alevi inanç sisteminin temel unsurlarını açıklar.
	Yol, erkân ve adap kavramlarını analiz eder.
	Alevi ibadet anlayışını Sünnî pratiklerle karşılaştırır.
7. Hafta	Cem, On İki Hizmet ve Deyişler
	Cem ibadetinin yapısını ve anlamını açıklar.
	On İki Hizmet'in işlevini değerlendirir.
	Deyiş ve nefeslerin inanç aktarımındaki rolünü analiz eder.

8. Hafta	Alevilikte İnsan ve Ahlak Anlayışı
	Alevi ahlak anlayışının temel ilkelerini açıklar.
	“Eline, beline, diline sahip ol” ilkesini yorumlar.
	Alevilikte insan merkezli yaklaşımı analiz eder.
9. Hafta	Osmanlı Devleti ve Aleviler
	Osmanlı-Alevi ilişkilerinin tarihsel seyrini açıklar.
	Safevî etkisinin Anadolu Aleviliğine yansımalarını değerlendirir.
	Siyasi gelişmelerin Alevi kimliği üzerindeki etkisini analiz eder.
10. Hafta	Bektaşilik ve Yeniçeri Ocağı
	Bektaşiliğin Osmanlı kurumlarıyla ilişkisini açıklar.
	Yeniçeri Ocağı ile Bektaşilik arasındaki bağı değerlendirir.
	1826 sonrası Bektaşiliğin dönüşümünü analiz eder.
11. Hafta	Cumhuriyet Döneminde Alevilik-Bektaşilik
	Cumhuriyet’in Alevilik-Bektaşilik üzerindeki etkilerini açıklar.
	Tekke ve zaviyelerin kapatılmasının sonuçlarını değerlendirir.
	Modernleşme sürecinde Alevi kimliğinin dönüşümünü analiz eder
12. Hafta	Günümüz Türkiye’inde Alevilik
	Güncel Alevi taleplerini ve tartışmaları tanımlar.
	Cemevleri meselesini hukuki ve toplumsal boyutlarıyla değerlendirir.
	Alevi örgütlenmelerinin rolünü analiz eder.
13. Hafta	Alevilik-Bektaşilik Üzerine Akademik Yaklaşımlar
	Oryantalist, yerli ve çağdaş yaklaşımları tanır.
	Alevilik çalışmalarındaki metodolojik sorunları değerlendirir.
	Farklı akademik görüşleri karşılaştırmalı olarak analiz eder.
14. Hafta	Genel Değerlendirme ve Güncel Tartışmalar
	Ders boyunca edinilen bilgileri bütüncül biçimde değerlendirir.
	Alevilik-Bektaşiliğin Türkiye’deki geleceğine dair tartışmaları analiz eder.
	Akademik ve toplumsal perspektifleri birlikte yorumlar.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Dersin Tanıtımı ve Temel Kavramlar	PY1, PY2
2	09.02.2026	Aleviliğin Tarihsel Kökenleri	PY1, PY2
3	16.02.2026	Anadolu’nun İslamlaşması ve Heterodoks Yapılar	PY1, PY2
4	23.02.2026	Türkmen Babaları ve Ocak Sistemi	PY1, PY2
5	02.03.2026	Hacı Bektaş Veli ve Bektaşiliğin Doğuşu	PY1, PY2
6	09.03.2026	Alevi İnanç Esasları ve Erkân	PY1, PY2
7	16.03.2026	Cem, On İki Hizmet ve Değişler	PY1, PY2
8	23.03.2026	Alevilikte İnsan ve Ahlak Anlayışı	PY1, PY2
9	30.03.2026	Osmanlı Devleti ve Aleviler	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Bektaşilik ve Yeniçeri Ocağı	PY1, PY2
11	20.04.2026	Cumhuriyet Döneminde Alevilik-Bektaşilik	PY1, PY2
12	27.04.2026	Günümüz Türkiye’inde Alevilik	PY1, PY2
13	04.05.2026	Alevilik-Bektaşilik Üzerine Akademik Yaklaşımlar	PY1, PY2
14	11.05.2026	Genel Değerlendirme ve Güncel Tartışmalar	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	SORU: Aleviliğin tarihsel kökenlerini Anadolu’nun İslamlaşma süreci bağlamında değerlendiriniz. CEVAP: Aleviliğin tarihsel kökenleri, Anadolu’nun İslamlaşma süreciyle yakından ilişkilidir. 11. ve 13. yüzyıllar arasında Anadolu’ya gelen Türkmen toplulukları, İslam’ı çoğunlukla tasavvufi ve heterodoks yorumlar aracılığıyla benimsemiştir. Bu

	süreçte Orta Asya inanç unsurları, Horasan tasavvufu ve Ehlibeyt merkezli anlayışlar iç içe geçmiştir. Anadolu'daki bu dinî çeşitlilik, Aleviliğin yazılı bir doktrinden ziyade sözlü kültür ve ritüeller üzerinden şekillenmesine zemin hazırlamıştır. SORU: Ocak sistemi ve dede-talip ilişkisi Alevi toplum yapısında nasıl bir işlev görmektedir? CEVAP: Ocak sistemi, Alevi toplumunun hem dinî hem de sosyal örgütlenmesinin temelini oluşturur. Dedeler, soy bağına dayalı olarak dini otoriteyi temsil ederken, talipler bu otoriteye bağlı toplulukları ifade eder. Dede-talip ilişkisi yalnızca ibadetleri değil, toplumsal düzeni, ahlaki denetimi ve uyuşmazlıkların çözümünü de kapsar. Bu yapı, Aleviliğin merkezi bir kuruma bağlı olmadan kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlamıştır. SORU: Cem ayininin Alevi inanç ve toplumsal hayatındaki yerini açıklayınız. CEVAP: Cem ayini, Alevi inanç sisteminin merkezinde yer alan kolektif bir ritüeldir. Cem, yalnızca ayin değil, aynı zamanda toplumsal dayanışma, eğitim ve ahlaki arınma işlevi görür. On İki Hizmet aracılığıyla topluluk içindeki görev paylaşımı ve eşitlik vurgulanır. Cem, bireysel ibadetten ziyade toplumsal bütünlüğü önceleyen Alevi anlayışını yansıtır. SORU: Cumhuriyet dönemi ve günümüz Türkiye'sinde Alevilik-Bektaşilikle ilgili temel tartışma alanlarını açıklayınız. CEVAP: Cumhuriyet döneminde Alevilik-Bektaşilik, laiklik ve eşit vatandaşlık söylemleri içinde yeni bir görünürlük kazanmıştır. Ancak tekke ve zaviyelerin kapatılması, cem ibadetinin resmî tanınmaması gibi uygulamalar tartışmalara yol açmıştır. Günümüzde cemevlerinin ibadethane statüsü, zorunlu din dersleri ve kamusal temsil gibi konular Alevi toplulukların temel talepleri arasında yer almaktadır. Bu tartışmalar, Aleviliğin hem inançsal hem de toplumsal bir kimlik olarak yeniden tanımlanma sürecini yansıtmaktadır.
Kaynak Kitap	 4 E. Ruhi Fırlıklı-Türkiye'de Alevilik Bektaşilik İlyas Üzümlü-Tarihsel ve Kültürel Boyutlarıyla Alevilik
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	İslam Mezhepleri Tarihi alanı uzmanları tarafından yazılan makaleler

2.5. ARAP DİLİ VE BELAĞATI

2.5.1. TİB6051-ARAPÇA METİN ÇÖZÜMLEMELERİ

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Abdulmuttalip Işidan
Oda Numarası	501
E-posta	Abdulmuttalip.isidan@gop.edu.tr
Ders Zamanı	08:10 – 11:00
Derslik	501
Dersin Amacı	Bu dersin amacı, doktora düzeyindeki öğrencilerin Arapça metinleri dilbilimsel, anlambilimsel, söylemsel ve bağlamsal boyutlarıyla çözümleyebilme becerilerini geliştirmek; klasik ve modern Arapça metinler üzerinden ileri düzey eleştirel okuma ve akademik analiz yetkinliği kazandırmaktır.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Metin çözümlemesine giriş, metin–söylem–bağlam ilişkisi ve dersin kuramsal çerçevesinin tanıtılması. Konunun temel kavram ve kuramsal çerçevesini açıklar. İlgili çözümleme yöntemlerini Arapça metinlere uygular. Metni eleştirel ve akademik ölçütlerle değerlendirir.
2. Hafta	Arapça metin çözümlemelerinde temel dilbilimsel yaklaşımlar ve yöntemler. Dilbilimsel çözümleme yaklaşımlarını sınıflandırır. Bu yaklaşımları Arapça metinlere uygular. Yöntemlerin güçlü ve sınırlı yönlerini karşılaştırır.
3. Hafta	Metin dilbilimi bağlamında bütünlük ve bağdaşıklık kavramları. Bütünlük ve bağdaşıklık unsurlarını tanımlar. Arapça metinlerde bağdaşıklık araçlarını tespit eder Metnin anlam örgüsüne katkılarını değerlendirir.
4. Hafta	Sözdizimsel yapıların Arapça metin anlamına etkisi. Temel sözdizimsel yapı türlerini ayırt eder. Sözdiziminin vurgu ve anlam üzerindeki etkisini analiz eder. Sözdizim–söylem ilişkisini metin üzerinden açıklar.
5. Hafta	Anlambilimsel çözümleme: anlam katmanları. Sözcük ve cümle düzeyinde anlam türlerini ayırt eder. Açık ve örtük anlam katmanlarını çözümler. Anlam farklılaşmalarını bağlamla ilişkilendirir.
6. Hafta	Pragmatik çözümleme ve bağlama dayalı anlam. Pragmatik çözümlemenin temel ilkelerini açıklar. Bağlamın anlam üretimindeki rolünü analiz eder. Edimsel anlamı Arapça metinler üzerinden değerlendirir.
7. Hafta	Metinlerarasılık ve göndermeler. Metinlerarasılık türlerini tanımlar. Arapça metinlerde göndermeleri tespit eder. Bu ilişkilerin anlam üretimine katkısını yorumlar.
8. Hafta	Anlatı yapıları ve söylem organizasyonu. Anlatı bileşenlerini ayırt eder. Söylem organizasyonunu metin üzerinden analiz eder. Anlatı yapısının anlam kurgusuna etkisini açıklar.
9. Hafta	Ara Sınav
10. Hafta	Dini metinlerde dil, yorum ve anlam inşası. Dini metinlerde dilsel özellikleri tanımlar. Yorum ve anlam üretim süreçlerini analiz eder. Metin–yorum ilişkisini eleştirel biçimde değerlendirir.
11. Hafta	Eleştirel söylem analizi ve ideoloji. Eleştirel söylem analizinin temel kavramlarını açıklar. İdeolojik söylem unsurlarını metinde tespit eder. Dil–güç ilişkisini Arapça metinler üzerinden tartışır.

12. Hafta	Kültürel kodlar ve kimlik inşası
	Kültürel kod kavramını tanımlar.
	Metinlerde kimlik inşa süreçlerini analiz eder.
	Kültür–dil ilişkisini eleştirel bakışla değerlendirir.
13. Hafta	Akademik Arapça metinler.
	Akademik metinlerin yapısal özelliklerini tanımlar.
	Söylemsel stratejileri analiz eder.
	Akademik yazım normlarını metin üzerinden değerlendirir.
14. Hafta	Öğrenci sunumları ve genel değerlendirme.
	Bağımsız bir Arapça metin çözümlemesi tasarlar.
	Akademik sunum ve yazılı rapor hazırlar.
	Kendi analizini eleştirel biçimde değerlendirir.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Metin çözümlemesine giriş	PY1, PY2
2	09.02.2026	Dilbilimsel yaklaşımlar	PY1, PY2
3	16.02.2026	Bütünlük ve bağdaşıklık	PY1, PY2
4	23.02.2026	Sözdizimi ve anlam	PY1, PY2
5	02.03.2026	Anlambilimsel çözümleme	PY1, PY2
6	09.03.2026	Pragmatik çözümleme	PY1, PY2
7	16.03.2026	Metinlerarasılık	PY1, PY2
8	23.03.2026	Anlatı ve söylem	PY1, PY2
9	30.03.2026	Medya metinleri	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Dini metinler	PY1, PY2
11	20.04.2026	Eleştirel söylem analizi	PY1, PY2
12	27.04.2026	Kültür ve kimlik	PY1, PY2
13	04.05.2026	Akademik Metinler	PY1, PY2
14	11.05.2026	Sunumlar ve değerlendirme	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	Verilen Arapça metni metin dilbilimi ve söylem analizi açısından çözümleyiniz.
Kaynak Kitap	Beaugrande, R. & Dressler, W. (1981). <i>Introduction to Text Linguistics</i> .
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Fairclough, N. <i>Critical Discourse Analysis</i> . Van Dijk, T. A. <i>Discourse and Context</i> . Halliday, M. A. K. & Hasan, R. <i>Cohesion in English</i> .

2.5.2. ATİB5015-ARAP DİLİNİN FELSEFESİ

Öğretim Üyesi	Mohamadou Aboubacar MAİGA
Oda Numarası	518
E-posta	Aboubacar.mohamadou@gop.edu.tr
Ders Zamanı	11:10- 15:00
Derslik	2. kat seminer 1
Dersin Amacı	Bu ders, Arap dilini sadece gramer kuralları üzerinden değil; dilin mahiyeti, kökeni, anlam yapısı, düşünce ile ilişkisi, kültürel ve medeniyet boyutları bakımından felsefi bir yaklaşımla ele almayı amaçlamaktadır.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	
	Öğrenci, dil felsefesinin temel kavramlarını (dil, anlam, düşünce, gerçeklik) tanımlar.

	Dil felsefesinin klasik ve modern yaklaşımlarını ayırt eder.
	Arap dili çalışmalarında felsefi bakışın gerekliliğini kavrar.
2. Hafta	
	Öğrenci, Arap dilinin kökenine dair vahiyçi, beşerî ve uzlaştırıcı yaklaşımları açıklar.
	Dilin ilahî ve beşerî boyutları arasındaki tartışmaları analiz eder.
	Arap dilinin tarihsel gelişimini felsefi çerçevede değerlendirir.
3. Hafta	
	Öğrenci, Arap dilinin İslam medeniyetinin oluşumundaki rolünü kavrar.
	Dil–medeniyet–kimlik ilişkisini örneklerle açıklar.
	Kur’an merkezli dil anlayışının kültürel yansımalarını yorumlar.
4. Hafta	
	Öğrenci, Sîbeveyh, Câhiz ve İbn Cinnî’nin dil anlayışlarını karşılaştırır.
	Klasik dilcilerin dil–akıl ilişkisine yaklaşımlarını değerlendirir.
	Arap dil düşüncesinin felsefi temellerini tespit eder.
5. Hafta	
	Öğrenci, kelime–kök–türetme ilişkisini felsefi açıdan açıklar.
	Dilin yapısal bütünlüğü ile anlam üretimi arasındaki ilişkiyi analiz eder.
	Arapçanın morfolojik sistemini kavramsal düzeyde yorumlar.
6. Hafta	
	Öğrenci, delalet türlerini (lafzî, aklî, tabîî) tanımlar.
	Lafız–mana ilişkisini felsefi ve usûlî bağlamda değerlendirir.
	Anlamanın sabitliği ve değişkenliği tartışmalarını kavrar.
7. Hafta	
	Öğrenci, bağlamın anlam oluşumundaki rolünü açıklar.
	Siyak–sibak kavramlarını metin çözümlemesinde uygular.
	Belagat ve pragmatik yaklaşımlar arasında ilişki kurar.
8. Hafta	
	Öğrenci, Kur’an dilinin özgünlüğünü dil felsefesi açısından açıklar.
	Vahiy–dil–anlam ilişkisini kavramsal düzeyde analiz eder.
	Kur’an’daki mecaz, teşbih ve sembolik anlatımı yorumlar.
9. Hafta	
	Öğrenci, belagatın epistemolojik işlevini kavrar.
	Abdulkâhîr el-Cürcânî’nin nazım teorisini açıklar.
	Belagatın anlam üretimindeki rolünü metin üzerinden analiz eder.
10. Hafta	
	Öğrenci, önceki haftalarda edinilen kavramsal bilgileri bütüncül biçimde kullanır.
	Teorik bilgileri analiz ve yorum düzeyinde ifade eder.
	Akademik yazılı sınav becerisi kazanır.
11. Hafta	
	Öğrenci, Basra ve Kûfe ekollerinin yöntemlerini karşılaştırır.
	Nahiv kurallarının aklî ve sem’î temellerini değerlendirir.
	Gramerin düşünceyi yönlendirme gücünü kavrar.
12. Hafta	
	Öğrenci, metin–anlam–yorum ilişkisini açıklar.
	Te’vil kavramını klasik ve modern bağlamda değerlendirir.
	Hermenötik yaklaşımları Arap metinlerine uygular.
13. Hafta	
	Öğrenci, yapısalcılık, göstergebilim ve üretici dilbilgisi yaklaşımlarını tanımlar.
	Modern dil teorilerinin Arapçaya uygulanabilirliğini tartışır.
	Klasik Arap dil düşüncesi ile modern dilbilimi karşılaştırır.
14. Hafta	
	Öğrenci, Arap dilinin kimlik ve kültür inşasındaki rolünü değerlendirir.
	Dil–düşünce–medeniyet ilişkisini bütüncül biçimde analiz eder.
	Arap dili çalışmalarında felsefi yaklaşım geliştirme yetkinliği kazanır.

--	--

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Giriş – Dil Felsefesine Giriş	PY1, PY2
2	09.02.2026	Arap Dilinin Mahiyeti ve Kökeni	PY1, PY2
3	16.02.2026	Arap Dili ve İslam Medeniyeti	PY1, PY2
4	23.02.2026	Klasik Dilcilerde Dil Felsefesinin Kökenleri	PY1, PY2
5	02.03.2026	Arap Dilinde Kelime, Yapı ve Mahiyet	PY1, PY2
6	09.03.2026	Anlam Felsefesi I – Delalet Kavramı	PY1, PY2
7	16.03.2026	Anlam Felsefesi II – Bağlam, Siyak ve Sibak	PY1, PY2
8	23.03.2026	Kur'an Dili ve Vahiy Perspektifi	PY1, PY2
9	30.03.2026	Belağatın Felsefi Temelleri	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Nahiv Tartışmalarının Felsefi Yönü	PY1, PY2
11	20.04.2026	Arap Dilinde Metin, Yorum ve Te'vil	PY1, PY2
12	27.04.2026	Modern Dilbilimde Arap Diline Yaklaşımlar	PY1, PY2
13	04.05.2026	Arap Dilinin Felsefi ve Kültürel Rolü	PY1, PY2
14	11.05.2026	Dönem Sonu Değerlendirme	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	
Kaynak Kitap	1. İbn Cinnî – el-Ḥaşā' is 2. İbn Fâris – es-Sâhibî fî Fıkhî'l-Luğa 3. Tammâm Hassân – el-Luğa ve'l-İstidlâl
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	

2.5.4. DİL VE MANTIK İLİŞKİSİ

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Mohamadou Aboubacar MAIGA
Oda Numarası	518
Ofis Saatleri	08:00-17:00
E-posta	aboubacar.mohamadou@gop.edu.tr
Ders Zamanı	18:10-21:00
Derslik	19
Dersin Amacı	Bu dersin amacı, dilin yapısal ve semantik özellikleri ile mantıksal ilişkilerini incelemektir. Öğrenciler, dilin mantıksal analizini, düşünce süreçlerindeki etkisini ve dilsel ifadelerin mantıksal geçerlilik açısından değerlendirilmesini öğrenirler. Ayrıca, modern dilbilim ve mantık teorilerinin bir araya geldiği alanlarda eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeleri hedeflenir.
Konu ve İlgili Kazanımlar	1. Giriş: Dil ve Mantık İlişkisine Genel Bakış
	Dil ve mantığın tarihsel gelişim içindeki etkileşimini açıklar.
	Mantığın dil analizindeki rolünü ve önemini değerlendirir.
	Dilbilimsel ve mantıksal yapıların kesişim noktalarını tanımlar.
	2. Mantık Tarihi
	Mantık disiplininin Antik Yunan'dan günümüze kadar gelişimini özetler.
	Aristo, Frege ve modern mantıkçılar arasındaki temel farkları analiz eder.
	Mantığın felsefi ve bilimsel düşüncedeki yerini tartışır.
	3. Doğal Dil Mantığı: Temel Kavramlar ve Yaklaşımlar
	Doğal dil mantığının temel ilkelerini ve teorilerini açıklar.
	Biçimsel mantık ile doğal dil mantığını karşılaştırır.

		Doğal dildeki mantıksal çıkarım süreçlerini örneklerle analiz eder.	
		4. Mantıksal Semantik: Doğruluk Koşulları ve Anlam Analizi	
		Doğruluk koşulları teorisini açıklar ve dilsel anlam üzerindeki etkisini tartışır.	
		Anlam ve mantıksal çıkarımlar arasındaki ilişkiyi değerlendirir.	
		Farklı anlam teorilerinin dil analizi üzerindeki katkılarını açıklar.	
		5. Pragmatik ve Dil Kullanımı: Mantıksal Çıkarımlar	
		Dilsel bağlamın mantıksal çıkarım süreçlerindeki rolünü açıklar.	
		Pragmatik ilkeler ile mantıksal çıkarım arasındaki etkileşimi analiz eder.	
		Grice'in anlam teorisi çerçevesinde pragmatik ve mantıksal süreçleri tartışır.	
		6. Orta Dönem Sınavı ve Tartışma: Dilsel Yapıların Mantıksal Analizi	
		Dilsel yapıların mantıksal analizini uygulamalı olarak değerlendirir.	
		Daha önce öğrenilen konular ışığında çeşitli metinleri analiz eder.	
		Öğrencilerin kendi araştırma sorularını geliştirmelerine rehberlik eder.	
		7. Mantıksal Semantik: Doğruluk Koşulları ve Anlam Analizi (İleri Seviye)	
		Doğruluk koşullarına dayalı anlam teorilerini derinlemesine açıklar.	
		Bicimsel semantik ile doğal dilin mantıksal anlam ilişkisini değerlendirir.	
		Mantıksal semantik modellerini farklı dil yapılarına uygular.	
		8. Dilsel Belirsizlik: Sorunlar ve Çözüm Yolları	
		Dilsel belirsizliğin mantıksal ve semantik boyutlarını açıklar.	
		Çok anlamlılık (polysemy) ve belirsizlik (ambiguity) arasındaki farkları analiz eder.	
		Dilsel belirsizlikleri çözmek için mantıksal yöntemleri uygular.	
		9. Anlam Teorileri ve Mantık	
		Anlamın mantıksal ve dilbilimsel kuramlar çerçevesinde nasıl şekillendiğini analiz eder.	
		Farklı anlam teorilerinin dilbilimsel incelemelere katkısını değerlendirir.	
		Anlam kuramlarının yapay zekâ ve doğal dil işleme süreçlerindeki kullanımını tartışır.	
		10. Dilin Sınırları	
		Dilin düşünce ve mantık üzerindeki sınırlarını analiz eder.	
		Dili mantık çerçevesinde formelleştirme çabalarını değerlendirir.	
		Wittgenstein ve diğer filozofların dilin sınırları hakkındaki görüşlerini karşılaştırır.	
		11. Mantık ve Dil İlişkilerinin Çağdaş Uygulamaları: Yapay Zeka ve NLP	
		Doğal dil işlemede (NLP) mantık kullanımının temel prensiplerini açıklar.	
		Yapay zekâ ve dil arasındaki etkileşimi ele alır.	
		Makine öğrenmesi ve mantıksal semantik ilişkisini değerlendirir.	
		12. Dilsel Metaforlar ve Mantıksal Düşüncenin Sınırları	
		Dilsel metaforların mantıksal analiz üzerindeki etkisini açıklar.	
Hafta-Tarih		Ders konuları	İlgili Program Yeterliği
1	17.02.2025	Giriş: Dil ve mantık ilişkisine genel bakış	
2	24.02.2025	Mantık Tarihi	
3	03.03. 2025	Doğal dil mantığı: Temel kavramlar ve yaklaşımlar	
4	10.03. 2025	Mantıksal semantik: Doğruluk koşulları ve anlam analizi	
5	17.03. 2025	Pragmatik ve dil kullanımı: Mantıksal çıkarımlar	
6	24.03. 2025	Orta Dönem Sınavı ve Tartışma: Dilsel yapıların mantıksal analizi	
7	31. 03.2025	Mantıksal semantik: Doğruluk koşulları ve anlam analizi	
8	07.04.2025	Dilsel belirsizlik: Sorunlar ve çözüm yolları	
9	14.04.2024	Anlam teorileri ve mantık	
10	21.04.2025	Dilin sınırları	
11	28.04.2024	Mantık ve dil ilişkilerinin çağdaş uygulamaları: Yapay zeka ve NLP	
12	05.05.2025	Dilsel metaforlar ve mantıksal düşüncenin sınırları	
13	12.05.2025	Dil-mantık ilişkisine eleştirel bakış: Felsefi ve teorik yaklaşımlar	
14	19.05.2025	Genel değerlendirme ve öğrenci sunumları	
		Dönem sonu sınavı	
		Bütünleme Sınavı	
Değerlendirme			
Örnek Sorular		1. Dil ve mantık arasındaki ilişkiyi tarihsel açıdan nasıl açıklayabilirsiniz? Aristo, Frege ve çağdaş mantıkçılar arasındaki temel farkları değerlendiriniz.	

	2. Doğal dil mantığının temel kavramları nelerdir? Doğal dilde mantıksal çıkarımların nasıl gerçekleştiğini örneklerle açıklayınız. 3. Dilsel belirsizlik mantıksal analiz açısından nasıl bir problem oluşturur? Çok anlamlılık (polysemy) ve belirsizlik (ambiguity) kavramlarını karşılaştırarak çözüm yolları öneriniz. 4. Pragmatik ilkeler mantıksal çıkarım süreçlerini nasıl etkiler? Grice'ın iş birliği ilkesi çerçevesinde pragmatik-mantıksal ilişkileri tartışınız. 5. Yapay zekâ ve doğal dil işleme (NLP) uygulamalarında mantığın rolü nedir? Mantıksal semantiğin yapay zekâ alanındaki kullanımını değerlendirin ve bir örnek üzerinde analiz yapınız.
Cevap Anahtarı	
Kaynak Kitap/lar	<i>Alâkatu'l-mantık bi'l-luga inde falâsifetü'l-müslimin, Hasan Beşir</i> <i>Tatavvuru'l-alâka beyne mantık Atistos ve 'n-nahivi'l-rababi, Mahmud Ali</i>
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	

2.5.5. TİB-6048-ESTETİK BİLİMİNİN İLKELERİ VE EDEBİYATTAKİ UYGULAMALARI

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Esat LAYEK
Oda Numarası	517
E-posta	esat.layek@gop.edu.tr
Ders Zamanı	13,00
Derslik	Dr derslik
Dersin Amacı	Bu derslerin amacı, estetik bilimine ve tarihine derinlemesine bir bakış sunmak ve ardından bu bilgileri edebi metinlerin incelenmesinde uygulamaktır.

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Estetik Biliminin Kavramı ve Tarihi
	☐ Estetik biliminin Yunanca "aisthesis" (duyum, algı) kökeninden başlayarak Alexander Gottlieb Baumgarten tarafından 1750'de "duyusal bilginin bilimi" olarak sistematik bir disiplin haline getirildiğini kavrar. ☐ Estetiğin Antik Çağ'dan (Platon ve Aristoteles'in objektif güzellik anlayışı) modern döneme (Kant'ın öznel beğeni yargısı) uzanan tarihsel evrimini ve normatif bilimler (mantık, ahlak, estetik) arasındaki yerini açıklar. ☐ Estetiğin güzellik, sanat ve duyusal algı arasındaki ilişkiyi temel alarak felsefe tarihindeki rolünü tanımlar ve günümüzdeki geniş anlamını (güzellik felsefesi/sanat felsefesi) ayırt eder.
2. Hafta	Klasik ve Modern Estetik Teoriler
	☐ Klasik estetik teorilerde (Platon'un idea temelli objektif güzellik, Aristoteles'in oran ve uyum vurgusu) güzelliğin evrensel ve nesnel niteliklerini karşılaştırır. ☐ Modern estetik teorilerde (Kant'ın özerk beğeni yargısı, Hegel'in tin ve idea diyalektiği) öznellik, yüce kavramı ve sanatın tarihsel gelişiminin rolünü kavrar. ☐ Klasik ile modern yaklaşımlar arasındaki temel farkı (nesnel/evrensel → öznel/tarihsel) belirterek, estetik yargının evrimini edebiyat metinlerine uygulama potansiyelini fark eder.
3. Hafta	Doğal Güzellik ile Sanat Güzelliği Arasındaki Fark
	☐ Doğal güzelliğin (tabiat nesnelerinin kendiliğinden uyum ve haz vericiliği) ile sanat güzelliğinin (insan yaratımı, tin/idea ifadesi) ontolojik ve epistemolojik farklarını ayırt eder. ☐ Kant, Hegel ve Croce gibi düşünürlerin görüşlerine göre sanat güzelliğinin doğal güzellikten üstünlüğünü (tin etkinliği, ifade gücü) ve estetik yargıdaki ayrımı açıklar.

	☐ Doğal güzelliğin doğrudan duyuşal haza, sanat güzelliğinin ise biçim, niyet ve yorum katmanlarına dayandığını belirterek edebî metinlerde bu ayrımın nasıl işlediğini analiz eder.
4. Hafta	Güzelliğin Etik ve İnsani Değerlerle İlişkisi
	☐ Antik dönemden (kalokagathia: iyi-güzel birliği) modern döneme (Kant'ta etik-estetik ayrımı/ilişkisi) güzelliğin ahlaki değerlerle (iyi, doğru, adalet) bağını kavrar. ☐ Güzelliğin etik zeminden kopmasının (manipülasyon, çirkinliğin estetize edilmesi) risklerini ve etik-estetik bütünlüğünün insani gelişimdeki önemini tartışır. ☐ Edebiyatta güzelliğin etik boyutunun (ahlaki mesaj, karakter gelişimi, insani değerler) metnin estetik etkisini nasıl güçlendirdiğini örneklerle açıklar.
5. Hafta	Sanat Zevki ve Gelişimi
	☐ Sanat zevkinin (estetik beğeni) bireysel deneyim, eğitim ve kültürel çevreyle nasıl geliştiğini ve estetik algının zamanla inceldiğini kavrar. ☐ Estetik eğitimin (sanat eserleriyle etkileşim) duyuşal hazdan bilinçli yargıya geçiş sürecini ve bunun kişisel/ toplumsal gelişimdeki rolünü anlar. ☐ Sanat zevkinin gelişiminin edebî metin okuma pratiğinde estetik haz ve eleştirel bakış açısını nasıl artırdığını fark eder.
6. Hafta	Edebiyatta Estetik Analiz Araçları
	☐ Edebiyatta estetik analiz araçlarını (dil/üslup, imge/sembol, biçimsel yapı, okur algısı) tanırlar ve bunların metnin sanatsal katmanlarını ortaya çıkardığını kavrar. ☐ Bu araçların yalnızca içerik değil, estetik etki ve anlam çok katmanlılığını çözümlemedeki önemini örneklerle açıklar. ☐ Edebi metinlerde estetik araçları kullanarak metnin güzellik, haz ve yorum potansiyelini sistematik biçimde analiz etme becerisi kazanır.
7. Hafta	Şiirde Estetik
	☐ Şiirde estetiğin vezin, kafiye, imge, ritim ve ses gibi unsurlarla nasıl yaratıldığını ve duyuşal/zihinsel etki ürettiğini kavrar. ☐ Şiirin estetik alımlanmasında duyuşal haz, imgelerin çağrışım gücü ve biçim-içerik uyumunun rolünü anlar. ☐ Farklı şiir türlerinde (klasik-modern) estetik ilkelerin nasıl uygulandığını karşılaştırarak şiirsel güzelliği değerlendirir.
8. Hafta	Romanda Estetik
	☐ Romanda estetiğin anlatıcı bakış açısı, karakter derinliği, zaman-mekân kurgusu ve betimleme teknikleriyle nasıl inşa edildiğini kavrar. ☐ Romanın estetik yapısında gerçeklik yanılsaması, duyuşal yoğunluk ve tematik bütünlüğün önemini anlar. ☐ Romanda estetik alımın okurda yarattığı katmanlı anlam ve haz deneyimini analiz eder.
9. Hafta	Retorik ve Estetik Bilimi
	☐ Retoriğin (ikna sanatı: ethos, pathos, logos) estetik bilimle kesişimini ve edebiyatta ikna ile güzellik arasındaki ilişkiyi kavrar. ☐ Retorik figürlerin (metafor, mecaz, alliterasyon) estetik etki yaratmadaki rolünü anlar. ☐ Klasik retorik ile modern estetik yaklaşımların edebî metinlerde nasıl birleştiğini değerlendirir.
10. Hafta	Edebiyatın Estetik Alımı
	☐ Edebiyat eserinin estetik alım sürecinde (okur-yazar etkileşimi, algı ve yorum) öznal-estetik yargının dinamiklerini kavrar. ☐ Estetik alımın haz, catharsis ve anlam üretimi boyutlarını anlar. ☐ Farklı okur profillerinde edebiyatın estetik etkisinin nasıl değiştiğini tartışır.
11. Hafta	Karşılaştırmalı Edebiyatta Estetik Bilimi
	☐ Karşılaştırmalı edebiyatta estetik ilkelerin farklı kültür ve dönemlerdeki benzerlik/farklılıklarını kavrar. ☐ Estetik değerlerin evrensel mi yoksa kültürel göreceli mi olduğunu tartışır.

	☐ Farklı edebiyat geleneklerini estetik araçlarla karşılaştırarak ortak güzellik unsurlarını belirler.
12. Hafta	Tasavvuf Edebiyatında Estetik
	☐ Tasavvuf edebiyatında estetiğin ilahi aşk, sembolizm (mey, pervane, gül) ve vecd haliyle nasıl iç içe geçtiğini kavrar. ☐ Tasavvufi metinlerde güzelliğin maddi ötesinde manevi boyutu ve estetik hazın ruhsal yükselişle ilişkisini anlar. ☐ Mevlana, Yunus Emre gibi örneklerde tasavvuf estetiğinin edebî ifade biçimlerini analiz eder.
13. Hafta	Dil ve Güzellik
	☐ Dilin estetik gücünü (ses uyumu, ritim, kelime seçimi, çağrışım) ve güzellik yaratmadaki rolünü kavrar. ☐ Dilin şiirsel/edebî kullanımının duysal ve zihinsel haz ürettiğini anlar. ☐ Farklı dillerde ve dönemlerde dil estetiğinin nasıl dönüştüğünü değerlendirir.
14. Hafta	Çocuk ve Gençlik Edebiyatında Estetik
	☐ Çocuk ve gençlik edebiyatında estetiğin basitlik, hayal gücü, ahlaki mesaj ve görsel/sözel uyumla nasıl şekillendiğini kavrar. ☐ Bu edebiyatta estetik zevkin gelişimsel rolünü (duysal hazdan eleştirel algıya geçiş) anlar. ☐ Masal, öykü ve şiirlerde estetik unsurların çocuğun duysal ve bilişsel gelişimine katkısını analiz eder.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Estetik Biliminin Kavramı ve Tarihi	PY1, PY2
2	09.02.2026	Klasik ve Modern Estetik Teoriler	PY1, PY2
3	16.02.2026	Doğal Güzellik ile Sanat Güzelliği Arasındaki Fark	PY1, PY2
4	23.02.2026	Güzelliğin Etik ve İnsani Değerlerle İlişkisi	PY1, PY2
5	02.03.2026	Sanat Zevki ve Gelişimi	PY1, PY2
6	09.03.2026	Edebiyatta Estetik Analiz Araçları	PY1, PY2
7	16.03.2026	Şiirde Estetik	PY1, PY2
8	23.03.2026	Romanda Estetik	PY1, PY2
9	30.03.2026	Retorik ve Estetik Bilimi	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026		
10	13.04.2026	Edebiyatın Estetik Alımı	PY1, PY2
11	20.04.2026	Karşılaştırmalı Edebiyatta Estetik Bilimi	PY1, PY2
12	27.04.2026	Tasavvuf Edebiyatında Estetik	PY1, PY2
13	04.05.2026	Dil ve Güzellik	PY1, PY2
14	11.05.2026	Çocuk ve Gençlik Edebiyatında Estetik	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	Soru: Edebiyatta estetik analiz araçları nelerdir ve bu araçların edebî metnin incelenmesindeki önemi nedir? Cevap: Edebiyatta estetik analiz araçları; dil ve üslup, imge ve sembol, biçimsel yapı ile okur algısı gibi unsurları kapsar. Bu araçlar, edebî metnin yalnızca içeriğini değil, sanatsal yapısını ve estetik etkisini ortaya koyarak metnin anlamını çok katmanlı biçimde çözümlemeye imkân sağlar.
Kaynak Kitap	☐ Estetik Bilimi ve Sanat Felsefesi - Hegel ☐ Çağdaş Sanat Felsefesinde Estetik Bilimi - Mücahid Abdülmünim Mücahid

Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Giriş Estetik Bilimine ve Sanat Felsefesine - Emire Hilmi Matar
--	---

2.6. TASAVVUF

2.6.1. TİB-6041 OSMANLI DEVLETİ'NDE TASAVVUF/ DOKTORA

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Nazım ÇINAR
Oda Numarası	1.Kat 404
E-posta	nazim.cinar@gop.edu.tr
Ders Zamanı	08:10-11:00
Derslik	Öğr. Üyesi Odası
Dersin Amacı	Bu dersi başarı ile tamamlayan öğrencilerin, Osmanlıda tasavvuf kültürünün gelişmesi, tarikatların gelişimi ve tasavvuf büyüklerin topluma olan etkileri, Padişahların tarikat mensupları ile olan ilişkileri, Osmanlı devletinde etkin olan; Halvetiyye, Nakşbendiyye, Bayramiyye, Mevleviyye, Zeyniyye, Kadiriyye, Celvetiyye, Bektaşîyye ve diğer tarikatlar ve mensupları hakkında bilgi sahibi olur

Hafta	Konu ve ilgili kazanım
1. Hafta	Osmanlı Anadolu'sunda Tasavvuf Kültürü. Osmanlı'nın kuruluşunda mutasavvıfların rolünü bilir. Şeyh Edebali hakkında bilgi edinir. Ekberi düşünceyle yakından ilgilenen Davud-î Kayseri hakkında bilgi edinir.
2. Hafta	Halvetiyye Tarikatın kurucusu hakkında bilgi edinir. Tarikatın hangi kollara ayrıldığını bilir. Tarikatın nerelerde yaygınlaştığını bilir.
3. Hafta	Nakşbendiyye Tarikatın kurucusu hakkında bilgi edinir. Tarikatın hangi kollara ayrıldığını bilir. Tarikatın nerelerde yaygınlaştığını bilir.
4. Hafta	Bayramiyye Tarikatın kurucusu hakkında bilgi edinir. Tarikatın hangi kollara ayrıldığını bilir. Tarikatın nerelerde yaygınlaştığını bilir.
5. Hafta	Mevleviyye Tarikatın kurucusu hakkında bilgi edinir. Tarikatın nerelerde yaygınlaştığını bilir. Mevlevi tekkeleri hakkında bilgi edinir.
6. Hafta	Zeyniyye Tarikatın kurucusu hakkında bilgi edinir. Tarikatın nerelerde yaygınlaştığını bilir.
7. Hafta	Kadiriyye Tarikatın kurucusu hakkında bilgi edinir. Tarikatın hangi kollara ayrıldığını bilir. Tarikatın nerelerde yaygınlaştığını bilir.
8. Hafta	Celvetiyye Tarikatın kurucusu hakkında bilgi edinir. Tarikatın hangi kollara ayrıldığını bilir. Tarikatın nerelerde yaygınlaştığını bilir.
9. Hafta	Bektaşîyye Tarikatın kurucusu hakkında bilgi edinir. Bektaşî şeyhleri hakkında bilgi edinir. Bektaşîlik ile Yeniçeri ocağı arasındaki ilişkiyi kavrar.
10. Hafta	Padişahların Şeyhlerle Münasebeti Tasavvufa ilgi duyan padişahları bilir. Padişahların şeyhlerle olan münasebetini kavrar Şehzadelerin yetişmesine şeyhlerin rolünü kavrar.
11. Hafta	Diğer Devlet Adamlarının Şeyhlerle Münasebeti

	Sadrazamların, vezirlerin ve paşaların şeyhlerle münasebetini kavrar.
	Ordu mensuplarını şeyhlerle ilişkisini kavrar.
12. Hafta	Medrese İlimleri Ve Şeyhler
	Zahir-batın dengesini kavrar.
	Şeriat tarikat ilişkisini kavrar.
13. Hafta	Ulema Ve Tasavvuf
	Ulemanın tasavvufu ile ilişkisini bilir.
	Şeyhülislamın tasavvufa karşı tutumlarını bilir.
	Ulemayı tasavvufa sevk eden etkenleri kavrar.
14. Hafta	Meclis-i Meşâyih
	Meclis-i Meşâyih'in niçin kurulduğunu bilir.
	Meclis-i Meşâyih'in görevlerini bilir.

Sıra	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	02.02.2026	Osmanlı Devleti'nde tasavvufi hayat. Kuruluş Döneminde Etkili Olan Mutasavvıflar.	PY1, PY2
2	09.02.2026	Halvetiyye	PY1, PY2
3	16.02.2026	Nakşbendiyye	PY1, PY2
4	23.02.2026	Bayramiyye	PY1, PY2
5	02.03.2026	Mevleviyye	PY1, PY2
6	09.03.2026	Zeyniyye	PY1, PY2
7	16.03.2026	Kadiriyye	PY1, PY2
8	23.03.2026	Celvetiyye	PY1, PY2
9	30.03.2026	Bektaşîyye	PY1, PY2
	04.04/12.04.2026	Ara Sınavlar	
10	13.04.2026	Padişahların Şeyhlerle Münasebeti	PY1, PY2
11	20.04.2026	Diğer Devlet Adamlarının Şeyhlerle Münasebeti	PY1, PY2
12	27.04.2026	Medrese İlimleri Ve Şeyhler	PY1, PY2
13	04.05.2026	Ulema Ve Tasavvuf	PY1, PY2
14	11.05.2026	Meclis-i Meşâyih	PY1, PY2
	Final	2-12 Haziran 2026	
	Bütünleme	17-25 Haziran 2026	

Değerlendirme	%30 Vize %70 Final
Örnek Sorular ve Cevapları	
Kaynak Kitap	Osmanlılar'da Tasavvuf/Reşat Öngören; Osmanlı Toplumunda Tasavvuf 18. Yüzyıl/ Ramazan Muslu Osmanlı Toplumunda Tasavvuf / Sufiler, Devlet ve Ulema/ Necdet Yılmaz Osmanlı Toplumunda Tasavvuf 19. Yüzyıl /Hür Mahmut Yücer
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Tasavvuf ve Tarikatlar Tarihi/Mustafa Kara Osmanlılarda Devlet-Tekke Münasebetleri/İrfan Gündüz